

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SF. ARHIEPISCOPII A BUCUREȘTILOR
ȘI A SFINTELOR EPISCOPII A BUZĂULUI ȘI DUNĂRII DE JOS

APARE CU BINECUVINTAREA
ȘI SUB INDRUMAREA I. P. S.
J U S T I N I A N
PATRIARHUL ROMINIEI

9-10

OCTOMBRIE - NOEMBRIE

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SFINTEI ARHIEPISCOPII A BUCUREȘTILOR
ȘI A SFINTELOR EPISCOPII A BUZĂULUI ȘI A DUNĂRII DE JOS

APARE CU BINECUVÎNTAREA ȘI ÎNDRUMAREA I. P. S. PATRIARH JUSTINIAN

LUNA PRIETENIEI ROMÎNO - SOVIETICE

SĂRBĂTOARE A PĂCII ȘI ÎNFRĂȚIRII

În fiecare an, poporul nostru întreg sărbătorește, cu inima plină de bucurie, «Luna Prieteniei Romîno-Sovietice», — simbol luminos al frăției de veacuri dintre cele două popoare vecine, unite prin aceleași destine geografice, prin aceleași evenimente istorice, prin aceleași lupte, prin aceleași năzuințe, prin aceleași împliniri.

În toate zvonirile eroice ale popurului nostru spre libertate și independență națională, de-a lungul întregului nostru trecut de lupte și de jertfe pentru dreptul sacru la o viață demnă, am simțit alături de noi prietenia caldă, sprijinul statornic și umărul puternic al marelui popor rus.

La oricare dintre hotărîtoarele noastre răscruci, cînd poporul nostru își despica drumuri noi în granțul devenirilor, dragostea și ajutorul frățesc al gloriului vecin de la Răsărit, ne-au fost împărțășite bogat, cu toată inima și cu totul dezinteresat.

Prietenia mult seculară, care leagă cele două popoare, a fost strălucit încununată prin eliberarea țării noastre de către eroica Armată Sovietică, de sub jugul povarnic al fascismului opresor, și prin imensul ajutor ce ni l-au dat și continuă să ni-l dea popoarele sovietice pentru făurirea vieții noastre celei noi.

Pe toate șantierelor, în toate fabricile și uzinele, în toate laboratoarele, în toate școlile, pe toate ogoarele, pretutindeni — la sate și la orașe — unde înflorește patria noastră, se simte și se vede uriașul ajutor ce ni primim, zi de zi, în felurite forme, de la Marea Țară a socialismului biruitor.

Avîntul nestăvilit al culturii și științei, creșterea continuă a industriei mari și mici, introducerea agrotehnicii în agricultură, înmulțirea necesităților a tractoarelor și combineelor pe ogoare, freamătul de tinerețe și de bucurie ce a cuprins zecile de palate ale pionerilor, căminurile studențești și institutele universitare, — toate acestea și altele asemenea lor grăiesc limpede și sărbătorește despre roadele îmbelșugate ale unei mari și unice prietenii, cum n-a cunoscut niciodată poporul nostru muncitor.

Dreptar sigur și luminos în construirea economiei și culturii noastre avansate, în construcția de stat și de trăire obștească, în făurirea vieții celei noi și în realizarea atîtor năzuințe populare ce de veacuri își așteaptă împlinirile, îl constituie tezaurul uriașei experiențe a Puterii Sovietice.

Nu există niciun sector de activitate — în tot largul patriei noastre — în care metodele științifice de muncă, descoperirile și realizările înfăptuite în Patria Sovietică, să nu stea mobilizator la temelia fiecărui salt înalțat al poporului nostru.

Poporul nostru muncitor — profund conștient de tot ceea ce datorăm acestei mari prietenii cu marele popor sovietic — acordă cea mai înaltă prețuire legăturilor trainice de comun și solidar destin istoric cu glorioasa Uniune Sovietică, — stegar și plinitor al «primăverii omenirii», bastion invincibil și crainic al păcii între toți oamenii și între toate popoarele pământului.

Pentru toți oamenii din patria noastră, sărbătorirea «Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice» este un minunat prilej de adîncire și cunoaștere temeinică a mărețelor înfăptuiri ale popoarelor sovietice, un popas de cercetare critică a propriilor noastre realități după pilda marelui nostru prieten de la Răsărit, un imbold spre și mai strădalnică rivnă pe calea luminoasă a vieții celei noi.

Poporul nostru muncitor vede în prietenia cu Uniunea Sovietică, în ajutorul și frățesc și multilateral, temelia operei de construire a viitorului nostru însoțit, chează de nădejde a libertății, independenței și suveranității noastre naționale.

Prietenia și alianța cu Uniunea Sovietică, colaborarea strînsă — pe toate tărîmurile — cu Patria Socialismului izbînditor, este considerată de întregul popor român drept o cucerire fundamentală a patriei noastre, izvor bogat al atîtor împliniri ce rodesc îmbelșugat în viața cea nouă pe care ne-o făurim, pe care o trăim, pe care ne-o înfrumusețăm prin muncă entuziastă în fiecare zi.

Aniversarea anuală a prieteniei cu vecinii noștri de la Răsărit — prietenie ce-și trage seva din adîncurile istoriei — este prilejul sărbătoresc, cînd toate inimile romînești zvîcnesc de dragoste curată pentru marii noștri prieteni sovietici; este sorocul evocărilor împrăștiătoare a temeiurilor pe care s-a înălțat înfrățirea a două popoare care au fost sortite — în trecut ca și astăzi — să-și depe, alături, același destin istoric, prin aceleași lupte, prin aceleași jertfe și prin aceleași biruințe.

Faptele pururea grăitoare pe care s-a zidit această mare prietenie, purced — unele din îndepărtate izvoade istorice, iar altele din faptele istorice contemporane pe care le-a trăit cu intensitate poporul nostru în ultimul deceniu. Despre cele din urmă, numărul de față al revistei noastre se ocupă în altă parte; despre cele din urmă, depunem mărturie în rîndurile de mai jos.

Incepătura acestor noi temeuri ale prieteniei romîno-sovietice s-a făcut în miezul verii lui 1944, cînd spre azurul cerului de august s-au înălțat sunetele triumfale de clopot ale tuturor lăcașurilor de închinare, vestind descătușarea noastră, dezrobirea noastră, eliberarea patriei noastre din jugarea fascistă de către glorioasele Armate Sovietice.

Pe fila întîia a noului veac al patriei noastre scrie cu litere de aur: **Uniunea Sovietică a eliberat România de sub jugul cîmpirii fasciste, în august 1944, dînd poporului român putința să-și ia soarta în propriile sale mîini, să-și cucerească pentru prima oară o reală și deplină independență națională, să-și croiască prin muncă rodnică o viață nouă, o viață de libertate desăvîrșită, după care a năzuit veacuri întregi.**

Poporul român nu va uita de asemenea că în anii dezastrului economic de după război, în anii grei de secetă care ne-au adus în pragul foametei, **Uniunea Sovietică ne-a dat sute de mii de tone de cereale și mulțime de alte ajutoare, spre a ne scăpa din ghiarele mizeriei generale.**

Poporul român își va aduce pururea aminte, că la Conferința Păcii de la Paris, Uniunea Sovietică ne-a apărat interesele noastre cu dirzenie și fermitate, împotriva puterilor occidentale care au făcut totul spre a pune sarcini cât mai grele asupra României. Dacă azi nu sîntem o țară înfeudată din punct de vedere economic acaparatoarelor țări apusene, aceasta o datorăm integral Uniunii Sovietice, strădaniilor și izbinzii ei de a obține clauze cât mai favorabile în tratatul de pace de la Paris.

Pe baza noului tip de relații în viața internațională, inaugurat de Puterea Sovietică, relații de colaborare și întrajunonare frățească, marele nostru prieten de la Răsărit ne-a acordat permanent un important ajutor material pentru toate ramurile economiei noastre naționale. Încă din primii ani de după război, anii haosului financiar și ai sabotajului economic, organizat de păturile acaparatoare și de exploatare străini, Uniunea Sovietică ne-a acordat un considerabil sprijin în materii prime pentru industrie, în acțiunea pentru refacerea căilor de comunicație și a unor importante întreprinderi industriale. «Din U.R.S.S. am primit mașini și echipament perfecționat destinate industriei noastre siderurgice și prelucrătoare, industriei textile, alimentare, etc. Am primit, de asemenea, întreprinderi întregi, complet echipate, a căror montare a fost realizată adesea sub îndrumarea specialiștilor sovietici. În felul acesta au fost create importante obiective industriale, între care un combinat chimic, o fabrică de electrozi și altele. Pe o asemenea bază au putut apărea în țara noastră noi ramuri industriale, de cea mai mare importanță pentru economia națională și s-au dezvoltat cele existente» într-un ritm excepțional.

Dacă oamenii muncii din țara noastră se mîndresc astăzi cu faptul că mașini textile, tractoare, utilaj petrolifer și alte produse industriale finite, pe care în trecut le importam, formează acum obiecte de export în alte țări și chiar în țări apusene, — apoi aceasta se datorește în măsură hotărîtoare ajutorului sovietic. «Aproape că nu există construcție mai importantă a planului cincinal și a planului de electrificare a țării, care să fi fost concepută fără ajutorul sovietic. Cu utilaj sovietic și cu sprijinul specialiștilor sovietici am construit termocentralele de la Ovidiu II, Singiorgiu de Pădure, hidrocentrala de la Moroeni și altele». Tot cu ajutorul Uniunii Sovietice construim marea hidrocentrală de la Bicaz.

O deosebită însemnătate are ajutorul sovietic și în realizarea programului de măsuri trasat de guvernul nostru, menit să asigure un avînt sporit producției agricole și creșterii simțitoare a producției în industria ușoară și alimentară, pentru obținerea unei mari abundențe de bunuri de larg consum popular și pentru ridicarea continuă a nivelului de trai a obștei muncitoare. «Mii de tractoare grele, combine, mașini de recoltat bumbac, cultivate, semănătoare și alte mașini agricole, primite din U.R.S.S., brăzdează ogoarele patriei noastre; iar în uzinele din țara noastră, cu ajutorul Uniunii Sovietice, sporim neconținut producția de mașini agricole, cu care sînt înzestrate în măsură crescîndă S.M.T.-urile, gospodăriile de stat» și întovărășirile agricole.

Cu sprijinul neprecupețit acordat țării noastre de către Uniunea Sovietică am construit și construim o serie întreagă de noi întreprinderi industriale: «o fabrică de garnituri de carde, o fabrică de egrenat bumbacul, o filatură de în și una de cînepă, un combinat de fire de mătase artificială, o fabrică de talpă sintetică, usa de praf de lapte, o fabrică de penicilină» și multe alte întreprinderi cari dau viață economiei noastre naționale.

Pe calea dezvoltării vieții noastre celei noi, o imensă importanță prezintă însușirea și aplicarea, în toate sferele de activitate creatoare, a necesarei experiențe sovietice, pe care ne-o apropiem «prin cărți și documentație tehnică sosite din U.R.S.S., pe calea vizitelor reciproce de delegații, a călătoriilor de studii în U.R.S.S., etc. Sute de tineri și tinere din țara noastră învață în instituturile de învățămînt superior din Uniunea Sovietică, adăpîndu-se din izvorul științei și tehnicii celor mai înaintate din lume», spre a se întoarce apoi acasă și a pune în slujba patriei tot rodul cunoștințelor dobîndite în țara prietenă.

O recentă și eclatantă dovadă a prieteniei devotate pe care ne-o poartă popoarele sovietice, a constituit-o predarea către Republica Populară Romînă a cotei de participație sovietică în societățile mixte sovieto-romîne. Într-adevăr — așa cum rezultă limpede din comunicatul sovieto-romîn — guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și Guvernul Republicii Populare Romîne au convenit asupra predării către Republica Populară Romînă a părții de participație sovietică din douăsprezece societăți.

Inițierea acestor societăți mixte sovieto-romîne a constituit una din formele cele mai rodnice ale imensului ajutor pe care Uniunea Sovietică l-a acordat cu generozitate poporului nostru muncitor.

Aceste societăți — corespunzînd unor interese vitale ale țării noastre — au contribuit în mare măsură la însănătoșirea economiei noastre, grav zdruncinată în cursul celui de al doilea război mondial.

Ambele părți au adus însemnate investiții în întreprinderile acestor societăți: «Uniunea Sovietică a acordat utilaj și mașini moderne, perfecționate, materialele necesare, precum și un prețios ajutor tehnic, prin predarea documentațiilor tehnice, prin trimiterea de specialiști, prin întocmirea proiectelor de construcții». Datorită înaltului grad de tehnicitate, la care s-au ridicat aceste întreprinderi, s-a ajuns la o considerabilă sporire a producției și la realizarea de noi produse care odinioară proveneau din import. S-a creat și dezvoltat o importantă industrie constructoare de mașini și utilaje industriale. Puternice dinamuri electrice, turbo-generatoare de 3.000 kw., autocamioane romînești, macarale de mare tonaj. — iată doar cîteva din tipurile de mașini cu care se mîndrește azi industria noastră.

Au fost de asemenea produse numeroase tipuri de mașini și unelte agricole. — tractoare, secerători-legători semănători, etc. — care întăresc continuu baza tehnică a agriculturii noastre, asigurîndu-se astfel condițiile necesare unui puternic avînt al producției agricole, în spiritul prevederilor Proiectului de Directive al celui de al II-lea Congres al P.M.R.

Progrese remarcabile s-au înregistrat și în ceea ce privește înzestrarea tehnică a industriei noastre petrolifere, astăzi putînd produce nu numai utilajul de care avem nevoie, ci și pentru exportul în alte țări. Același lucru se poate spune și despre progresele obținute în ce privește dezvoltarea producției de cărbune, în ce privește mecanizarea construcțiilor, etc.

Dar importanța societăților sovieto-romîne trebuie privită și subliniată și din alt punct de vedere: ele au fost conduse de specialiști și tehnicieni sovietici. Alături de aceștia muncitorii, inginerii și tehnicienii romîni și-au însușit și perfecționat cunoștințele lor profesionale, zbuțind să devină mînuitori pricepuți ai mașinilor și utilajelor sovietice de

înaltă productivitate, buni organizatori, conducători și gospodari de elită ai întreprinderilor noastre.

Toți oamenii muncii din patria noastră dau expresie caldă recunoștinței lor pentru contribuția hotărâtoare adusă de societățile sovieto-române la dezvoltarea economiei noastre naționale.

Trecerea întreprinderilor acestor societăți în mâinile organizațiilor de stat din România s-a făcut în condiții excepționale de avantajoase, ceea ce constituie un nou și puternic sprijin pe care Uniunea Sovietică îl acordă țării noastre. Drept mărturie a ajutorului sovietic frățesc, acordurile prevăd ca valoarea părții de participație sovietică, din aceste societăți, care este predată României, să fie achitată în rate eșalonate pe o serie de ani.

Inginerii, tehnicienii și muncitorii acestor întreprinderi — datorită experienței dobândite alături de specialiștii sovietici — vor ști să le păstreze și pe mai departe ca pe niște «avant-posturi puternice în lupta poporul nostru pentru îndeplinirea planului de stat, pentru construirea socialismului în țara noastră și pentru ridicarea nivelului de trai material și cultural al tuturor celor ce muncesc», pentru viitorul luminos al patriei noastre.

La anualul popas sărbătoresc al prieteniei româno-sovietice, fiecare om al muncii din patria noastră simte activ, dinamic și mobilizator ajutorul material și moral ce ne vine din partea marilor noștri prieteni de la Răsărit. Acest ajutor «este simțit de strungarul care aplică metode sovietice de tăiere rapidă a metalului; de agronomul care se străduiește în aplicarea complexului Docuceaev-Kosticev-Williams; de pedagogul care se călăuzește, în activitatea sa, după principiile pedagogice ale lui Macarenco; de actorul care studiază sistemul lui Stanislavski; de scriitorul sau compozitorul care învață din cărțile lui Solohov sau Isacovschi, din creațiile lui Șostacovici sau Hacıaturan; de medicul care aplică metodele lui Pavlov sau Filatov»; de toți cei ce — trudind în cîmpul creației — au alături pe creatorii vieții însoțite a popoarelor sovietice.

În întreaga noastră viață nouă, în năzuințele noastre mereu înnoitoare, în munca noastră creatoare, în dăltuirea viitorului nostru scaldat în soare, în toate și întru totul urmăm exemplul luminos și înalt al marelui popor sovietic, urmăm dreptarul negreșelnic al statornicilor noștri prieteni de la Soare-Răsare, urmăm calea însoțită a oamenilor sovietici, cale care duce spre «primăvara omenirii».

Măreția sărbătoare a prieteniei româno-sovietice este prilej fericit pentru adîncirea în conștiința tuturor oamenilor muncii din patria noastră, a acestor temelii care cimentează legăturile frățesci dintre cele două popoare, legături care — pornind din mari depărtări istorice — au durat peste veacuri, s-au consolidat în zilele noastre și vor dura în veci de veci.

Una din pirghile tari ale prieteniei româno-sovietice o constituie și lupta comună a popoarelor noastre pentru apărarea și consolidarea păcii între toți oamenii și toate popoarele lumii.

Uniunea Sovietică, — așa cum a dovedit-o constat în cei 37 ani ai existenței sale ca stat al oamenilor muncii — promovează statornic o fermă politică de pace și colaborare internațională, făcînd eforturi neobosite pentru rezolvarea tuturor chestiunilor litigioase pe calea tratatelor pașnice și pentru legături economice și culturale între toate popoarele, indiferent de sistemul lor politic și social.

Republica Populară Română, împreună cu toate țările de democrație populară — pornind de la principiul posibilității coexistenței pașnice a celor două sisteme — militează cu hotărâre pe aceeași linie cu Uniunea Sovietică în problema sacrei cauze a păcii. Viața demonstrează permanent că principiul coexistenței pașnice, ca și principiile reciprocității de interese, care stau la baza politicii externe a statelor din lagărul democratic, sînt pe deplin aplicabile și în relațiile cu statele occidentale. «Colaborarea în apărarea păcii, intensificarea legăturilor economice și a schimburilor culturale constituie acea bază reală pe care poate și trebuie să fie organizat sistemul relațiilor internaționale în zilele noastre. Politica guvernului român de pace și colaborare cu toate țările, indiferent de sistemul lor politic, este expresia firească și continuarea logică a politicii de construcție pașnică și de făurire a binestării a poporului pe care o duce în interiorul țării».

Trăind în primăvara vieții sale celei noi, poporul român — împreună cu popoarele sovietice — luptă pentru apărarea păcii, pentru că împreună cu popoarele sovietice vrea să pășească neabătut spre «primăvara omeniirii», către care năzuiesc toți oamenii muncii creatoare din lume.

Biserica Ortodoxă Română participă la marea sărbătoare a prieteniei romîno-sovietice cu bucuria conștiinței depline că, la temelie acestei mari prietenii, Așezămîntul nostru de credință pravoslavnică a pus și el o piatră de nădejde. Într-adevăr, legăturile religioase și de comuniune duhovnicească între Bisericile Rusă și Română sînt vechi cît dăinuirea creștinismului pe întinsul spațiului geografic al celor două popoare vecine și prietene. După o străveche tradiție, același Sfînt Apostol Andrei, care a semănat primele grăunțe ale credinței în ogorul duhovnicesc al nordului rus, a propovăduit și pe pămîntul românesc din părțile Tomisului. Amintiri îndepărtate, — izvorite din același iezer al credinței, și păstrate cu grijă de ambele Biserici — vorbesc despre această întie propovăduire apostolică în Dobrogea noastră și prin laturile Kievului. Sprijinindu-se pe aceste tradiții vii, Ivan cel Groaznic, într-o dispută cu legatul papal la Moscova, Anton'o Possevino, spunea cu mîndrie: «Credința noastră nu-i cea grecească, ci-i singura credință adevărat creștină; cea adusă de Apostolul Andrei, primul chemat în Rusia». Și la fel și obștea credincioasă din Dobrogea noastră merge și astăzi în pelerinaje la cele trei cruci de la mînăstirea Dervent, pe care le cinstește ca datînd din vremea Apostolului Andrei.

Firul acestui început de împreună-părtașie la același izvor al credinței s-a depănat veac după veac, legînd cele două Biserici într-o trainică și mereu sporită prietenie, care astăzi este mai împodobită decît orîcînd.

În conștința obștei noastre credincioase a trăit viu înțeleptul cuvînt, plin de sfat și de adevăr, al Mîtropolitului de vrednică pomenire, Dosoftei al Moldovei:

«Căci de la Moscova lucește lucoare,
«Intinzînd lungi raze
«Și bun nume sub soare!».

Spunea pe drept cuvînt Inalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian, la 28 mai 1950, în cuvîntarea rostită în aula Academiei Duhovnicești din Mos-

cova, cu prilejul înmînării diplomei de membru de onoare al acestei vechi instituții de cultură ortodoxă: «Glasul conștiinței noastre ne cheamă să făurim o unitate de nezduncinat și de nebiruit între Bisericele și popoarele noastre, ca în felul acesta să răspundem cu vrednicie chemării pe care ne-a făcut-o odinioară Domnul, Cel ce ne-a dat aceeași credință și Cel ce ne-a legat, nu numai prin patria noastră cerească, ci și prin așezarea pămîntească unii lîngă alții. Ne mai cheamă la această înfrățire graiul cronicilor bătrîne, conștiința istorică ortodoxă, măreția faptelor pe care străbunii noștri le-au împlinit în comun, unii alături de alții. Din galeriile istoriei noastre comune răsar luminoase figuri de Vlădici, de cărturari și de cîrmuitori politici, care au trăit, au lucrat și au luptat împreună».

Cu un alt prilej, înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian a mărturisit: «În trecutul nostru se găsesc atîția călugări și Ierarhi care au fost plenipotențiarii Domnilor din țările noastre, care au îndeplinit misiuni diplomatice, restabilind legăturile de prietenie și colaborare între Biserica noastră și Biserica Ortodoxă Rusă, dar mai ales între poporul nostru — așa cum era el în vremurile vechi: moldovean, muntean sau transilvănean — și poporul rus.

Avem un depozit așa de mare de amintiri, pe care sîntem datori să-l arătăm clerului și credincioșilor noștri. Avem aîteia fapte mari dîn trecutul nostru bisericesc, avem atîția bărbați de seamă din rîndurile clerului nostru, din rîndurile monahismului nostru și ale episcopatului nostru, care au jucat un rol măreț în cimentarea unor legături de adîncă prietenie și colaborare cu poporul rus».

Mărturisind sîmțămîntele întregii noastre obști credincioase, Prea Fericitul Patriarh Justinian a făcut o adevărată profesiune de credință, spunînd într-o împrejurare: «Folosesc acest prilej, ca în temeiul tuturor luptelor și biruințelor noastre comune, să dau expresie și să mărturisesc hotărîrea nezduncinată a credincioșilor noștri și a păstorilor lor duhovnicești, de a păstra moștenirea înaintașilor și de a o îmbogăți, ducînd mai departe, sub oblăduirea lui Hristos, orice luptă va fi necesară pentru apărarea popoarelor noastre și a credinței ortodoxe împotriva pismuitorilor și a vrăjmașilor noștri comuni».

Popularizarea acestor trainice legături de veacuri, a prieteniei care a unit în decursul istoriei și unește și astăzi poporul nostru cu marele popor rus, trebuie să constituie una dîn preocupările de seamă ale preoțimii noastre pe toată durata «Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice».

Următori făcîndu-se conștiinței lor și îndemnurilor Intîistătătorului Bisericii noastre, slujitorii altarelor vor vorbi obștei credincioase, despre această mare prietenie, de pe amvon, la conferințele protopopești, în cercuri restrînse în convorbiri individuale, — pretutîndeni unde fiii patriei noastre sînt puternic dragoste statornică față de glorioși oameni sovietici și vîd roadele unei prietenii cum n-am cunoscut niciodată.

Trăiască în veci prietenia romîno-sovietică!

D. V. SADEANU

VECHI ȘI NOI LEGĂTURI DE PRIETENIE INTRE ROMINI ȘI POPOARELE SOVIETICE

Pășind în cel de al unsprezecelea an al eliberării sale de sub dictatura fascistă de către eroica armată sovietică, poporul român sărbătorește cu deosebită bucurie prietenia cu popoarele sovietice. Această sărbătorire nu reliefează acte de prietenie de dată recentă. Ea reamintește poporului român și popoarelor sovietice că, în decursul veacurilor, s-au bucurat deopotrivă de victorii și s-au întristat deopotrivă când au venit asupra lor necazurile.

Documente vechi — poemul «Slovo o polcu Igoreve», «Letopisețul țarului Vasile» și «Letopisețul lui Nifon» — conțin mențiuni care argumentează că rușii și românii au trăit totdeauna în armonie și că și-au împrumutat prieteniește valori literare, artistice, economice, militare, bisericesti, etc., care au folosit ridicării treptate a popoarelor noastre pe calea progresului. Schimbul acestor valori a fost posibil numai datorită înțelepciunii pe care au manifestat-o unii oameni din vremurile îndepărtate sau contemporane, din țara noastră, fiind prietenii sincere cu conducătorii poporului rus și cerându-i sprijinul la nevoie.

Primele legături dintre romini și ruși se infiripează prin schimburi economice. Până în sec. al XV-lea nu avem documente scrise despre unele tratate comerciale — se găsesc totuși mențiuni de ruble pe la 1388 — însă schimburi comerciale au existat în mod sigur, deoarece vedem că în 1408 când Alexandru cel Bun și puțin mai târziu Mircea cel Bătrîn, încheie primele tratate comerciale cu «neguțătorii din toată țara Rusiei și Podoliei», se menționează că mai fuseseră făcute schimburi comerciale anterior acestor date. Drumurile comerciale erau foarte bine cunoscute rominilor și rușilor și cite odată ei sînt însoțitorii apusenilor, cum e cazul cu Guillebert de Lannoy, trimisul regelui Franței la Kamenet-Podolsk, însoțit în 1421 de «doi tătari și șaisprezece ruși și romini». În 1439 Vlad Dracul încheie și el un astfel de tratat comercial, iar pe la 1481 se amintește de o «uliță rusească» în Suceava și în 1662 tot de o asemenea uliță în Iași. În timpul lui Bogdan și Ștefan cel Mare aceste relații economice cu Moscova capătă o mare extindere și ele vor fi continuate de Petru Rareș, Alexandru Lăpușeanu, Mihai Viteazul și toți domnitorii moldoveni și munteni de mai târziu. Tratate comerciale cu Moscova mai încheie domnitorul George Ștefan (1653-1658). Luind o dezvoltare comercială însemnată, Kievul apare și el în documente ca oraș în care se făceau schimburi comerciale. Vasile Lupu, Matei Basarab și Constantin Brîncoveanu au fost domnitorii care au avut cele mai întinse relații comerciale cu rușii. După pacea dela Kuciuk-Kainargi (1774) relațiile comerciale romino-ruse iau o mare amploare. Ele vor stagna după 1917 și vor fi reluate în 1944, dată de la care se vor accentua și vor căpăta un caracter nou și constructiv, pe baza relațiilor de egalitate dintre state, stabilite de principalele socialiste.

Legăturile politice dintre romini și ruși apar odată cu necesitatea de a se apăra împotriva catolicizării venită din Polonia și Ungaria. Începînd cu secolul al XVI-lea documentele arată că cele două popoare s-au sprijinit și au luptat în comun împotriva dușmanilor.

Unele documente, puține la număr, cum este de exemplu scrisoarea Episcopului Vasile al Romanului (1484) către Mitropolitul Gherontie al Moscovei, prin care îi cere să se unească în lupta contra tătarilor, demonstrează limpede legăturile vechi dintre romini și ruși. Ștefan cel Mare este înestăruitorul relațiilor politice de mare însemnătate pentru noi și ruși. Strimtorat din toate părțile, Ștefan cel Mare găsește sprijin puternic la ruși, împotriva turcilor. Petru Rareș va continua politica tatălui său și la fel vor face și domnitorii de după el. Epoca lui Vasile Lupu marchează relații politice mult mai strînse și documentele menționează schimb de informații politice. Astfel în 1638, Vasile Lupu informează statul rus despre intențiile războinice ale turcilor, tătarilor și polonezilor. La 17 Mai 1656, domnitorul Moldovei George Ștefan încheie o alianță politică și militară cu rușii, iar la 29 Iunie 1656 se acordă privilegiul negustorilor moldoveni pe teritoriul rusesc.

Relațiile politice și militare dintre ruși și romini se adîncesc în timpul lui Dimitrie Cantemir. În 1711, la Luțc, Dimitrie Cantemir încheie un tratat politico-militar cu Petru cel Mare. Prin tratat se recunosc vechile granițe ale Moldovei, «bîr să nu plătească țara nici un ban», iar Cantemiraștii rămîn cu dreptul de domnie ere-

ditară asura Moldovei. Independența țării fiind asigurată, Rusia își ia obligația de a constitui și întreține o armată de 10.000 de ostași. Dimitrie Cantemir va continua împotriva turcilor pentru independența țării, este înțeles numai de ruși. Trădarea și-și va educa copiii în același spirit de prietenie cu Rusia.

Ion Vodă — «cel Cumplit» pentru boieri, dar părinte pentru poporul trădător— primește ajutorul cazaclilor la Roșcani împotriva Turcilor. Ion Vodă care se ridicase împotriva turcilor pentru independența țării, este înțeles numai de ruși Trădarea boierilor a zdrobit pe acest viteaz domnitor.

Un sprijin militar hotărâtor, românii găesc în armatele rusești de sub comanda lui Suvorov, care învinge pe turci, dușmanii de veacuri ai țării noastre, la Focșani și Mărtinești în 1789.

Anii 1812, 1821, 1823, 1826, 1827 înregistrează lupta dusă de poporul rus pentru protejarea românilor împotriva Turciei, care tindea la subjugarea noastră totală. Protecția poporului rus se vadește prin noua organizare pe care o capătă Principatele sub conducerea Generalului Kiseleff (15 ianuarie 1829-29 ianuarie 1834). În acest timp românii primesc «Regulamentul Organic», un început de democrație constituțională. Specificul Regulamentului este ideea că «suveranitatea emană de la națiune». Sub auspiciile acestui Regulament provinciile românești au progresat în toate domeniile, românii croindu-și drum nou în istoria popoarelor «vreme de înaintare în toate domeniile» fiind socotit timpul aplicării «Regulamentului Organic».

Ducând cu perseverență planul de eliberare al poporului român, Rusia își trimite ostașii alături de ostașii români și astfel se ajunge la marele act al independenței din 1877, când armatele turcești sînt zdrobite pe cîmpurile Bulgariei.

Sub influența revoluției din 1905 din Rusia are loc mișcarea țărănească de la 1907, dar care nefiind pregătită pe baza unor legături strînse cu muncitorimea de la orașe, este înăbușită ca și cele două mișcări anterioare, ale lui Tudor Vladimirescu și Nicolae Bălcescu.

În timpul primului război mondial ideile democratice revoluționare sînt răspîndite printre ostașii români, de către ostașii ruși, care cer pacea. Însă sub influența cercurilor reacționare apusene, România se îndreaptă spre țările capitaliste și intrerupe relațiile diplomatice cu noul și primul stat socialist din lume, Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice. În 1918 au loc tratative diplomatice la Odesa, în 1920 se propune o conferință ruso-română la Odesa; aceste tratative politice sînt însă intrerupte din ordinul Brătienilor. În 1924, la Viena au loc noi tratative diplomatice, însă fără rezultate pozitive. La 27 august 1928, Uniunea Sovietică și România aderă la pactul Briand-Kellogg și în urma inițiativei Uniunii Sovietice, după tratativele de la Varșovia, se semnează la Moscova, 9 februarie 1929, «protocolul Litvinov». În dorința sa de pace cu vecinii, U.R.S.S. insistă să continue tratativele dintre ea și România și acestea au loc în 1932 la Riga, însă tot fără rezultate favorabile. În vederea asigurării păcii lumii întregi, U.R.S.S. lansează protocolul «definiția agresorului» la care aderă și România și semnează acest protocol la 3 iulie 1933, la Londra. La 9 iunie 1934, la Geneva se reglementează raporturile diplomatice dintre U.R.S.S. și România guvernul sovietic cedînd atunci arhivele românești de la Moscova. Pactul de asistență mutuală dintre U.R.S.S. și România a fost permanent bolcokat de reacțiune. Relațiile diplomatice dintre români și popoarele sovietice sînt intrerupte la 22 iunie 1941, odată cu atacul îndreptat împotriva U.R.S.S. de Germania Hitleristă.

Sub loviturile puternice ale armatelor sovietice mașina germană de război se prăbușește și la 23 august 1944 România cere armistițiul, care se semnează la Moscova la 12 septembrie 1944. Prin clauzele militare, politice și economice ale armistițiului se reiau legăturile diplomatice dintre U.R.S.S. și România, legături de pe urma cărora țara noastră va primi un sprijin prețios din partea U.R.S.S. în toate domeniile. Aceste noi legături politice stabilite prin diferite tratate diplomatice și economice au adus țării noastre reducerea de datorii de război și asigură astăzi Republicii Populare Române un loc de cinste între națiuni.

Între români și ruși au existat și legături culturale și artistice. Românul Petru Movilă, prin tipografiile sale de la Kiev, răspîndește cărți de tot felul în părțile largi ale poporului rus. Costache Stamati, Gheorghe Asachi, Alexandru Donici, C. Negruzzi, B. P. Hașdeu, C. Stamati-Ciurea, D. Moruzi, A. Frunză, Dobrogeanu-Gherea, G. Ibrăileanu ș. a., traduc din literatura rusă sau sînt influențați de curentele literare progresiste care existau pe vremea lor în Rusia.

Relațiile politice de bună vecinătate dintre români și ruși, au determinat și raporturi artistice. În arhitectură, documentele arată că, unele mănăstiri din Moldova fiind cîtorite de Ivan cel Groaznic sau Petru cel Mare, au primit influență ru-

sească. Catedrala din Iași, construită după planurile arhitectului rus Sungurov, este monumentală tipic cu influență rusească. «Zvoînțele» sau clopotnițele de la bisericile din Moldova și de la mănăstirile Govora, Zăstavna, Bolovăț, Clocucica, Vinători și Pocrov sînt construite sub influența arhitecturii rusești. Tot sub această influență sînt construite cu motive decorative arhitectonice Dragomirna și Barnovechi.

Pictura monumentală și iconografia, fresca internă și externă au primit influența artelor rusești. Icoanele din Tikvin și Petrovscaia sînt folosite ca modele. Icoana «Maica Domnului din Vladimir» va fi folosită ca model la Voroneț, iar biserica Trei Ierarhi din Iași — în urma schimbului de scrisori dintre Vasile Lupu, Țarul Rusiei și Petru Movilă — va fi zidită și pictată de artiști ruși. Icoanele vor circula însă și din teritoriul român și ele vor fi găsite prin cele mai îndepărtate ținuturi rusești. Raporturile artistice și culturale dintre români și ruși dovedesc un fond comun spiritual al acestor două popoare. Documentele arată că, în bună parte, relațiile bisericești au determinat legături politice strînse. Oamenii Bisericii au avut un rol important în aceste legături de prietenie, fiind folosiți deseori în misiuni diplomatice.

Pelerinii ruși din sec. al XV-lea, Ignantie din Smolensk, Ieromonahul Zosima, Epifanie din Novgorod ș.a. vor stabili legături de prietenie cu clerul român. În relațiile sale cu Rusia, Ștefan cel Mare se va folosi de Mitropolitul Moldovei, Ieromonahul Eufimie a dus tratative diplomatice cu Moscova, în numele lui Alexandru Lăpușneanu. Mitropolitul Moldovei Mardarie este protejat de ruși și găzduit la mănăstirea Drohobici. Actul de întemeiere al Patriarhiei Ortodoxe Ruse este semnat și de Gheorghe Movilă, Mitropolitul Moldovei.

În 1595, la sinodul de la Iași, ținut în vederea stăvilirii propagandei ieziute, iau parte ierarhii ruși. Episcopul Ieremia al Prilepului a fost numit în 1603 Episcop al Maramureșului. Mitropolitul Moldovei Anastase Crîmca, a hirotonit în 1608 la Lvov, pe singurul episcop neunit al vremii Ieremia Tisprovski. Mitropolitul Varlaam duce tratative diplomatice cu Rusia, mergînd la Kiev și Moscova. Țarul Rusiei acordă sprijin lui Varlaam, să tipărească predicele lui Calist. Călugărul Arsenie Suhanov din Moscova, are misiuni diplomatice la români, din încredințarea Țarului. Mitropolitul Luca Ciprianul tratează cu Moscova, în 1624, în numele lui Alexandru Coconul al Munteniei. Mitropolitul Ilie Iorest al Transilvaniei, după ce scapă din închisorile catolice este protejat frățește de Patriarhia din Moscova. La 21 iulie 1656, o solie românească în frunte cu Mitropolitul Ghedeon al Moldovei, depune jurămint de credință Țarului. Mitropolitul Transilvaniei Sava Brancovici merge și el la Moscova, pentru a primi sprijin din partea rușilor. În această vreme, un român, Mitropolitul Petru Movilă organizează Biserica rusească la Kiev, învățămîntul, asistența socială, înființează tipografia, se opune cu toată birzenia catolicismului și protestantismului, apără pe ruși de dominația poloneză, trimite tipografii la Iași și Tîrgoviște, intervine deseori pentru buna înțelegere dintre Matei Basarab și Vasile Lupu, trimite profesori și pictori la Iași, intervine la Țar pentru protejarea provinciilor românești, colaborează strîns cu ierarhii români și redă prestigiu Patriarhiei din Constantinopol, subminat de catolicism, prin inițierea Sinodului de la Iași (1642), alcătuită împreună cu ucenicii săi «Mărturisirea Ortodoxă».

În timpul lui Petru cel Mare, Dosoftei al Moldovei și Antim Ivireanu al Munteniei întretin legături strînse cu Patriarhia din Moscova și fac schimburi culturale. Dimitrie Cantemir și Spătarul Nicolae Mîlescu dau un nou avînt culturii rusești. Nicolae Mîlescu are însărcinări diplomatice din partea Moscovei, pe care le duce la bun sfîrșit. Lucrările literare și științifice ale lui Dimitrie Cantemir și Nicolae Mîlescu cîntesc deopotrivă pe români ca și pe ruși.

Mitropolitul Rafail al Kievului poartă corespondență cu Mitropolitul Moldovei în 1745. Încă din 1642 documentele arată că preotul Eustație din Brașov se adresează în scris Sinodului rus, arătînd situația tragică a ortodocșilor transilvăneni și pri-goana la care sînt supuși de Ioan Patachi. În fruntea delegației de moldoveni din 1770, sosită la Petersburg, se află Episcopul Inochentie al Hușilor însoțit de Vartolomeu Măzăreanu și Benedict. Vartolomeu Măzăreanu, care făcuse studii la Kiev, traduce în romînște o serie de lucrări ale lui Petru Movilă, Dimitrie al Rostovului, Simeon al Tesalonicului ș. a. Cu Vartolomeu Măzăreanu încep să meargă romînii la studii în Rusia. Acolo vor studia: Gavriil Bănulescu Bodoni, Filaret și Teoctist Scriban, Melchisedec al Romanului, Ghenadie al Rîmniceului, Silvestru al Hușilor, Nicodim Munteanu ș. a.

Spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea, Paisie Vellicovschi, reorganizează monahismul românesc. În secolul al XIX-lea, Alexandru Scariat Sturza, originar din Iași, va aduce mari servicii diplomatice, culturale și sociale Rusiei.

Melchisedec al Românilor a făcut studii în Rusia, s-a bucurat de o deosebită apreciere din partea Ierarhiei rusești și a luptat sincer pentru prietenia dintre cele două popoare. Politică sa, cît și prestigiul său cultural, l-au adus multe neazuri. Aparținind grupului de unioniști și reformiști din secolul al XIX-lea, Melchisedec ia parte la toate actele naționale și sociale de importanță capitală pentru țara noastră.

Relațiile de prietenie dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Ortodoxă Rusă au existat de la 1866 și pînă la 1917, cu toată împotrivirea regilor. După 1917, deși Vaticanul ducea tratative cu Statul Sovietic, Bisericii Ortodoxe Române îi era interzis să păstreze raporturile de prietenie și de canonicitate multiseculară cu Patriarhia Moscovei. Între 1917-1944 legăturile dintre Patriarhia Română și Patriarhia Moscovei au fost întrerupte oficial.

Prin înlăturarea regimului dictatorial la 23 august 1944, noi perspective s-au deschis reluării legăturilor de prietenie dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Ortodoxă Rusă. Primul pas pentru reluarea legăturilor canonice și de prietenie dintre Bisericile noastre, îl face Patriarhia Moscovei care printr-un îndemn, din 28 august 1944, semnat de «Alexei Mitropolit al Leningradului și Novgorodului, Locuitor al Scaunului Patriarhal» — actualul Patriarh al Bisericii Ortodoxe din U.R.S.S. — se adresează clerului și poporului român, spunînd: «Ridicați-vă deci cu toată tăria, voi păstori și credincioși-romîni și păstoriți și străjuți bunele intenții ale poporului vostru». Acestul îndemn îi răspund Ierarhii ardeleni, în frunte cu I. P. S. Nicolae Bălan, manifestîndu-și bucuria sufletească pentru eliberarea Patriei noastre și reluarea legăturilor de prietenie și canonicitate cu Biserica Ortodoxă Rusă. La 9 octombrie 1944, Patriarhul Nicodim, adresează o pastorală clerului și credincioșilor romîni, în care, vorbind de raporturile canonice cu Patriarhia Moscovei, scrie: «Dorința noastră vie este să vedem, reînnoită și întărită, cu sora noastră cea mai mare întru Domnul, Sfînta Biserică Ortodoxă din Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, în spirit de creștinească și frățescă dragoste, cea mai strînsă legătură».

O serie de vizite ale Ierarhilor Patriarhiei Române și Patriarhiei Ruse, în capitalele țărilor respective, cimentează legăturile reînnoite de prietenie dintre cele două Biserici Ortodoxe surori. În ordine cronologică aceste vizite au avut loc astfel:

2-4 februarie 1945, la Moscova, delegația română, P. S. Ioan și Pr. Iancu Visarion Petrescu,

29 octombrie-5 noiembrie 1946, la Moscova, delegația Română, Patriarhul Nicodim, P. S. Nicolae Popovici, P. S. Justinian ș. a.,

29. mai—11 iunie 1947, la București, delegația rusă, I.P.S. Alexei, I.P.S. Grigorie și Vitalie, P. C. Marcov, Razumovșchi ș. a.,

6 iunie 1948, la București, delegația rusă, I.P.S. Nicolae Krutișki,

8-18 iulie 1948, la Moscova, delegația română, I. P. S. Patriarh Justinian, I. P. S. Firmilian, P. S. Antim al Buzăului, P. S. Nicolae Colan ș. a.,

29 martie—3 aprilie 1960, la Moscova, delegația română, P. S. Theoctist și Prof. I. Negrescu.

17-22 mai 1950, la București, delegația rusă, PP. CC. Protoierei Smirnov și Filonov,

25 mai—1 iunie 1950, la Moscova, delegația română, I.P.S. Patriarh Justinian, I.P.S. Sebastian, P. S. Teofil, PP. CC. Belășcu și Madan,

1951, la Moscova, delegația română, I.P.S. Patriarh Justinian, P.S. Andrei Mager ș. a.,

1952, la Moscova, delegația română, I.P.S. Sebastian ș. a.,

4 septembrie 1954, la București, delegația rusă, I.P.S. Nicolae Krutișki.

Aceste vizite nu au întărit numai legăturile canonice și de prietenie dintre Bisericile noastre. Prin aceste vizite s-au cunoscut la fața locului realitățile bisericesti, s-au făcut schimburi culturale, s-au precizat atitudini sociale și s-au constituit fronturi puternice de luptă pentru apărarea credinței Ortodoxe împotriva imixtiunilor papale, mobilizîndu-se întreaga Ortodoxie în vederea asigurării păcii în lumea întreagă. Ierarhii celor două Biserici, prin păstrarea și strîngerea legăturilor bisericesti, consolidează și relațiile dintre Statele noastre și apără prin cuvîntul lor vînta omenirii, arătînd tuturor că prietenia este drumul spre fericire al popoarelor.

Preot I. IRIMIA

ÎNDRUMĂRI PASTORALE SCHIȚE ȘI PREDICI

VIAȚA PREA CUVIOASEI MAICII NOASTRE EUFROSINA

La 25 septembrie Sfânta noastră Biserică prăznuiește pe Prea Cuvioasa Maica noastră Eufrosina. Un prilej minunat pentru toate cele ce-i poartă numele acestei Prea Cuvioase Maice, ca și pentru toți ceilalți buni creștini de a înălța puțin asupra vieții și străduințelor pămîntești ale Prea Cuvioasei Maice, asupra rivnei ei pentru lucrurile cerești, asupra deslipirii ei curajoase de tot ceea ce se interpunea între ea și obiectul dorinței ei arzătoare, Dumnezeu, ca și asupra curăției și umilinții ei desăvîrșite și de a scoate din dorul ei nesfirșit după Dumnezeu, învățăminte călăuzitoare, în drumul lor pe marea cea învolburată a acestei vieți, către limanul cel însoțit și plin de liniște al împărăției cerești.

Viața și pătimirea Prea Cuvioasei Maicii noastre Eufrosina se găsesse redată, în scurt, în sinaxarul slujbei Prea Cuvioasei Maice, de la 25 septembrie. Pentru cei ce ar dori să cunoască, însă, mai multe cu privire la ele, înfățișem aici, în traducere românească „Viața și traiul Cuvioasei Eufrosina și al tatălui ei Pafnutie”, așa cum le găsim într-un text grecesc, pe care îl publică un adînc cunoscător de limbi orientale, care s-a ocupat în chip deosebit cu cercetarea manuscriselor grecești, siriane, arabe și copte referitoare la viața Prea Cuvioasei Maice Eufrosina. 1)

„În marele oraș al Alexandriei se găsea un bărbat, cu numele Pafnutie, care era plin de rivnă față de poruncile lui Dumnezeu. El se căsătorise cu o femeie cumsecade, întru totul vrednică de alegerea lui, care era deopotrivă de neam înstărit. Dar femeea lui era stearpă și nu-i năștea nici un copil. Soțul ei era foarte necăjit din cauza aceasta, fiindcă nu avea cum să-i lase averea lui, ca după ce va muri, lucrurile lui să fie bine administrate în favoarea celor ce aveau nevoie de ele. Deci, soția lui văzîndu-l atît de necăjit, nu înceta să se ducă ziua și noaptea pe la biserici și prin post și rugăciune să implore pe Dumnezeu să le dăruiască un copil. Ea împărțea mulți bani la săraci și pe la biserici, rugîndu-se lui Dumnezeu să-i împlinească cererea ei.

1. Prof. Mourad Kamil, directorul Secțiunii Semitice a Institutului de Limbi Orientale, Facultatea de Litere a Universității din Caîr, rectorul Școlii Superioare de Limbi (Madrasat al-Asum), Săinte Euphrosyne, Vierge d'Alexandrie, studiu publicat în Tome Commemorative du Millenaire de la Bibliotheque Patriarcale d'Alexandrie, Alexandria 1953, pp. 251-260.

Pe de altă parte și soțul ei, mergînd prin diferite locuri, căuta să găsească pe cineva, vrednic de Dumnezeu, care, prin rugăciunea lui, să poată mijloci dela Dumnezeu împlinirea dorinței lor. În felul acesta a ajuns și la o minăstire, al cărei igumen se spunea că este un om mare, înaintea lui Dumnezeu. Și, intrînd în minăstire, s-a bucurat de multă cinștire din partea igumenului și a fraților de acolo, cu care a stat îndelung de vorbă.

După vreme îndelungată li încredințează igumenului pășul pe care îl avea la inimă. Acesta cedînd insistențelor lui, a rugat pe Dumnezeu să le dea fruct al pîntecului. Iar Dumnezeu, la rugăciunile lor, a dăruit celor doi soți o fetiță. Deci, Pafnutie, văzînd traiul cuvios al igumenului nu s-a mai deslipit de acea minăstire. Deaceea, de multe ori el aducea acolo și pe soția lui, ca să primească binecuvîntarea igumenului și a fraților. După ce copila a fost înțărcată și a ajuns la vîrsta de șapte ani, a fost botezată și a primit numele de Eufrosina. Părinții s-au bucurat de ea, pentru că era plăcută lui Dumnezeu, frumoasă la înfățișare și cu o purtare foarte aleasă.

Cînd copila a ajuns la vîrsta de doisprezece ani, mama ei a încetat din viață. Ea a rămas astfel în grija tatălui ei, care a învățat-o să scrie, să citească și să cunoască toată filosofia. S-a întimplat ca fata să fie o fire dreaptă și atît de iubitoare de învățătură, încît tatăl ei se mira de darul acesta pe care îl avea. Deci, răspîndindu-se șvonul, în toată cetatea, despre cunoștințele pe care le dobîndise și pe deasupra că era foarte inteligentă și înțeleaptă, și că în ceea ce privește trupul, strălucea de frumusețe și de bună cuviință, mulți dintre cei ce se găseau în slujbe înalte erau atrași de dorința de a o da fiilor lor de mireasă. Și, deoarece toți ajunseseră să tulbure liniștea tatălui ei și ceva mai mult se și certau între ei, tatăl Eufrosinei le spunea: „Facă-se voia Domnului”. Dar unul care întrecea pe toți ceilalți în ceea ce privește slujba și puterea, chemînd la sine pe tatăl ei, l-a convins pe acesta să-și dea fiica fiului lui de soție, să nu se mai împotrivescă și să se facă logodna lor.

La puțină vreme după aceasta Pafnutie, luîndu-și și fiica cu sine — Eufrosina împlinise în vremea aceasta optsprezece ani — se duce la minăstire, aducînd cu sine foarte multe bunuri, spre mîngîierea fraților, și stînd de vorbă cu igumenul li spune că „roada rugăciunilor tale am adus-o aici, părinte, ca să te rogi pentru ea, fiinecă voiesc acum să o căsătoresc”. Iar igumenul îi poruncit să o lase la arhondăria minăstirii. Deci, ducîndu-se acolo la ea, a vorbit mult cu ea despre curăția sufletească, despre dragostea și teama de Dumnezeu, dîndu-i puțină să folosească mult de pe urma acestor învățăminte. Tatăl și fiica au rămas trei zile în minăstire, luînd parte la toate slujbele religioase. Și Eufrosina văzînd dispoziția plină de rivnă a fiecăruia, din minăstire, care era potrivită cu făgăduința lor monahală, era plină de admirație pentru viața lor și zicea: „Fericiți sînt oamenii aceștia, că și în viața aceasta sînt deopotrivă cu îngerii și după trecerea din această viață se bucură de bunurile veșnice”. Și inima ei a început să fie inundată de zelul religiozității. După trecerea celor trei zile, Pafnutie a zis igumenului: „Vino, părinte duhovnicesc spre roaba ta, ca să se închine ție, și roagă-te pentru ea, că vrem să ne întorcem în cetate”. La plecare, ea s-a aruncat la picioarele bătrînului igumen, zicînd: „Roagă-te pentru mine. mă rog ție, ca Dumnezeu să mîntuiască sufletul meu”. Iar igumenul ridicîndu-și miinile către cer, a grăit: „Dumnezeu, Cel ce cunoaște pe om mai înainte de nașterea lui, El să poarte de grijă și roabei Sale acesteia, pentru ca bine plăcîndu-I Lui, să se învrednicească a găsi sort și parte împreună cu cei bineplăcuți Lui”. Și luîndu-și rămas bun dela igumen au pornit în cetate. După aceea, tatăl ei, de cîte ori găsea vreun monah în cetate, îl aducea acasă la el, îl ospăta și-l ruga să se roage pentru el și pentru fiica lui.

Intr-una din zile urma să se facă pomenirea întemeietorului mînăstirii și igumenul a trimis pe un frate să-l îndemne pe Pafnutie să vină la această prăznuire. Iar fratele, ducîndu-se la casa acestuia a trebuit să se anunțe. Deoarece slujitorii i-au spus că stăpînul lor a ieșit, cînd Eufrosina a aflat, a chemat la sine pe frate și a început să-l întrebe: „Cîți frați sînt în mînăstire, avvo?”. Iar acela răspunzîndu-i că sînt trei sute cincizeci, Eufrosina l-a întrebata iarăși: „Dacă cineva vine acolo cu dorința de a se face călugăr, este primit de igumen?”. Iar monahul i-a răspuns; „Da, dacă cineva vrea să vină este primit de igumen”. Apoi tînăra l-a întrebata: „Toți, cîntă într-o sigură biserică și postesc deopotrivă?”. Și monahul i-a răspuns: „De cîntat, toți cîntăm laolaltă, de postit, însă, postim fiecare după cum vrem”.

Informîndu-se, deci, plină de curiozitate cu privire la toate cele ce sînt în legătură cu viața monahală, i-a zis monahului: „Aș vrea să am și eu putere să duc viața aceasta, dar mi-e teamă de tatăl meu, pentru că prea legat fiind de lucrurile cele deșarte ale vieții acesteia, vrea să mă căsătorească”. Dar monahul i-a zis: „Să nu cumva să pingărească vreun bărbat truput tău și nici să nu-ți dai frumusețea ta patimilor rușinoase, ci toată, așa cum ești, logodește-te cu Hristos, Care este în stare să-ți dăruiască, în locul acestor lucruri trecătoare, toată împărăția cerurilor. Deci, tunde-ți părul în ascuns, ieși din casa ta și du-te la mînăstire și te vei mîntui”. Iar ea, auzind lucrul acesta i-a plăcut foarte mult și i-a zis: „Și cine mă poate tunde? Căci nu aș vrea să fiu tunsă de vreun mirean, căci aceștia nu știu păstra lucrurile tainice”. Deci, monahul i-a răspuns: „Iată, eu am venit să iau pe tatăl tău la mînăstire pentru trei sau patru zile. Astfel, cheamă aici un monah, și-ți va fi ție așa precum dorești”.

În timp ce fratele grăia astfel de lucruri către Eufrosina, a venit tatăl ei și văzînd pe monah a întrebata ce este cu el. „Ce cauți aici? Și monahul i-a răspuns: „Este pomenirea întemeietorului mînăstirii și igumenul m-a trimis să te chem, ca să te îndulcești de binecuvîntările lui”. Deci, Pafnutie bucurîndu-se mult și luînd o mare mulțime de lucruri trebuitoare s-a urcat în corăbioară și a pornit la mînăstire. Dar în timp ce tatăl ei era la mînăstire, Eufrosina a trimis pe unul dintre cei mai credincioși slujitori la biserică așa numită a lui Teodosie și l-a zis: „Orice monah vei găsi acolo, adu-l aici”. Și, prin orînduirea lui Dumnezeu, iată, un bătrîn oarecare din Sketes, venise să-și vîndă lucrurile de mînă, făcute de el. De îndată ce slujitorul a văzut pe bătrîn l-a luat și l-a adus acasă. Și tînăra văzîndu-l i-a zis: „Roagă-te pentru mine, părinte”. După ce acesta s-a rugat, s-au așezat jos și Eufrosina i-a zis: Eu, părinte, am tată pe un rob al lui Dumnezeu care are foarte multă bunăstare. El a avut soție, care m-a născut și pentru averile lui vrea acum să mă dea în vîltoarea nedreptăților lumii. Eu însă nu voiesc să mă las pingărită de nedreptățile lumii și iarăși, mă tem să fac un act de neascultare față de tatăl meu. Nu știu ce voi face: toată noaptea am petrecut-o veghind și rugînd pe Dumnezeu să mă ajute să înțeleg folosul sufletului meu umil. Deci, făcîndu-se ziuă, am găsit cu cale să trimit la biserică și să aduc pe unul dintre părinți, ca să aud cuvînt dela el. Te rog, așa dar, ca pe unul care ești trimis de Dumnezeu, să mă înveți ce să fac”.

Deci, bătrînul i-a zis: „Dacă Dumnezeu a zis: Cel ce nu se leapădă de tatăl său, de mama sa, de frații și de copiii săi și încă și de sufletul său, nu poate să-Mi fie ucenic, eu ce pot să-ți spun mai mult decît acestea? Dacă simți că poți să suportți toate ispitele trupului, lasă toate și du-te; căci averile pe care le ai dela părinți vor găsi mulți moștenitori: iată, biserici, case de săraci, case de bătrîn, case de străini, mînăstiri, văduve, orfani, străini, leproși,

prizoneri; ele pot fi lăsate oricui i-ar plăcea lui, numai tu să nu-ți pierzi sufletul tău". Iar tînăra i-a zis lui: „Nădăjduiesc la Dumnezeu și în sfintele tale rugăciuni că mă voi lupta să-mi mintuiesc sufletul". Și bătrînul a adaus; „Intențiunile pe care le ai nu căuta să le amii, căci timpul poate să le schimbe". Și Eufrosina i-a zis: „Dar eu pentru aceasta am trimis după tine, pentru ca să pui capăt dorinței mele". Și bătrînul ridicîndu-se și făcînd rugăciune, o tunde și-i dă schima sfîntă a monahului și rugîndu-se asupra ei, a zis: „Dumnezeu, care a mintuit pe toți Sfinții, El să te păzească de cel rău". Și zicînd acestrea, monahul a părăsit casa.

Iar Eufrosina înțelegînd situația în care se găsea și-a zis întru sine: „Dacă mă voi duce într-o minăstire de femei, tatăl meu, începînd să facă cercetări, mă va găsi și mă va zmulge de acolo pentru logodnicul meu. Dar mă voi duce într-o minăstire de monahi, unde nimănui nu-i va veni în minte să mă caute". Și desbrăcînd îmbrăcămintea femeiească și îmbrăcîndu-se cu haine bărbătești, a ieșit seara tîrziu din casă, luînd cu sine cinci sute de monede. A doua zi, de dimineață, tatăl ei vine în cetate și prin iconomia lui Dumnezeu, s-a dus de îndată la biserică. Iar Eufrosina vine la minăstirea despre care tatăl ei avea cunoștință și se anunță prin portar, căruia îi zice: „Spune igumenului că este aici un eunuc dela palat și vrea să-i vorbească". Deci, portarul ducîndu-se, a încunoștiințat de aceasta pe igumen, iar aceasta a poruncit să i se dea drumul în minăstire. Și intrînd a depus metanie și, după ce s-a făcut rugăciune s-au așezat jos, iar igumenul a întrebat-o: „Ce cauți pe la noi, iubitorul de Dumnezeu?". Și Eufrosina i-a zis: „Am fost la palat și am dorit să îmbrățișez viața monahală. Iar cetatea noastră cea sfîntă nu prea știe să procure liniște celor ce voiesc să se facă asceți. Am auzit despre sfîntia ta și am venit să locuiesc laolaltă cu voi, dacă veți găsi de cuviință să mă primiți. Am multă avere și, dacă voi găsi aici condițiile de liniște de care am nevoie, o voi aduce aici.

Igumenul i-a zis: „Fii bine venit, copile; iată minăstirea se găsește la dispoziția ta: dacă-ți place rămii de viețuește cu noi. Care este numele tău?. Și Eufrosina i-a răspuns: „Smaragd". Deci, igumenul i-a adăugat: „Fiindcă ești tînăr și nu poți duce o viață călugărească prin tine însuși, este nevoie să-ți iei un supraveghetor, care să te învețe pravila trăirii monahale". Și ea a zis igumenului: „Voi face așa cum poruncești". Și Smaragd scoțînd cele cinci sute de monede le-a pus în mîna igumenului, zicînd: „La acestea, și de îndată ce voi vedea că-mi pot găsi liniștea aici, vor veni și celelalte". Deci, igumenul a chemat pe unul dintre frații cu numele Agapie, bărbat sfînt și cu viața mai presus de orice pătimire și i-a încredințat pe Smaragd, zicîndu-i: „Iată, de acum înainte acesta este fiul tău și ucenicul tău. Indrumează-l în așa fel ca să întrecă pe învățătorul său". Și făcînd metanie și rugîndu-se, a luat Agapie pe Smaragd în chilia lui.

Deoarece Smaragd avea ohipul plin de strălucire din cauza frumuseții, cînd venea la biserică sau în sala de mese, mulți erau săgetați în inimă de către diavol din cauza frumuseții lui, încît au început să murmure împotriva igumenului și să-i zică: „Pentru ce ai primit un astfel de chip între noi?". Iar igumenul afind lucrul acesta, chemînd la sine pe Smaragd i-a zis: „Fiindcă frumusețea chipului tău, care este atît de mare, a devenit scandal pentru cei ce viețuiesc în minăstire, am găsit de bine să te duci să-ți petreci viața în liniște, într-o chilie îndepărtată și acolo să cînti, să mînninci, să dormi și să nu mai fie nimeni aproape de tine". Și i-a îngăduit lui Agapie să orînduiască chilia cea îndepărtată, pentruca să trăiască acolo Smaragd. Deci, Agapie făcînd

totul așa după cum i s-a poruncit, a luat pe Smaragd și au trait amândoi în chilia îndepărtată, stăruind către Dumnezeu în post și rugăciune, cu înge-nunchieri și citiri, și cu cântări ziua și noaptea, încît Agapie văzînd rîvna lui Smaragd și vegherile lui continue, îl lăuda plin de admirație, în fața frățietății și toți dobindeau folos din cele ce auzeau.

Iar tatăl ei venind acasă la ora prînzului și negăsindu-și fiica, a început să se întunece la față și să întrebe pe slujitori și slujitoare ce s-a întîmplat cu Eufrosina? Și, fiindcă slujitorii spuneau: „Am văzut-o seara, dar începînd cu dimineața nu am mai văzut-o“, tatăl ei se gîndea ca nu cumva logodnicul ei să fi venit și să o fi luat și trimițînd după el a căutat să afle acest lucru. Deci, auzînd tatăl tînărului și logodnicul ei, și turburîndu-se, au venit în grabă la casa lui Pafnutie și l-au găsit zăcînd la pămînt și tînguindu-se și i-au zis: „Se vede că cineva s-a ridicat asupra ei și răpîndu-o, a fugit cu ea“. Au fost trimiși, deci, de îndată, călăreți prin tot Egiptul și Libia, s-au făcut cercetări asupra celor ce aveau corăbii, s-au cercetat casele, minăstirile, prietenii vecinii, pustiiurile, peșterile, dar ceea ce căutau nu s-a găsit. După ce au întrebuițat tot ce le-a stat în putință să o găsească și nu au isbulit, au început să o plîngă ca pe o moartă: socrul își plîngea nora, tînărul își plîngea logodnica, iar slujitorii stăpîna. Iar tatăl, plîngîndu-și fiica, zicea: „Vai, copilul meu prea dulce! Vai lumina ochilor mei! Vai mingîierea sufletului meu! Cine mi-a furat comoara? Cine mi-a răpît averea? Cine mi-a răpît bunurile mele? Cine mi-a stins lumina mea? Cine mi-a robit nădejdele mele? Cine mi-a luat podoaba casei mele? Ce lup a răpît mieluşeaua mea? Ce loc a ascuns frumusețea aceea deopotrivă cu soarele? Ce marc a înghițit în fundul ei chipul cel împărătesc? Ea îmi era fala neamului; ea îmi era toiagul bătrînețelor; ea îmi era îndepărtarea relelor, ea îmi era ușurarea durerilor. Pămîntule, nu te închide asupra singelui trupului meu, pînă ce nu voi ști cine a făcut din Eufrosina mea prilej de jale“. Cei care se găseau de față auzînd aceste cuvinte au scos strigăte de jale, încît toată cetatea a lăcrămat din cauza pierderii neașteptate a tinerei fete.

Ne-mai putînd suporta jalea, tatăl ei se duce la minăstire și cade la picioarele igumenului, zicînd: „Rogu-mă ție, nu tăcea, ci roagă-te pentru mine păcătosul, pentruca ostenelele rugăciunilor tale să poată fi găsite. Fiica mea a fost răpîtă“. Cînd igumenul a auzit acestea s-a întristat și a poruncit să se bată toaca pentruca frații să se adune, și de îndată ce s-au adunat, le-a zis: „Faceți bunătate, fraților, osteniți-vă și postiți o săptămînă și rugați pe Dumnezeu ca să ne arate unde se găsește fiica domnului Pafnutie“. Și părinții postînd o săptămînă se rugau pentru aceasta și nimănui nu i-a făcut Dumnezeu cunoscut acest lucru. Căci rugăciunile Eufrosinei biruiau rugăciunile tuturor acelora. Ea ruga pe Dumnezeu, cu multă stăruință să nu fie recunoscută de nimeni în toată viața ei. Deci, neputînd nimeni dintre ei să ajute cu ceva în lămurirea lucrului aceluia, igumenul a început să îndemne pe Pafnutie, zicîndu-i: „Nu-ți pierde credința și nici nu te necăji, ci mulțumește lui Dumnezeu și atunci cînd va voi El, veți cunoaște cele cu privire la ea. Și să știi că nu i s-a întîmplat niciun rău, ci dimpotrivă, căci pentru aceasta Dumnezeu nu a încunoștiințat pe nimeni dintre noi cu privire la ea. Dacă i s-ar fi întîmplat vreun rău, Dumnezeu nu ar fi trecut cu vederea ostenelele tale pe care le-ai arătat pentru numele Lui, față de toți sfinții, și mai ales față de noi, ci ar fi arătat acest lucru“. Iar Pafnutie auzînd acestea și crezînd, s-a dus pentru puțin timp în cetate, mulțumînd lui Dumnezeu și rugîndu-se să învrednicească pe fiica lui de un trai bun.

Peste puțină vreme a venit din nou la minăstire și a salutat pe frați și

iarăși s-a dus în cetate. Odată, deci, venind din nou la minăstire, igumenul i-a zis: „Vrei să stai de vorbă cu un frate bun, care a venit dela palatul lui Teodosie?” Și Pafnutie i-a zis: „Da, te rog”. Și trimițind după avva Agapie i-a zis: „Ia pe domnul Pafnutie și du-l la avva Smaragd, ca să dobindească folos dela el”. Și luându-l Agapie, l-a dus la Smaragd. Când a văzut pe tatăl ei s-a umplut de lacrimi. Iar acela a crezut că este așa din cauza rugăciunii. Căci nu a cunoscut-o citișu de puțin, fiindcă frumusețea ei se vestejise din cauza înfrinării și a dormitului pe pământul gol. Iar culionul îi acoperea fața, ca nu cumva după vreun semn oarecare să fie recunoscută.

După ce au făcut rugăciune s-au așezat jos, iar Smaragd a început să grăiască despre miile, înfrinare și dragoste. Dar în timp ce Smaragd grăia acestea, inima lui Pafnutie bătea cu putere, era cu totul plin de lacrimi și de bucurie și simțea nevoia de a se alipi de el, voind să moară împreună, dar se rușina și și-a reținut svicnirile inimii. Deci, vorbind mult despre lucrurile folositoare de suflet, Pafnutie a plecat dela Smaragd și venind la igumen i-a zis: „Unul este Dumnezeu, părinte, și numai El știe ce am folosit dela omul acesta; Martor îmi este Dumnezeu că m-am atașat atât de mult de el, cum n-aș fi făcut-o nici dacă era copilul meu”. Și luându-și rămas bun dela igumen și dela frați, a plecat.

După ce Smaragd a trăit în minăstire treizeci și opt de ani s-a îmbolnăvit de o boală de pe urma căreia a și murit. În timp ce era bolnav, Pafnutie a venit la minăstire și după ce s-a întreținut în chip obișnuit cu frații, i-a zis igumenului: „Lasă-mă, părinte, să văd pe fratele Smaragd, că mult dorește după el sufletul meu”. Iar igumenul trimițind după Agapie, i-a zis: „Ia pe domnul Pafnutie la fratele Smaragd, căci cred că nu va mai avea să-l vadă mult timp”. Deci, plecând Pafnutie și căzind la patul pe care se găsea Smaragd, l-a sărutat, zicând: „Roagă-te pentru mine, frate, ca Dumnezeu să-mi dea mângiere pentru copilul meu, căci sufletul meu încă nu s-a vindecat de durere”. Și Smaragd i-a zis: „Nu fii trist și nici nu plînge, căci Dumnezeu te va înștiința, pe dată, cu privire la ea. Dar te rog, rămii aici trei zile și nu te îndepărta dela mine. Și Pafnutie i-a zis: „După cum poruncești voi face”.

Când a înțeles că va porni către Domnul, a chemat pe tatăl ei și i-a zis: „Deoarece a orînduit cele cu privire la mine, așa precum a voit, și mi-a împlinit dorința, vreau ca începînd de astăzi să nu mai fii îndurerat pentru fiica ta Eufrosina. Eu sînt, nevrednica! Și acum, iată, ai văzut și te-ai lămurit, dar nimeni să nu știe încă și nici să nu lași pe vreun altul să ducă la groapă trupul meu, ci fă acest lucru tu singur. Și, deoarece am spus igumenului că am avere multă și dacă mă voi stabili aici, o voi da-o locului acestuia, dă acestea comunității. Căci singur știi că toate cele de aici sînt administrate în chip cîstit. Și roagă-te pentru nevrednicia mea”. Zicînd acestea și-a dat duhul lui Hristos.

Cînd Pafnutie a auzit acestea, din cauza zdruncinului sufletesc a paralizat și a căzut jos. Alergînd Agapie și aducînd apă și stropîndu-l pe față l-a ridicat de jos, zicîndu-i: „Ce ai, domnule?”. Iar el a zis: „Lăsați-mă să mor aici, că astăzi am văzut lucruri minunate”. Și ridicîndu-se și căzînd la fața ei sfîntă și udîndu-o cu lacrimi, striga, zicînd: „Vai copil prea dulce, pentru ce nu mi-ai încredințat acestea mai de mult, ca și eu să fi murit împreună cu tine la alegerea ta! Vai, cum te-ai ascuns de răutatea vrăjmașului! Cum ai disprețuit puterile și stăpînirile, o copilul meu, pentru ca să intrii în viața veșnică!”.

Auzind acestea Agapie și înfricoșîndu-se a alergat să vestească pe igumen de cele întimplate. Deci, igumenul venind în grabă și căzînd la sfintele ei moaște, a strigat zicînd: „Mireasă a lui Hristos Dumnezeului nostru Celui

adevărat și fiică a Sfinților nu trece cu vederea pe frații tăi și nici această sfință minăstire, ci roagă-te să ni se dea și nouă înțelepciune bărbătească, pentruca trăind astfel, să ajungem la limanul vieții și să ne bucurăm împreună cu tine de bunurile cele veșnice". Și a dat poruncă să se bată toaca, ca și se adune minăstirea și ca moaștele ei, cele cinstite, să fie purtate la locul de odihnă cu multă slavă. Când au venit cu toții și au aflat despre ce este vorba, cuprinși de mirare, au slăvit pe Dumnezeu, Care face lucruri minunate.

Unul dintre frații, care nu vedea decît cu un ochi, cînd a venit să sărute trupul ei cel sfînt, de îndată ce s-a apropiat de fața ei cea sfîntă, îndată a văzut cu amîndoi ochii și toți văzînd lucrul acesta au grăit: „Slavă Ție Dumnezeu, Care faci întotdeauna lucruri minunate și Care dai pildă de minuire tuturor celor ce vor să ia aminte la îndurările Tale!" Și culegînd mult folos din toate acestea au așezat-o în mormîntul părinților.

Iar tatăl ei dînd toată averea lui bisericilor și minăstirilor, caselor de străini și caselor de săraci a venit și el la minăstire și lăsînd aici cea mai mare parte din averea lui și găsînd multă mîngîiere pe rogojina pe care fiica lui o purta cu ea și se așeza pe ea să se odihnească, trăind și el în minăstire zece ani, s-a mutat la cer, părăsînd cele pămîntești și a fost înmormîntat în apropierea fiicei lui Eufrosina, închinîndu-și tot timpul vieții sale lui Dumnezeu, căruia se cuvine toată slava, puterea, mărirea și măreția, în vecii vecilor, Amin".

Din istorisirea vieții plină de sfințenie a Prea Cuvioasei Maicii noastre Eufrosina desprindem, în afară de dorul ei aprins după Dumnezeu, renunțarea plină de noblețe creștină la averile părintești, a căror unică moștenitoare era, care, în conștiința ei creștină își aveau restul de a îndulci viața plină de suferință a semenilor ei săraci și pe care ea, potrivit cuvîntului Evanghellei, le hărăzește fraților și surorilor ei din această lume, în schimbul bunătăților nepieritoare din împărăția lui Dumnezeu.

O floare bine mirositoare în grădina cea minunată a lui Dumnezeu; o piatră trainică la temelia edificiului Bisericii creștine: aceasta a fost Prea Cuvioasă Maica noastră Eufrosina.

Pr. OVIDIU CONSTANTINESCU

PANEGIRIC LA CUVIOASA MAICA PARASCHIVA

„Apus-ai ca soarele, Cuvioasă Maică și luminezi cu minunile pre cei ce cîntă cu fierbinte credință și dragoste: Binecuvîntat ești Dumnezeu! părinților noștri!"

Din ceata aleșelor Domnului, din corul Sfinților, care văd deapănarea fața lui Dumnezeu, cîntîndu-i imnuri neîncetate de slavă, dintre mieluselele cele neprihănite ale Mîntuitorului Hristos, dintre fecioarele cele înțelepte, care în timpul vieții lor pămîntești și-au ținut aprină și strălucitoare candela sufletului lor, în adăstarea Mirelui Ceresc, desprindem astăzi chipul blînd și nevinovat, călit în lupta cu ispitele, înduhovnicit cu totul prin post, rugăciuni și lacrimi și inundat de dorul nesfîrșit după Dumnezeu, al Prea Cuvioasei Maicii noastre Paraschiva, ale cărei sfinte Moaște se găsesc astăzi în Mitropolia dela

lași, pe care îl înfățișăm credincioșilor noștri, ca pildă în lupta cu greutățile vieții, ca model desăvârșit de viațuire creștinească, ca ascultătoare osirdnică a rugăciunilor noastre și ca mijlocitoare grabnică între noi și Dumnezeu.

Sfânta noastră Biserică prăznuiește pomenirea Prea Cuvioasei Maicii noastre Paraschiva, despre care vom vorbi aici și care se mai numește și „cea nouă”, — spre deosebire de o altă Sfântă Paraschiva, pe care o găsim în Viețile Sfinților la 26 iulie, sub numele de „cea veche”, — la 14 octombrie al fiecărui an. Mare sărăbătoare creștinească prilejuiește prăznuirea Cuvioasei Paraschiva în Biserica noastră și mai ales în cupriusul Mitropoliei Moldovei, unde credincioșii se adună în ziua aceasta, la racla cu Moaștele Sfintei, din Mitropolia de la Iași, cu inimile pline de dragoste și de nădejde în rugăciunile și binefacerile Sfintei.

Sfânta Paraschiva s-a născut într-un sat din ținutul muntos al Traciei, la sudul Republicii Populare Bulgaria de azi, numit Epivat. Părinții ei erau oameni înstăriți, dar, pe cât se pare nu și credincioși prea convinși. Deosebirea dintre bunăstarea materială în care se găseau părinții Sfintei și în care era crescută și ea, și sărăcia și lipsurile celor din jur, a început să dea de gândit tinerei copile, de îndată ce puterile ei sufletești și intelectuale au început să se desvolte. Cuvintele minunate ale Evangheliei Ceiui ce din bunătațe desăvârșită și din dragoste fără de margini față de oameni s-a intrupat și a pățimit pentru ei, pe care tinăra Paraschiva le auzea în biserică, au produs încă de timpuriu o adinca răscolire în sufletul ei plăpînd, făcîndu-l să singereze de dragostea față de semenii și de dragostea față de Dumnezeu. Astfel, de multe ori, întorcîndu-se de la biserică își schimba hainele ei frumoase și de preț cu ale vreunei copile sărmăne, pe care o întilnea în cale, căutînd să aducă în felul acesta o rază de bucurie în sufletul unei mici semene a ei și agorisîndu-și în schimb dojenile și certările părinților ei, care în cele din urmă au ajuns pînă la bătaie.

Conflictul între dorința de a face tot binele semenilor ei și neputința de a aduce la îndeplinire această dorință nobilă, s-a accentuat din ce în ce mai mult, în sufletul Sfintei Paraschiva, odată cu înaintarea în vîrstă. Deaceia, cînd judecata matură i-a dat putința să discearnă starea în care se găsea, călăuzită și de luminile Duhului Sfînt, coborîte asupra ei, în urma îndelungatelor și stăruitoarelor ei rugăciuni, Sfînta Paraschiva se hotărăște pentru viața religioasă și o apucă plină de curaj pe calea cea grea și plină de suferințe, care avea, însă, să o conducă în împărăția cerurilor.

Se pare că întru alegerea acestei căi a contribuit mult și exemplul fratelui său Eftimie, care apucase aceeași cale și despre care se știe că a trăit 30 de ani călugăr la Constantinopol, a petrecut 4 ani în pustnicie, a ajuns episcop al eparhiei Madita din Tracia, pe care a păstorit-o 40 de ani și s-a prîstăvit întru sfințenie, Moaștele sale devenind mai tirziu izvoritoare de mir.

Către Constantinopol s-a îndreptat și tinăra fecioară Paraschiva, după ce a plecat de acasă, pentru totdeauna, fără de știrea părinților săi. În secolul X, cînd a trăit Sfînta, Constantinopolul era cetatea evlaviei, a bisericilor și minăstirilor nenumărate și a Moaștelor Sfînte, aducătoare de mîngiere. Aici a stăruit cîtăva vreme Sfînta Paraschiva, în rugăciuni, în postiri și în lacrimi, pregătîndu-se pentru drumul îndelungat pe care și-l hotărîse la plecarea de acasă și al cărui început de abia îl făcuse.

De la Constantinopol trece apoi cu corabia la Halki și de aici, tot cu corabia, pe malul Asiei Mici, de unde se duce pe jos, cale îndelungată, pînă la Heraclea Pontului, unde rămîne într-o minăstire închinată Maicii Dom-

nului, devotindu-se celor mai adinci și mai stăruitoare rugăciuni, timp de cinci ani de zile.

În zadar au căutat-o părinții ei, după plecarea de acasă. În zadar au trimis soli, în căutarea ei. Toate eforturile lor de a o găsi au rămas zadarnice. Părinții o pierduseră pentru totdeauna pe Paraschiva; în schimb Paraschiva își găsisse pentru totdeauna pe Părintele Ceresc, în purtarea de grijă a Căruia ea se lăsa acum cu toată convingerea, cu toată nădejdea și cu toată siguranța.

Dar idealul Paraschivei era să ajungă la Sfânta Cetate a Ierusalimului, să ude cu lacrimile ei pietrele pe care au călcat oarecând picioarele cele sfinte ale Mintuitorului Hristos, să simtă prezența nevăzută a Blindului Învățător, ducindu-și Crucea pe dealul Golgotei, să aștepte aici pe Mirele Bisericii, ca o fecioară înțeleaptă, cu candela sufletului aprinsă și strălucitoare. Dorința aceasta i se împlinește. Ea se alătură, la Heraclea Pontului, unui convoi de pelerini, care se duceau la Locurile Sfinte și astfel, cu sufletul palpitând de o nesfârșită bucurie plină de umilință, ajunge la Ierusalim. Cît a rămas în Cetatea Sfântă nu cunoaștem. Știm doar că după aceasta s-a închinoviat la o minăstire de călugărițe de pe malul Iordanului, unde a rămas pînă la împlinirea vârstei de 25 ani. Despre petrecerea ei în această minăstire citim în sinaxarul de la 14 octombrie, următoarele: „Bătură întrebuița apa de izvor și de aceasta foarte puțină; trebuința așternutului o împlinea o rogojină, iar îmbrăcămîntea era o haină și aceasta foarte trențaroasă, cîntarea în buze neincetată, lacrimile, deapururca. Preste toate acestea înflorea dragostea, iară virful îmbunătățirilor, smerita cugetare, cuprindea pe toate”.

Văzindu-și dorința sufletului împlinită, Sfânta Paraschiva, după această ședere în Palestina, se gîndește să se întoarcă în patria ei pămîntească și să înceapă acolo o lucrare măreață de încreștinare a vieții, de sporire a dragostei creștine, de frățietate între oameni.

Se imbarcă pe o corabie la Ioppe. Sufere multe primejdii în călătoria pe mare, din care scapă, datorită purtării de grijă a lui Dumnezeu, față de aleasa Lui,

Nu știm cit va fi rămas în patria ei. Nu cunoaștem nici rezultatul practic al strădaniilor ei înalte. Dar, pentru că după cuvîntul Scripturii: „Niciun profet nu este primit în țara lui”, putem trage concluzia că întreg programul de renaștere la Hristos a creștinilor din Epivat, s-a lovit de atîta împotrivire, încît Sfânta Paraschiva s-a văzut silită să plece deziluzionată și înfrîntă de acolo. De aceea o vedem la cîtăva vreme din nou la Constantinopol, cercetînd cu stăruința sfintele lui Dumnezeu lăcașuri și căutînd să înțeleagă felul în care și-ar putea cheltui mai departe energia sufletească pe care ea voia să o depună întru totul în slujba aproapelui. Se pare că rugăciunile ei osîrdnice către Atotputernicul Dumnezeu i-au luminat din nou mintea și sufletul. De aceea, o vedem pornind peste cîtăva vreme într-un sat oarecare, anume Calicratia, unde rămîne pînă la sfîrșitul vieții ei pămîntești, — care se întîmplă peste doi ani, — pe lîngă biserica Sfinților Apostoli de acolo, consumîndu-se încetul cu încetul, întocmai ca un opaiț ce se stinge după ce și-a cheltuit spre a produce lumină, toată rezerva lui de untdelemn. Vorbînd despre stingerea din viață a Sfintei Paraschiva, sinaxarul zice: „Deci, doi ani a petrecut acolo neîntinată porumbișă și din potopul acestor lucruri curgătoare sburînd, a odihnit în cortul ceresc, încredințînd sufletul său mîinilor îngeruști și prin ei lăcașurilor celor veșnice și dumnezeuști”.

Dar ceea ce a dorit Sfânta cu tot dinadinsul să săvîrșească pentru semenii săi în viața pămîntească și n-a putut, a fost învrednicită de Dumnezeu să să-

virșească, îndată după moarte. Căci Sfintele ei Moaște s-au arătat, la scurtă vreme, făcătoare de minuni, iar rugăciunile ei către Dumnezeu, la cererile credincioșilor, au coborât din cer milă și pace, ajutorare în nevoi și mîntuire sufletească și trupească tuturor celor ce s-au apropiat de ele cu credință, cu evlavie și cu dragoste. Deaceea și Sfînta noastră Biserică îi cîntă: „Viețuind după moarte, fericită Paraschivo, cercetezi pre toți cei ce aleargă cu credință la mormîntul tău și de cumplite patimi îi liberezi totdeauna; îi aperi de nevoi, le dăruiești tămăduirea cu rugăciunile tale, și mîntuiești de năvălirea drăcească pre cei ce cinstesc sfîntă pomenirea ta, cerînd de la Dumnezeu să le dăruiască iertare de greșeale“.

Moaștele Sfintei Paraschiva au fost aduse, la cîtăva vreme, de la Calicratia în orașul Tîrnovo, capitala de oarecînd a imperiului romîno-bulgar. Apoi ele au fost strămutate în Serbia, la Belgrad, de unde au fost aduse la Constantinopol. Pe vremea patriarhului Partenie al Constantinopolului, Domnitor al Țării Moldovei fiind bunul și darnicul creștin Vasile Lupu, iar mitropolit al Moldovei și Sucevei Varlaam, Moaștele Sfintei Paraschiva au fost aduse cu multă cinste în Iași și așezate în biserica Sfinților Trei Ierarhi, zidită de Vasile Lupu.

Vrednicul Domnitor al Moldovei, care purta grijă, ca un bun voevod creștin, nu numai Bisericii din țara lui, ci și creștinătății ortodoxe de pretutîndeni, văzînd situația grea în care se găsea Patriarhia de la Constantinopol, din cauza prea deselor schimbări de patriarhi, ca urmare a poftei nestăvilite după bani a turcilor, care puneau la mezat demnitatea patriarhală și o încredințau celui care dădea mai mult, — ajungînd patriarh al Constantinopolului Partenie, — a plătit toate datoriile scaunului patriarhal, care se ridicau la peste 300 de pungi de galbeni. Ca recunoștință pentru aceasta, Patriarhia a dăruit Domnitorului romîn Moaștele Sfintei Paraschiva, care au fost strămutate la Iași. Intrucît după legiuirile turcești transportarea afară din Constantinopol a rămășițelor pămîntești ale cuiva nu era îngăduită și pentru că turcii, după primirea celor peste 300 de pungi cu galbeni nu aveau nimic împotriva daniei făcute de Patriarhie Domnitorului romîn, decît această dispoziție din legile lor, s-a găsit, cu încuviințarea lor, puțința de a se scoate Moaștele Sfintei, fără a mai fi trecute prin poarta cetății. Astfel, Moaștele au fost scoase din biserica patriarhală din Fanar și coborîte cu frînghiile peste zidul cetății din partea locului, după care, cu mare cinste și însoțite chiar de către un înalt dregător turc au fost aduse la Iași. Din suita care însoțea Sfintele Moaște făceau deosemena parte trei mitropoliți greci: Ioanichie al Heracleei, Partenie al Adrianopolului și Teofan al Vechililor Patre.

Pentru ca amintirea strămutării Moaștelor Sfintei Paraschiva de la Constantinopol la Iași să rămînă nepieritoare și pentru ca și urmașii să-și poată da seama de momentul istoric pentru viața Bisericii noastre, cînd au fost aduse ele în Moldova, Domnitorul Vasile Lupu a pus de s-a zugrăvit scena aceasta pe unul dintre pereții bisericii Sf. Trei Ierarhi de la Iași, unde au și fost depuse Moaștele. Printre alte lucruri care apar în acest tablou, vedem și pe un Capugibașa (demnitar turc) cu ofițerii de sub dînsul, mergînd la petrecerea Sfințelor Moaște. Iar pe marmora cuvuciuului unde au fost așezate Sfintele Moaște, Vasile Lupu a pus de s-a săpat o bogată inscripție, în care se descriu împrejurările strămutării Moaștelor Sf. Paraschiva, ierarhii care au luat parte la aceasta și este arătat și anul strămutării Sf. Moaște, care este 1641.

Prea Cuvioasa Maica noastră Paraschiva nu încetează să-și reverse binefacerile ei asupra credincioșilor și asupra Sfintei noastre Biserici, după cum

nu încetează să-și reverse binefacerile sale nici asupra credincioșilor din celelalte părți pe unde a trecut, fie cît a fost în viață, fie după moarte, care o imploră cu credință, cu evlavie și cu dragoste. Deaceea și Sfinta noastră Biserică îi cîntă : „Inger pămîntesc pre pămînt te-ai arătat, viața celor fără de trup în trup material arătînd. Că fugind departe de la părintele tău și de la maica ta, te-ai unit cu Hristos, Mirele tău, viețuind în cămara cerească, dumnezească mircasă“.

Ajungînd la sfîrșitul acestei scurte înfățișeri a vieții și strădaniilor Prea Cuvioasei Maicii noastre Paraschiva, ne vedem siliți să recunoaștem că nu am putut da la iveală decît numai cîteva trăsături foarte slabe ale vieții și strădaniilor ei, care, este mai presus de orice bănuială, că au fost mult mai puternice și mult mai accentuate. Aceasta se întîmplă din cauză că, în majoritatea cazurilor, viețile sfinților noștri nu s-au scris decît tirziu de tot după încetarea lor din viață, de multe ori la un secol, două, sau mai multe, cînd harul revărsat de Dumnezeu asupra Sfințelor lor Moaște i-a adevărit ca Sfinți înaintea Bisericii și a credincioșilor. Și chiar și atunci, cînd elementele istorice se puteau aduna doar cu greu, Biserica a găsit cu cale să nu treacă în viețile Sfinților decît numai elementele bine verificate și cu cît mai solidă bază istorică. Vieți de Sfinți, în care elemente necontrolate suficient au pătruns din abundență, au existat desigur. Dar pe acestea Sfinta noastră Biserică le-a respins ca pe unele care descriu în chip nevrednic viața și strădaniile marilor luptători pentru Hristos. Incercările, de felul acestora din urmă, au fost condamnate în chip vădit de canonul 63 al Sinodului VI ecumenic (Trulan), iar în cazul Sfintei Paraschiva, patriarhul Nicolae Musalon „găsind viața Sfintei Paraschiva, care este cinstită în satul Calicratia, scrisă de un țaran, într-un chip cu totul nepotrivit și nevrednic de purtarea evanghelică a Sfintei, a hotărît ca aceasta să fie arsă și a îngăduit diaconului de la biserica împărătească să scrie viața cea bine plăcută lui Dumnezeu a acesteia“, care se pare că nu este alta decît aceea care se găsește în sinaxarul de la praznicul Sfintei.

Și acum, binecinstitori creștini, iubitori de praznic, monahi și monahii purtători ai chipului celui îngeresc, pustnici ridicați pe scara trăirii duhovnicești mai presus de toți ceilalți creștini și voi toți cei ce sînteți iubitori de curăție, de toată vîrsta și din toate locurile, veniți „să lăudăm cu cîntări duhovnicești pre turtureaua cea iubitoare de pustie : lauda pustnicilor, podoaba fecioarelor, frumusețea celor iubitori de tăcere, mîngîietoarea celor întristați, ajutătoarea celor în nevoi, cea degrab ascultătoare ; pre Paraschiva cea de Dumnezeu înțeleptită, care isvorăște tuturor tămăduiri. Că a aflat dar de minuni, cu dumnezească poruncă“.

Nu înceta a ruga pe Hristos pentru noi cei ce cu credință și cu evlavie ne îndreptăm gîndurile către tine, Prea Cuvioasă Maică!

Mijlocște de la Dumnezeu pace lumii și înțelegere între oameni și popoare.

Insuflă-ne dragostea ta față de semenii noștri și față de Dumnezeu și ajută-ne să slujim și noi, cum ai slujit tu lui Hristos, Dumnezeului nostru, căci a Lui este slava, cinstea și puterea, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preot ALEX. SANDULESCU

PANEGIRIC LA SFINTUL DUMITRU BASARABOV

„Mare ești, Doamne și minunate sînt lucrurile Tale și niciun cuvînt nu este de ajuns, spre lauda minunilor Tale“.

Aceasta este mărturisirea pe care sufletul credincios o face, plin de umilință, ori de cîte ori, lepădînd toată grija cea lumească, se ridică deasupra lucrurilor mărunte și caută să înțeleagă purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de natura cea neînsuflețită, față de viețuitoarele de tot felul și mai ales față de om. Și, cu cît sufletul se hrănește mai mult din cugetările sfinte, cu atît înțelege mai bine de ce acela care s-a învrednicit chiar și numel o clipă de harul a toate sfințitor al lui Dumnezeu, flămînzește din ce în ce mai mult după această hrană dumnezească, de ce progresează din treaptă în treaptă pe calea sfințeniei și de ce nu-și găsește răgaz, pînă ce nu se consumă cu totul în flacăra dragostei dumnezeiești.

Creștinismul a răsturnat cu desăvîrșire valorile lumii vechi. Avuția, puterea, vaza, înțelepciunea și gloria, care constituiau bunuri supreme pentru lumea veche, au devenit în creștinism lucruri fără nicio valoare. Creștinismul a înlocuit criteriul de judecarea valorii, din lumea veche, cu un criteriu nou, propriu lui. El a ridicat curățenia sufletească, dragostea față de Dumnezeu și de semen, devotamentul și jertfirea în folosul colectivității la rangul de valori supreme și aceasta cu atît mai mult, cu cît numai aceste valori sînt accesibile tuturor, ca unele care au la bază natura însăși a omului. Iar nu situațiile întâmplătoare pe care le poate da averea, rangul social, funcțiunea îndeplinită în cadrul societății, sau gloria moștenită pe cale ereditară. Ceva mai mult: am putea spune că în această răsturnare de valori constă protestul cel mai vehement pe care l-a ridicat creștinismul împotriva tuturor nedreptăților din lumea veche, create și alimentate de orînduirea sclăvagiștă a vremii.

În felul acesta Biserica creștină, deși nu a rămas inaccesibilă celor din straturile de mai sus ale societății, care voiau să vină la sine, desbrăcați de tot ceea ce alcătuiseră gloria, puterea și averea lor, și-a deschis larg porțile sale oamenilor de jos, apăsați de greutatea tralului lor de toate zilele, de nedreptățile stăpînitorilor zilei și de mizeriile vieții, dar cu sufletele pline de dorul de mai bine.

Desigur, credincioșii celor dintii comunități creștine lăsa u impresie cît se poate de detestabilă puternicilor zilei, celor avuți, filosofilor și tuturor celor plîni de ei înșiși. Dar Marele Apostol al Neamurilor, Pavel, vede tocmai în aceasta, minunea și puterea cea mare a lui Dumnezeu; „Dumnezeu a ales cele neînțelepte ale lumii, ca să rușineze pe cei înțelepți și cele slabe ale lumii le-a ales Dumnezeu, ca să rușineze pe cei tari; cele de neam prost ale lumii, cele umilite și cele ce nu sînt, le-a ales Dumnezeu, ca să desființeze cele ce sînt, ca niciun om să nu se fălească înaintea lui Dumnezeu“ (I Corinteni, I, 29-30).

Lucrurile acestea au avut și au valoare deapurarea în Biserica creștină. Harul lui Dumnezeu topește cărbunele a tot ceea ce este pămîntesc în om și lasă să iasă la iveală diamantul cel de mare preț al sufletului. Este de ajuns ca omul să vrea să se lase copleșit de harul cel a toate sfințitor al lui Dumnezeu, pentru ca din om de rînd să devină sfînt, din opaiț ascuns sub obroc să devină stea lumnoasă și călăuzitoare pentru semenii săi și din viețitor al acestui pămînt să ajungă cetățean veșnic al împărăției cerurilor.

Acesta este cazul și cu Sfîntul Dumitru Basarabov a cărui prăznuire o sărbătorește Sfînta noastră Biserică, la 27 octombrie.

Pe colinele de la sudul Dunării, nu departe de orașul Rusciuc, dăinuiește din timpuri îndepărtate o mică așezare omenească. Este satul Basarabov, locul de naștere al Sfântului Dumitru cel nou. Locuitorii satului se ocupau și în vechime, ca și acum cu agricultura și cu creșterea vitelor. Numai că, între ceea ce este acum și ceea ce era în trecut, există o deosebire mare. Acum fiecare își muncește cu drag ogorul, care este al său, Copiii pasc vitele gospodăriilor proprii. Munca plină de dragoste pe care o depun astăzi țărani din satul Basarabov a și început să-și arate roadele ei. Casele se ridică mai frumoase, gospodăriile sînt înfloritoare, oamenii pășesc demn și cu fruntea în sus, pentru că astăzi ei sînt stăpîni pe ogoarele și pe munca lor, într-o țară liberă și fără exploatare.

În trecutul întunecat, situația era cu totul alta. Nimeni nu avea nimic al său. Toți munceau din greu pe moșia boierului, trăiau prin bordeie și abia dacă, după munca trudnică de toată ziua, își agoniseau o amărită bucățică de pîine, cu totul neîndestulătoare pentru ei, pentru femelle și copiii lor. Printre acești sîrguitori din zi și pînă în noapte, care, deși oprimați, nu-și pierduseră nici credința în Dumnezeu și nici dorul după o viață mai bună, se numărau și părinții Sfîntului Dumitru Basarabov. Cînd au trăit ei și cînd a văzut lumina zilei Sfîntul Dumitru, rămîne o taină, pentru că niciun document istoric nu ne-a păstrat lucrul acesta. Documentele inscriau doar numele și nașterile celor bogați și puternici, iar nicidecum pe acelea ale oamenilor de jos, nici chiar atunci cînd, prin curăția și sfințenia vieții, aceștia din urmă se ridicau cu mult deasupra celor dinți.

Dar, dacă nu avem nimic scris, putem, în schimb, să ne imaginăm aproape cu exactitate copilăria și tinerețea Sfîntului Dumitru. Copil al unor părinți umili și evlavioși, el va fi fost crescut în frica lui Dumnezeu, în respectul față de cei din jurul său, iar duminicile și sărbătorile va fi fost nelipsit de la slujba bisericească, pe care o va fi îndrăgit încă de mic. Cîntările religioase și cuvintele Sfîntelor Evanghelii îl va fi ajutat să pătrundă încă de timpuriu în anumite taine ale naturii și ale lui Dumnezeu, care altor copii, crescuți în alte condiții, le rămîn deapururi ascunse. Cînd se va fi făcut mai mare va fi îndeplinit cu toată dragostea singura ascultare pe care o pot avea copiii de la țară față de părinții lor, aceea a păscutului celor cîtorva oi, sau capre pe care aceștia le au. Singur, deci, pe vre-o colină îndepărtată, cu cele citeva vite ale sale, Sfîntul Dumitru se va fi obișnuit încă de timpuriu cu meditația la lucrurile înalte, îndrăgind natura, această ușă larg deschisă de ajungere la Dumnezeu. Prin cei citiva călugări, care veneau din timp în timp în satul Basarabov să obțină milă pentru chinurile lor, de la acei săteni umili, care ei înșiși aveau neve de milă, va fi luat cunoștință că, în afară de viața ciinească de muncă pe care o duceau părinții lui, ca și celelalte rude ale lui și oameni din sat, mai există și un altfel de viață, viața monahicească, în care cineva se închină pentru totdeauna lui Dumnezeu și se roagă neîncetat nu numai pentru mîntuirea lui, ci și a semenilor lui și pentru coborîrea pe pămînt a împărăției de dreptate, de dragoste și de sfințenie, care este împărăția lui Dumnezeu. Și sufletul Sfîntului Dumitru a fost năpădit încetul cu încetul de dorul după o astfel de viață.

S-ar mai putea întimpla, însă, ca hotărîrea Sfîntului de a îmbrățișa viața pustnicească să fi fost un act motivat și de alte circumstanțe. Epoca retragerii Sfîntului din această lume corespunde cu epoca ajungerii la deplinătatea forțelor sale trupesti. Un nou rob trebuia să intre sub jugul boierului exploatare al locului. Și Sfîntul Dumitru, nu este exclus, să fi preferat dulcea robie a lui Hristos, robiei aspre și nedrepte a boierului pe moșia cărui se

găsea satul său natal. Și astfel Sfântul se hotărăște să facă pașul cel mare în viață: părăsește totul, își lasă părinții care se vor fi găsit în pragul bătrâneții, se leapădă de micile bucurii pe care i le-ar fi putut oferi, ca niște slabe raze care străbat printr-un nor gros, viața de țaran iobag, apucă calea pustniciei și se pierde pentru părinți, rude, cunoscuți și prieteni, pentru ca să trăiască mai departe, pînă la sfîrșitul vieții și după aceea în veșnicie, în prezența lui Dumnezeu, în comuniunea sfinților și în societatea îngerilor.

Peștera în care s-a nevoit Sfântul Dumitru Basarabov și în care s-a săvîrșit din viață, se găsește la vreo trei kilometri de satul Basarabov și este cățărată pe o stîncă, la poalele căreia șerpuiește riul Lom. Niște trepte înguste săpate în peretele abrupt al stîncii și apărate de balustrade de odgoane de sîrmă, operă a unui șir de pustnici care au urmat Sfântului Dumitru în această peșteră, urcă astăzi pînă la locul în care s-a nevoit Sfântul. În decursul vremii s-au făcut aici multe îmbunătățiri de către călugării care s-au perindat pe aici și de către pelerinii credincioși. Ce va fi fost, însă, pe vremea Sfântului Dumitru, nu este greu să ne închipuim: căci și paraclisul din peșteră și zidurile care s-au mai făcut și casa de oaspeți care se găsește la poalele stîncii și grădinița care se găsește sus, lîngă peșteră, sînt lucrări de dată mult mai tîrzie.

Cît timp a petrecut Sfântul Dumitru aici, cine îi procura lui puțina hrană de toate zilele, de care avea nevoie, ca om, și cînd s-a prîstăvit el din viață, de cine și unde a fost înmormîntat nu cunoaștem, de oarece vremea a acoperit totul cu manta ei. Rezumînd nevoințele lui pustnicești într-o cîntare, Sfînta noastră Biserică ni le pune înaltele astfel: „Ca un înger pre pămînt viața ta ți-ai săvîrșit, în post și rugăcluni ziua și noaptea petrecînd, ca să înfrîngi pornirea Ispitelor cu care te-ai luptat, ca un ostaș adevărat al lui Dumnezeu; a cărui voință ai împlinit din tinerețe, Dimitrie și toate întru nimica le-ai socotit. Pentru aceasta și noi cu credință te lăudăm și te mărim”.

Despre moartea Sfântului Dumitru Basarabov s-a păstrat două însemnări mai vechi. După una din aceste însemnări Sfântul ar fi murit de moarte năpraznică, fiind ucis de răufăcători și aruncat din peștera în care se găsea, în riul Lom, plutind pînă departe de apă acestul riu, pînă acolo unde a fost aflat mai tîrziu. După cealaltă însemnare trupul neînsuflețit al Sfîntului ar fi fost îngropat între stîncă și apă, în limba de pămînt care se mai vede și astăzi. Lomul, crescînd, a ros pămîntul și a făcut să lasă la iveală, nevătămate, Moaștele Sfîntului. Nu ar fi, totuși, cu neputință ca Sfîntul să fi adormit într-o stîncă într-una din peșterile mai mici ale stîncii și ca în decursul timpului stîncă pe care se găsea această peșteră să se fi prăvălit în vale, ducînd totodată în apele riului Lom și rămășițele pămîntești ale Sfîntului pustnic.

Dar dacă împrejurările morții și locul îngropării Sfîntului Dumitru Basarabov ne rămîn încă necunoscute, aflarea Sfîntelor lui Moaște se datorește unei minuni, pe care o cunoaștem, minune care a pus în cunoștință pe toți de harul sfînteniei de care s-a învrednicit Sfîntul, din partea Bunului Dumnezeu.

Lucrurile s-au întîmplat astfel:

Într-un sat din apropiere, într-o familie de creștini evlavioși se găsea o copilă care era chinată foarte, de un duh necurat. Într-o noapte, prin orînduirea lui Dumnezeu Sfîntul s-a arătat, în chip de înger, copilului și i-a zis: „De mă vor scoate părinții tăi din apă, te voi tămădui”. Deci, sculîndu-se copilă de dimineață și povostînd visul ei părinților, aceștia au vestit pe preoți și au pornit împreună cu mulțime de norod către malul riului Lom, unde oamenii zăriseră, în mai multe nopți, un fel de abur luminos, ceea ce-l făcuse să bănuiește cum că acolo s-ar găsi ascunsă o comoară. Săpînd aici și găsiind Moaștele Sfîntului Dumitru nevătămate, le-au ridicat și le-au purtat cu mare cinste în

biseriçuța din satul Basarabov, iar cind unul dintre domnitorii romini au zidit acolo, cu mare dărnicie, o nouă biserică, le-au așezat aici. De atunci și pînă astăzi Moaștele Sfîntului Dumitru Basarabov n-au încetat să reverse asupra celor ce se se apropie de ele cu credință și care imploră pe Sfînt să intervină pe lîngă Dumnezeu cu rugăciunile lui, tot felul de binefaceri. De atunci și pînă astăzi credincioșii nu încetează să-l aducă, plini de umilință, rugăciunea: „Cela ce ești osirdnic rugător și al nostru mijlocitor, lîtină curgătoare de tămăduiri, prin darul lui Dumnezeu, cu sirguintă strigăm către tine, Sfînte Dimitrie: în-tîmpină degrabă, ca să ne izbăvim din nevoi, ca unul care ai îndrăznire către Cel Atotputernic“... „căci Domnul Cel ce preamărește pre slugile Sale, te-a descoperit ca o comoară izvoritoare de tămăduiri, tuturor celor ce pătînesc“...

La 13 Iulie 1774 moaștele Sf. Dumitru Basarabov, prin rivna și osirdia domnitorului de atunci al țării noastre, au fost aduse cu multă cinste la București și așezate în biserica cea mare a Sfîntei Mitropolii a Ungro-Vlației, de unde nu au încetat să-și reverse binefacerile lor asupra tuturor credincioșilor.

În felul acesta Sfîntul Dumitru Basarabov continuînd să rămînă apărător, sprijinitor și binefăcător al satului său natal și al poporului bulgar, care l-a dat la iveală, a devenit în același timp patronul și protegitorul Bisericii noastre, căruia credincioșii îi strigă cu căldură: „Pre tine, Cuvioase, te-am dobîndit de la Dumnezeu apărător și ocrotitor Patriei noastre, pe care o aperi pînă la moarte de toate întîmplările rele și de năvălirile vrăjmașilor, care o supără. De aceea și acum, Dimitrie, de toată îmbulzeala păzește-o nevătămată“.

Dar faptul că Sfîntul Dumitru Basarabov, bulgar de origine este cîștit, iubit și implorat în rugăciuni, deopotrivă, atît de credincioșii romini, cît și de cei bulgari și că Sfîntul, în bunătatea lui, își revarsă binefacerile sale deopotrivă asupra credincioșilor de pe ambele maluri ale Durării, fără nicio deosebire, este de natură să ne îndrumeze către înțelegerea unui mare adevăr, pe care Biserica creștină prin cuvîntul și fapta ei nu a încetat să-l propovăduiască în lume, de aproape două mii de ani. Într-adevăr, dacă noi îndreptăm rugăciunile noastre cu toții către Același Dumnezeu și nu ținem seamă, cînd ne adresăm cu rugăciunile noastre Sfîinților, că aceștia sînt de alt neam decît noi, după cum nici Dumnezeu și nici Sfîinții nu fac nici o deosebire atunci cînd ne îndeplinesc cererile noastre și nu se arată întru nimic pîrtinitori celor de un neam sau altul, atunci de ce să nu și lucrăm cu toții la încetățenirea în lume cît mai de grabă, a idealului de pace, de frățietate, de dragoste și de bună învoire către care care ne ch'ămă Sfînta Biserica Creștină, pentruca mizeria, nedreptatea, răutatea și ura șovină dintre neamuri să dispară și împărăția dreptății și a păcii să se coboare peste tot pămîntul? Dacă dragostea și atașamentul nostru față de Același Dumnezeu și față de același Sfîinți, plide unice de viață creștină, ne unesc, de ce atunci, să cedăm intereselor mărunte și egoiste pentru ca să sfîrșimăm legătura firească a dragostei și a conlucrării dintre noi? De ce să nu ne ambiționăm, dimpotrivă, ca această legătură să crească din ce în ce mai puternică și să cuprindă sub ramurile ei odihuitoare popoare și țări din ce în ce mai multe? „Așa cum am făcut în trecut, tot așa și azi și mine credincioșii celor două Biserici — spunea I. P. S. Patriarh Justinian în vizita pe care a făcut-o anul trecut în satul de origină și la peștera Sfîntului Dumitru Basarabov — trebuie să ducă aceeași viață înfrățită în rugăciune și dragoste. Iată de ce și azi și mine, credincioșii noștri înfrățiiți prin rugăciunile către același Sfîinți, trebuie să tratască în prietenie, să-și ducă traiul împreună, după învățătura Sfîntei Evanghelii și îndemnurile Sfîinților noștri, pentru o viață de pace între noi înșine, între Bisericile și popoarele noastre. Deopotrivă unii, ca și alții, să luptăm pentru ca pacea lui Dumnezeu să dom-

nească în viața noastră. Pururea să ne rugăm Sfintului Dumitru Basarabov să ajute popoarelor noastre înfrățite să trăiască în pace și să îndepărteze pe toți dușmanii noștri comuni”.

Și acum, avînd pe Sfintul Dumitru Basarabov „nădejde de mîngîiere întru multe nevoi” să alergăm cu credință și smerențe la racia Sfintelor sale Moaște și să-l strigăm din inimă: „Umple de veselie inima noastră, Cuvioase, cea ce ești plin de veselie duhovnicească și depărtează de la noi toată supărarea și pricina de întristare”.

„Izbăvește-ne pre noi din nevoi, Fericite, cu rugăciunile tale și ne mijlocește nouă pacea de la Cel Prea Înalt, Care este pacea cea veșnică ce covârșește toată mintea”. Cărula, cu rugăciunile tale fierbinți, învrednicește-ne să-l devenim filii și moștenitori ai împărăției cerurilor și a-l aduce, după cuvîntă, slavă, cinste și închinăciune: Tatălul și Fiulul și Sfintului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preotul GRIGOARE BURLUȘANU

LA DUMINICA DUPĂ ÎNALȚAREA SFINTEI CRUCI

„Cine vrea să vină după Mine,
să se lepede de sine să-și ia crucea
și să-Mi urmeze” (Marcu VIII, 34).

Cînd Mîntuitorul a vorbit Ucenicilor Săi și mulțimii care-l asculta, despre cele ce aveau să se întîmple cu El, că are să pătimească, să fie judecat și dat morții și după trei zile să învieze, Apostolul Petru neînțelegînd încă misiunea lui Iisus și copleșit de groaza că și el și toți cei ce urmau lui Iisus vor avea aceeași soartă, caută să abată pe Iisus Hristos dela calea mîntuirii neamului omenesc, și-l spune că să-l ferească Dumnezeu de o astfel de soartă.

Petru cugeta cele omenesti, nu cele dumnezeesti, și de aceea Mîntuitorul a chemat la Sine mulțimea împreună cu Ucenicii Săi și le-a arătat că a merge pe calea mîntuirii nu există nicio constrîngere. Dumnezeu nu mintuiește pe cel care nu dorește să se mîntuiască. Dumnezeu nu mintuiește pe nimeni cu deasîla. Cînd Mîntuitorul vindeca vre-un bolnav îl întreba: „Volești să fii sănătos?”.

Tot astfel și acum cînd unii se cutremurau de cele ce aveau să se întîmple Învățătorului lor și se vedeau și pe ei în aceeași soartă, El le spune prin cuvintele din Evanghelia de azi: „Cine vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea să-Mi urmeze” (Marcu VIII, 34).

Prin sărbătorile și posturile de peste an, Sfînta noastră Biserică ne ajută ca să înțelegem calea lui Hristos și să vedem diferite nume ce poartă în special anumite timpuri ale anului bisericesc.

Calea vieții pe care a urmat-o Mîntuitorul pe acest pămînt și pe care ne chiamă astăzi s-o urmăm și noi începe cu Nașterea Sa.

Deci, a urma lui Hristos însemnează mai întîi a merge pe „Calea Păcii”. Și într-adevăr, de ea ne amintește timpul Crăciunului, cînd la Nașterea Domnului Ingerii din ceruri vesteau „pace pe pămînt și între oameni bună-voină”.

În iesirea din Betleem omul se împacă cu Dumnezeu, care primește a lua trup omenesc, iar oamenii se înfrățesc : păstorii cu craii se întâlnesc la picioarele aceluiași Împărat ceresc. În atmosfera sărbătorilor Crăciunului simțim că sintem mai aproape de Dumnezeu : buna voință a unuia față de altul ne cuprinde, și pacea și liniștea străbate sufletele noastre.

Noi începem calea lui Hristos când ne naștem din nou în apa Botezului, când lepădăm pe omul cel vechiu al vrajbei și îmbrăcăm pe omul cel nou al păcii și al iubirii.

A urma lui Hristos însemnează a merge pe „Calea Fericirii” noastre și a tuturor oamenilor.

Știm că îndată după Botezul Său, Mintuitorul începe să propovăduiască învățătura Sa, descoperind celor săraci, celor în suferință, bolnavi și des-nădăjduiți, scinteia divină din ei, încă necunoscută și nefolosită. El apelează nu la ceea ce este slab și rău în om, ci la puterea pe care El o știe că este în om, ca să-i facă pe toți cu adevărat fii ai lui Dumnezeu.

Cei în suferință capătă mângâiere ; cei bolnavi vindecare ; cei păcătoși, iertare ; tuturor li se arată nădejdea, calea unei vieți luminoase și fericite. Propovăduirea lui Hristos se arată ca o rază de lumină străbătând prin norii unei lumi a întunericului, dând omului un nou ideal : idealul păcii și al iubirii.

Ce zile fericite, când orbilor li se deschideau ochii, șchiopii umblau, morții înviau, bolnavii se vindecau, și cu toții trăiau în comunitate cu însuși Fiul lui Dumnezeu.

El ne cheamă și pe noi să mergem pe aceeași cale a fericirii.

A urma pe Hristos nu este a merge numai pe calea păcii și a fericirii, ci și pe „calea biruinței”.

Biserica ne amintește în zilele postului Sf. Paști, că a merge pe calea lui Hristos însemnează a merge pe calea luptei cu toate ispitele, cu toate răutățile dinlăuntrul nostru și cu toată răutatea din lume. Și precum El a biruit ispita și răul, tot astfel și noi, urmînd pe calea Lui, vom birui.

Biruința asupra răului însemnează a alunga din sufletul nostru toată vrajba, toată clevetirea, și a sădi în sufletele noastre iubirea, adevărul și pacea. Și așa înarmați biruim și răul dinafara noastră, biruim toate unelțile celor răi și egoiști, toate așfiările la vrajbă și asigurăm o viață de unire și frățietate a tuturor oamenilor.

Biruința însă, nu se cîștigă decît prin luptă și cu depunerea unui efort din partea noastră. Noi trebuie să ne arătăm demni de Cel pe care-L urmăm : să ne lepădăm de egoismul nostru, să ne lepădăm de iubirea prea mare de noi înșine, și să ne amintim că menirea noastră este de a trăi și pentru binele altora. Lupta cu noi înșine e grea ; ea ne produce suferință. Dar și Hristos a mers pe calea suferinței și a sacrificiului, pe „calea Crucii” de pe Golgota.

De aceea urmînd lui Hristos și noi trebuie să ne luăm crucea noastră, să suportăm și noi greutatea luptei cu răul, și ca și El să nu ne dăm în lături dela niciun sacrificiu cerut de lupta contra răului, contra vrajbei, căci prin aceasta ni se deschide „calea vieții” celei adevărate, a vieții veșnice.

Într-adevăr, Biserica ne amintește că după post (biruința asupra ispitelor) și săptămîna Patimilor avem luminată zi a Învierii, care ne arată că dincolo de valea întunericului și de umbra morții se deschide „calea luminoasă a vieții veșnice”, după care inșetează sufletele noastre. Și cînd umbra morții începe să fluture în jurul nostru și apusul vieții noastre de pe acest

pământ se apropie, și numărul prietenilor de dincolo devine mai mare decât a celor de aici, noi simțim siguri că drumul lui Hristos, pe care-l urmăm, nu se termină aici, ci continuă dincolo, în veșnicie, și deci niciun preț nu este prea mare pentru o viață veșnică.

La cincizeci de zile după Înviere, în Duminica Pogoririi Sfântului Duh, și în săptămânile care urmează, Biserica ne amintește că a urma lui Hristos înseamnă a merge pe „calea sfințirii” atât în viața de aici cât și în cea viitoare.

După înălțarea Sa la cer Mintuitorul a trimis în Biserica Sa pe Duhul Sfânt, Duhul Adevărului, Mângâietorul, Dumnezeu Sfinșitorul, care să ne curățească și să ne sfințească pentru a trăi adevărata viață, căci El este „Domnul de viață făcătorul, carele dela Tatăl precede”.

Intr-adevăr Duhul Sfânt, carele sfințește toate, sfințește și viața noastră prin Sf. Taine. Prin pogorirea și cu puterea Sa se sfințește apa dela Botez, în care afundându-ne, ne naștem din nou, devenim filii luminii, simțim primii în împărăția lui Dumnezeu, și simțim pecetluiti cu pecetea darului Său, prin ungera cu Sf. Mir.

Prin harul Sf. Duh, la pocăință, spovedanie, ni se iartă păcatele, ne curățim sufletele, ne reinnoim și întărim puterile pentru a putea duce o viață curată de sfințenie. Ni se deschide inima de a ierta și noi altcuiva, de a iubi pe semenii noștri și de a trăi în pace și frățietate.

Cu puterea Duhului Sfânt se sfințesc Sfintele daruri prefăcându-se piinea în Trupul Domnului și vinul în scump Sangele Său, cu care împărțându-ne se arde și se topește toată răutatea din noi și astfel curățiti devenim moștenitori ai Împărăției Sale.

Duhul Sfânt sfințește unirea tinerilor în căsătorie.

Duhul Sfânt sfințește pe preoți și lucrează prin ei.

Sfântul Duh coboară harul său vindecător asupra untului de lemn dela Sf. Maslu.

Creștinul care urmează lui Hristos trăiește deci în sfințenie, în apropiere de Dumnezeu, dorirea cea mai fierbinte a sufletelor noastre.

A urma lui Hristos înseamnă a merge pe o singură cale, pe calea Lui, căci El ne-a spus: „Eu sînt calea”, deci calea vieții.

Și am văzut cum calea lui Hristos este calea păcii, fericirii, biruinței, crucii, vieții veșnice și a sfințeniei.

Și acum, noi, cei cari ne-am adunat astăzi aici și am auzit chemarea lui Hristos de a-L urma, să ne întoarcem privirile și asupra noastră înșine. Să privim adică lăuntrul nostru, să ne examinăm viața noastră și să vedem ce am făcut noi fiecare, ce face fiecare dintre noi pentru a merge pe calea lui Hristos, la care ne chiamă, zicînd fiecăruia: „Vino după Mine”.

Și dacă sîntem adevărați cu noi înșine și nu vrem să ne amăgim în deșert, vom vedea că foarte adesea nu ne găsim pe calea lui Hristos, foarte adesea noi ne alipim de lucrurile pieritoare, pe care le prețuim mai mult decât sufletul cel nepieritor. Căci foarte adesea interesele noastre egoiste, iubirea de sine, mîndria ne cuprinde, și nu vedem și trebuințele altora, uităm de iubirea față de semenii noștri, uităm că sîntem cu toții, fără deosebire, filii aceluiași Tată Cereșc.

Foarte adesea ispitele ne doboară, sfințenia vieții ni se pătează, nădejdea biruinței se slăbește și sîntem pradă vrajbei, lăcomiei și plăcerilor noastre trupești.

Și toate acestea din urmă din cauză că puterile noastre omenești sînt slabe.

Dar iată Hristos ne chiamă din nou: Veniți după Mine! Veniți pe calea Mea care este fericire, biruință, sfințenie și viețuire în pace cu oamenii și cu Dumnezeu. Iar dacă puterile noastre sînt slabe, Duhul Sfînt lucrează la întărirea lor, prin Sfîntele Taine.

Să ne amintim ce însemnează pentru noi fiecare din sărbătorile mari de peste an și să căutăm a ne îndrepta pașii pe calea pe care ne-o indică fiecare timp al anului bisericesc, ca încetul cu încetul să ne găsim cu toții pe calea vieții, calea fericirii, calea biruinței, păcii și sfințeniei, căci numai așa trăind ne vom învrednici și noi de a fi așezați în fața tronului, slăvind pe Dumnezeu în veci. Amin!

Diacon VINTILA POPESCU

— 0 —

LA DUMINICA XXVI DUPĂ RUSALII

„Nebune, întru această noapte, vor cere de la tine sufletul tău! Și cele ce ai pregătit ale cui vor mai fi?” (Luca 12, 20).

În aceste sguduitoare cuvinte, desprinse din graiul impresionant al pericopei evanghelice de astăzi, se oglindește o sentință înfiorătoare, sentința justiției dîvine, pe care o pronunță însuși Dumnezeu asupra unui om bogat, căruia îi rodise, ca niciodată, țarina. Bogatul aude hotărîrea supremă tocmai în clipa cînd nicidecum nu era dispus să cugete la problema morții, sau să-i aștepte ceasul ei.

Sub impresia proaspătă și plăcută a roadelor bogate, adunate de pe lanurile sale, el cugetă cu mulțumire și schițează planuri de viitor. Precum se vede, nimic nu-i umbrea necunoscutul de mîine, căci bogăția de bunuri adunate, urma să-i ajungă pentru mulți ani; avea, deci, viața asigurată cu de toate, pentru vreme îndelungată. Faptul acesta revărsa în ființa lui multă voe bună, iar gîndurile îi pluteau pe aripile fericirii.

Ce era drept să cugete bogatul în fața belșugului de roade? Este firesc să te aștepti ca el, mai înainte de toate, să aducă mulțumire lui Dumnezeu, căruia îi datora întreaga bogăție din casa sa; apoi, cu aleasă bucurie, să-și împartă belșugul de bucate „cu frații mai mici” din apropiere și din depărtare, să administreze acest belșug de bunuri materiale spre slava lui Dumnezeu și pentru construirea binelui obștesc. Dar el, furat de patima lăcomiei și a plăcerilor pămîntești, urmează un alt drum de cugetare, drumul iubirii de sine; îl preocupă numai binele și fericirea personală, numai idolul „eului” său are preț în ochii lui. El este bucuros că, acum, va putea să trăiască numai în îndestulări, nu-și va refuza nimic din frumusețile și plăcerile vieții, iar despre rest, adică despre restul altor probleme de viață, nu mai este cazul să se gîndească, să se frămînte. Numai lui să-i fie neted și bine, iar alții să trăiască cum știu și cum pot.

Bogatul nu pomenește nimic despre un nume scump și sfînt: numele lui Dumnezeu. Se vede că nefericitul de el, privind la rodul bogat al țarinei sale, care pe neașteptate i-a mărit și înflorit buna stare în căminul lui, îl socotea ca un produs frumos al unei simple întîmplări, sau ca un rezultat prea bun al experienței sale de om priceput, și nicidecum drept o lucrare minu-

nată a Proniei dumnezeiești, care face creșterea (I Corinteni 3, 7) și desăvârșește rodul ogorului.

Călătorind cu gândul în lumea feluritelor visuri și închipuiri, bogatul își îmbracă gândurile sale în haina sublimă a cuvântului și cu vădită încredere în sine, așa își vorbește: „suflete, ai multe bunătăți, puse spre mulți ani; odihnește-te, mănincă, bea, veselește-te“ (Luca 12, 19). Iată pînă la ce înălțime de cugetare putu să se ridice o ființă omenească, robită de poftă și gusturi egoiste. Dar, deodată, chiar în clipa cînd își făurea planuri de viață și avea impresia că gustă din bunătățile viitorului, ca o lovitură de tunet din cerul fără nori, răsună hoărîrea divină: „nebune, întru această noapte, vor cere de la tine sufletul tău! Și cele ce ai pregătit ale cui vor mai fi?“ (Luca 12, 20). Imaginați-vă, dacă puteți, starea sufletească a necugetatului bogat, dezamăgirea și groaza sa, în acest moment de nedescrisă înfricoșare! De pe culmea celor mai fermecătoare închipuiri, el se pomenește în fața unui mormînt deschis, care deja îl aștepta, ca pe o pradă indicată de degetul tainic al Dumnezeirii. Pe fundul mormîntului, întunecos și rece, fu sortit să piară, mai-nainte de vreme, buchetul de visuri și iluzii, pe care mîna dreptății divine l-a doborît la pămînt chiar în toiul înfloririi.

Bogatul nu s-a gîndit la mîntuirea sufletului, deoarece n-a avut timp pentru aceasta. El era așa de robit de plăcerile pămîntești, încît l-a surprins moartea și nu i-a mai rămas timp să se îngrijească și de suflet. Mîntuirea lui, scopul suprem al vieții lui era bogăția și goana nebună pentru a și-o spori. Fericirea lui supremă stînd în acumularea de avuții, de bunuri materiale, raiul sufletului lui era în noile grînare, pe care să le construiască și moartea neașteptată l-a împiedicat.

Cuvîntul hotărît și mult grăitor al Sfintei Evanghelii de astăzi trece sub taina tăcerii soarta bogatului după ușa mormîntului. Nici nu era nevoie să mai spună ceva, căci el se aseamănă cu un alt bogat, despre care ne istorisește tot Sfîntul Evanghelist Luca; prin urmare, dincolo de mormînt îl aștepta aceeași soartă. După cum acela se îmbrăca în porfiră și vison și petrecea în fiecare zi în chefuri și ospete (Luca 16, 19), iar după moarte se pomeni în văpaia iadului, adică cu mîntuirea pierdută, și-l ruga pe părintele Avraam pentru o picătură de apă, care să-l răcorească, încercînd astfel de a-și îmbunătăți măcar parțial situația, — tot așa și acesta privea viața pămîntească drept un ospăț neîntreput, nu vroia să audă de existența infirmilor, bolnavilor și săracilor, asemănători cu sărmanul Lazăr din parabola Mîntuitorului Hristos și, deci, nu merita un alt loc după ușa mormîntului, decît la rînd cu tovarășul său de viață, de petreceri și desfătări. Privind la cei doi bogați prin lumina adevărului evanghelic, trebuie să mărturisim că nu bogăția i-a pierdut, ci falsa lor concepție despre viață și problemele ei, precum și alipirea lor totală la plăcerile și satisfacțiile pe care le pot procura bunurile materiale ale bogăției.

În lumina acestui adevăr, parabola Mîntuitorului capătă un înțeles mult mai larg și mai adînc, un caracter actual, și radiază de jur-împrejur un avertisment înfricoșător. Priviți cu atenție la chipul întunecat al bogatului, care vede rostul vieții pămîntești numai în mîncare, băutură și petrecere. Oare nu vă face să credeți că el ne este bine cunoscut? Și cum să nu ne fie cunoscut cînd figura lui respingătoare o întilnești și în zilele noastre? Cine urzește în vremea noastră, izbucnirea unui nou război mondial, dacă nu bogatul inconștient și cu poftă mari de îmbogățire? Cine este, în prezent, dușmanul serios al păcii dacă nu sclavul orb al lui Mamona? (Matei 6, 24), care întrebuițează bogăția la fabricarea de arme și la ascuțirea de săbii, pentru distrugerea uma-

nității? Ce nădejde de mîntuire poate avea bogatul de astăzi, care pune la cale masacrul omenirii? De obicei, asemenea om nici nu se gîndește la mîntuirea sufletului său. Patima pentru bogăție îi închide calea către cer. Iată pentru ce și Mîntuitorul a osîndit sau a amenințat pe toți bogații pătimiși din vremea Sa și din toate timpurile. „Vai vouă logaților“ (Luca 6, 24), este exclamația Domnului cînd se adresează celor ce acumulează averi nenumărate. „Vindeți-vă averile voas're“, — le spune cu alt prilej, — „și faceți milostenie“. „Faceți-vă pungi care nu se invecnesc. Adunați-vă comoară nesecată în ceruri, unde furul nu se apropie și molia n-o mîncă. Că acolo unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră“ (Luca 12, 33-34). Iar cînd tînărul bogat, care dorea viață veșnică, plecă întristat pentru că Domnul condiționa mîntuirea lui de împărțirea averilor sale celor nevoiași, Mîntuitorul Hristos rostește cuvîntul memorabil, condamînd la osîndă veșnică pe toți bogații lacomi și pătimiși, cari nu vor să împartă averile lor la cei săraci, cari nu vor să se despartă de bogățiile lor: „Adevăr grăesc vouă că cu anevoie va intra bogatul în împărăția cerurilor. Și iarăși vă spun că mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decît să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu“ (Matei 19, 23—24).

Sfîntul Apostol Pavel, urmînd pilda iubitului său Invățător, a Domnului Iisus Hristos, socotește bogăția drept cauză a tuturor relelor sociale și izvorul nenumăratelor păcate, spunînd: „Iar cei care doresc să se îmbogățesc, cad în ispită și în curse și în multe fapte vătămătoare și nesocotite, care cufundă pe oameni în necazuri și pierzare, căci rădăcina tuturor relelor este iubirea de arginți, pe care unii poftindu-o s-au rătăcit de la credință și s-au supus singuri la multe necazuri“ (I Timotei 6, 9—10).

Cu multă hotărîre și revoltă în suflet s-au ridicat Sfinții Părinți și au strigat împotriva bogaților pătimiși, cari, adunînd averi peste averi, aduc în lume inegalități, sărăcesc poporul și-l lipsesc de dreptul la o viață mai bună. „Tu bogăție“, — strigă Asterie al Amasiei, — „umpli pămîntul cu hoți și ucigași, cu pirajii mărilor, cu cei care turbură orașele, tu umpli tribunalele cu martori falși, cu calomnatori, cu trădători, cu avocați și judecători, care înclină într-acolo unde tu îi vei atrage. Bogăția este mama inegalității, este fără milă, neumană crudă. Din pricina ei viața oamenilor este plină de inegalități: unii oameni, din pricina prea multei recolte, aruncă în mare prisosul, iar alții sînt în primejdie de moarte, constrînși de foame și lipsă. Unii dorm sub acoperișuri de aur, locuiesc în case ce sînt adevărate orașe în miniatură, cu băi, cu felurite camere, cu galerii nesfirșite, împodobite cu tot felul de obiecte de lux, iar alții n-au două bîrne să-și facă un acoperiș. Unul este îmbrăcat prost și cu mădularele goale, iar altul are nenumărate haine și-și îmbracă și pereții cu plăci de purpură. Săracul n-are piinea ca să și-o frîngă pe masa sa de lemn, pe cînd bogatul întinde masa de argint și-i încîntat de strălucirea materialului. Cu cit mai drept ar fi ca bogatul să se mulțumească să mînce pe altă masă, iar prețul mesei sale de argint să servească drept hrană la cei lipsiți. Unul bătrîn, care nu poate să meargă, schiopătînd din cauza vreunui accident, nu are nici măcar un asin, vehicul necesar trebuințelor sale, în timp ce altul, din pricina mulțimii hergheliilor, nici nu-și cunoaște caii. Unuia îi lipsește untdelemnul ca să-și aprindă opaițul, în timp ce altul poate să se socotească bogat numai cu mulțimea candelambrelor. Unul se culcă pe pămîntul gol, în timp ce acela care strînge zadarnic bogății, are paturi ce strălucesc de poadoabă cu sfere și lanțuri de argint în loc de sfori. Nimic altceva n-a introdus această neorînduială și această inegalitate decît bogăția. Dacă bogăția n-ar fi introdus în viață inegalitatea, n-ar fi în lume anomalii atît de mari și de pro-

funde, și nici felurite nenorociri n-ar mai fi făcut viața noastră de nesuferit și plină de lacrimi. Din pricina bogăției, oamenii au pierdut dragostea firească a unora față de alții, își ascut săbille, string trupe de luptă și se mănincă între ei, ca fiarele cu multă cruzime. Cum ar putea cineva să explice toate relele ce decurg de aici? Ziduri puternice sînt dărimate cu mașini de război, orașe subjugate, femeile luate și copiii duși în robie. Pămîntul este tăiat și pustiit... uciderea este în floare, rîurile de sînge duc la vale nenorocite trupuri. Pe lingă acestea plîngerile văduvelor, lacrimile orfanilor, care-și plîng în același timp și pe părinți și libertatea" (Izvoarele Ortodoxiei Nr. 8).

Iată urmările triste ale pasiunii oarbe după bogăție, după adunarea de averi nemăsurate pe spatele și în dauna masselor muncitoare, lipsindu-le pe acestea de dreptul sfînt la o viață mai bună, mai fericită. Dar, vai de omul care se lasă stăpînit de lăcomie, care devine rob al bogăției, care vrea să trăiască în veci în mijlocul bunurilor sale materiale, care nu mai caută spre înălțimile cerului și uită de Hristos și de poruncile Lui! Aceluia bogăția îi închide drumul către cer, drumul mîntuirii sufletești.

Fie ca toți cei ce posedă averi, să-și facă din ele un instrument de mîntuire, să nu-și piardă sufletul pentru veșnicie ca bogatul iubitor de sine din Sfînta Evanghelie de astăzi, care este mereu preocupat de grija acumulării de bunuri materiale și total nepăsător față de sufletul său, față de Dumnezeu și față de aproapele. Fie ca conștiința lor să se lumineze și să se primencască prin puterea și lumina cerească a cuvintelor dumnezeiești, pe care slăvitul Apostol Pavel le împărtășește iubitului său ucenic Timotei, cînd astfel îl povățuiește: „Pe cei ce sînt bogați în viața de acum sfătuește-i să nu se gîndească că sînt mare lucru și să nu nădăjduiască în bogăția cea trecătoare, ci în Dumnezeul cel viu, carele ne dă toate din belșug ca să ne veselim. Spune-le să facă binele, să se îmbogățească în fapte bune, să fie darnici și milostivi, ca astfel să-și adune comoară temeinică pentru viitor și să dobîndească viața veșnică" (I Timotei 6, 17—19). Amin.

Preot H. VIRTOSU

PENTRU APĂRAREA PĂCII

„ZIUA CONSTITUȚIEI“

La 24 septembrie s-au împlinit doi ani de când Marea Adunare Națională a votat Constituția Republicii Populare Române, legea fundamentală a statului nostru democrat-popular, legea marilor drepturi și libertăți democratice de care se bucură cu plinătate toți oamenii muncii din patria noastră.

Constituția Republicii noastre Populare întruchipează mărețele cuceriri ale poporului muncitor din țara noastră pe calea făuririi vieții sale celei noi, bilanțul luminos al realizărilor sale obținute sub ocîrmuirea puterii populare, tabloul impresionant al transformărilor structurale săvîrșite în toate compartimentele vieții noastre economice, sociale, culturale și politice.

Constituția țării consfințește adevărul istoric, că Republica noastră democrat-populară, stat al oamenilor muncii, a luat ființă în condițiile create de strălucita victorie a Uniunii Sovietice în cel de al doilea război mondial și a eliberării Romîniei de către Armata Sovietică, precum și ca urmare a doborîrii forțelor reacționare, asupritoare și acaparatoare de către masele populare de la orașe și sate, în frunte cu pătura muncitoare din țara noastră. S-a făurit astfel un stat, în care întreaga putere politică se află în mâinile celor ce muncesc, în care poporul — traducînd în faptă plinitoare năzuințele sale de veacuri după libertate, independență și suveranitate națională — este singurul stăpîn în țara sa.

Legea fundamentală a statului nostru nu se limitează, însă, numai la proclamarea drepturilor celor mai largi ale cetățenilor, ci acordă o importanță deosebită garantării materiale a acestor drepturi. Astfel, dreptul la muncă, — această mare cucerire a poporului nostru, — nu este doar o literă rece a Constituției, ci o realitate luminoasă, de care se bucură fiecare om al patriei noastre pentru care munca a devenit o datorie și o chestiune de onoare. Acest drept poate fi garantat de statul nostru democrat-popular, pentru că astăzi puterea aparține poporului muncitor, pentru că toate bogățiile țării sînt în stăpînirea întregului popor.

Oamenii muncii din patria noastră — conștienți că roadele muncii lor sînt în întregime ale lor — pun toate forțele lor creatoare, toată capacitatea lor de muncă, de jertfă și de biruință, în slujba făuririi vieții celei

noi, a unei vieți îmbelșugate și fericite. Din rindurile lor se ridică, zi de zi, mărețeilde de eroism pe frontul muncii pașnice, exemple m'ınunate de abnegație și dăruire pentru viitorul însoțit al patriei noastre. Datorită înțeleptei politici a puterii populare, datorită marilor cuceriri ale poporului în toate sectoarele vieții noastre economice, traiul celor ce muncesc devine din ce în ce mai bun, mai îmbelșugat, mai fericit.

Grija pentru om și pentru nevoile sale materiale și culturale stă în centrul preocupărilor statului nostru democrat-popular. În orice domeniu de activitate, această părintească grijă este permanent prezentă și se face adînc simțită. Iar toate acestea sînt desăvîrșit reflectate în Constituția Republicii noastre Populare.

Dreptul la odihnă al oamenilor muncii este proclamat și garantat de Constituție, prin stabilirea zilei de muncă de 8 ore, prin acordarea de concedii anuale plătite, prin punerea la dispoziție a caselor de odihnă în stațiunile balneo-climaterice, etc., etc. 500 de mii de oameni ai muncii își petrec anul acesta concediul în casele de odihnă din cele mai frumoase colțuri ale țării.

Dreptul la învățătură este înscris la loc de cinste în Constituția țării, dînd astfel expresie grijii statornice a puterii populare pentru ridicarea continuă a nivelului cultural al maselor.

Constituția Republicii noastre consfințește cele mai luminoase drepturi cetățenești: dreptul fiilor patriei noastre de a alege și de a fi aleși, pe bază de vot universal, egal, direct și secret; libertatea cuvîntului; libertatea presei; libertatea întrunirilor și a mitingurilor, etc.

Asigurarea materială la bătrînețe, în caz de boală sau incapacitate de muncă, este un alt drept cheazăsuit de Constituție.

Constituția consacră, de asemenea, egalitatea în drepturi a minorităților naționale cu poporul român, temelie trainică pentru dezvoltarea unor relații de frăție curată între toți oamenii muncii din țara noastră, indiferent de naționalitate.

Tineretul patriei noastre — sub razele binefăcătoare ale Constituției — duce o viață plină de bucurii. În toate sectoarele de activitate, pe toate șantierele, în laboratoare, în școli, zelușul studios al tinerilor, avîntul lor răzbătător, spiritul lor de dăruire pentru făurirea vieții celei noi, elanul lor fremătător și năvalnic, au deschis drumuri noi și au înfăptuit lucruri noi. Năzuințe și idealuri care altădată rămîneau în umbrele neguroase ale visului, azi au devenit vii pentru ei. «În viața tinerei generații a patriei noastre rodesc bogat marile drepturi și libertăți consfințite și garantate de Constituția Republicii noastre. Este o mare fericire să fii tînăr și să trăiești în condițiile regimului de democrație populară, care asigură drepturi depline pentru toți cei ce muncesc... Tinerii muncitori din rîndurile minorităților naționale se bucură astăzi în țara noastră de aceleași drepturi și libertăți ca și tinerii muncitori romîni. În întreaga țară, rețeaua de școli a minorităților naționale cuprinde 3.500 unități școlare și preșcolare, precum și universități în care aceștia învață în limba maternă». Puterea populară a creat toate condițiile ca tineretul să aibă o viață frumoasă, plină de voioșie, de realizări și bucurii. Dreptul său la învățătură, dreptul de a se împărtăși din binefacerile culturii, dreptul de a participa la rezolvarea treburilor obștești sînt cheazăsute de Constituția Republicii noastre. «În Romîni — vestită în trecut prin înapoierea ei culturală, Romînia cu 40 la sută din populație analfabetă și 27 la sută populație semi-

analfabetă — puterea populară a izbutit, în numai câțiva ani, să se apropie de clipa istorică, când va dispărea ultimul neșăbitor de carte», când «punerea degetului» nu va mai ține loc de semnătură, când va dispărea pentru totdeauna plaga orbirii spirituale.

Constituția țării noastre consfințește deplina egalitate în drepturi a femeii cu bărbatul în toate domeniile vieții economice, politice, culturale, sociale și de stat. Femeia are drepturi egale cu ale bărbatului la muncă, la salariu, la odihnă, la asigurări sociale, la învățământ, etc.

Sfaturile populare — baza politică a regimului nostru democrat popular, în care puterea de stat o dețin oamenii muncii de la orașe și sate — asigură în mod concret conducerea treburilor obștești de către masele de oameni ai muncii.

Măsurile înscrise în legea noastră fundamentală sînt chemate să asigure înflorirea agriculturii și, prin aceasta, să determine îmbunătățirea continuă a aprovizionării lumii muncitoare cu produsele necesare și a industriei ușoare cu materii prime.

Constituția noastră — consacînd cele mai largi drepturi și libertăți din întreaga istorie a poporului nostru — oglindește caracterul cu adevărat democratic al regimului nostru, regim care corespunde năzuințelor celor mai fierbinți ale maselor populare și care și-a cîștigat dragostea unanimă a oamenilor muncii din toate secțiunile vieții noastre de stat.

Legea legilor patriei noastre garantează plenar toate drepturile și libertățile cetățenești, apărînd pe cetățeni împotriva oricărei încălcări a legalității populare.

Constituția — dînd expresie profundului atașament al poporului nostru pentru cauza păcii — a înscris principiile politicii externe a statului nostru democrat-popular, politică luminoasă și fermă de apărare a păcii, de prietenie și colaborare frățească cu Uniunea Sovietică și țările de democrație populară, de prietenie și colaborare cu toate popoarele iubitoare de pace.

Constituția Republicii Populare Romîne s-a făcut ecoul dragostei nețărmurite și recunoștinței întregi a poporului nostru față de Marea Uniune Sovietică, eliberatoarea și prietena de nădejde a țării noastre, fără ajutorul căreia mărețele cuceriri și biruințe ale poporului nostru, pe calea fărîrii vieții celei noi, nu ar fi fost cu putință.

Iată cum gîndesc, cum simt și cum vorbesc oamenii muncii și creației despre Constituția noastră — oglindă fidelă a marilor drepturi și libertăți ale poporului muncitor:

Scritoarea Lucia Demetrius, laureată a Premiului de Stat, spune: «Dreptul la învățătură, la cultură, pe care Constituția patriei noastre îl garantează tuturor oamenilor muncii din țara noastră, este unul dintre cele mai nobile drepturi ale omului. El a deschis larg porțile tuturor școlilor, institutelor și cursurilor în fața omului lipsit în trecut de largă perspectivă asupra vieții pe care o dă cartea, fie ea de știință sau literatură. El a ridicat muzee, biblioteci și teatre noi în toate colțurile țării; săli de concerte și cămine culturale, — litera legii devenînd faptă. Scriitorul are în fața lui un public imens, un public robust sufletește, dornic de adevăr și de frumusețe. Publicul acesta îi cere și îi dă în același timp. Ii cere o imagine adîncă și cinstită a vieții, o imagine dinamică, nu încremenită, a lumii, îi cere sinceritatea și generozitatea cu care el îi primește operele adevărate, născute dintr-o nevoie de a îmbrățișa lumea cu dragoste și cu

luciditate. Omul de cultură trăiește azi o viață proaspătă și nouă. În măsura în care toate puterile lui sînt stimulate de nevoia pe care o simt masele pentru hrana lor spirituală, în măsura în care demnitatea lui de om a crescut prin faptul că a devenit util, prețios, iubit cu adevărat de milioane de oameni — în aceeași măsură viața lui a căpătat un sens. Teama de ziua de mîine, de bătrînețe, de boală, care odinioară ruinau forțele artistului, ale omului de știință, ale scriitorului, sînt azi necunoscute. În anii din urmă, literatura, arta noastră au luat o dezvoltare care exprimă limpede în ce măsură artiștii și oamenii de cultură în general s-au pătruns de vigoarea vieții celei noi, în mijlocul căreia trăiesc... Dreptul la cultură al oricărui om al muncii e dreptul la creație al tuturor celor care au ceva de rostit clar, e dreptul la bucurie al tuturor celor care văd că niciun drum nu duce mai sigur la o dreaptă fericire, decît acela pe care azi ne conduc Partidul Muncitoresc Român și Guvernul țării».

Despre viața cea nouă a muncitorilor de pe ogoare ne vorbește țărănul Nicolae Tiliuță, din comuna Bucecea, raionul Botoșani, care mărturisește: «O bună parte din viața mea a fost o viață de slugă. Am fost slugă pe moșiile boierilor, așa cum au fost părinți și bunicii mei. Munceam pămînt străin, flămînd și cu stratele zdrențuite, în timp ce moșierii și chiar burii sateilor huzureau și se îmbuibau din rodul muncii noastre. Acum pămîntul este al nostru, al celor ce-l muncim, al celor care ani de-a rîndul am sîngerat pentru dînsul. Lucrul acesta este înscris și garantat de legea noastră cea mare, Constituția țării. Partidul și guvernul ne vin mereu în ajutor ca să putem spori producția la hectar. Proiectul de Directive al celui de al doilea Congres al Partidului este o nouă dovadă a grijii partidului pentru ridicarea agriculturii, pentru îmbunătățirea vieții poporului... Cu prilejul sărbătoririi a doi ani de la votarea Constituției, eu mă angajez ca, în viitor, să-mi lucrez pămîntul și mai bine decît în anii trecuți, spre a obține belșug de roade».

Despre viața îmbelșugată a truditorilor de pe țarinile patriei noastre, ne vorbește și colectivistul Anghel Costache din G.A.C. «Gheorghe Doja», comuna Fundulea, raionul Brănești: «De cînd am intrat în gospodăria agricolă colectivă, viața mi s-a schimbat. Mi-am putut face în gospodărie multe lucruri. Am putut astfel cumpăra, pentru cele două fete ale mele, Tinca și Sanda, mobilă nouă și frumoasă, plăpumi și altele. Anul acesta, cu venitul din colectivă mi-am cumpărat și șapte oi, și mi-am pus bună rîndială în gospodăria mea, care acum este mai îndestulată ca oricînd. Tot de la colectivă am primit și doi porci și toate cele de trebuință casei... Sînt om de 66 ani și cîstit spun că de cînd mă știu nu am fost așa de mulțumit ca astăzi. Acum, la aniversarea Constituției Republicii noastre Populare, care ne-a asigurat dreptul de a păși pe calea belșugului, eu îmi iau sarcina de a munci cu și mai multă hotărîre pentru a da producții sporite la hectar și a trimite astfel muncitorilor de la orașe roade multe, — îndestulîndu-ne în același timp și viața noastră».

Subliniind drepturile acordate femeii prin Constituția noastră, muncitoarea Rodica Gheorghiu de la Complexul Grivița Roșie, care îndeplinește și funcția de asesor popular la Tribunalul Capitalei, spune: «Cît de frumos sînt ilustrate aceste drepturi prin Constituția R.P.R. în viața noastră de astăzi! Consider că munca de asesor popular pe care o desfășur acum, este în această privință, un exemplu luminos și edificator. Simt din plin cum între bărbați și femei a dispărut orice fel de inegalitate și că

femeia este egală cu bărbatul nu numai în vorbe, ci și în fapte. Înainte cu ani de zile, în timpul burghezo-moșierimii, acest lucru nu era posibil. Prețutindenea femeia era pusă într-un raport de inferioritate față de bărbat; drepturile la câștig nu erau aceleași, deși munca prestată nu se diferenția cu nimic de cea a bărbatului, iar în multe domenii de activitate, femeia nici nu avea dreptul să pătrundă. Această tristă inegalitate a dispărut în regimul nostru democrat-popular... Astăzi, când sărbătorim cea de a doua aniversare a Constituției Republicii noastre Populare, fiecare femeie — conștientă de sarcinile ce-i revin în construirea socialismului în patria noastră — este hotărâtă să lupte cu energie și puteri sporite pentru consolidarea și continuarea dezvoltării a regimului nostru democrat popular, chemându-se sigură a drepturilor și libertăților noastre».

Despre apărarea de către stat a intereselor mamei și copilului ne vorbește mama-eroină Aurelia Voican, care spune: «Sînt mamă a 11 copii. Adeseori, mai ales seara, cînd privesc pe cei mai mici cum își fac liniștii lecțiile, mă cuprînde o mare bucurie. Această bucurie mi-a fost întunecată în trecut. Cu cîtă greutate am crescut eu primii mei copii! Munceam și eu și bărbatul meu de dimineața pînă seara și, cu toată cruda noastră de zi cu zi, nu reușeam să astîmpărăm foamea copiilor. Astăzi, — așa cum glăsuște Constituția țării — statul nostru democrat-popular ocrotește căsătorii și familia și apără interesele mamei și copilului. Cei 11 copii ai mei nu mai sînt pentru mine o povară. Primii patru copii au învățat o meserie, așa că acum pot să-și câștige singuri existența. Patru dintre ei învață la diferite școli și nu plătesc nicio taxă pentru dinșii. Cîțiva din copiii mei au zburdat vara aceasta pe țarmul înșorit al mării. Eu, pe lângă ajutorul familial pe care-l primesc, am fost de două ori premiată. De asemenea, mi s-a conferit titlul de cinste de « Mamă Eroină ». Asemenea fapte sînt o dovadă grăitoare a înaltei prețurii pe care o acordă Partidul și Guvernul femeilor mame».

Asemenea acestor mărturisiri sincere, cinstite și entuziaste — adevărate profesii de credință despre viața cea nouă din patria noastră — gîndesc toți oamenii muncii care, sub soarele drepturilor și libertăților garantate de Constituția Republicii Populare Romîne, străduiesc cu rîvnă de albine vrednice pe toate șantierele țării unde se făuresc cu avînt contururile luminoase ale viitorului nostru înșorit.

Muncitorul din fabrică și savantul din laborator, truditul de pe ogoare și ostenitorul de pe catedră, tînărul cu cravata roșie de pionier și bătrînul cu albul înțelepciunii la temple, — toți mărturisesc, prin viața lor de fiecare zi, despre bucuria de a trăi, de a munci, de a crea și de a se dăruia cu toată ființa lor pentru mărețele împliniri din viața cea nouă a poporului nostru, pentru năzuințele de veacuri care devin realități vii, pentru visurile cele mai îndrăznețe care se traduc în viață, pentru primăvara înșorită care a pătruns în trăirea noastră, pentru toate primăverile noastre viitoare, pentru «primăvara omenirii» care va înflori existența noastră de mine.

Biserica Ortodoxă Romînă — asemenea tuturor credințelor religioase din Republica noastră Populară, — împărtășește și ea plinar bucuria întregului popor la sărbătoreasca aniversare a Constituției, Legea Fundamentală a patriei noastre, din care izvorăsc și pentru Așezămîntul sacru de credință drepturi și libertăți cum nu au fost cunoscute niciodată în trecut.

Intr-adevăr, libertatea de conștiință, libertatea religioasă, libertatea cultului și a practicilor credinței, sînt cheazășuite și apărute de statul nostru democrat popular prin text precis înscris în Legea legilor țării noastre.

«Libertatea de conștiință — spune art. 84 din Constituție — este garantată tuturor cetățenilor Republicii Populare Romîne.

«Culte religioase sînt libere să se organizeze și pot funcționa liber. Libertatea exercitării Cultelor este garantată tuturor cetățenilor Republicii Populare Romîne.

«Școala este despărțită de Biserică. Nicio Confesiune, congregație sau comunitate religioasă nu poate deschide sau întreține instituții de învățămînt general, ci numai școli speciale pentru pregătirea personalului cultului.

«Modul de organizare și funcționare a Cultelor religioase se reglementează prin lege».

Roadele acestei depline libertăți religioase se văd pe tot întinsul ogorului duhovnicesc al Bisericii: lăcașurile de închinare frumos împodobite și oricînd deschise pentru satisfacerea trebuințelor sufletești ale credincioșilor; mînaștirile — aceste ferestre ale credinței, permanent luminate de harul lui Dumnezeu — strălucesc în văsmîntul de slavă al ctitoriilor lor voevodale; slujitorii altarelor, — purtătorii dumnezeescului Cuvînt — strădalnici și plini de rîvnă sacră sînt mereu prezenți pe amvonul Evangheliei, dragostei și păcii; școlile de învățămînt religios — pentru înțlia oară readuse sub ocrotirea și îndrumarea Bisericii — cresc pe viitorii sacerdoți și slujitori ai cultului în duhul Ortodoxiei ecumenice și al răzbătătoarelor năzuințe populare ale norodului nostru; întreaga viață a Bisericii noastre se desfășoară bogat pe linia tradiției dinamice a Ortodoxiei străbune, pe făgașul doctrinei Mîntuitorului, al învățării Sfinților Părinți și al dreptarului de credință lăsat de cele șapte soboare a toată lumea.

Biserica noastră drept-măritoare — slujitoare încredințată lui Hristos, Domnul Păcii — a salutat cu bucurie sfîntă înscriserea în Constituție a politicii externe a Statului Român de pace și prietenie cu popoarele Uniunii Sovietice și cu toate popoarele iubitoare de pace din lume.

Propovăduirea păcii și plinirea faptelor păcii constituie o îndatorire permanentă a Bisericii noastre. De aceea — alături de întregul nostru popor dornic de pace și hotărît să o apere — Biserica Ortodoxă Romînă a fost și continuă să fie crainic neobosit al păcii, acțiunile ei pozitive în slujba cauzei sacre a nobilei lupte pentru apărarea păcii, fiind unanim apreciate atît în țară cît și peste hotare.

Constituția noastră este prîn esența sa o Constituție a păcii.

Ea dă expresie clară voinței de pace a poporului român, năzuinței lui de a-și închina toate puterile toate elanurile și toate forțele creatoare operei de construcție pașnică. Intreaga țară este un imens șantier al muncii pașnice. Pretutîndeni se înalță fabrici și uzine noi, hidrocentrale și termocentrale, instituții de cultură și de știință, cămine culturale, parcuri de odihnă, creșe și cămine pentru copii, instituții pentru ocrotirea sănătății, etc. — tot atîtea mărturii ale dorinței fierbinți de pace a poporului nostru. S-a spus, cu drept cuvînt, că cine are minile ocupate pe schele, acela nu se poate gîndi să arunce cu bombe.

Cei doi ani care au trecut de la adoptarea de către Marea Adunare Națională a Constituției Republicii Populare Romîne au însemnat pentru întregul nostru popor muncitor două etape de noi victorii, de mărețe reali-

zări pe calea făuririi vieții celei noi, a întăririi regimului nostru de democrație populară, a consolidării puterii populare.

Poporul nostru muncitor sărbătorește a doua aniversare a Constituției cu sufletul plin de avânt în lupta pentru pace, în lupta pentru dezvoltarea mai departe a economiei noastre naționale, pentru lichidarea rămănerii în urmă a agriculturii, pentru sporirea continuă a producției bunurilor de larg consum popular.

De Ziua Constituției, oamenii muncii din patria noastră fac legământ să apere cu strășnicie marile cuceriri înscrise în Legea cea mare, consolidând prin muncă strădalnică mărețele drepturi și libertăți pentru care s-au jertfit cei mai buni fii ai poporului în anii întunecați ai împotrăvirii.

Biserica Ortodoxă Română, cu ierarhii, clericii și obștea credincioasă, înaltă, — în Ziua Constituției — rugăciuni fierbinți către Cel Atotputernic, mulțămindu-i pentru toate milostivirile arătate norodului nostru muncitor și cerându-i ajutorul Său cel nemăsurat pentru împlinirile viitoare spre care năzuiește cu ardoare, cu osîrdie și cu rivnă, întreaga obște a patriei noastre.

REDACȚIA

SESIUNEA BIROULUI CONSILIULUI MONDIAL AL PĂCII

Între 3 și 15 septembrie a avut loc la Viena sesiunea Biroului Consiliului Mondial al Păcii. Biroul Consiliului Mondial al Păcii a dat spre publicare în presă următoarea declarație:

«Evenimente importante au dat lumii o nouă speranță și au răsplătit eforturile tuturor celor care luptă pentru pace.

Au fost semnate acordurile de armistițiu în Coreea și Indochina; tratatele cu privire la «armata europeană», care consacră reinvierea militarismului german, au fost respinse de către parlamentul francez.

Inițiativele și măsurile întreprinse de Consiliul Mondial pentru Apărarea Păcii au permis mobilizarea popoarelor la acțiuni și organizarea eforturilor lor. Pe bună dreptate milioane de oameni din toate țările sînt astăzi mîndri de rolul pe care l-au avut în această mare victorie.

Există însă alte primejdii care cer vigilență permanentă din partea forțelor păcii. Europa este amenințată de o primejdie directă, care poate să anihileze toate rezultatele obținute. Refacerea armatei germane și includerea ei într-o coaliție militară, continuă să fie scopul urmărit de unele guverne. Aceasta ar permanentiza dezmembrarea Germaniei, ar accentua opoziția dintre cele două părți ale Europei împărțită în mod arbitrar și ar intensifica de asemenea cursa înarmărilor.

Biroul Consiliului Mondial al Păcii cheamă popoarele să împiedice reînarmarea Germaniei sub orice formă și sub orice pretext s-ar face aceasta. Biroul cheamă popoarele să determine guvernele Statelor Unite, Uniunii Sovietice, Marii Britanii și Franței să rela neîntîrziat tratativele.

Niciunul din guverne nu trebuie să creeze obstacole în calea tratativilor, săvîrșind acțiuni care ar împiedica ținerrea lor sau punînd condiții preliminare.

Reglementarea pașnică a problemelor germane trebuie să fie acceptabilă fiecăreia din puterile interesate cit și poporului german însuși. Ea trebuie să pună capăt sclindării Germaniei, trebuie să împiedice ca Germania să fie folosită ca unealtă de amenințare împotriva oricărui din vecinii ei și să permită totodată organizarea securității Europei.

Securitatea nu poate fi asigurată într-o lume sclndată în blocuri opuse unul altuia, prin crearea de coaliții militare. Pentru securitate este necesară coexistența

pașnică a tuturor statelor, indiferent de orindulrea lor politică sau socială, colaborarea între toate statele și un acord cu privire la dezarmarea generală și interzicerea armelor de exterminare în masă.

Pentru a uni toate forțele păcii în jurul acestor sarcini mari, Biroul Consiliului Mondial al Păcii hotărăște să se convoace la 18 noiembrie 1954 o sesiune a Consiliului Mondial al Păcii. Biroul va propune să se includă pe ordinea de zi a sesiunii și să se discute următoarele probleme:

1. Colaborarea tuturor statelor europene în opera de organizare a securității lor comune.

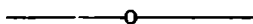
2. Situația care s-a creat în diferite părți ale Asiei, în urma presiunii străine și a constituirii unui sistem de blocuri și coaliții militare.

3. Situația care s-a creat în America Latină în urma amestecului străin în afacerilor interne ale statelor Americii Latine.

4. Lupta forțelor păcii pentru dezarmare și interzicerea armelor atomice de exterminare în masă.

5. Pregătirea în vederea convocării în cursul primului semestru al anului 1955 a unei adunări a reprezentanților forțelor păcii din toate țările».

REDACȚIA

CU I. P. S. MITROPOLIT NICOLAE KRUTIȚCHI LA COMITETUL PERMANENT PENTRU APĂRAREA PĂCII DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

Odată cu începutul noului an bisericesc, Biserica Ortodoxă Română a avut bucuria să primească, în Capitala țării, vizita Înalt Prea Sfințitului Nicolae — Mitropolit de Krutițchi și Kolomenschi, — personalitate de renume și prestigiu mondial, teolog și literat încercat, vajnic luptător pentru apărarea păcii în lumea întreagă.

Înalt Prea Sfinția Sa a sosit în București în dimineața zilei de 3 septembrie, însoțit de P.S. Episcop Flavian al Orelului și de dl Vladimir Talizin, docent la Academia Teologică din Moscova. Au fost primiți la aeroportul Băneasa de trimișii Sanctității Sale Patriarhului Justinian: Înalt Prea Sfințitul Sebastian, Mitropolitul Moldovei și Sucevei; P. S. Episcop Antim Tirgovișteanu, Vicar Patriarhal; P.C. Preot Ioan Gagiu, Directorul Administrației Patriarhale și P.C. Diacon Nicolae I. Nicolaescu, prorectorul Institutului Teologic de grad Universitar din București.

Întâlnirea distinșilor oaspeți cu Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian și cu ceilalți membri ai Sinodului Permanent, — II. PP. SS. Mitropoliți: Nicolae al Ardealului, Vasile al Banatului și Firmilian al Olteniei, — s-a făcut în cabinetul de lucru al Sanctității Sale, în duhul celei mai curate prietenii, Mitropolitul Nicolae Krutițchi fiind bine cunoscut și prețuit în toată lumea bisericească din țara noastră.

La această întâlnire au mai fost de față: P.S. Episcop Theoctist — Vicar Patriarhal, P.C. Pr. Alexandru Ionescu, Vicar al Sf. Arhiepiscopiei a Bucureștilor, PP. CC. Consilieri și Inspectori ai Administrației Patriarhale: Gh. I. Soare, Gr. Burlușanu, Athanasie Preda, Vasile Ștefan și PP. CC. Consilieri și Inspectori al Arhiepiscopiei Bucureștilor: Alex. Petcu, Alex. Zamfirescu, Marcel Mihăescu, Vasile Constantinescu, Stan Dimancea, Zaharia Mintulescu și Constantin Hașcău.

Urindu-le «bun venit» pe pământul patriei noastre și dînd graț bucuriei de a primi din nou la reședința patriarhală din București o delegație a Bisericii Ortodoxe Ruse, Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian, — după ce a ascultat tînuțului frățesc de răspuns al Mitropolitului Nicolae și a îmbrățișat pe însoțitorii săi —, s-a întretinut mai bine de o jumătate de oră cu oaspeții Bisericii surori, voritor să așteze stiri despre Sanctitatea Sa Patriarhal Alexei, despre dl. Gheorghe Karpov, Președintele Comitetului pentru Afacerile Bisericești de pe lîngă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. și despre mulți Ierarhi ai pravoslavnicel Bisericii rusești, cunoscuți de Înalt Prea Sfinția Sa cu prilejul călătoriilor făcute la Moscova în anii din urmă.

A plăcut celor de față răspunsul spontan dat de Mitropolitul Nicolae constatărilor făcute de Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian cu privire la tinerețea sa: «Dragostea pentru Biserica Ortodoxă Română mă întinerește». A fost o replică gustată mult de toți cei prezenți și în atmosfera de voie bună și de caldă prietenie ce a urmat, Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian a făcut prezentarea colaboratorilor SĂI apropiați din Administrația Patriarhală și Arhiepiscopia Bucureștilor, — după care oaspeții de peste hotare s-au retras în apartamentele ce le-au fost destinate în Palatul Patriarhal.

La 4 septembrie, în cursul dimineții, la Institutul Teologic de grad Universitar din București, s-a desfășurat ceremonia decernării titlului de «Doctor în Teologia Ortodoxă», conferit de Sfântul Sinod al Bisericii noastre Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Krutițelor. Cititorii acestei reviste vor putea afla în altă parte darea de seamă despre solemnitatea aceasta, una din cele mai frumoase și înălțătoare din solemnitățile trăite de lumea bisericească din țara noastră în ultimii ani. În paginile care urmează, vom încerca să prindem câteva din momentele mai de seamă ale vizitei pe care Înalt Prea Sfinția Sa a făcut-o Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din R.P.R., în după amiaza aceleiași zile de 4 septembrie.

Sînt orele 18. La sediul Comitetului Permanent din strada Polonă, însuflețire ca de zile mari. Profesorul Acad. Petre Constantinescu-Iași, Ministrul Cultelor și Vice-Președinte al Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din R.P.R., înconjurat de reprezentanți ai vieții publice și culturale din țara noastră, oameni de știință și militanți în lupta pentru apărarea păcii, așteaptă sosirea oaspeților. Sînt de față toți șefii cultelor religioase din țară, membri ai Comitetului Permanent: Mgr. Traian Jovanelli, din partea Bisericii Romano-Catolice; Ioan Vasarhely, Episcop al Bisericii Reformate; Kiss Alexa, Episcop al Bisericii Evanghelice; Moses Rosen, Șef-Rabin al cultului mozaic; Mitropolitul Tihon Cacialchin, șeful creștinilor de rit vechi, P.C. Pr. Alexandru Ionescu, Vicar al Sf. Arhiepiscopiei a Bucureștilor, etc.

Mitropolitul Nicolae Krutițchi sosește însoțit de Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian și este întâmpinat de dl. prof. Acad. Petre Constantinescu-Iași. Se fac prezentările protocolare. Rînd pe rînd, Înaltul oaspete cunoaște pe: Acad. prof. N. G. Lupu, Acad. prof. D. Danielopol, dl. Cristea Pantazi, Secretarul Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din R.P.R., D-nii Simlonescu, Colesnic, Teodoru, D-na Niculescu, etc., activiști ai Comitetului Permanent.

După ce au fost făcute prezentările, a luat cuvîntul dl. Prof. Acad. Petre Constantinescu-Iași, care a rostit, între altele, următoarele:

**Înalt Prea Sfințită Părinte,
Prea Sfințită Episcopi,
Iubiți prieteni,**

Noi, membrii Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din R.P.R. avem astăzi deosebita cinste să primim în mijlocul nostru pe unul din cei mai străluciți reprezentanți ai Mișcării mondiale pentru apărarea păcii, pe Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae Krutițki.

În numele Biroului și al Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din R.P.R., să-mi permiteți ca din tot sufletul să-l aduc calde urări de «bien ați venit» în casa noastră, pe care le fac în numele tuturor partizanilor păcii din țara noastră, fiindcă toți partizanii păcii din țara noastră cunosc activitatea Înalt Prea Sfințitului Nicolae.

Și pentru că Înalt Prea Sfinția Sa este unul din conducătorii noștri, ca membru al Consiliului Mondial al Păcii, să-mi dați voie ca în această întrevvedere să-l dau câteva informații despre Mișcarea pentru pace de la noi și în deosebi despre participarea Bisericii Ortodoxe și a celorlalte culte din țara noastră la această Mișcare pentru pace.

Mișcarea pentru pace de la noi din țară este condusă de Comitetul Permanent pentru Apărarea Păcii din Republica Populară Română, ales de al doilea Congres al Partizanilor Păcii din R.P.R., care a avut loc cu câteva zile înaintea Congresului Mondial al Popoarelor pentru Pace, adică la începutul lunii decembrie 1952. El se compune din 106 membri și are un birou format din 12 persoane. Comitetul se adună de 2-3 ori pe an, iar biroul la o lună, o lună și jumătate. Pe lângă acest organ ales, există o permanență, un secretariat, care este format din 4 persoane, condus de un secretar general, Pantazi Cristea, și 30 activiști.

Afară de Comitetul Permanent, sînt comitete regionale, raionale, orășenești, pe întreprinderi, instituții, cartiere și la sate. În aceste comitete sînt reprezentate toate categoriile sociale.

În total, există în toată țara 24.000 comitete, care cuprind peste 300.000 membri activi. Între aceștia sînt 100.000 femei și 70.000 tineri.

Elevii și toți tinerii ucenici pînă la 18 ani participă la Mișcarea pentru pace, fără să fie organizați în cadrul Mișcării. Cînd s-au strîns semnăturile pe Apelul de la Stockholm, noi ne-am adresat pentru aceasta oamenilor maturi. Copiii au protestat spunînd că vor să participe și ei la Mișcarea pentru pace. Ei singuri au făcut apeluri și le-au semnat, adunînd 300.000 semnături. Comitetul a organizat un concurs de desene pentru școlari și pe urmă a făcut o expoziție de desene pentru pace, executate de copii. S-a editat și un album: «Copiii pentru pace», în mai multe limbi.

În ce privește metodele de activitate, trebuie să precizăm că cea mai importantă metodă este munca de la om la om. Se formează apoi așa numitele «Sfaturi ale păcii», care sînt grupuri de familii adunate dintr-o stradă sau dintr-un cartier.

Mai importante și mai organizate sînt consfăturile pe profesii: profesori, medici, meseriași, etc. Consfăturile au de obicei o temă legată de lupta pentru pace.

Foarte importante sînt consfăturile interconfesionale.

Se țin apoi conferințe cu caracter științific sau de popularizare. Se fac adunări publice și mitinguri, unde se predau rapoartele delegațiilor noastre care participă la Congrese sau la sesiunile Consiliului Mondial al Păcii.

O altă formă de activitate este publicistica, sub diferite forme. Avem un Buletin Permanent, lunar, și ediția în romînește a revistei «În apărarea păcii». Se tipăresc apoi broșuri speciale sau pentru propagandiști, lozinci sau broșuri ocazionale, cum sînt «Laureații Premiului Stalin pentru Întărirea Păcii între Popoare», «Aniversarea a 5 ani a Mișcării mondiale pentru pace», «Ce este Consiliul Mondial al Păcii», etc. Se mai editează și alte publicații: Ilustrații cum au fost acelea cu războiul din Coreea, din Vietnam, fotomontaaje sau documentare cu hărți, harta globului cu toate centrele mai importante ale Mișcării pentru pace, etc. De asemenea, toate documentele Congreselor sau ale sesiunilor Consiliului Mondial al Păcii sînt publicate în sute de mii de exemplare.

Să-mi îngăduiți să prezint acum și cîteva date despre contribuția Bisericii Ortodoxe și a celorlalte culte din țara noastră la Mișcarea pentru pace.

După primul Congres Mondial, Biserica Ortodoxă Romînă și-a însușit documentele Congresului și a făcut un apel la preoți pentru a participa activ la Mișcarea pentru pace. Același lucru au făcut mai toate conducerea celorlalte culte.

Tot după primul Congres Mondial, în 1949, din inițiativa I.P.S. Patriarh Justinian s-a ținut prima consfătură a conducătorilor cultelor religioase din țara noastră. Atunci s-a adoptat o moțiune, semnată de reprezentanții cultelor, care a fost adusă la cunoștința guvernului și a Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii, care se forma atunci.

La 26 februarie 1950, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne a adresat către toți credincioșii o pastorală pentru pace.

După sesiunea Biroului Congresului Mondial al Păcii, ținută la Stockholm în mai 1950, conducerea Bisericii Ortodoxe Romîne a adresat o chemare către cler și credincioși, ca să semneze Apelul de la Stockholm. Asemenea chemări au adresat către credincioșii lor și conducerea celorlalte culte. Primul Apel, de la Stockholm, a fost semnat în țara noastră de peste 10 milioane de cetățeni.

În mai 1950, I.P.S. Patriarh Justinian călătorește la Moscova, unde s-a încheiat o înțelegere între Biserica Ortodoxă Rusă și Biserica Ortodoxă Romînă, pentru ducerea în comun a luptei pentru apărarea păcii.

În septembrie 1950 are loc primul Congres al Partizanilor Păcii din țara noastră. Atunci a luat parte ca delegat din partea Bisericii, I.P.S. Mitropolit Sebastian, care a făcut parte din Biroul Congresului.

La Congresul al II-lea al partizanilor Păcii, care s-a ținut la Varșovia în 1950, a participat o delegație a Bisericii Ortodoxe Romîne, în frunte cu I.P.S. Mitropolit Sebastian. El a reprezentat atunci și celelalte culte.

În decembrie 1950 a avut loc în Palatul Patriarhal din București o nouă consfătură a conducătorilor cultelor religioase, consacrată hotărîrilor Congresului de la Varșovia. Cu acest prilej, conducătorii tuturor cultelor religioase din țara noastră au îndreptat, laolaltă, o nouă chemare către credincioșii lor îndemnîndu-i să-și sporească strădanile în slujba păcii.

Cu prilejul lansării celui de al doilea Apel, pentru încheierea unui pact al păcii între cele 5 mari puteri, Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian adresează o chemare către cler, îndemnându-l să semneze Apelul. Același lucru îl fac și conducătorii celorlalte culte. Acest Apel a fost semnat de peste 11 milioane și jumătate de cetățeni.

În iulie 1951, cînd s-a ținut la Moscova o consfătuire a Intilistăătorilor mai multor Biserici Ortodoxe Autocefale, Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian a participat și a semnat Chemarea îndreptată către creștinii din lumea întreagă.

După sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Berlin, în iunie 1952, a urmat la noi o conferință a reprezentanților tuturor cultelor religioase, pentru discutarea rezultatelor sesiunii.

La 25 noiembrie 1952 a avut loc a treia consfătuire a conducătorilor cultelor religioase din Republica Populară Romină.

La începutul lunii decembrie 1952 are loc Congresul al doilea al Partizanilor Păcii din țara noastră. A luat cuvîntul și Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian, precum și alți reprezentanți ai celorlalte culte din țara noastră.

La Congresul Popoarelor pentru Pace ținut la Viena, a participat o delegație a Bisericii Ortodoxe Romine, compusă din Episcopul Valerian și preotul Al. Ionescu, care au semnat mesajul de solidaritate al tuturor cultelor, întocmit de reprezentanți ai feluritelor credințe religioase, aflați la Congres.

În iunie 1953, Sfîntul Sinod și Adunarea Națională Bisericească au îndreptat iarăși o Chemare către credincioși și telegrame către Consiliul Mondial al Păcii și Comitetul Permanent pentru Apărarea Păcii din R.P.R., exprimînd însuflețirea cu care clerul și credincioșii ortodocși participă la lupta pentru apărarea păcii.

În întîmpinarea celui de al III-lea Congres Mondial al Tineretului și celui de al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților, I.P.S. Patriarh Justinian a adresat o pastorală către toți ortodocșii din țara noastră. De asemenea și șefii celorlalte culte au avut reprezentanți în București, salutînd cu entuziasm strădaniile tineretului mondial pe tărîmul păcii și prieteniei între popoare.

Un amănunt caracteristic: cu ocazia Festivalului Mondial al Tineretului și Studenților, aproape o treime din participanții veniți de peste hotare au vizitat bisericile și locașurile de cult din București. În condicile și registrele parohiilor s-au strîns mil de semnături și de inflăcărute mesaje pentru pace.

La sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Viena din noiembrie 1953, a participat și o delegație a Bisericii noastre în frunte cu preotul Alexandru Ionescu.

În sesiunea din iunie 1954 a Sfîntului Sinod s-au examinat documentele sesiunii Consiliului Mondial al Păcii care a avut loc la Berlin. S-a lansat o Chemare și s-au trimis telegrame Consiliului Mondial al Păcii.

În general, preoții și slujitorii celorlalte culte și-au luat angajamentul ca în predilele ținute în biserică să infățișeze credincioșilor țelurile nobile urmărite de Mișcarea pentru pace. Publicațiunile tuturor cultelor popularizează nu numai documentele Mișcării pentru pace, dar și articolele și comentariile în legătură cu aceste documente. Apar de asemenea lucrări, dintre care pot cita «Pilde și îndemnuri pentru cler în lupta pentru apărarea păcii», de I.P.S. Patriarh Justinian, «Soborul Popoarelor» de Episcopul Valerian, etc. Au fost lucrări care au avut o mare circulație în rîndurile clericilor.

Preoții participă intens la activitatea Comitetelor de luptă pentru pace. Iată un singur exemplu: din totalul de 2135 preoți din Arhiepiscopia Bucureștilor, sînt: în Comitetul Permanent 1 preot, în Comitetul Capitalei 1 preot, în Comitate regionale 3 preoți, în Comitate regionale 37 preoți, în Comitate locale 2093 preoți. Din acești 2093 preoți sînt 31 președinți, 41 vicepreședinți, 119 secretari».

După expozeul Prof. Acad. Petre Constantinescu-Iași, a luat cuvîntul Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Krutițelor, care a spus: «Vreau să mulțumesc mai întîi de toate, pentru bogatele informații ce am primit în legătură cu Mișcarea pentru apărarea păcii din această țară. Vreau să mulțumesc apoi și pentru mișcătoarele cuvinte pe care Dl. Ministru Constantinescu-Iași le-a rostit la adresa mea.

Sînt foarte fericit că mă aflu în mijlocul d-voastră și că iau parte la această prietenească întîlnire cu luptătorii pentru pace din Republica Populară Romină».

După ce a rostit aceste cuvinte introductive, Înalt Prea Sfinția Sa a adăugat: «Patria mea, singură, a început această Mișcare pentru apărarea păcii, cîrînd după încheierea celui de al doilea război mondial. Ea a continuat această luptă ne-

întrerupt ani de zile și stă în fruntea tuturor țărilor care urmăresc să asigure pacea în întreaga lume».

I.P.S. Sa a continuat apoi să înfățișeze modul de organizare al Mișcării pentru pace în patria sa, începînd cu Comitetul unional și sfîrșind cu Comitetele locale, organizate în fiecare sat și oraș. Cît privește Biserica Ortodoxă Rusă, aceasta a început lupta pentru apărarea păcii încă înainte ca ea să fi fost declanșată pe plan mondial, de literați și oameni de știință, de muncitori și slujitori ai diferitelor culte religioase.

«În țara noastră, — a spus Înalt Prea Sfinția Sa — Biserica Ortodoxă își spune cuvîntul său la toate conferințele și la toate adunările. Conștiința Bisericii noastre se exprimă prin glasul Sanctității Sale Patriarhului Alexei».

În legătură cu lupta pentru pace a poporului nostru, ilustrul oaspe a spus: «Cunoaștem foarte bine autoritatea de care se bucură poporul român în lupta pentru apărarea păcii, căci el este un popor blind, iar Mîntuitorul Hristos ne-a învățat că «Cei blinzi vor moșteni pămîntul».

Amintind despre aportul tuturor șefilor cultelor din țara noastră la lupta pentru apărarea păcii, Înalt Prea Sfinția Sa a elogiat activitatea Sanctității Sale Patriarhului Justinian, care a știut să adune pe toți șefii cultelor din Republica Populară Romîină și să-i înfrățească pentru biruința acestui suprem ideal în lumea întreagă.

În încheiere, Mitropolitul Nicolae și-a exprimat speranța neclintită în victoria forțelor păcii, care vor cucerii «cetate după cetate, toate părțile pămîntului».

Celor cîteva întrebări ridicate de Înalt Prea Sfinția Sa, le-a răspuns Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian, care a dat referințe în legătură cu activitatea tuturor cultelor din țara noastră în lupta pentru apărarea păcii, insistînd, în deosebi, asupra conferințelor de orientare la care sînt chemați clericii tuturor confesiunilor și în cadrul cărora — sub președinția Chiriarhilor sau a delegațiilor chiriarhali — sînt tratate teme privitoare la lupta pentru apărarea păcii și colaborarea cu statul pentru toate acțiunile de interes obșteșc.

Întîlnirea Mitropolitului Nicolae Krutișki cu militanții ai luptei pentru pace din țara noastră a luat sfîrșit într-o atmosferă de rară elevațiune morală și constituie un pas înainte pe drumul relațiilor de prietenie dintre poporul român și popoarele sovietice, iubitoare de pace.

Pr. STAN DIMANCEA

UN IMPORTANT ACT DE STAT

În sesiunea din 5 august a.c., Marea Adunare Națională a Republicii Populare Romîine a votat următoarele legi:

1. Legea pentru grațiere și amnistie;
2. Legea pentru organizarea și funcționarea arbitrajului de stat;
3. Legea pentru ratificarea decretelor emise de Prezidiul Marii Adunări Naționale în timpul de la 20 aprilie 1954 pînă la 5 august 1954.

O mare însemnătate pentru regimul instaurat în țara noastră o are Legea pentru grațiere și amnistie — despre care cu drept cuvînt s-a spus că «constituie un important act de stat».

Legea aceasta constituie totodată o nouă și convingătoare dovadă a forței vitale și a tăriei regimului democrat popular, regim al oamenilor muncii de la oraș și sate.

«Victoriile obținute de oamenii muncii din Republica Populară Romîină — spune preambulul legii — în cei zece ani care au trecut de la eliberarea țării au consolidat orînduirea democrat-populară în patria noastră.

Nivelul material și cultural al oamenilor muncii e în continuă creștere.

Se dezvoltă tot mai mult în mase atitudinea nouă față de muncă, față de stat, față de îndeplinirea îndatoririlor sociale.

S-a întărit legalitatea populară, factor important în consolidarea regimului democrat popular, de apărare a intereselor oamenilor muncii de la orașe și sate și de reprimare a acțiunilor criminale.

Considerînd că în actualele condiții a devenit posibilă grațierea de pedeapsă și amnistierea infracțiunilor ce nu constituie un pericol social deosebit, precum și trecerea la reexaminarea legislației penale a Republicii Populare Romîne, în scopul înlocuirii răspunderii penale pentru unele infracțiuni, cu măsuri administrative sau disciplinare, Marea Adunare Națională a Republicii Populare Romîne adoptă această lege».

Legea prevede grațierea celor condamnați la pedepse privative de libertate pînă la 5 ani precum și a tuturor celor condamnați la pedepse pecuniare. Ea prevede de asemenea reducerea cu două treimi a pedepselor mai mari de cinci ani.

În ceea ce privește cauzele în curs de judecată, legea dispune continuarea judecării acestora în cazurile în care legea prevede o somațiune privativă de libertate mai mare de cinci ani.

Dacă pedeapsa aplicată în aceste cauze este pînă la cinci ani, instanțele de judecată vor dispune neexecutarea acesteia. Cînd pedeapsa este mai mare de cinci ani, instanțele urmează să dispună executarea numai a unei treimi din pedeapsa aplicată.

Legea mai prevede amnistierea tuturor infracțiunilor încercate sau săvîrșite pînă la data apariției legii pentru cazurile în care Codul Penal sau legile speciale prevăd pedeapsa amenzii sau o pedeapsă privativă de cel mult cinci ani.

În continuare legea prevede amnistierea infracțiunilor săvîrșite de femeile gravide sau cu copii pînă la 10 ani, de minori pînă la 16 ani, de cei în vîrstă de peste 60 ani, indiferent de pedeapsa prevăzută de lege sau aplicată de instanța de judecată.

Nu beneficiază de prevederile legii cei cari au săvîrșit infracțiuni împotriva securității statului, delapidări și furturi de peste 2.500 lei, tîlhării, incendii intenționate, omoruri, luare de mită, infracțiuni ce prezintă un deosebit pericol social.

În art. 7 și ultim este prevăzut că Ministerul Justiției va întocmi și înainta Consiliului de Miniștri propuneri cu privire la reexaminarea legislației penale a Republicii Populare Romîne în vederea înlocuirii răspunderii penale pentru infracțiunile ce nu prezintă un deosebit pericol social, cu măsuri administrative sau disciplinare.

Legea pentru grațiere și amnistie crează posibilități pentru toți cei cari au beneficiat de prevederile ei să se întoarcă la muncă cinstită și devotată în folosul obștesc.

Cu prilejul votării acestei legi au luat cuvîntul deputații: Stelian Monaru, din circumscripția electorală Brăila-Nord, regiunea Galați; Ion Gherman, circumscripția electorală Lipova, regiunea Arad; Iordana Gorbai, din circ. electorală Negru Vodă, regiunea Constanța; Stelian Nițulescu, din circ. electorală Cimpulung, regiunea Pitești.

De asemenea a luat cuvîntul Dl. I. Chișinevschi, din circ. electorală Casa Școlii, raionul Stalin, București, și Prim Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

Proiectul de lege cu privire la amnistie și grațiere supus discuției Marii Adunări Naționale, a spus Dl. I. Chișinevschi — este un important act de stat care dovedește profundul umanism al statului democrat-popular, consolidarea continuă a puterii populare, a legalității populare.

Legalitatea populară exprimă interesele și voința poporului muncitor, ea slujește operei de construire a socialismului. Legalitatea populară constituie un factor puternic de întărire a regimului democrat popular, de apărare a cuceririlor revoluționare obținute de clasa muncitoare aliată cu țărănimea muncitoare, de apărare a intereselor vitale ale celor ce muncesc.

Ea apără proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție, izvorul principal al bunăstării a oamenilor muncii, — ocrotește mica proprietate particulară, bazată pe munca proprie, împotriva exploatării chiabu-rești și îngreădește proprietatea particular-capitalistă.

Legalitate populară înseamnă respectarea drepturilor cetățenești, respectarea strictă a Constituției și stricta aplicare a legilor țării. Ea presupune în mod necondiționat lupta necruțătoare împotriva contrarevoluției, a spionajului, a hoției. Oamenii muncii își dau tot mai mult seama că orice încălcare a legalității populare lovește în interesele poporului muncitor, este o spărtură pe care o folosește dușmanul.

Legile statului democrat-popular sînt modificate și perfecționate corespunzător cu desfășurarea operei de construire a socialismului. Dar cerința îndeplinirii cu cea mai mare strictețe și fără nici șovăire a legilor, a hotărîrilor Guvernului a fost și rămîne pe viitor unul din cele mai importante principii în activitatea tuturor organelor și organizațiilor obștești și a tuturor cetățenilor patriei noastre. În statul nostru democrat-popular nu pot exista legi obligatorii pentru unii cetățeni și neobligatorii pentru alții. Legea-i lege pentru toți. Nici o persoană, oricît de importantă ar fi funcția pe care o ocupă, nu are dreptul să încalce legile statului.

Dezvoltarea continuă a funcțiunii economico-organizatorice și cultural-educative a statului democrat-popular, creșterea conștiinței oamenilor muncii, întărirea respectului acestora față de legile țării, fac în prezent posibilă trecerea la reexaminarea și îndreptarea întregii legislații penale a R.P.R. în scopul înlocuirii răspunderii penale pentru infracțiunile ce nu prezintă un deosebit pericol social, prin măsuri administrative sau disciplinare.

Măsurile ce se iau în acest domeniu decurg din însuși caracterul legalității populare. Legalitatea populară este pătrunsă de umanismul socialist. Ea are în vedere, mai presus de orice, interesele vitale ale oamenilor muncii.

O mare importanță are în condițiile actuale lupta pentru apărarea și întărirea proprietății obștești. În vreme ce milioane și milioane de oameni ai muncii, zeci de mii de lucrători din aparatul de stat, din cooperatie, comerțul de stat, lucrează cu abnegație pentru înflorirea patriei, există însă numeroase cazuri cînd elemente infectate de putredele obiceiuri și moravuri burgheze, strecurîndu-se în comerțul de stat și cooperatist și în alte sectoare, se dedau la abuzuri, la furturi. Statul democrat-popular nu poate avea niciun fel de îngăduință față de cei ce fură din avutul obștesc.

Trebuie combătută cu tărie îngăduința de care dau dovadă unele organe de stat, precum și unele instanțe de judecată față de astfel de elemente. Este necesar ca în jurul acestor hoți să fie creată o opinie publică

de înfierare și dispreț general. Lupta împotriva acestor apucături ticăloase înseamnă lupta împotriva rămășițelor putrede a le capital smului.

La unele organe locale ale puterii de stat se manifestă tendința de a avea un fel de legalitate «locală» proprie. Unele comitete executive emit dispozițiuni în contradicție cu legile și cu hotărârile Guvernului. Trebuie veghiat asupra respectării cu strictețe a legalității populare în toate regiunile și raioanele țării.

Sarcina de a veghia și lupta pentru respectarea și aplicarea permanentă a legilor statului nostru democrat-popular revine, sub conducerea organizațiilor de partid, tuturor organelor de stat și economice, conform competenței lor.

Rezultă așa dar din cele arătate mai sus, că fiecare cetățean al patriei noastre este dator să respecte cu strictețe legile statului.

Legea-i lege pentru toți. Nici-o persoană oricât de importantă ar fi funcția pe care o ocupă, nu are dreptul să încalce legile statului».

Nu cunosc să se fi fi rostit vreodată asemenea cuvinte de la tribuna parlamentelor vechilor regimuri, când legile erau nesocotite de cei puternici.

Cuvintele acestea trebuie să fie far călăuzitor pentru oricare cetățean al patriei noastre, indiferent de locul de muncă în care se găsește.

Conducători și conduși — avem aceeași sfântă datorie: să respectăm legile statului.

Slujitorii sfintelor altare cunosc și îndemnul Sf. Apostol Pavel, ca «respectul legilor să pornească din îndemnul conștiinței noastre» (Romani XIII, 5).

Deaceia, ca preoți buni ai Bisericii Mântuitorului nostru Iisus Hristos — care ne-a spus «să dăm cezarului ceea ce este al cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu» (Matei XXII, 21), și ca cetățeni cinstiți ai patriei noastre, — să fim noi, cei dintii, exemple vii în ce privește respectul legalității populare.

Acest lucru ne va ajuta să predicăm credincioșilor noștri cu avânt și însuflețire același lucru: respectarea legilor statului de către toți.

Legea privind grațierea unor pedepse și amnistierea unor infracțiuni constituie fără îndoială o nouă și puternică dovadă a tăriei de nezdruncinat a regimului democrat popular.

Cuvântările rostite de oameni cu răspundere în viața noastră publică cu prilejul votării legii, cum și prevederile ei, constituie în același timp un prilej în plus ca fiecare în locul său de muncă să fie mai sîrguincios, mai cinstit, mai devotat.

În țara noastră se construiește o viață nouă, într-un duh nou.

Vom sprijini construirea acestei vieți noi, respectînd cu sfințenie legile statului nostru.

Prețul AL. IONESCU

ANIVERSĂRI

JUBILEUL DE AUR AL PREA FERICITULUI PATRIARH ALEXANDRU AL III-LEA AL ANTIOHIEI ȘI INTREGULUI ORIENT

Conducerea Bisericii Creștine Ortodoxe antiohiene a găsit cu cale să sărbătorească între 3 și 5 iulie a. e., jubileul de aur al Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea al Antiohiei și Intregului Orient cu prilejul împlinirii a 50 de ani de slujbă arhipăstorească.

Conducerea Bisericii noastre a fost incunostințată încă de prin luna aprilie că Sfintul Sinod al Bisericii din Antiohia, întrunit la 29 Octombrie 1953, la Mănăstirea Maicii Domnului din Belmont, a hotărât să sărbătorească cu începere de sâmbătă 3 Iulie 1954, jubileul de aur arhipăstoresc al Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea.

În acest scop a fost alcătuit un Comitet special din 6 ierarhi, membri ai Sfințului Sinod care și-au alăturat delegații și secretarii din Damasc, Beirut și Tripoli, pentru că aceste trei regiuni au avut fericitul prilej să se bucure de rodnică activitate a Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea. Comitetul special a fost alcătuit din: Înalt Prea Sfinșitul Teodosie, Mitropolit de Tripoli, Înalt Prea Sfinșitul Ignatie, Mitropolit de Hama, I. P. S. Epifanios, Mitropolit de Acar, I. P. S. Elle, Mitropolit de Beirut, I.P.S. Elie Karam, Mitropolit de Liban și I.P.S. Paulos, Mitropolit de Tir și Sidon; ca membru al secretariatului acestui comitet a fost delegat Prea Sfinșitul Episcop Meletie Swalty, Vicarul Patriarhiei din Antiohia.

În scrisoarea trimisă de Comitetul de serbare, prin care se face cunoscut hotărârea de mai sus, se arată că Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea este astăzi în vîrstă de 85 ani și că a slujit 20 ani în viața clericală, înainte de a fi chemat la episcopat.

El a închinat, prin urmare, 70 ani din viața sa în serviciul Bisericii din Antiohia, în domenii diferite, cu o rivă neobosită.

El a înălțat nivelul instrucțiunii și a știut întotdeauna să prețuiască pe oamenii de carte. A zidit și înalțat mai multe biserici, a înlesnit unu mare număr de studenți accesul în școlile înalte ale teologiei, și-a dat osteneală să sporească simțitor veniturile bunurilor scaunului din Antiohia. În acest scop el a înlocuit proprietățile cu venit slab cu alte imobile, ale căror venituri depășesc cu mult vechile chiri. El a fost multă vreme reprezentantul Bisericii din Antiohia pe lângă Biserica din Moscova, Mitropolit în Tripoli, al cărui bun păstor a fost; la Beirut și la Damasc, unde rămîne un eminent patriarh.

Grăție Prea Fericitului Sale toate mănăstirile patriarhale au cunoscut prosperitatea, în special cea de la Saydannaya, unde un orfelinat se ocupă cu educarea și instrucțiunea tinerilor fără sprîjin; cea de la Belmont unde funcționează o școală destinată clerului; cea a Sf. Tecla de la Maaloula, etc.

Cu astfel de cuvinte se adresează scrisoarea Comitetului de sărbătorire către Sfântul Sinod al Bisericii noastre și către Sfintele Sinode ale celorlalte Biserici Ortodoxe comunicând hotărârea sărbătoririi jubileului de aur al Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea, iar conducătorii Bisericilor Ortodoxe de pretutindeni au răspuns cu însuflețire acestei hotărâri, căci Dumnezeu l-a împodobit pe Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea cu alese însușiri, pe care le-a închinat slujirii Ortodoxiei.

De la Constantinopol, Alexandria, Ierusalim, Moscova, București, Tiflis, de la Atena, din muntele Sinai și din insula Cipru, din Praga, Varșovia, Helsinki, Tirana și din New-York, de pretutindeni, prin scrisori, telegrame, sau prin delegați, Conducătorii Bisericilor Ortodoxe Naționale, surori între ele și-au manifestat bucuria lor pentru această sărbătorire, participând voluntar și în duhul dragostei Mintuitorului nostru Iisus Hristos, Intemeietorul și capul Sfintei Biserici Ortodoxe, aducând un omagiu bine meritat Marelui Ierarh, Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea al Antiochiei și întregului Orient.

Socotim că numele Prea Fericirii Sale este cel mai cunoscut între creștinii de pretutindeni, mai ales în urma apelului adresat acestora în consfătuirea Conducătorilor Bisericilor Ortodoxe de la Moscova din 1951, consfătuire pe al cărui apel cea dintâi semnătură este a Prea Fericirii Sale.

Sfântul Sinod al Bisericii noastre a hotărât, în ședința din iunie 1954, ca la această sărbătorire să ia parte o delegație a Sfintei noastre Biserici alcătuită din Înalt Prea Sfinșitul Sebastian, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, P.S. Teofil Herineanu, Episcop al Hușilor și Romanului și semnatarii acestor rânduri.

În ce mă privește, mă simt obligat să aduc pe această cale vîile mele mulțumiri și să-mi exprim adinca mea recunoștință față de Înalt Prea Sfinșitul Patriarh Justinian și față de membrii Sfintului Sinod pentru nobila sarcină ce mi-au încredințat alături de ceilalți membri ai Sfintului Sinod. Deasemenea mulțumesc D-lui Ministru al Cultelor Acad. Prof. Petre Constantinescu-Iași, care a dat urmare dorinței Sfintului Sinod, sprijinind plecarea delegației noastre către locul serbărilor.

Delegația Sfintei noastre Biserici a plecat către Siria în ziua de 1 iulie a. e. La orele 13, — conduși de Prea Sfinșitul Antim Nica, Vicarul Sf. Patriarhii, de P. C. Pr. Ioan Gaglu, Directorul Administrației Patriarhale, de P. C. Preoți Consilieri de la Patriarhie și Sf. Arhiepiscopie, de D-nii Directori din Ministerul Cultelor și cu binecuvîntarea Înalt Prea Sfinșitului Patriarh Justinian, — cu avionul, prin Sofia, capitala R. P. Bulgaria, unde a ajuns după o oră de zbor.

Aici am fost întâmpinați de Prea Cucernicul Preot I. Cristea, parohul Bisericii Romine din Sofia și de Dl. Consul al Republicii Populare Romine la Sofia, Mare-dare cum și de o delegație a Bisericii surorii Bulgare alcătuită din Înalt Prea Sfinșitul Mitropolit Pimen de Nevrocop, Prea Sfinșitul Episcop Iona, secretarul Sf. Sinod al Bisericii Bulgare, Arhimandritul Iosif, Conducătorul serviciului Cultural de pe lângă Sfântul Sinod, P. C. Pr. Consilier Iliev, etc.

După un mic repaos la hotelul de stat «Bulgaria», delegația noastră a vizitat, în Sofia, marea Catedrală ortodoxă Sf. Alexandru Newschi, bisericile Sf. Sofia și Nedelea, biserica Rusă și biserica Romină; deasemenea a făcut o scurtă vizită la ambasada R. P. R. din Sofia. Seara la orele 19,30, delegația a fost primită de membrii Sfintului Sinod al Bisericii Bulgare în frunte cu Înalt Prea Sfinșitul Patriarh Chiril, care ne-a înminat cu acest prilej o scrisoare de felicitări din partea Bisericii Bulgare către marce sărbătorit, Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea. După aceea, delegația a luat cina cu toți membrii Sf. Sinod, în frunte cu Înalt Prea Sfinșitul Patriarh Chiril.

Seara la ora 11,30, am pornit cu trenul către Istanbul, unde am ajuns în seara zilei de 2 iulie.

A doua zi duminică, cu sprijinul D-lui Consul al țării noastre la Istanbul, ne-am îndeplinit formalitățile trebuitoare continuării călătoriei (viza pașapoartelor pentru Liban și Siria și cumpărarea biletelor de avion).

Simbătă după amiază și duminică, delegația noastră a vizitat în Istanbul vechea biserică Sf. Sofia, Moscheea albastră, Palatul foștilor sultani, Zidul înconjurător cu fosta închisoare de la Șapte Turnuri, etc.

Duminică duminică am asistat la slujba de la biserica ortodoxă din apropierea consulatului. În aceeași zi, Dl. Consul a anunțat prin telefon Cabinetul Prea Fericitului Patriarh Ecumenic Athenagoras că o delegație a Bisericii Ortodoxe Romine, se găsește în Constantinopol în drum spre Antiohia.

La 4 iulie (duminică seara), la orele 8,30 am plecat cu avionul spre Beirut, unde am ajuns la orele 23,45. Peste noapte am rămas la hotelul Capitol din Beirut și am anunțat la Damasc prin telefon sosirea delegației la Beirut, iar a doua zi duminică, cu o mașină turism am plecat spre Damasc, cale de cca. 130 km.

Orașul Beirut este capitala statului Liban; orașul este așezat pe țărmul Mediteranei la poalele munților Libanului, are o poziție pitorească, este un oraș cosmopolit, cu clădiri moderne, port de mare importanță și mare centru de schimburi comerciale.

În Beirut există reședința Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Ilie de Beirut; Mitropolia posedă oarecare avere, constind din imobile, care produc un venit important, din chirii.

Șoseaua ce merge la Damasc este asfaltată și urcă printre munți pînă aproape de Dahel Beldar, unde începe să coboare către podișul pustiu al Siriei.

Siria și Libanul pînă în anul 1918 au fost sub stăpînire turcească; din 1918 pînă în 1946, sub stăpînirea Franței iar din 1946 și-au dobîndit oarecum independența, — zic oarecum din pricină că ambele țări, din punct de vedere economic sînt în robia capitalului străin anglo-franco-american.

În Siria și Liban, din martie pînă în noiembrie nu plouă deloc. În Liban munții și văile au vegetații, în Siria însă sînt aproape complet lipsiți de vegetație. Pe munți, pe văile înălțimilor se vede zăpadă abundentă, care se păstrează tot timpul verii și care alimentează o mulțime de izvoare și pîraie care adapă ținuturile din vale. Curios lucru că apele acestor pîraie, în ținutul podișului dispar cîteodată în pămîntul calcaros, apărînd după aceea la suprafață la distanțe destul de mari. Unde apare apă, apare și vegetația cit și așezările omenești. Asemenea așezări sînt un fel de oaze. Vegetația aici este abundentă și te impresionează poate și din pricina contrastului căci în măsura în care ținutul pustiu la care se adaugă căldura înăbușitoare îți desvăluie sărăcia, lipsa și te înfloară, în aceste locuri apare vegetație abundentă și belșugul, care te înviorează.

De la Beirut șoseaua trece prin și pe lângă următoarele localități: Hazimh, Hanjour, Aley, Baalkemay, Bhandun, Sofar, Mdeirige, Dahel Beidar, Mreyjat, Jdita, Chora, Tannavel (aici lezuiții au o mare proprietate agricolă și un mare așezat-mînt de cultură și spitalicesc), Barlyas (această localitate este așezată în jurul unei movile mari unde se găsește cimitirul comunității; de aci zicala locală că «morții stau deasupra celor vii») Darsanum, Anjar, Manziah; urmează granița dintre Liban și Siria, după care cale de peste 40 km. urmează în ținutul pustiu din podișul Siriei. Pe șosea apar din cînd în cînd tăblițele indicatoare, care spun că în apropiere sînt localitățile Mesalun, Dimas, Hamé Dumar, etc.

La un moment dat apare o vegetație destul de bogată și apa năvalnică a unor pirișe, șapte la număr, care se unesc și alcătuiesc la un loc riul Barada. În cuprinsul acestei mari oaze formată din apele riului Barada se găsește orașul Damasc, care se crede că este unul din cele mai vechi orașe ale lumii.

Părintele Arhimandrit Sergios Farah — despre care are să mai fie vorba — ne-a spus într-o zi că sgomotul făcut de apele riului Barada (murmurul apei) l-ar fi inspirat pe Sf. Ioan Damaschin atunci cînd acesta a alcătuit glasul VIII.

Damascul are o populație de peste 600.000 de locuitori.

În Damasc și în Siria majoritatea populației este de religie musulmană pe cînd în Liban sînt în proporții am putea spune egale.

Lucrul acesta nu este fără însemnătate căci ne spunea Părintele Murakade, însoțitorul nostru, că în Liban acest fapt se resimte în viața politică. Astfel s-a format tradiția ca Președintele Republicii Libaneze să fie maronit (catolic), Președintele Guvernului să fie ortodox, iar Președintele Adunării Legislative (Camera Deputaților) să fie musulman.

Partea veche a orașului Damasc are aspect orientat — străzi strîmte, case înghesuite; Cartierul cel nou însă este frumos și în continuă dezvoltare.

Am ajuns la Patriarhie în ziua de luni 5 iulie la orele 9, — duminică, în ultima zi a serbărilor închinată fericitului eveniment.

Invitații și Sărbătoritul se pregăteau să plece la reședința Președintelui Republicii Siriene.

La sosire am fost întâmpinați de Prea Cuviosul Arhimandrit Vasile Samaha, figură atât de cunoscută în Biserica noastră. Prea Cuviosul Sa ne-a prezentat Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Teodosie, răspunzător cu conducerea serbărilor și după

aceea Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea, care ne-a întâmpinat cu multă bucurie.

După prezentările de rigoare, împreună cu ceilalți invitați am mers și noi la Președintele Republicii Siriene, intrând astfel în rîndul participanților la sărbătorire. Pînă să plecăm, s-a prezentat Prea Cucernicul Părinte C. Moraitakis, care ne-a fost însoțitor tot timpul zilei de luni și care ne-a fost de mare ajutor. Părintele C. Moraitakis cunoaște bine limbile greacă (el este grec), rusă, romină, franceză și nu știe nicidecum de limba arabă, mai ales că este deserventul comunității elene din Beirut.

Mai tîrziu s-a prezentat și părintele Emil Murakade, care pentru faptul că a studiat la noi în țară și este deci cunosător al limbii romine, ne-a fost dat ca însoțitor de către Comitetul de serbare. Părintele Emil Murakade este preot la Catedrala Sf. Patriarhul din Damasc și profesor la o școală întreținută de comunitatea ortodoxă din Damasc. Prea Cucernicia Sa cunoaște bine limbile franceză și romină în afară de aceea a poporului său. 4

La sărbătorirea Jubileului de aur al Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea au luat parte, după cum am mai spus, prin delegați și prin scrisori, toate Bisericile Ortodoxe din lume.

Astfel Patriarhia Ecumenică din Constantinopol a fost reprezentată prin: I.P.S. Mitropolitul Thomas de Halkidon, I.P.S. Mitropolitul Constantin de Irinoupolis și I.P.S. Mitropolitul Dorotheus de Prlukiponisos.

Patriarhia din Ierusalim prin: I.P.S. Mitropolitul Athenagoras, Arhiepiscop de Sebastia, I.P.S. Benedict, Arhiepiscop de Tiberiada, Arhimandritul Kyriac, păstrătorul lucrurilor sfinte de la Sfîntul Mormint și Dl. George Said, Secretarul Prea Fericitului Patriarh al Ierusalimului.

Patriarhia Rusiei a fost reprezentată prin: I. P. S. Pitirim, Arhiepiscop de Minsk, I.P.S. Nicou, Arhiepiscop de Odesa și Vorosilovgrad, Prea Sfîntul Nectarie, Episcop de Chișinău, Protoiereul Mihail Zernov din Moscova și Profesorul de Teologie Vladimir Talzin.

Biserica din Cipru: I.P.S. Mitropolitul Antimos de Kitlu, I.P.S. Mitropolitul Gheorgios, Episcop de Salamina, Diaconul Stavros, Dl. Kostas Myriantopoulos, Dl. Nicolae Krandidotis și Dl. Matei Constantinidis.

Biserica din Grecia prin: I.P.S. Mitropolitul Pantelimon de Salonie, I.P.S. Mitropolitul Hrisostom de Mesina și Arhimandritul Fromentlos.

Minăstirea de la Muntele Sinai, prin: I.P.S. Mitropolitul Porfirie, Arhiepiscop de Sinai; Arhimandritul Ioachim și Arhimandritul Grigorie.

Universitatea din Salonic prin: I.P.S. Antim, Mitropolit de Nubla, Arhimandritul Partenios Polakis.

Au mai fost de față: Dl. Dr. Ap. Daskalakis, Rectorul Universității din Atena, Episcopul Steward al Bisericii Anglicane din Ierusalim, etc., etc.

Pe la orele 11 dimineața am mers la Președintele Republicii Siriene unde a fost de față și Primul Ministru al Siriei și Ministrul de Externe.

După obiceiul locului, s-au servit bomboane și cafea amară în niște cești cam cit este conținutul unei mici lulele.

Președintele Republicii Siriene a decorat pe Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea cu cea mai înaltă decorație a Statului Sirian.

Cu prilejul prezentărilor în fața Președintelui, înalt Prea Sfîntul Mitropolit Sebastian, Președintele delegației Bisericii Ortodoxe Romine a rostit un scurt cuvînt către acesta, arătîndu-și bucuria și sentimentele ce încearcă prin vizita de față.

După solemnitatea decorării toți cei prezenți s-au reintors la Patriarhie unde în sala cea mare a acesteia și în prezența tuturor delegațiilor la serbare, I.P.S. Mitropolitul Sebastian a dat citire scrisorii trimisă de I.P.S. Patriarh Justinian în numele Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romine și în cuprinsul căreia se arată că Sf. Sinod precum și clerul și credincioșii Bisericii rominești se alătură în acest sărbătorose popas și își exprimă cele mai călduroase urări de sănătate, rugînd pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, năla marele păstorilor — să dăruiască Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea încă mulți ani pentru binele Bisericii apostolice antiohiene și pentru desăvîrșirea operei constructive căreia i s-a dedicat, în adîncirea relațiilor dintre Bisericile Ortodoxe surori și în sprijinirea cauzei marelui păcii.

După aceea I.P.S. Mitropolit Sebastian a rostit o documentată și însuflețită cuvîntare în care s-a făcut o trecere în revistă a relațiilor scaunului din Antiohia

cu Biserica Ortodoxă Română, arătându-se și meritele Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea în apărarea credinței ortodoxe și în slujirea cauzei păcii.

«Iată de ce, a încheiat I.P.S. Mitropolit Sebastian — credincioșii noștri din România în frunte cu I.P.S. Patriarh Justinian, purtătorul marelui ordin antiochian al Sfinților Apostoli Petru și Pavel se bucură de această sărbătorire aniversară urîndu-vă anul mulți cu sănătate deplină, ca astfel glasul și binecuvîntarea apostolică a Sanctității Voastre să răsunе în lume chemînd popoarele să trăiască în pace și bună înțelegere ca fiii ai acelulași Părinte Ceresc.

Vă prezentăm, Sanctitate, odată cu sentimentele de omagiere ale I.P.F. Patriarh Justinian și ale Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romine, scrise închinăciunii din partea clerului și credincioșilor din țara noastră, cu asigurarea că, atît Sanctitatea Voastră cit și credincioșii pe care-i păstoriiți, vă bucurați de dragostea sinceră a credincioșilor ortodocși trăitori în scumpa și frumoasa noastră patrie: Republica Populară Română.

Harul să fie /cu toți care iubesc pe Domnul Iisus Hristos cu dragoste nepieritoare» (Efesceni VI, 23).

Scrisoarea I.P.S. Patriarh Justinian și cuvîntarea omagială a I.P.S. Mitropolit Sebastian au impresionat pe cei prezenți atît prin adîncimea ideilor exprimate cit și prin prestanța și magistrala elocință a celui ce le-a rostit.

Au fost oferite după aceea darurile trimise de I.P.S. Patriarh Justinian pentru sărbătorit cit și pentru Prea Fericitii Patriarhii Athenagoras al Constantinopolului, Cristofor al Alexandriei și Timotei al Ierusalimului.

Cu toate că am sosit cei din urmă, totuși nicio altă delegație nu a avut prilejul fericit de a-și rosti cuvîntul în prezența tuturor delegațiilor și în atmosfera în care a fost rostit cuvîntul delegației noastre.

Din relatările ziarelor locale și din spusele insoțitorilor noștri, serbarea în ajun se desfășurase în felul următor:

Duminică dimineața, 4 Iulie, a fost oficiată Sfînta Liturghie solemnă de către Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea, înconjurat de sobor. Au fost de față la oficierea Sfîntei Liturghii: Dl. Hakem Atassi, Președintele Republicii Siriene; d-nii Kazem El Khari și George Heraoul, reprezentînd pe Președintele și Guvernul Statului Libanez; dl. Saïd Ghazzi, Președintele Guvernului Sirian, miniștri, foști miniștri, delegații Bisericilor din diferite țări ortodoxe, reprezentanții celorlalte Biserici creștine și comunități religioase din Damasc, membri ai corpului diplomatic și al consulatului și un foarte numeros public al diferitelor comunități creștine și musulmane din Damasc.

După slujbă, în timp ce Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea primea felicitările autorităților în sala cea mare a Patriarhatului, jos în curtea Patriarhiei s-a organizat o mare manifestație.

La orele 17, în aceeași zi, o procesiune de mai multe mii de persoane avînd în frunte pe Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea și șefii delegațiilor ortodoxe au parcurs străzile cartierului creștin Bab Touma, frumos pavozate cu acest prilej. Pavozarea a constat în faptul că în mijlocul străzilor care merg de la Patriarhie pînă la biserica acestui cartier, au fost aștiate multe becuri electrice, rînduite la distanțe foarte mici unul de altul (10-15 cm.), și important este că pavozarea nu făcut-o creștinii din Damasc, din inițiativă și cheltulă proprie.

Seara, delegații Bisericilor Ortodoxe și personalitățile civile în sala cea mare a Patriarhiei — au ținut cuvîntări prin care și-au exprimat omagiul lor sincer față de Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea pentru munca și pentru rezultatele fericite ale acestuia în folosul Bisericii și comunităților creștine din Damasc și de pretutîndeni.

Despre felul cum au continuat serbările în ziua de luni am arătat mai sus.

După ce delegația noastră a împărțit darurile, invitații și persoanele oficiale au pornit cu mașinile să viziteze minăstirea Maaloula, cu hramul Sf. Mucenice Tecla.

Creștinii din satul acestei minăstiri, împreună cu cei de prin satele învecinate au făcut o frumoasă și impresionantă manifestație oaspeților. Felul cum ne-au primit acești creștini ne-a adus aminte de cuvintele din catavasiile Bunel Vestiri: «Venii să pleznim cu minile, slăvind pre Dumnezeu».

Așa ne-au primit creștinii de la Maaloula, în frunte cu preoții lor: pleznind din miini și scoțînd niște strigăte care te impresionau, mai ales că unii trăgeau cu puști și cu revolvere, manifestații ce sînt specifice țărilor din Orient.

După ce am vizitat Sf. Minăstire Maaloula, care se găsește pe o coastă deasupra satului, am pornit cu mașinile pe un drum de cîmp către minăstirea Saydanaya. Am trecut prin mai multe sate și ne-am putut da seama că acestea sînt într-o stare înapoiată; — satele din Siria au multă asemănare cu satele turcești. Pe acest drum am trecut printre livezi de măslini și printre podgorii. Vița de vie în părțile Siriei Libanului crește întinsă pe pămînt, nu pe araci sau pe șpallere, ca în părțile noastre.

După vreo oră de drum am ajuns la minăstirea Saydanaya, care ca și Maaloula depinde de Patriarhatul Antiohiei, a cărui reședință este la Damasc.

Dintr-o broșură tipărită cu prilejul sărbătorii, am aflat cele ce urmează:

Saydanaya ar însemna «Notre Dame», ceea ce în țilcuire românească înseamnă «Stăpîna noastră» — Malca Domnului (Sayda = doamnă, naya = a noastră). De asemenea ar mai putea însemna și: loc de vinătoare (Seyd = vinătoare, naya = loc), — aceasta în legătură cu o poveste care spune că împăratul Justinian I al Bizanțului mergînd să lupte cu perșii, trecea cu trupele sale prin Siria.

Ajuns într-un ținut pustiu și trupele avînd nevoie de apă pentru ele și pentru cal, împăratul a zărit pe neașteptate o gazelă foarte plăcută pentru vinat. El o urmări pînă în momentul cînd ea se opri pe o colină stîncoasă, de unde se îndreptă către un izvor de apă dulce; fără să-l lase împăratului prilejul de a trage asupra ei, gazela se transformă în chipul Sfintei Fecloare și îi întinse mina, spunîndu-i: «Tu nu mă vei ucide, împărate, dar vei construi pentru mine o biserică chiar pe această colină», — și umbra dispăru.

Făcînd cunoscut locotenenților săi acest lucru, Justinian ordonă întocmirea cit mai repede a unui plan pentru biserica proiectată, și cum arhitecții batalionului de geniu întirziau să vină pentru a întocmi planul voit, Sfînta Fecloară s-a arătat încă odată împăratului în vis și îi desenă planul; se spune că chiar acest plan a fost executat în construcția, care păstrează întreaga grandoare și frumusețe bizantină.

În această sfîntă minăstire se găsește icoana Sfintei Fecloare, pictată, după tradiție, de Sfîntul Luca Evanghelistul. Această icoană sfîntă a fost adusă la minăstire mai tîrziu, după construcția sa. Un călugăr străin, probabil grec, trecînd prin Siria în drum spre Locurile Sfînte, la Ierusalim, a rămas peste noapte în această minăstire. La plecare, starețul minăstirii l-a rugat să cumpere de la Ierusalim o icoană a Sfintei Fecloare. Ajuns la Ierusalim, călugărul execută cererea și la întoarcere el aduse obiectul sfînt. În timpul drumului el a fost atacat cu întreg conștientul de fiare sălbatice și de tilhari. În cazurile de pericol el a invocat întotdeauna sprijinul și puterea celeia a cărei icoană o purta, și ea l-a ajutat.

Continuînd drumul său și revenind la minăstire, călugărul se scuză către stareț că n-ar fi putut cumpăra icoana, așa cum făgăduise.

Dar cînd a doua zi a voit să plece către patria sa, a simțit că o putere nevăzută îl împiedică să plece. După mai multe încercări inutile, el a fost nevoit să dea starețului icoana, adăugîndu-i că era hotărît să o păstreze pentru el, fiindcă îl fusese binefăcătoare și miraculoasă.

Din acest moment, renumita icoană este obiectul de venerare al tuturor.

Între timp aici s-au zidit și alte biserici, din care însă, din pricina diferitelor evenimente nu s-au păstrat decît rurile.

Pînă în zilele noastre există în cele două sate — Ghebuadine și Bekhâa — vecine cu Saydanaya — locuitori care vorbesc încă limba siriacă, limba originală a acestei regiuni interioare a Siriei.

La minăstirea Saydanaya am fost primiți cu același alai ca și la minăstirea Maaloula.

În sala de festivități a minăstirii a avut loc o serbare, cu care prilej orfanle întreprinse aici au cîntat și au spus poezii.

Primul ministru, în numele Președintelui Republicii a decorat pe starețul minăstirii cu o distincție civilă. După această solemnitate, s-a luat masa la minăstire.

După masă a urmat solemnitatea decorării starețului de către Prea Fericitul Patriarh al Ierusalimului, prin delegația care a luat parte la serbare. Sfirșindu-se și aceasta, invitații au trecut într-o altă sală a minăstirii, unde Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea a împărșit medaliile comemorative și darurile (o icoană, o batistă cu chipul Marelui Domnului și un pachet cu frunzișe sfînte).

Delegația Bisericii Ortodoxe Române a primit o astfel de medalie însoțită de darurile respective și pentru Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian.

Prin împărțirea acestor medalii serbările jubileului de aur al Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea au luat propria răs sfârșit.

Către seară am pornit către Damasc, unde am ajuns la asfințitul soarelui.

A doua zi dimineață delegația noastră a fost primită în vizită oficială de către Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea.

Cu acest prilej, Prea Fericirea Sa s-a interesat de starea Sfintei noastre Biserici și în deosebi de starea sănătății înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, față de care Prea Fericirea Sa are și simte o deosebită afecțiune.

Cu toate că are o vîrstă înaintată, Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea este de o vicitudine și de o agerime a minții care te impresionează.

Cunoscător al limbilor arabă, rusă, greacă și franceză, Prea Fericirea Sa poate întreține o discuție cu mai multe persoane, întrebînd și răspunzînd fiecăruia în limba pe care respectivul o cunoaște, — cu unul vorbește grecește, pe altul îl înțelege în limba franceză, altuia îi răspunde în limba rusă sau arabă.

Judecata îi este limpede și pătrunzătoare, memoria fidelă, energia în plină desfășurare. Cu adevărat, Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea este o mare personalitate.

După vizita făcută Prea Fericirii Sale, delegația noastră a vizitat în Damasc: «Calea dreaptă», «Casa lui Anania», unde acum este o capelă romano-catolică, și Zidul pe unde a fost coborît din cetate Sfintul Apostol Pavel, locuri de care se vorbește în Faptele Sfinților Apostoli la capitolul IX. Amîndouă aceste locuri, Casa lui Anania și Zidul pe unde a fost coborît Sf. Apostol Pavel sînt astăzi în mîinile romano-catolicilor.

Mă simt obligat să arăt că Biserica Ortodoxă din părțile Siriei și Libanului are multe greutăți.

Cea dintîi o socotesc suferința ce a avut de îndurat de veacuri, de pe urma năvălirilor musulmane. O a doua suferință este că Vaticanul întreține aici o mare propagandă și face aceasta nu atît pentru atragerea musulmanilor, cît pentru atragerea creștinilor ortodocși.

După vizitarea acestor locuri sfinte, am luat masa cu Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Sebastian și-a exprimat dorința de a vizita Ierusalimul și Locurile Sfinte din Palestina. Acestea se găsesc acum o parte în Transiordania, o parte în Israel. Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea și-a însușit dorința exprimată de înalt Prea Sfințitul Mitropolit Sebastian și a însărcinat pe Arhimandritul Sergios Farah să se ocupe de obținerea vizei pentru pașapoarte din partea statului Transiordania, ceea a pricinuit întîrzierea delegației, pentru cîteva zile, în Damasc. Despre ce a urmat vom vorbi în numărul viitor.

Preotul ALEXANDRU IONESCU

VIAȚA BISERICESCĂ ÎN CUPRINSUL MITROPOLIEI

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

TREIZECI DE ANI ÎN SLUJBA BISERICII

În ziua de 14 octombrie 1924, cînd Sfînta noastră Biserică prăznuiește pe Cuvioasa Paraschiva, pășea sfios treptele catedralei Sf. Episcopii a Rîmnicului Noului Severin tînărul diacon Ioan Marina, spre a fi hirotonit preot. P.S. Episcop Vartolomeu a săvîrșit slujba hirotoniei sale în preot, pe seama bisericii Băbeni-Bistrița, din județul Vilcea.

S-au scurs de atunci treizeci de ani, iar Milostivul Dumnezeu, în marea-I și negrăita-I înțelepciune a orînduit ca tînărul preot Ioan Marina, prin munca și zelul său, depuse în ogorul Domnului, prin strădania de toată clipa și prin dragostea față de Sfînta Biserică și de turma cea cuvîntătoare, să urce treaptă cu treaptă pînă la demnitatea de Intîistătător al Sfîntei noastre Biserici.

În aceste clipe nu putem grăi decît cuvintele dumnezeescului David: «Și va fi ca un pom răsădit lingă izvoarele apelor, care rodul său va da la vremea sa și frunza lui nu va cădea și toate, oricîte va face, vor spori». În acest chip zugrăvește Psalmistul icoana bărbatului vrednic și cucernic, peste care Domnul a însemnat lumina feții Sale. Căci ca un pom răsădit lingă izvoarele apelor, mirezmuind și rodind din belșug este viețuirea între noi a prealuminatului Arhipăstor, care de pe jețul cel mai înalt al slujirii lui Dumnezeu, ne învață, ne povățuiește și ne călăuzește spre limanul mîntuirii.

Dacă faptele I.P.S. Patriarh Justinian, săvîrșite în ogorul Bisericii noastre dreptmăritoare s-au însemnat adesea în revistele Bisericii și s-au amintit cu diferite prilejuri, socotim totuși că nu va fi fără de folos pentru sufletul nostru, de ostentorii în via Domnului, să mărturisim din nou aci, cel puțin în parte, nepotolita rivnă a preoției sale sfînte. Numai cine a cunoscut în deaproape activitatea și viața sa preoțească, poate să dea o imagine adevărată a pastorației și lucrării sale intraripate, săvîrșite în cei 21 ani de preoție.

Tînărul preot Ioan Marina, îmbrățișează harul preoției înveșmîntat nu numai cu o credință puternică, ci și pătruns de marea slujire la care a fost chemat de Dumnezeu, asupra căreia meditase adînc încă din tinerețea sa de seminarist, fiind în-suflețit de cea mai vibrantă evlavie și înclinațiune plină de venerație către Sfinții și Cuvioșii Bisericii Ortodoxe. Moștenise de la vrednicii înaintași ai familiei sale, care cu o vechime neîntreruptă de aproape trei sute de ani, slujiseră ca preoți și protopopi — cum a fost protopopul Dumitrașcu. —, ceea ce se chiamă buna cucernicie, pe care vrednicii și pioșii săi părinți i-o întăriseră prisositor.

Este vrednic de amintit apoi și faptul că tînărul preot intra în slujba lui Dumnezeu, într-o vreme, cînd în Biserica Olteniei se creia un suflu de viață nouă, care

inviora energiile preoțești și ridica privirile spre apostolatul evanghelic. Serios, plin de avânt și de credință își întregeste planul său apostolic însuflețit de idealurile împărăției lui Dumnezeu pe pământ.

I. P. S. JUSTINIAN

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMINE

Nelipsit de la conferințele preoțești ale clerului din acea latură a țării, nedespărțit de învățătura cea bună a Evangheliei Domnului, citind cu nesaț cărțile de bună îndrumare și admirând lucrarea ce se desfășura de preoți prin societatea «Re-

nașterea» de atunci, la cuvîntul la adunările preoțești, dă sugestiile și se arată, ca un bun vorbitor, plin de simțul realității. Dotat cu robustețe fizică și duhovnicească își împarte în mod uimitor, vigouroasă sa acțiune între Facultatea de Teologie, pe care o urmează cu seriozitate și viu interes și între lucrarea sa scumpă și sfîntă în mijlocul păstoriiilor săi.

Nu urmărim să facem o schiță a operei înfăptuite în parohie, și nici o enumerare a tuturor strădanilor și realizărilor sale, ci din toate acestea vom căuta să desprindem chipul preotului, care rămîne pentru noi toți o plîdă vie de urmat.

Luminat de ideea că Biserica este datoare să-și îndeplinească în masa credincioșilor rolul ei educativ-religios, duhovnicesc, moral și samaritean, pornește cu vie însuflețire la lucrul său apostolic. Incepe să-și cunoască enoriașii, pe care-i vizitează, îl îndeamnă, îl sfătuiește și-l ajută pentru întărirea și mingierea lor duhovnicească. Stimulează toate energiile sufletești și-și îndreaptă toată flința sa spre întărirea credinței și încetățenirea virtuților creștinești. Tot apostolatul său se făurește pe un plan de lucru parohial bine chibzuit. Nu se risipește în acțiuni răsunătoare, ci, cu tact, își îndeplinește smerit acțiunea sa religioasă în parohie. Căci parohia este — în concepția sa — nucleul vigoeros și terenul propice în care lucrarea pastorală trebuie să-și desfășoare toate forțele ei de regenerare duhovnicească-morală.

La venirea sa în parohie, constată că cele trei biserici din cuprinsul parohiei au absolută nevoie de reparații și de renovări radicale. Dar mai presus de toate își dă seama că dacă sufletele sînt amorțite, în zadar se vor repara bisericile și sfintele altare. Biserica cea vie, care să cucerească sufletele, să spiritualizeze inimile, în care să sălășuiască Domnul și Mîntuitorul Hristos, este ideea predominantă a lucrării sale. De aceea, concomitent cu repararea și împodobirea bisericilor, înțelege să-și îndrepte toată strădania și rivna sa spre apostolatul evanghelic, fiind convins că fără Hristos și Evanghelia Sa, nu se poate plămădi nici unitatea și nici întărirea sufletească și morală a credincioșilor.

Atrage credincioșii să revitalizeze biserica, săvîrșind Sfînta Liturghie cu plecatate, predicînd regulat și organizînd un cor bărbătesc pe trei voci, care era cel mai bun cor parohial pe toată regiunea. Îndrumat de statutele societății preoțești «Renașterea», dă viață Comitetului parohial, sfatului moralizator, colportajului și Bibliotecii parohiale, iar lecțiile de catehizare le începe și le continuă regulat, atît în Sf. lăcaș, cît și în cadrul Comitetului parohial. Cucerește la acțiunea sa pe toți intelectualii din acea mare și frumoasă comună.

Însuși Episcopul de atunci, în dorința sa de a verifica pe teren directivele și sfaturile sale, a inspectat înopinat felul cum se desfășoară activitatea educativ-duhovnicească în parohia Răbeni-Bistrița. Și astfel, într-una din seri din iarna anului 1926 a venit la o ședință publică a Comitetului cultural, intrînd în sala arhiplină de credincioși tocmai în momentul cînd Părintele Ioan Marina își dezvoltă subiectul: «Iisus Hristos, model de viață pentru creștini». Văzînd pe Episcop a intrerupt cuvîntarea, spre a primi cum se cuvine pe Ierarhul său. Episcopul însă l-a rugat să-și continue tema, luînd loc printre auditori. După terminarea conferinței și după desfășurarea întregului program bogat în coruri religioase și lecturi moralizatoare, Episcopul a lăudat și felicitat pe preotul Marina atît pentru cuvîntarea ținută, cît și pentru programul atît de bogat, grație activității și muncii acestui inimos apostol.

La ședința de primăvară a societății clerului eparhial, în același an, Episcopul a dat drept model pe Părintele Marina și l-a lăudat pentru lucrarea sa educativ-religioasă din parohie.

În nepotolita sa rivnă de a croi un curent de curată și sănătoasă orientare și de trezire la o viață nouă creștinească, a vizitat pe bolnavi, l-a ajutat cu banii strînși prin comitet, cît și personal, și a îmbrăcat copii orfani, pe care l-a îndrumat spre școli.

Munca pastorală ce se desfășura în vremea aceea în Eparhia Rîmnicului, l-a avut pe acest tînăr preot printre cei mai de seamă și mai iscușiți colaboratori. Prin regularitatea cu care lua parte la cercurile pastorale ce se țineau lunar, prin prediciile și conferințele ținute, și-a dobîndit în același timp și stîmna credincioșilor din toate parohiile din împrejurimi, lucru de mare importanță. Purtînd întotdeauna costumul preoțesc, prezentîndu-se pretutîndeni în ținută domnă de adevărat sacerdot și purtînd părul și barba mare, cu violența și privirea sa cucerea sufletele și impunea respect tuturor.

În această dărulire de încordată jertfelnicie pentru bine și adevăr, precum și în această uriașă lucrare, pe care o conducea neîncetat cu spiritul său cucritor de

inimi și-a dobândit încredere desăvârșită printre credincioșii parohiei, care-l lubeau ca pe un părinte bun și s-a bucurat de un prestigiu moral neînchipuit de mare.

În parohia Băbeni sufletul său s-a călît cu toate greutatețile, dar a încercat și nespuse bucurii duhovnicești, ce formează esența biruinței unui adevărat preot. Apostolatul social pe care Înaltul nostru Ierarh l-a statornicit pentru lucrarea noastră pastorală, nu este altceva decît imaginea adevăratei preoții pe care a desfășurat-o singur, în timpul cît a fost preot.

Școala aceasta evanghelică pe care a trăit-o și cinstit-o cu munca sa sinceră pentru binele aproapelui și slava Sfintei noastre Biserici, rămîne pentru noi toți cea mai frumoasă pildă a preoției adevărate.

Spre a se cunoaște și ilustra mai bine o parte din vasta sa activitate la Băbeni-Bistrița, redăm cîteva pasagi din procesul verbal nr. 4034/933, alcătuit cu ocazia inspecției speciale făcută de Consilierul Cultural de pe atunci al Episcopiei Rîmnicului, în vederea transferării sale la biserica Sf. Gheorghe din R. Vilcea:

«Se constată o deosebită osîrdie, bună întreținere și îngrijire a bisericilor și cimitirelor. Grație inițiativei și muncii stăruitoare a P.C. Preot Ioan Marina s-a reparat și renovat completamente în vara anului 1925, biserica parohială, care a fost acoperită cu eternit; s-au făcut ferestre duble, s-a refăcut pictura, temelia, care era în ruină, lucrîndu-se în beton armat. S-a construit de asemenea un cafas pentru cor.

Pentru reparația bisericii parohiale s-a cheltuit suma de lei 376.000, strînși prin strădania P. C. Preot Ioan Marina.

S-a cumpărat deasemenea un al doilea clopot pentru biserică precum și veșminte și diferite odore sfînte, în sumă de lei 52.000.

În jurul acestei biserici parohiale s-a făcut o împrejmuire nouă de ulucă de stejar, luerată foarte solid, despărțîndu-se biserica de cimitir și de terenul destinat casei parohiale. Pentru închiderea acestei curți s-a cheltuit suma de lei 15.000.

S-au mai colectat și cheltuit pentru închiderea cimitirului bisericii «Buna Vestire» 5.000 lei. S-au colectat deci în total și s-au cheltuit cu această biserică, pînă azi, suma de lei 478.600.

În ceea ce privește biserica fillală «Sf. Dumitru, care era ruinată la venirea P.C. Pr. Ioan Marina la parohia Băbeni, se constată că mulțumită străduințelor depuse de Părintele Marina s-a refăcut din temelie și lucrările sînt gata pînă la pictură, pentru care se găsește fixată licitația la data de 25 iunie a.c.

Pentru casa parohială s-au depus intervențiunile și s-a stăruit pentru construcția ei, avîndu-se procurate următoarele materiale de construcție: 50.000 cărămizi și 3 stînjeni de piatră cumpărate și confecționate cu suma de lei 15.000.

Recapitulînd sumele colectate și cheltuite pentru reparațiunile și renovări ale locașurilor bisericilor, cimitire, împrejmuirii, etc., vedem că aceste sume se cifrează la 604.300 lei.

În afară de biserica Sf. Dumitru, care trebuie pictată și pentru care s-a făcut licitație, toate bisericile sînt în foarte bună stare.

Comitetul parohial a fost înființat de la instalarea sa ca paroh și a funcționat regulat, ținînd în fiecare săptămînă cite două șezători culturale și cite o ședință pentru membrii comitetului. Această instituție parohială a fost într-adevăr, grație elului sufletesc și muncii stăruitoare a Părintelui Marina, vie și plină de roduri evanghelice, mai ales prin serbările care au ajuns renumite în împrejurimile parohiei Băbeni-Bistrița.

Sfatul moralizator al patronajului parohial, a existat și a funcționat efectiv. Prin activitatea acestor două instituții s-a ajuns la realizări minunate, atît prin șezătorile numite sfat, cit și prin colectările de sume și ajutorarea celor în lipsă și nevoie. De fiecare sărbătoare a Nașterii Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Părintele Marina, prin aceste instituții, a oferit credincioșilor săi clipe de renaștere sufletească, mai ales prin ajutoarele împărțite atît copiilor mîrițuoși și sârneli dela școala primară, cit și enoriașilor nevoiași.

Activitatea bisericăscă. Prea Cucornicul Preot Ioan Marina s-a remarcut și în lucrarea societății «Renașterea», atît ca membru al Centrului parohial Ocenele Mari unde s-a dovedit un harnic și distins mînclor al cuvîntului, prin predicile ținute, prin conferințele dezvoltate, precum și un zelos susținător al acțiunilor de progres al numitei societăți, cit și în adunarea de toamnă și de primăvară a acestei societăți la congresele eparhiale, unde a luat cuvîntul și a conferențiat, cum este de exemplu congresul de la Turnu Severin, din 1930, unde a dezvoltat conferința: «Cooperajie și

creștinism. Această conferință s-a tipărit în revista «Renașterea», precum și în broșură în 10.000 exemplare. La congresul de la Craiova din 1931 a fost ales ca membru al comitetului central al societății «Renașterea».

Activitate publicistică. P.C. Preot Ioan Marina a colaborat prin diferite articole la revista «Renașterea» și revista literară «Floare de foc», care apărea în București. A tipărit o broșură, «Cooperarea și Creștinismul», și are în manuscris peste 200 pagini — un istoric al minăstirii Govora, precum și un manuscris asupra minăstirilor Bistrița, la care se va adăuga și «Despre viața Sfântului Grigorie Decapolitul de la minăstirea Bistrița».

Pentru capacitatea și pregătirea sa, a fost chemat la conducerea Direcției Seminarului Sf. Nicolae din R. Vilcea, iar Consiliul Eparhial, în ședința sa din 17 noiembrie 1933 l-a definitivat în postul de Director al acestui așezământ teologic, unde odinioară fusese un eminent elev. Cu acest prilej consilierul cultural al Eparhiei spunea în raportul său, următoarele:

«P.C. Preot Ioan Marina este un preot cu aleasă pregătire teologică și este plin de energie și cu spirit de organizare și concepții largi pentru postul ce i s-a încredințat. Animat de cele mai alese sentimente pentru călăuzirea sufletească a viitorilor preoți, dotat cu simțul realității și mai presus de orice fiind un preot cu mult prestigiu moral, socotesc că va fi un foarte bun director».

Am ținut să redăm aceste câteva constatări făcute cu ocazia inspecției speciale de către organele administrative bisericești eparhiale, spre a se cunoaște spiritul creator al acestui vrednic păstor de suflete, care nu numai că a renovat, reparat și înfrumusețat cele trei biserici din parohia Băbeni, dar a înviat inimile credincioșilor, izbutind să-și îndeplinească supremul ideal de a statornici o nouă viață religioasă.

Pe lângă aceasta este demn de subliniat înclinațiunea sa de luptă pentru ridicarea poporului. S-a făcut iubit de poporul credincios pentru grija neprecupețită de a ridica pe cei de jos, pe cei oropsiți. În felul acesta se legase atât de mult de credincioșii săi din Băbeni-Bistrița, încât la plecarea de acolo la R. Vilcea, a fost prilej de mare întristare pentru toți, încât mulți credincioși și credincioase au vărsat lacrimi de sinceră durere.

Odată instalat la biserica Sf. Gheorghe din R. Vilcea și chemat la Direcția Seminarului Eparhial, rivna apostolei sale sfinte a sporit și mai mult. Orice acțiune începută trebuie desăvârșită. Aceasta a fost și este deviza vieții și concepției sale de muncă. Pentru aceasta noul oficiu a fost un îmbold în plus de muncă creatoare, de devoțiune evanghelică, care s-a inseris pe răbojul acțiunilor sale binecuvintate.

Ca director de Seminar a dat dovadă că este un iscusit administrator, punind ordine în gospodăria acestui așezământ, care se zbătea în mari greutăți economice. În mijlocul elevilor a creat o atmosferă de apropiere părintească. S-a interesat de viața lor spirituală, pe care a sporit-o simțitor, orînduînd un program limpede de ordine și disciplină, la care se adăuga spiritul înalt al muncii și rugăciunii. Se găsea permanent printre elevi, uitînd aproape și de grija familiei sale, căutînd să creeze un duh nou de viață evanghelică, precum și o nouă conștiință despre preoție. Ca un bun pedagog ce-și sorbea ideile și planul de lucru din fîntina de-apururi înșinoare de apă vie a Evangheliei lui Hristos, s-a apropiat de elevi, nu numai prin grija ce le-o purta pentru îmbunătățirea vieții materiale, dar mai ales prin iubirea părintească ce le-o arăta în toate împrejurările, prin sfatul și prin ajutorarea la vreme. A avut înțelegere evanghelică față de elevii sărăci, ridicați din poporul de jos, cărora le procura îmbrăcăminte și-l scutea de taxe școlare, îmbărbătîndu-l să fie silitori la carte și să-și însușească duhul Evangheliei. Fără să amintim de atmosfera de bună înțelegere și împăciuire ce a creat-o printre membrii corpului profesoral și între toți colaboratorii săi, putem afirma că în analele Seminarului Sf. Nicolae din R. Vilcea, directoratul său constituie o adevărată epocă de aur.

Dacă privim acum și spre activitatea sa ca preot paroh la biserica Sf. Gheorghe din R. Vilcea, și aici ne întîlnim din nou cu spiritul său creator și munca sa neobosită. Porneste de îndată la repararea din temelii a bisericii, la construirea unei case parohiale.

Își reîncepe activitatea de catehizare și spiritul său clarvăzător a intuit primăria acțiunii ce se desfășura în oraș de către fosta asociație «Oastea Domnului». A atras credincioșii la ședințele sale de catehizare pe care le completa cu cântările tradiționale ale Bisericii Ortodoxe, respingînd pletatea scorbădă de moment.

Este demn de amintit că biserica Sf. Gheorghe n fost zidită din temelii de un vrednic înaltaș al familiei sale, protopopul Dumitrașcu, cu ajutorul Mitropolitului

Teodosie, aflat în exil la cetățuia Vilcei, în preajma anului 1682. A fost vreaea lui Dumnezeu ca această biserică să fie renovată tot de un viguros vlăstar al acestei ploune familii de profeți, de acest mare iubitor de Dumnezeu și de sfințele Sale altare, preotul Ioan Marina.

Renovarea bisericii a durat 4 ani și s-au făcut lucrările interioare (pictura, odoarc, etc.), cheltuindu-se suma de 400.000 lei, strinși prin osteneala acestul osirdnic npostol al Domnului. Lucrările exterioare au constat din rezidirea celor două turle, acoperirea din nou a bisericii cu tablă plumbuită pe turle și galvanizată pe restul acoperișului. De asemenea s-au dat jos tencuielele, s-au făcut legăturile cu fier la întreaga biserică, dându-i-se în același timp o formă nouă în stilul vechilor biserici românești. Pentru aceste noi lucrări s-a cheltuit suma de 326.000 lei, strinși tot prin osteneala sa.

Lucrările pentru construcția casei parohiale au durat 4 ani și s-a colectat cu ajutorul Comitetului parohial suma de 420.000 lei. Tînem să afirmăm că nu există în toată Eparhia Olteniei o casă parohială mai solidă ca aceea clădită de acest mare ostentor și neîntrecut slujitor al Domnului. În cele 10 camere de locuit este și o sală de lectură cu Biblioteca parohială.

Nu am putea însă cunoaște pe deplin chipul acestui mare etitor de altare, dacă nu vom însemna nci în treacă destoinicla sa pentru lucrarea extra-bisericască desfășurată în orașul R. Vilcea. Pe lângă lucrarea educativ-religioasă dusă în parohie cu statornicie și elan duhovnicesc, și-a consacrat o parte din timp și pentru viața socială a clerului vilcean.

Meritele sale de bun organizator, cu spirit practic și de bărbat priceput și luminat, l-au chemat să conducă Tipografia Mitropoliei Olteniei, ce-și avea sediul la R. Vilcea. Aci a săvîrșit lucruri foarte importante, salvind de la pleire o instituție creată cu multe ostenele și a izbutit să-i dea un suflu nou de viață.

La aniversarea celor 30 ani de activitate bisericască a Prea Fericitului Patriarh Justinian, rămînem în adincă admirație privind chipul preotului tînr și plin de vrednicie urcînd toate treptele de la cele mai de jos pînă la cele mai înalte și spunem cu Psalmistul: «Nu înzadar au trecut anii vieții lui!».

Urmele sale vor rămîne vii mărturie de vrednicie bisericască, pildă strălucită de viață pentru toți profeții Bisericii noastre.

Din toate înfăptuirile săvîrșite pe tărîm bisericesc, moral și social, desprindem adevărul netîgăduit al inimii sale închinată lui Hristos și Bisericii.

Înalta conștiință a misiunii sale sacerdotale, înfă izvorul strădăniilor și jertfelor sale. Pentru Înaltul nostru Ierarh, profeția creștină ortodoxă este o misiune sublimă, o mare demnitate și o mare putere spirituală.

Iubirea de Hristos și de aproapele, dăruirea totală a vieții în slujba lui Hristos și a aproapelei sînt firele minunate ce s-au împletit fără întrerupere în viața și activitatea sa bisericască. Iubirea sfîntă pentru Hristos și iubirea plină de jertfelnicie pentru mîntuirea oamenilor, pentru popor, vor rămîne neîncetat ca un soare strălucitor pe cerul Ortodoxiei noastre sfînte.

Credința i-a fost pavază, conștiința lumină, iubirea idealul, iar din toate acestea, a izvorit virtutea, fapta cea bună.

Acest luminos chip al Părintelui nostru duhovnicesc să ne fie nouă slujitorilor altarelor pildă sfîntă de urmat.

Profeți virstnei și tineri, să privim cu admirație și să ne plecăm inimile în fața faptelor minunate săvîrșite de Înaltul nostru Stăpin. Să luăm pildă de urmat, întorcîndu-ne spre izvoarele Ortodoxiei noastre din care s-a adăpat cu nesățiu vrednicul nostru Părinte. Căci cel mai frumos omagiu ce-l putem aduce Prea Fericitului Sale, cu prilejul acestei aniversări de 30 ani de la hirotonia sa ca preot, nu poate fi altul decît să-l urmăm în gînduri și fapte.

Iar tinerii ce se pregătesc în Institutele Teologice ale Bisericii noastre, să-și însușească credința cea vie, conștiința înaltă, virtutea sfîntă, iubirea de Hristos și de aproapele pe care Întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Romine le-a cinstit și le cinstește, cu vrednicie de Apostol, prin întreaga sa viață și faptă.

Întru mulți ani, Prea Fericite Părinte!

Preot Dr. DUMITRU CRISTESCU

SLUJITORII CULTELOR DIN CAPITALĂ AU SĂRBĂTORIT ANIVERSAREA REPUBLICII POPULARE CHINEZE

În ziua de 31 octombrie a.c., în sala de festivități a Sfatului Popular al raionului I. V. Stalin din București a avut loc o conferință a deservenților cultelor din raioanele Grivița Roșie și I. V. Stalin din Capitală, în cadrul activității Comitetelor de luptă pentru pace. La această conferință interconfesională au participat preoții ortodocși, pastorii adventiștilor de ziua 7-a, creștinilor după Evanghelie, baptiștilor ș.a.

Conferința a fost deschisă de dl. Terzea, președintele Comitetului de luptă pentru pace al raionului I.V. Stalin, care la propunerea unanimă a participanților a format următorul prezidiu: dl. Terzea, președintele Comitetului de luptă pentru pace al raionului I.V. Stalin, Dl. Brașoveanu, vicepreședinte al Comitetului de luptă pentru pace al raionului Grivița Roșie, dl. I. Ionescu, secretar al Sfatului Popular al raionului I.V. Stalin, imputernicitul Ministerului Cultelor, Pr. I. Irimia, membru în Comitetul de luptă pentru pace al raionului Grivița Roșie, Protopopul N. Dragomirescu, Dl. Alexa Popovici, pastor baptist, dl. Ion Pascu, pastor advenist de ziua 7-a și dl. I. Bărbulescu, predicator al creștinilor după Evanghelie.

Deschizând conferința interconfesională a Comitetelor de luptă pentru pace din raioanele I.V. Stalin și Grivița Roșie, dl. Terzea, președintele prezidiului a arătat că această conferință are ca scop, la împlinirea a cinci ani de la întemeierea Republicii Populare Chineze, cunoașterea posibilităților Chinei ca forță mondială, lupta ei pentru apărarea păcii și aportul pe care îl aduc deservenții cultelor pentru apărarea păcii din lumea întreagă.

Dl. Terzea a dat cuvântul Pr. S. Vlădescu de la parohia Băneasa, care a dezvoltat tema: «China populară, o forță mondială».

Făcînd un istoric al Chinei, Pr. S. Vlădescu a arătat că China, după lupte grele duse sub îndrumarea Partidului Comunist Chinez, a izbutit acum cinci ani să scape de sub jugul imperialist și să-și croiască un nou drum, drumul spre socialism. Enumerînd date și statistici, conferențiarul a arătat realizările regimului democrat popular din China pe tărîm economic, cultural și politic și a subliniat rolul determinant pe care l-a avut China la Conferința de la Geneva, în cadrul căreia s-a stabilit armistițiul din Indochina și prin aceasta ea s-a situat alături de marea luptătoare pentru pace, U.R.S.S., care împreună cu toate țările de democrație populară și cu toți oamenii cinștiți din întreaga lume luptă pentru înlăturarea războiului preconizat de imperialiștii anglo-americani și pentru instaurarea păcii. Încercările americanilor de a opri în loc eforturile R.P. Chineze, prin înarmarea trădătorului Cian-Kai-și, care a ocupat Taiwanul chinezesc, se dovedesc zadarnice, pentru că China Populară prin cei 600.000.000 locuitori și-a spus cuvîntul, situîndu-se pe drumul progresului și fericirii popoarelor. Ea nu vrea război, ci vrea pace și reconstrucție. În marea familie a țărilor de democrație populară, a popoarelor libere, lubitoare de pace și progres, R.P. Chineză se afirmă, acum, la a cincea aniversare a proclamării ei, ca membru de prima mărime între popoarele lumii. Succesele ei se răsfrîng implicit asupra tuturor țărilor prietene și forța ei vine să se alăture, cu bun succes, forțelor noastre în purtarea nobilei noastre lupte pentru progres, pentru o viață mai bună și pentru pace; pentru pacea care este condiția esențială în vederea înfăptuirii progresului, a vieții prospere. Făurită pe temelia condițiilor create de Marea Revoluție din Octombrie și susținută generos și ferm în aspirațiile ei și lupta ei de eliberare de către Marea Țară a Socialismului, U.R.S.S., R.P. Chineză este, pentru popoarele iubitoare de pace și doritoare de libertate ale Asiei, port-drapelul luptei pentru pace și democrație, desfășurat de către U.R.S.S. Întreg poporul R.P.R., participînd cu sinceră bucurie la aniversarea marelui stat prieten, în semn de omagiu pentru uriașele înfăptuiri pe calea desăvîrșirii socialismului, își reînnoiește și cu acest prilej hotărîrea sa de a lupta dinzău pînă la împlinirea definitivă a țelurilor urmărite de puternicul lagăr al țărilor cu adevărat democratice, din care face parte și R.P. Chineză.

Mărețele angajamente luate de poporul nostru muncitor cu prilejul aniversării celor 10 ani de la eliberarea patriei noastre de către neînvinsele Armate Sovietice, precum și cele ce se iau zilnic în cînteca gloriosului 7 Noiembrie, stau mărturie dorinței noastre de pace. Iar noi, deservenții cultelor din R.P.R., în dubla noastră calitate de îndrumători spirituali ai credincioșilor noștri și cetățeni loiali ai scumpei noastre patrii, am fost, sintem și rămînem — hotărît și cinstit — aprigi susținători ai

aspirațiilor poporului din sinul căruia am leșit și în mijlocul căruia trăim și ne îndeplinim misiunea noastră. Lupta poporului nostru muncitor este lupta noastră. Armele noastre sînt cuvîntul și fapta exemplificatoare: amvonul și enoria sînt locurile noastre de muncă. În ritm cu strădanile întregului popor, avem datorია să facem să răsune cuvîntul nostru din amvon la unison cu simfonia muncii și luptei poporului, iar lucrul nostru în enorie, de la om la om, să fie exemplu și îndemn pentru fiecare credincios al nostru, întru îndeplinirea datoriei cetățenești.

Ni s-a făcut marea cinste de a fi chemați să activăm în Comitetele de luptă pentru pace din cartiere, sate și orașe, a căror principală menire este — de altfel ca și a tuturor organizațiilor de masă din patria noastră — de a asigura o justă coordonare a acțiunilor pe drumul luminos al păcii. Îndeplinind astăzi aici unul din rosturile Comitetelor de luptă pentru pace, adică popularizarea marilor succese dobîndite de una din țările lagărului nostru de democrație populară, odată cu reafirmarea hotărîrii noastre neclintite de a lupta organizat, activ și stăruitor pînă la victoria finală în nobila luptă în care sîntem angajați, este bine ca pentru îmbunătățirea muncii noastre în Comitete și a activității acestor Comitete, să ne reamintim menirea lor și sarcinile ce le stau în față. Comitetul de luptă pentru pace este coordonatorul acțiunilor de mobilizare a maselor în lupta pentru pace în cartierul, orașul sau satul în care filințează. Activitatea Comitetului de luptă pentru pace local este permanentă și fiecare Comitet trebuie să albe, în desfășurarea activității sale, inițiative proprii fără a aștepta numai sarcini din partea organelor superioare. De asemenea fiecare Comitet va populariza în permanentă politica externă a statului nostru, politică de apărare și consolidare a păcii, lămurind legătura strînsă ce există între apărarea păcii și apărarea intereselor naționale, a independenței țării noastre, a construirii socialismului și asigurării unui viitor fericit poporului nostru muncitor. Fiecare preot din Comitetele de luptă pentru pace trebuie să știe că este necesară o legătură permanentă cu toate organizațiile de masă. Cel mai complet omagiu pe care îl putem tuturor slujitorilor cultelor pentru întărirea păcii și înfrățirea tuturor popoarelor, aduce R.P. Chineze, această nouă și puternică forță mondială, este lupta noastră, a pentru salvarea omenirii de la un nou și crunt război.

Luînd cuvîntul — după expunerea Pr. S. Vlădescu —, Pr. C. Moise și-a exprimat bucuria de a fi participat la aniversarea R.P. Chineze, «țara progresului și a păcii, care trezită la o nouă viață prin noua orînduire socială, este astăzi o prețioasă colaboratoare la pacea lumii. Deși adversarii păcii nu-l recunosc acest drept, R.P. Chineză se afirmă ca factor de mare valoare pentru apărare păcii. Ea a mobilizat popoarele Așiei pentru o viață liberă și pentru pace. Prin reprezentanții săi în Consiliul Mondial al Păcii, R.P. Chineză a manifestat un netăgăduit elan pentru cauza nobilă a omenirii: pacea. Prin atitudinea fermă de la Geneva, R.P. Chineză a contribuit la încetarea focului în Indochina. Datoria slujitorilor cultelor este de a merge alături de această nouă forță mondială care luptă pentru pace».

Pr. Paraschiv Dumitrescu a arătat că, datorită noului regim din R.P. Chineză, astăzi nu mai există retrogradele «ziduri chinezești» și că noua Chină colaborează cu întreaga lume. «Sîntem datori — a spus C. Sa — să colaborăm cu toți oamenii, să ne împrumutăm bunurile culturale și să fim alături de pace, pentru care luptă toți doritorii de bine, în frunte cu U.R.S.S.».

Pr. N. Mateescu a făcut o dare de seamă asupra noului Constituții a R.P. Chineze, subliniind caracterul ei democratic.

DI. I. Ionescu, secretarul Sfatului Popular al raionului I.V. Stalin, subliniind importanța Chinei ca forță mondială atașată lagărului păcii, a apelat la reprezentanții cultelor să dea tot concursul pentru realizarea inițiativelor Guvernului și Partidului, în vederea bunei gospodării a raionului I.V. Stalin din Capitală.

Pr. Vintilă Andronescu a subliniat caracterul neomenos al tratamentului pe care imperialiștii anglo-americani îl aplicau Chinei. Astăzi China a devenit o forță și țara celor 600.000.000 de oameni nu mai poate fi înjosită. Slujitorii cultelor au datorია — a spus Pr. V. Andronescu — să lupte din toate puterile pentru ca R.P. Chineză să fie admisă în O.N.U., iar cozile de topor ale lui Cian-Kai și să părăsească Taiwanul. Ne luăm angajamentul să popularizăm progresele R.P. Chineze și să luptăm pentru pace.

DI. Alexa Popovici, din partea cultului baptist, sesizează «nedreptatea ce se face R.P. Chineze, atunci cînd ea nu este admisă în areopagul popoarelor. Această

nedreptate s-a făcut pe vremuri și U.R.S.S., pentru ca apoi ea să-și ia locul care i se cuvenea. Impotriva acestei nedreptăți vorbesc: realitățile din China, unitatea poporului Chinez dovedită în recente alegeri, hotărârea poporului chinez de a-și urma ferm drumul pe care a pornit, după cum a arătat Ciu-En-Lai, Principiile de drept și de morală cer ca China să-și spună cuvîntul la O.N.U. Sarcina deservenților cultelor este de a iubi mai mult poporul chinez, de a arăta credincioșilor nedreptatea ce se face Chinei și de a ura poporului chinez noi succese în lupta pentru reconstrucția țării și consolidarea păcii».

Dl. I. Bărbulescu, din partea creștinilor după Evanghelie, a arătat că China este o forță și că această forță o dețin muncitorii din acea țară. «Fie primită, fie neprimită la O.N.U. — a spus dl. Bărbulescu — China va trăi, pentru că acum, acest popor știe să întrebuițeze toate forțele naturii, să nu mai mănince numai o lingură de orez și să nu se mai lase robiți de exploatare. Dar va veni vremea cînd China va fi primită în O.N.U. Noi, creștinii după Evanghelie ne bucurăm de succesele R.P. Chineze și ne luăm angajamentul să sprijinim acțiunea pentru pace. Nu credem în cuvintele bogăților și ale celor ce se laudă cu diferite arme. Forțele naturii trebuie folosite pentru binele omenirii iar nu pentru distrugerea bunurilor construite de oameni. Vom duce cuvîntul păcii în fabrici, în birouri și pe ogoare, și vom îndemna pe credincioșii noștri să împiedice otrava războiului și să sprijine lupta păcii pentru care au semnat aproape un miliard de oameni».

Pr. B. Răduleanu a arătat că secolul al XX-lea a adus eliberarea popoarelor. Se vede clar că Asia se eliberează de exploatarea europeană. Toți cei ce mărturisim pe Hristos ne bucurăm de succesele poporului chinez. Alături de legăturile comerciale și culturale, noi vrem și legături spirituale cu toate popoarele pentru întărirea păcii în întreaga lume.

Dl. Ion Pascu, din partea adventiștilor de ziua 7-a, a spus: «Toți reprezentanții cultelor activăm în frontul păcii. Vedem cum China s-a trezit la o viață nouă și face pași uriași spre progres, dovedindu-se o forță mondială. Adventiștii avîndu-l pe Hristos, Domnul Păcii și cunoscînd poruncile Lui, vor ca unele războiului să se prefacă în uneltele păcii. În afară de comandamentele supreme, am motive personale să luptăm pentru pace: tatăl meu a murit în războiul din 1916, iar un frate mi-a murit în munții Tatra. Gîndul meu este pentru pace. Să cultivăm iubirea dintre oameni, căci ura, lăcomia și dominația altuia sînt cauzele războiului. Să se cultive pacea între culte, ca florile într-o seră și să fie transplantată în mijlocul lumii. Să fim un singur corp. Să creem o Biserică sănătoasă și un Stat sănătos: al păcii, de la altare pînă la hotare. Noi, adventiștii de ziua 7-a vom sprijini pacea alături de celelalte culte. Ne vom ruga, vom veghea și vom lupta pentru pace».

Dl. I. Tunea, baptist, și-a exprimat bucuria că din referat și discuții a cunoscut o serie de noi realizări ale R.P. Chineze, care alături de U.R.S.S. luptă pentru pace. Ne luăm angajamentul — a spus d-sa — să sprijinim pacea, statul nostru de democrație populară. Sfatul Popular Raional și orice acțiune pentru binele tuturor oamenilor.

Dl. Nichifor, baptist, mărturisește că în trecut avea o imagine dureroasă despre China. Cunoștea aceste dureri ale Chinei și dintr-o corespondență pe care a avut-o cu un tînăr chinez. Cu toate că, din punct de vedere religios, China e departe de Hristos, ne bucurăm sincer de succesele acestei țări luptătoare pentru pace. Un nou duh călăuzește astăzi China: duhul păcii, alături de care trebuie să luptăm cu toții.

Dl. Brașoveanu, vicepreședinte al Comitetului de luptă pentru pace al raionului Grivița Roșie, își exprimă bucuria că ia parte pentru a doua oară la conferințele interconfesionale în cadrul luptei pentru pace. Reprezentanții cultelor — a spus d-sa — au un rol frumos în lupta pentru pace. Discuțiile pe marginea conferinței ținute au fost plăcute. Practic aplicînd cele discutate, trebuie să luptăm. Am văzut ce aduce războiul imperialist american și englez. Din documentele referitoare la bomba atomică, se vede lîmpede ce dezastru urmăresc imperialiștii. Alături de forțele păcii se află acum și China, care s-a descătușat de exploatare. Capitaliștii vor să inducă lumea în eroare, însă banii lor nu mai impresionează pe nimeni. Realizările din țara noastră ne dau un imbold real pentru a lupta cu mai mult curaj pentru cauza păcii. Reprezentanții cultelor sînt rugați să mobilizeze pe credincioșii lor, în lupta pentru apărarea civilizației și vieții oamenilor.

P.C. Protolereu N. Dragomirescu subliniază roadele conferinței și ale discuțiilor purtate și îndeamnă pe toți deservenții cultelor să sprijine politica de pace a R.P.R.

Dl. Terzea, președintele dezbaterilor, își exprimă bucuria de a fi luat parte la o conferință interconfesională, și dînd îndrumări practice pentru munca depusă în Comitetele de luptă pentru pace, cere ca reprezentanții cultelor să ducă o muncă efectivă pentru atingerea scopului final: înflorirea patriei și pacea întregii lumi.

S-au expediat două telegrame: Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din R.P.R. și D-lui Acad. Prof. P. Constantinescu-Iași, Ministrul Cultelor, în care reprezentanții cultelor și-au exprimat dorința de a lupta cu și mai mult elan pentru realizarea păcii, pentru înflorirea patriei noastre R.P.R., și bucuria pentru realizările Chinei democratice, noua forță mondială luptătoare pentru pace.

ASISTENT

— 0 —

DOCENTUL VLADIMIR TALIZIN, DE LA ACADEMIA TEOLOGICĂ DIN MOSCOVA, IN VIZITĂ LA INSTITUTUL TEOLOGIC DIN BUCUREȘTI

Printre membrii delegației Bisericii Ortodoxe Ruse, sosită în țara noastră pentru a participa la festivitatea înmînării diplomei de Doctor în Teologie înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Krutișelor și Colomnei, se afla și Dl. Vladimir Talizin, docent la Academia Teologică din Moscova.

În ziua de 4 septembrie a.c., orele 19,30, în cancelaria profesorilor de la Institutul Teologic de grad Universitar din București a avut loc o recepție dată în cinstea D-lui Vladimir Talizin.

Au fost de față toți membrii corpului didactic, în frunte cu P.S. Episcop Theoctist Botoșăneanu, Rectorul Institutului Teologic de grad Universitar din București și Vicar Patriarhal, precum și profesorii onorari ai Institutului: Pr. Nicolae M. Popescu și Pr. Petre Vintilescu.

Institutul Teologic din Sibiu a fost reprezentat printr-o delegație, formată din: P.C. Pr. Sofron Vlad, Rectorul Institutului, P.C. Prof. Spiridon Cîndea și dl. Prof. Iorgu Ivan.

Din partea Sfintei Patriarhii au participat: P.S. Episcop Antim Tîrgovișteanu, Vicar Patriarhal, P.C. Pr. Ioan Gagiu, Directorul Cancelariei Sf. Sinod și Pr. Gh. Soare, Consilier Patriarhal.

Din partea Ministerului Cultelor a luat parte Dl. Marin Sulică.

Vizita s-a desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie.

Festivitatea a fost deschisă de P.S. Episcop Theoctist, Rectorul Institutului, care a rostit cuvîntul de bun venit.

Printre altele, P. S. Sa a spus: «Am avut astăzi deosebită bucurie de a participa la sărbătoarea înmînării titlului de Doctor în Teologie I.P.S. Mitropolit Nicolae Krutișchi. În seara aceasta avem și a doua bucurie, aceea de a saluta în mijlocul nostru pe Dl. Vladimir Talizin, docent la Academia Teologică din Moscova.

Am cunoscut pe I.P.S. Mitropolit Nicolae Krutișchi din paginile «Revistei Patriarhiei din Moscova» și din valoroasele I.P.S. Sale predici și am fost fericiți să vedem cu ochii noștri prețuirea arătată de Biserica noastră față de marele Ierarh al Bisericii Ortodoxe Ruse.

Evenimentul de astăzi reprezintă o verigă din lanțul legăturilor dintre Biserica Ortodoxă Rusă și Biserica Ortodoxă Română.

În 1951, Institutul nostru a fost vizitat de rectorul Academiei Teologice din Moscova, Prototereul Smirnov și sîntem fericiți să considerăm și vizita D-stră ca o legătură de prietenie dintre cele mai folositoare Institutelor noastre».

Mai departe, pentru a cunoaște așezămîntele noastre de învățămînt, P.S. Rector a înfățișat în chip rezumativ organizarea învățămîntului religios în R.P.R. Astfel a vorbit despre cele 2 Institute Teologice din București și Sibiu. S-a precizat că Institutul Teologic din București conferă, pe lângă titlul de licențiat în Teologie, și pe

acela de magistrat și doctor în Teologie. A amintit de cele două Seminarii Monahale pentru malm și de Seminarul pentru monahi.

Școlile de cîntăreți bisericești, cite una de fiecare Arhiepiscopie, pregătesc pe viitorii cîntăreți bisericești și studenții în Teologie. În Institute, internatele asigură formația duhovnicească a studenților.

Toți preoții sînt datori a face cursurile de îndrumare misionară și socială, timp de două luni, cursuri cîș se țin pe lîngă cele două Institute Teologice.

I.P.S. Patriarh Justinian veghează în deaproape la instrucția și educația studenților, cunoscînd pe fiecare student în deaproape.

La sfîrșitul acestei cuvîntări P.S. Episcop Theoctist a oferit D-lui Talizin, în semn de amintire, două interesante cărți și anume: *Miniaturi și manuscrise din muzeele de artă religioasă de Victor Brătulescu, București 1939. și Bucureștii vechi - Documente iconografice...*, strînse de Adrian C. Corbu, 1936.

La rîndul său, Dl. Vladimir Talizin a adresat salutul său personal și al întregului corp profesoral al Academiei Teologice din Moscova către corpul didactic al Institutelor noastre.

A mulțumit, apoi, pentru darurile oferite, făcînd urarea ca, în curînd, să se dea posibilitatea Academiei Teologice din Moscova să întoarcă acest frumos gest colegial.

În fine, la rîndul său a prezentat o comunicare asupra organizării învățămîntului teologic în U.R.S.S. I.P.S. Alexei, Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii a acordat atenție deosebită formării deservenților. Întrucît aceasta constituie problema de competență a Bisericii.

Din cele comunicate de Dl. Talizin, reținem că, în U.R.S.S. funcționează în prezent două Academii Teologice: la Moscova și Leningrad, precum și opt Seminarii Teologice.

În acestea se predau toate disciplinele religioase necesare unei pregătiri temeinice a clerului.

În Academii, pe lîngă aprofundarea materiilor din disciplinele făcute mai elementar în Seminarii, se prevăd și discipline noi.

Tuturor elevilor și studenților li se asigură întreținerea; iar cei merituoiși primesc sume însemnate ca premii și burse. Dl. V. Talizin a răspuns la urmă la întrebările puse și a dat lămuriri complimentare în chestiuni de amănunt privind organizarea învățămîntului teologic în Biserica Ortodoxă Rusă.

După prezentarea corpului didactic a urmat o agapă dată în cinstea distinșului oaspete.

La masă, P.S. Episcop Theoctist, Rectorul Institutului Teologic, a închinat în sănătatea Înalt Prea Fericitului Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, care veghează la buna stare a învățămîntului teologic de toate gradele și în sănătatea Înălților oaspeți: I.P.S. Mitropolit Nicolae Krutișchi, P.S. Flavian, Episcopul Orelului și Prof. Docent Vladimir Talizin.

A salutat apoi prezența D-lui Director Marin Sulică, din partea Ministerului Cultelor, a P.S. Episcop Antim Tîrgovișteanu, a P.C. Pr. I. Gagiu, Directorul Cancelariei Sfîntului Sinod și a P.C. Pr. Gh. Soare, Consilier Patriarhal, din partea I.P.S. Patriarh Justinian.

A salutat prezența delegației Institutului Teologic din Sibiu și P.C. Profesori onorari.

P.S. Episcop Antim, Vicar Patriarhal, a rostit urări în limba rusă din partea I.P.S. Patriarh Justinian, pentru I.P.S. Patriarh Alexei, I.P.S. Mitropolit Nicolae Krutișchi, P.S. Episcop Flavian al Orelului și pentru propășirea Bisericii și întărirea legăturilor frățesti între ambele Biserici și popoare.

P.C. Pr. Sofron Vlad, rectorul Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu, a evocat cîteva momente din trecutul Bisericii, cînd Biserica Ardealului, cu deosebire pe vremea Mitropolițiilor Ilie Iorest și Sava Brancovici, a primit ajutoare materiale și sprijin moral din partea Bisericii Ortodoxe Ruse. A exprimat deosebită bucurie pe care a avut-o cu prilejul acestui eveniment sărbătoresc și a făcut calde urări pentru Înălții oaspeți și întărirea legăturilor de prietenie și colaborare între cele două Biserici.

Dl. Prof. Teodor M. Popescu, luînd cuvîntul a arătat că trăim azi o îndoită sărbătoare, pentru că sîntem părtași la două mari bucurii: una ce reiese din consacrarea unor merite excepționale dobîndite în ogorul culturii teologice și vieții creș-

tine, decernarea titlului de Doctor în Teologie I.P.S. Mitropolit Nicolae Krutișchi; iar alta vine cu prilejul distincției primită astăzi de către P.S. Episcop Theoctist, rectorul Institutului Teologic de la Guvernul Republicii noastre -- anume Steaua R.P.R. clasa III pentru activitate depusă în cadrul luptei pentru pace. Și acest eveniment ne umple sufletul de bucurie, întrucât este primită de către șeful instituției noastre.

A mai vorbit P.C. Prof. Diac. N. Nicolaescu din partea corpului profesoral și la toate a răspuns cu mulțumiri și cu urări de bine Dl. Vladimir Talzin.

Această întâlnire a decurs într-o atmosferă sărbătorească, de caldă prietenie și de sentimente de încredere în viitorul celor două Biserici.

CONSTANTIN PAVEL

REDESCHIDERA BISERICII PAROHIALE CEACU DIN RAIONUL CĂLĂRAȘI

Ziua de 8 august 1954, a îmbrăcat în haină de sărbătoare pe credincioșii parohiei Ceacu din raionul Călărași și din comunele învecinate, care au avut prilejul fericit să ia parte la slujba arhierescă ce s-a săvârșit în acea zi în biserică parohială Ceacu. În urma restaurării picturii de către pictorii autorizați Ecaterina Ardeleanu și Florica Budiș din București, cu încuviințarea Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, biserică s-a redeschis de Prea Sfințitul Episcop Theoctist Botoșăneanu, Vicar Patriarhal, însoțit de un sobor de preoți, compus din P. C. Pr. Leonidă Mateescu, Protolereul raionului Călărași, P. Protos. Nifon Bărbieru de la Sf. Minăstire Pasărea, Pr. I. Mihăilescu și Gh. Popescu -- Cuza Vodă, Stan Manole -- Călărași, Ioan Ifrin -- Călărașii Vechi, Em. Popa -- Independența, D. Dumitrescu și Ioan Purcărea -- Ceacu, precum și de Arhidiaconul Iordan Niculescu de la Catedrala Sf. Patriarhii.

Caracterul înălțător și impresionant al slujbei a fost mărit și prin ocazia rară oferită credincioșilor de a asista la hirotonia în preot a teologului I. Căplescu pentru parohia Năsturelu, Raionul Zimnicea.

La sfârșitul slujbei religioase P. C. Părinte Protolereu L. Mateescu a evidențiat inițiativa și munca celor doi preoți D. Dumitrescu și I. Purcărea, ajutați de credincioși, care au realizat lucrarea într-un timp record, precum și bucuria credincioșilor din raion de a-l avea în mijlocul lor pe Prea Sfințitul Episcop Theoctist, venit aici din grija părintească pe care Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian o poartă fiilor săi sufletești.

După ce face un scurt raport asupra sfințelor locașuri din raion, care în marea lor majoritate sînt foarte bune, mulțumește Prea Sfințitul Theoctist pentru oboseala și dragostea arătată, rugîndu-l să transmită Înalt Prea Sfințitului Patriarh, din partea slujitorilor bisericii și credincioșilor raionului, că vor spori grija față de Sf. Locașuri, vor spori în credință și fapte bune, spre a dovedi în fapt că sînt adevărați creștini și buni patrioți.

Preotul paroh D. Dumitrescu face o dare de seamă asupra realizării lucrărilor, cu contribuția credincioșilor parohiei, cărora le aduce deosebite mulțumiri.

Exprimă recunoștința față de Prea Sfințitul Episcop Theoctist pentru slujba oficială.

Luînd cuvîntul P. S. Episcop Theoctist, cu talentul și calmul ce caracterizează figura sa, împărtășește tuturor, preoți și credincioși, în numele Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian, arhieresti binecuvîntări.

Arătînd rostul și semnificația înaltă a sfințelor locașuri, cu citate biblice din Vechiul și Noul Testament, vorbind despre puterea învățaturii Domnului Iisus Hristos, a subliniat nu numai libertatea religioasă ce Statul român o acordă Bisericii, ci și sprijinul acordat prin Ministerul Cultelor la refacerea unor locașuri religioase.

Subliniind aportul celor doi preoți locali, în executarea lucrărilor, face cunoscută cinstirea lor din partea Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian care le-a acordat:

Pr. D. Dumitrescu, paroh, rangul de iconom.

Pr. Ioan Purcărea, slujitor, rangul de sachelar.

După hirotesle, preotul Ioan Purcărea în numele său personal și al confratelui său, cu emoție vădită mulțumește pentru cinstirea ce li s-a făcut, făgăduind și pe viitor aceeași rivnă.

ASISTENT

VIZITĂ CANONICĂ ȘI SLUJBĂ ARHIEREASCĂ LA SCHITUL PEȘTERA IALOMICIOAREI

În ziua de 19 și 20 iulie, P. S. Episcop Antim Tirgovișteanu, Vicar Patriarhal, însoțit de Păr. Sincel Paul Bogdan, a vizitat schitul Peștera Ialomicioarei, săvârșind și Sf. Liturghie, la praznicul Sf. Prooroc Ilie.

Pentru aceasta P. S. Sa a parcurs distanța de la Sinaia, prin Virful cu Dor plină la schit, mergând pe jos cca. 18 km., pe un timp puțin favorabil.

Ajungând aici a fost întâmpinat de starețul schitului, Părintele Protos. Antim Tabacu și de soborul acestui sfânt locaș.

Seara, în ajunul praznicului Sf. Ilie, a luat parte la privegherea ce s-a săvârșit la biserica de la Cocora, de față fiind toți călugării și un însemnat număr de închinători, sosiți din satele apropiate. P. S. Sa a fost găzduit în foișorul noului corp de chilii, începute în vara anului trecut, iar musafirii și închinătorii au fost primiți la parterul aceleiași clădiri.

A doua zi de dimineață, după slujba acatistului, s-a făcut primirea cuvenită Prea Sfințitului, la aceeași biserică și a urmat Sf. Liturghie arhierescă. Credincioșii dimpreună cu soborul de călugări, au dat răspunsurile, cîntînd omofonic, cu multă evlavie.

La sfîrșitul slujbei Păr. Stareț Protos. Antim, a făcut o amplă expunere asupra situației și realizărilor din cuprinsul schitului, săvârșite în ultimul timp, de la venirea sa la conducerea acestei obști.

Între altele P. C. Sa arată că personalul schitului a ajuns în prezent la numărul de 16 monahi și frați, care duc viață de obște și muncesc cu multă rivnă pentru ridicarea acestui vechi așezămînt de viață monahală.

În ultimul timp, cu ajutorul Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor, pe vatra schitului s-a construit o măreață clădire pentru călugări, acum aproape terminată. S-au făcut și alte însemnate îmbunătățiri.

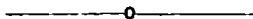
P. C. Sa încheie, exprimînd cuvinte de călduroasă recunoștință I.P.S. Patriarh Justinian pentru tot sprijinul acordat schitului. Totodată mulțumește P. S. Episcop Antim Tirgovișteanu pentru vizita făcută schitului și pentru slujba arhierescă ce s-a săvârșit, arătînd că pe aceste locuri, slujbe cu arhieru nu s-au mai săvârșit din îndepărtate vremi.

După aceasta P.S. Episcop a rostit un cuvînt de învățătură, în legătură cu praznicul zilei, stărînd asupra rivnei de Dumnezeu a Sf. Prooroc Ilie, pe care să o urmeze călugării și credincioșii. Exprimă apoi mulțumiri Păr. Stareț și obștii pentru frumoasele realizări la care s-a ajuns prin stăruința și munca depusă de ei în ultimul timp.

Aduce binecuvîntări din partea I.P.S. Patriarh pentru această trudă, arătînd că în urma indemnului stăruitor al I.P.S. Sale, în toate minăstirile a pornit o viață nouă și urează obștii aceleiași rodnice rezultate și în viitor.

După săvârșirea slujbei P. S. Episcop a prinzit împreună cu soborul, la trapeza schitului. După amiază a cercetat cancelaria, chiliile, atelierile și noile construcții de la Cocora, convingându-se de toate înfăptuirile noi și buna rinduală stabilită în acest schit.

De asemenea a vizitat schitul de la Peșteră, grota cea mare, peștera pustnicului precum și terenul unde s-a proiectat a se construi cele două case de la gura peșterii și căminul preoțesc.

† PREOTUL TEODOR M. MINCULESCU

După o lungă și grea suferință s-a stins din viață venerabilul preot Teodor M. Minculescu, de la parohia Muntenii-Buzău, raionul Slobozia, regiunea București.

Născut în anul 1896 în comuna Socariciu, raionul Fetești, moare în vîrstă de 58 ani.

A urmat Seminarul din Galați și a fost hirotonit preot pe scama parohiei Căzănești, în anul 1922. După doi ani a fost transferat la parohia Muntenii-Buzău, la dorința unanimă a poporului.

Suplinind și parohia Sărățeni, a pus piatra fundamentală și a condus lucrările bisericii de aci.

A fost și a rămas preot și a reușit să strîngă în jurul său pe credincioși. Desăvîrșit muzicant și slujitor al Altarului, veșnic vesel, plin de viață și de o energie extraordinară, modest și gata oricînd la chemarea enoriașilor, preotul T. Minculescu și-a atras simpatia fraților preoți cari l-au cunoscut, dragostea și stima credincioșilor.

Regretat și plîns de cei ce l-au cunoscut, a fost condus la locul de veșnică odihnă și îngropat în curtea bisericii.

Slujba prohodirii a fost oficiată de 22 de preoți, în frunte cu P.C. Protolerei Alexandru Zaharia Urziceni și Petre Breteanu-Slobozia.

Veșnică să-i fie pomenirea!

STUDII

FRUMUSEȚILE PRIETENIEI ÎN CONCEPȚIA LUMII VECHI ȘI A SFINȚILOR PĂRINȚI

INTRODUCERE

Una din roadele bucuriei țipită din dragostea de om, este prietenia. Floare rară între oameni, dar cu atât mai prețioasă. Prietenia nu este numai farmecul vieții noastre omenești, ea este și un bun moral¹⁾. Prietenia este un trofeu și o distincție în toate vremurile și la toate popoarele. Ea e apreciată unanim de toți oamenii²⁾. De la marile epopei ale Orientului și ale vechii Ellade pînă la poemele cavalierești ale evului mediu, în domeniul poeziei, de la marii prooroci și înțelepți ai Asiei, în frunte cu împăratul Solomon și pînă la Montaigne și La Fontaine, în domeniul filosofiei și al moralei, prietenia s-a bucurat de o cinste și o favoare pe care cu drept cuvînt și le poate invidia oricare altă virtute. Homer, tragicii și liricii greci, Platon, Xenofon, Aristotel, stoicismul, epicureismul, Cicero, Plutarh, neoplatonismul, Sfînta Scriptură a celor două Testamente, Sf. Părinți consacră prieteniei cărți întregi sau capitole dense în proză ori versuri. Un Teodor Prodromos, poet bizantin din vremea Comnenilor, îi dedică un interesant poem iambic prosopopeic de 300 versuri.

A meritat prietenia atîta atenție și atîta favoare din partea celor mai alese spirite ale umanității? Prețuirea pe care oamenii au acordat-o prieteniei a mers pînă la pietate. În mitologia greacă, Philia e o nimfă pe insula Naxos, una din cele trei educatoare ale zeului Dionysos. La Atena, pe Acropole, și la Efes, Philia primea un cult pe altare speciale, ca zeiță a prieteniei³⁾. Ea trecea drept mamă a lui Zeus Philios și ca atribut al Afroditei și al Persuasiunii⁴⁾, iar calificativul phillos se dădea mai multor divinități, în drăosebi lui Zeus și Hermes⁵⁾. Nu e, deci, de mirare că literatura poetică, filosofică, religioasă și aretologică a răsărit atît de mult frumusețea, darurile și puterea prieteniei. Practica socială însăși a antichității păgîne și creștine a dat prieteniei uneori un rol covârșitor și decisiv. Prietenia nu era numai un subiect literar, ci și un stil de viață fericită, evocat cu regret de generațiile următoare. Fraterii religioase, școli filosofice, comunități bisericești sau tovărășii universitare creștine au respirat parfumul și dulceața unei prietenii fără egal. Iată de ce oameni ca Cicero, Sf. Grigorie Teologul și Sf. Ioan Gură de Aur nu

1. L. Dugas, *L'amitié antique d'après les moeurs populaires et les théories des philosophes*, Thèse pour le doctorat ès lettres, Paris, Felix Alcan, 1894, p. 423.

2. Cicero, *Laelius, De amicitia*, XXIII, 86, ed. E. Charles, nouvelle édition, Paris, Hachette, 1910.

3. Flehn, art. *Philia*, în *Paulys Real-Encyclopädie der classischen Altertumswissenschaft*, Neue Bearb. begon. von G. Wissowa, hrsgb. von W. Kroll, Achtunddreissigster Halbband, Stuttgart, J. B. Metzler'sche Verlagsbuchhandlung, 1938, col. 2172.

4. Idem, *op. cit.*, loc. cit.

5. Johanna Schmidt, art. *Phillos*, în aceeași enciclopedie, același vol., col. 2195; cf și Dirlmeier, *Φίλος* und *φίλος* im vorhellenistischen Griechentum, Diss., München, 1931.

găsesc cuvinte vestul de înaripate pentru a slăvi farmecul și deliciale prieteniei. Unii, zice Cicero, pot disprețui bogăția, alții onorurile și alte lucruri minunate, dar toți oamenii de stat, savanți, înși dedați plăcerilor, particulari sînt de acord că fără prietenie nu există viață⁶). Prietenie se strecoară în viața tuturor oamenilor, chiar a aceluia care o refuză. Un mizantrop ca Timon At-nianul, care fugea de oameni pentru că-i ura, nu a putut răbda să nu caute pe cineva asupra căruia să-și verse veninul urii sale⁷). Cineva, care nu ar vedea pe nimeni, nu ar putea sta singur undeva, chiar de l s-ar da totul din belșug. Lăsînd la o parte interpretarea pascaliană a acestui fapt, reținem că omul obișnuit nu ar putea suporta o asemenea viață⁸). Archytas din Tarent spunea că dacă cineva s-ar urca în cer și de acolo ar privi alcătuirea cosmosului și frumusețea stelelor, acest spectacol ar fi neplăcut pentru el singur, dar l-ar fi foarte plăcut, dacă ar avea pe cineva căruia să i-l arate⁹). La Fontaine subliniază în această privință: «J'aime les jardins, mais je voudrais parmi, un doux et discret ami». Prietenia e cel mai mare bun după înțelepciune și virtute¹⁰). Nici bogăția, nici sănătatea, nici puterea, nici onorurile, nici plăcerile nu se pot compara cu prietenia. Cu excepția înțelepciunii, zice Cicero, zeii nemuritori nu au dat omului nimic mai bun ca prietenia¹¹). Socrate, tipul ideal al prietenului tinerimii, preceștine studioase, zice în dialogul *Lysis* al lui Platon: unul dorește să aibă cai, altul cîini, altul aur, altul onoruri; acestea sînt lucruri care mă lasă calm. Dar mă interesează foarte mult cîștigarea de prieteni. Prefer un prieten bun unei prepeițe sau unui cocoș foarte bun, unui cal sau unui cîine, aurului lui Dareios și chiar lui Dareios însuși¹²). Totdeauna va trebui să căutăm persoane pe care să le iubim și de care să fim iubiți, fiindcă lucrurile omenești sînt trecătoare și fragile. Fără dragoste și afecțiune, nu există plăcere în viață¹³).

Ce este prietenia? Definițiile abundă de la cele mai simple la cele mai complicate. Socotim că aceea dată de Cicero e cea mai substanțială. Această definiție sună astfel: prietenia este un acord plin de bunăvoință și dragoste asupra tuturor lucrurilor divine și umane¹⁴).

PRIETENIA ÎN CULTURA GRECO-LATINA

1. *Originea prieteniei.* De unde vine acest acord? Printr-un joc al demonstrației dialectice, Platon ne înfățișează ipoteza după care cel sărac e constrins să fie prieten cu cel bogat, cel slab să fie prieten cu cel tare pentru a fi ajutat, cel bolnav să fie prieten cu medicul și tot neștiutorul să iubească pe cel știutor¹⁵). Sf. Ioan Gură de Aur spune că Dumnezeu a pus în raporturile dintre oameni legea constrîngătoare a nevoii de ajutor. Agricultorul, ostașul și negustorul nu lucrează numai atît cît le trebuie lor, ci mult mai mult, ca să vină în sprijinul altora¹⁶). Cu alte cuvinte, prietenia ar fi produsul nevoii; fiecare caută prietenia după cum e de slab. Așa s-ar explica faptul că femeile au mai multă nevoie de prietenie decît bărbații, săracii mai multă decît bogații, nenorociții mai multă decît fericiții¹⁷). În realitate, prietenia nu e un produs al nevoii, ci e cea mai frumoasă floare socială a dragostei.

6. Cicero, *op. cit.*, XXIII, 86: «Sine amicitia vitam esse nullam».

7. Idem, *op. cit.*, XXIII, 87.

8. Idem, *op. cit.*, loc. cit.: Aristotel, *Etica Nicomachică*, VIII, 1, 1185, trad. Tr. B., Casa Școalelor, București 1944.

9. Idem *op. cit.*, XXIII, 88.

10. E. Charvát, *Notice sur le Dialogue de Pamphile*, p. 3.

11. Cicero, *De amicitia*, VI, 20; V, 17.

12. Platon, *Lysis* 211 e, ed. John Burnet, Oxford; cf. și Xenofon, *Memorabilia*, *Din Viața lui Socrate*, cartea II, cap. IV, trad. St. Bezdechi (Clasicii antici), «Cultura Națională, 1925.

13. Cicero, *op. cit.*, XXVII, 102.

14. Idem, *op. cit.*, VI, 20; în altă parte Cicero zice că puterea prieteniei stă în acordul suprem al voinței, al preocupării și al hotărîrilor (*De amicitia*, IV, 15).

15. Platon, *Lysis*, 215 d.

16. Sf. Ioan Hrisostom, *Despre dragoste și prietenie*, trad. Fr. D. Factoru, București, Tipografia «Fintina Darurilor». 1943, extras din revista «Ortodoxa», anul XII, nr. 15-18, p. 3.

17. Cicero, *op. cit.*, XIII, 46.

Nu numai pentru că în limba greacă prieten și prietenie vin de la φίλος și φίλος, cum zicea Platon¹⁸), trebuie să acceptăm că prietenia e un act de iubire, dar și pentru că realmente așa stau lucrurile. Există în inima noastră o putere innăscută de a iubi, anterioară reflecției. Această putere se întinde asupra semenilor noștri, îmbrățișează într-o largă efuziune întregul neam omenesc, se fortifică restringându-se în vatra cetăților, în căminul casnic și se condensează la maximum în cercul mai mic al prietenilor¹⁹). De altfel, cel ce nu iubește nu poate fi prieten²⁰). Esența prieteniei este, deci, iubirea pe care nimic nu o poate înlocui. Iubim prietenii ca pe noi înșine, pentru că astfel e natura noastră. Noi întoarcem asupra lor dragostea de noi înșine, care este innăscută; iată de ce numim pe prieteni alți noi înșine²¹).

Natura însăși a pus această afecțiune reciprocă între creaturi²²). E drept că această afecțiune era, la început, cuprinsă în marele val al iubirii naturale-sexuale, ceea ce explică până la un punct cea practică între prieteni la cei vechi numită pederastie. În această fază «nu se știe dacă ne aflăm în prezența prieteniei, a entuziasmului pentru virtuțile, sau a ceea ce Aristotel numește bestialitate²³». Ne găsim în fața a ceea ce învățații numesc faza romantică a raporturilor dintre dragoste și prietenie. Literatura populară și cultă pre-platonice și în mare parte platonice reflectează amplu această fază. Dar încetul cu încetul prietenia se diferențiază de dragostea sexuală, în cursul fazei realiste, reprezentată mai ales prin Epicur, și, fără a se degaja total de simțuri, își constituie ca domeniu propriu (cele mai înalte sentimente morale²⁴), proprii naturii noastre²⁵), natură structurată de iubire. Iubirea face ca noi să simțim prietenia ca o legătură de rudenie. Am spus că lucrul acesta e mult mai evident la om, întâi prin raporturile dintre părinți și copii, prin caritas, pe urmă între două persoane care se apropie prin caracter²⁶). Invers, legătura de rudenie pe care simțim că o avem cu întreaga fire postulează ca această legătură să se manifeste în deosebi prin iubire. Platon zice că atunci când cineva dorește sau iubește pe cineva, nu ar face-o dacă nu ar fi înrudit cu cel iubit, fie ca suflet, fie ca atitudine ale sufletului, fie ca chip²⁷). Tot ce e înrudit, apropiat prin natură, se iubește în chip necesar²⁸). De aici și teoria, atât de dezbătută la cei vechi, că prietenia nu poate exista decât între cei asemănători. Cei buni, zice Platon, se aseamănă și pot fi prieteni unii cu alții, pe cînd cei răi nu se aseamănă nici măcar cu ei înșiși, ci sînt continuu mobili și nestatornici. Ceea ce nu se aseamănă cu sine însuși, cu atât mai puțin se poate asemana cu altul și poate să-i fie prieten. Cei buni nu poate fi prieten decât numai cu cel bun, pe cînd cel rău nu se poate împrieteni nici cu cel bun nici cu cel rău²⁹). Dar această teorie a prieteniei între cei sau cele neasemănătoare a fost pe cale să fie răsturnată de teoria prieteniei între cei sau cele neasemănătoare. Dacă prietenia este o însușire a elementelor asemănătoare, ea e cu atât mai mult a contrariilor. Fiecare dorește contrariul, nu asemănătorul său: uscatul dorește umedul, recele dorește caldul, amarul dorește dulcele, și așa mai departe. Contrariile își sînt hrană reciprocă, pe cînd cele asemenea nu trag niciun folos unele de la altele³⁰). Dar prin considerațiuni dialectice, Platon ajunge la afirmația că nici contrariile nu sînt prietene, nici cele asemănătoare³¹). Teoria asemănării și neasemănării în prietenie nu afectează, deci, decât puțin și numai formal, principiul stabilit că prietenia este expresia unei legături rezidînd în natură și în deosebi în natura noastră omenască.

18. Platon, *Lysis*, 213 a.

19. E. Charles, *Notice...*, p. 6.

20. Platon, *Lysis*, 215 b.

21. E. Charles, *Notice...*, p. 7.

22. Aristotel, *Etica Nicomachică*, VIII, 1, 1155 a.

23. L. Dugas, *L'amitié antique...*, p. 408.

24. Idem, *op. cit.*, p. 413.

25. Platon, *Lysis*, 221 e: ομοίη ἀρα εἰ φίλοι ἰστέον ἀλλήλοισι, φθοσι καὶ εἰκετοὶ ἀκούστων αὐτοῖς. Cicero, *De amicitia*. IX, 32: «Natura gigni sensum diligendi et benevolentiae caritatem».

26. Cicero, *op. cit.*, VIII, 27: «cum moribus et natura».

27. Platon, *op. cit.*, 221 e-222 a.

28. Idem, *op. cit.*, 222 a: «τὸ μὴν τῇ φθοσὶ οἰκταῖον ἀναγκαῖον ἡμῖν πέφανται φίλειν».

29. Platon, *Lysis*, 214 cd; Cicero, *op. cit.*, XIV, 50.

30. Idem, *op. cit.*, 215 e.

31. Idem, *op. cit.*, 218 b.

Dacă această natură ne împinge la prietenia cu rudele și cu concetățenii, este că ea este determinată în acest sens de o forță superioară ei și care o structurează cu elementele atracției. Spre onoarea ei, antichitatea precreștină a văzut acest lucru și, dacă nu a reușit să-l explice în întregime, are totuși meritul de a-l fi semnalat. Cicero afirmă că afecțiunea naturală nu e suficientă în prietenie. Prietenia e mai presus de rudenie, căci dacă în raportul dintre rude poate dispărea bunăvoința, aceasta nu se poate elimina din prietenie³²). Ori bunăvoința — benevolentia — în limba lui Cicero *svoyaz* în limba lui Platon — înseamnă acordul desăvârșit al tuturor puterilor sufletești nimbate de razele armoniei dintre inteligență și voință. Fenomenul se petrece, deci, în zona spirituală, care transcende forța oarbă a instinctelor. Homer și Platon susțin că Dumnezeu e acela care face pe oameni prieteni³³). Cei doi greci nu au putut decât presimți adevărul, marele adevăr creștin că prietenia își are izvorul în Dumnezeu, fiindcă «Dumnezeu este iubire»³⁴), iar prietenia înseamnă o integrare în Dumnezeu.

2. *Virtutea, cadrul al prieteniei.* Ca rod al naturii structurate de iubire, adică de cea mai minunată putere a lui Dumnezeu, prietenia se ridică la rangul unei deosebite forțe morale. Ea e produsul virtuții și una din virtuți. Prietenie în sensul cel mai înalt e aceea a virtușilor, zice Aristotel³⁵). *Prietenia este fiica și tovarășa virtuții. Virtutea menține prietenia, zice Cicero*³⁶). În n'ciun caz, nu poate exista prietenie fără virtuți³⁷). Nimic nu e mai absurd decât desfătarea cu lucruri neînsuflețite ca: onoarea, gloria, casa de locuit, bunăstarea fizică, dar să renunțăm la bucuria de cel mai înalt grad cu o ființă înzestrată cu virtute, ființă care poate fi și care poate întoarce iubirea³⁸). Noi căutăm dragostea oamenilor virtușii fără să-i fi văzut vreodată. Valoarea morală are o forță așa de mare, că noi o apreciem chiar la aceia pe care noi nu i-am văzut³⁹). Ca izvor al prieteniei, bunătața nu se restringe la un număr mic de oameni, ci ea se poate întinde și asupra mulțimilor, pentru că virtutea nu e cruză, disprețuitoare și mindră. Ea veghează asupra tuturor popoarelor și le sfătuiește cu folos, pentru că le iubește⁴⁰). Nu se poate tăgădui că prietenia se întărește prin recunoștință și prin siguranța devotamentului⁴¹). Nimic nu e mai plăcut ca răsplata dragostei și ca schimbul de rinvă și de îndatorire⁴²). Prietenii trag foloase reciproce din purtările lor. Ei se iubesc deopotrivă și în același fel, dar se întrec unul pe altul; se întrec nu în a se revendica unul pe altul, ci în a se merita unul pe altul. E o întrecere de înaltă nobilțe⁴³). Iată cum prietenia se cimentează prin lucrarea virtuții de care se apropie și cu care se unește un suflet asemănător prin virtute⁴⁴).

3. *Criteriile prieteniei.* Nu e ușor a avea un prieten sau prieteni adevărați. Filosofii moraliști ai antichității și oamenii Bisericii au încercat să stabilească unele criterii în această privință.

Prietenia fiind un act liber și selectiv, zic ei, trebuie să punem multă grijă în alegerea prietenilor. Ei nu au semne distinctive după care i-am putea cunoaște. În consecință nu trebuie să mergem prea repede într-o prietenie; în al doilea rând să nu iubim pe cei nedemni⁴⁵). Sînt vrednici de prietenie, zice Cicero, numai aceia care au în ei înșiși darul de a fi iubiți⁴⁶). Dacă prietenul este un alter ego și se

32. Cicero, *op. cit.*, V, 19: «Sublata enim benevolentia, amicitiae nomen tollitur, propinquitat's manet».

33. Homer, *Odyseea*, XVII, 218; Platon, *Gorgias*, 510 b; *Lysis*, 214 a.

34. I Ioan IV, 8, 16.

35. Aristotel, *Etica Nicomachică*, VIII, 7, 1157 b.

36. Cicero, *op. cit.*, VI, 20; XXVII, 100.

37. Idem, *op. cit.*, VI, 20.

38. Idem, *op. cit.*, XIV, 49.

39. Idem, *op. cit.*, VIII, 28; IX, 29.

40. Idem, *op. cit.*, XIV, 50.

41. Idem, *op. cit.*, IX, 29.

42. Idem, *op. cit.*, XIV, 49.

43. Idem, *op. cit.*, IX, 32: «Haec inter eos est honesta certatio».

44. Idem, *op. cit.*, XIV, 48.

45. Idem, *op. cit.*, XVII, 63; XXI, 78.

46. Idem, *op. cit.*, XXI, 79: «Digni autem sunt amicitia, quibus in ipsis inest causa cur diligantur. Rarum genus».

cuvine, deci, să-l iubim ca pe noi înșine ⁴⁷⁾, trebuie să fim cu nespusă băgare de seamă când îl alegem.

Trebuesc aleși prieteni cu caractere solide, cu principii pe care nu le calcă. Caracteristica fundamentală a adevăratei prietenii este statornicia. De obicei, omul, când e fericit, nu mai ține seama de prieteni, iar când aceștia sînt nenorociți, el îi părăsește. Cine, în amîndouă aceste situații, s-a dovedește serios și statornic ca prieten, acela e dînr-o speță foarte rară de oameni, aproape divină, remarcă Cicero ⁴⁸⁾. Banii, onorurile, magistraturile, puterea, bogăția, vătămă și uneori compromis prietenia. Argumentul obișnuit al celor prinși de slava și interesele lumii este că ei au neglijat prietenia pentru o cauză mai mare ⁴⁹⁾. Statornicia în prietenie se consolidează atunci cînd prietenii poruncesc păcărilor cărora alții le slujesc, cînd se bucură de egalitate și dreptate, cînd își iau totul asupra-le unul pentru altul, cînd nu cer unul de la altul decît ce e cinstit și drept, cînd se cultivă și se iubesc, dar mai ales cînd se respectă unul pe altul ⁵⁰⁾. Cine elimină respectul din prietenie dezbracă această virtute de cea mai bogată podoabă a ei ⁵¹⁾. Fac cea mai mare eroare acela care socot că în prietenie sînt permise toate poftele și păcatele. Prietenia este colaboratoarea virtuților, nu tovarășa vicțiilor. Dacă virtutea nu poate ajunge pe piscuri decît însoțită de prietenie, prietenia, la rîndu-i trebuie să fie o călătorie fericită către binele suprem al firii ⁵²⁾. În fine, tot în zona caracterului intră și obligația de a se păstra neatinsă onoarea prietenilor.

Un alt criteriu în prietenie este buna credință sau sinceritatea ⁵³⁾. Prietenul nu trebuie să se complacă în a acuza pe prietenul său și să nu creadă vorbele urite ce i se spun despre prieten. Prietenul nu trebuie să simuleze nimic ⁵⁴⁾.

Prieteni au totul comun afară soții. Prietenii celebri ai antichității pîgine și creștine ne spun, adesea, că ei aveau o singură casă, o singură masă, de multe ori aceleași ocupații, făceau aceleași vlegiaturi ⁵⁵⁾. Luptau alături în război, studiau împreună la universitate, continuau să-și împlinească munca misiunii lor împreună în viață.

Prietenia se distinge prin dulceața cuvintelor și a manlerelor ⁵⁶⁾. Ea trebuie să învingă tristețea și severitatea. Cicero recomandă ca prietenia să fie degajată, sprintenă, plăcută, gata de curtoazie și volubilitate ⁵⁷⁾.

Una din culmile prieteniei este egalitatea dintre prieteni inegal înzestrați, sau, cum zice Cicero, egalitatea cu cel inferior ⁵⁸⁾. Frumusețea e ca acela ce au căpătat distincție în virtute, talent sau avere, s-o împărtășească și celor mai apropiați ai lor. Cel născuți din părinți umili sau care au rude de condiție umilă ca educație sau avere, să le mărească acestora bunăstarea materială și să-i împărtășească din onorurile și demnitățile lor. În legende și în piesele de teatru se găsesc cazuri în care anumite personaje necunoscîndu-și multă vreme spița și neamul, după ce au aflat că sînt fii de regi sau de zei, au continuat să păstreze dragostea față de păstori sau de oamenii simpli pe care mulți ani i-au socotit drept părinți lor adevărați. Cu atît mai mult trebuie procedat astfel față de părinții firești ⁵⁹⁾. Dacă prietenii mai înzestrați trebuie să se considere egali cu cei inferiori, aceștia din urmă nu trebuie să resimtă amărăciune că sînt întrecuți în talent sau dregătorie ⁶⁰⁾. După cum cel înzestrați trebuie să se coboare, tot așa cel inferiori trebuie să se ridice. Nu pot fi ridicați toți la cele mai înalte onoruri ⁶¹⁾.

47. Idem, op. cit., XXI, 80.

48. Idem, op. cit., XVII, 64. Ennius observă: «Amicus certus in re incerta cernitur».

49. Idem, op. cit., XVII, 63.

50. Idem, op. cit., XXII, 82.

51. Idem, op. cit., loc. cit.

52. Idem, op. cit., XXII, 83.

53. Idem, op. cit., XVIII, 65.

54. Idem, op. cit., loc. cit.

55. Idem, op. cit., XXVII, 103.

56. Idem, op. cit., XVIII, 66: «Suavitas sermonum atque morum».

57. Idem, op. cit., loc. cit.

58. Idem, op. cit., XIX, 69.

59. Idem, op. cit., XIX, 70.

60. Idem, op. cit., XX, 71.

61. Idem, op. cit., XX, 78.

Între o prietenie veche și una nouă, nu trebuie să ezităm niciodată. Nu trebuie preferată o prietenie nouă unela vechi, ca o pereche de cai tineri unei perechi de cai bătrâni. În prietenie nu există săturare ca în alte lucruri. O prietenie veche e ca vinul vechi: foarte dulce. *Înțelepciunea lui Iisus Sirah* învață: «Nu părăsi pe prietenul cel vechi, căci cel nou nu este asemenea lui. Vin nou este prietenul nou; de se va învechi, cu vesalie îl vei bea»⁶²). Trebuie, deci, ca o prietenie să se întărească cu vremea, ca prietenii să mănince multă sare împreună — după cum spune proverbul —, pentru ca ea să fie deplină⁶³). Evident, prietenii noi nu trebuie refuzate dacă inspiră nădejdea unor roade bune. Dar prietenii vechi trebuie păstrate. Vechimea și obișnuința au mare putere în prietenie. Ne urcăm mai cu plăcere pe un cal cu care sîntem obișnuși, decît pe unul nedreșat și necunoscut și ne sîntim mai bine în locuri chiar muntoase și păuroase în care am mai fost⁶⁴).

Schimbarea prietenilor sa-î echilibru între prietenii vechi și noi pune problema numărului prietenilor. Antichitatea păgînă este unanimă în a recomanda un număr restrîns de prieteni. Întregul neam omenesc formează o societate, e adevărat, dar prietenia nu poate avea loc decît între două sau puține persoane⁶⁵). Prieten în sens desăvîrșit nu poate fi cîneva cu mai mulți, notează Aristotel⁶⁶). Prietenii cele mai vestite cîntate de poeți sau transmise de tradiție au fost totdeauna numai între două persoane. Istoria, mai mult legendară, a prieteniei grecești cunoaște aproape numai perechi de prieteni ca: Thezeu și Peirithous, Achille și Patroclu, Oresie și Pylade, Phintias și Damon, Epaminonda și Pelopida⁶⁷). La romani, un număr de perechi pomenite de Cicero în tratatul său *Despre prietenie*, perechi pe care le nimbează duetul: Scipio-Laelius. Deși punctul de vedere ale creștinismului în privința numărului prietenilor diferă, practica sa nu se depărta substanțial de cea păgînă. Tradiția literară creștină știe că fruntea Bisericii e împodobită de un număr de perechi de prieteni ca: Mîntuitorul Iisus Hristos și Apostolul Ioan, Apostolul Pavel și Tit, Ignatie și Pollicarp, Clement și Origen, Origen și Grigore Taumaturgul, Eusebiu și Pamfil, Atanasie și Antonie, Vasile cel Mare și Grigorie Teologul, ș. a. Plutarh vrînd să dovedească principiul că o prietenie nu cuprinde decît doi inși, face o etimologie-calambur, derivînd termenii *ἑταῖρος* și *ἑταρός* unul din altul⁶⁸).

Durata prieteniei este nelimitată. Adevărata prietenie e veșnică, proclamă Cicero⁶⁹).

În prietenie nu există ipocrizie și simulare, ci adevăr și sinceritate⁷⁰). Cu toate acestea, există o rugină perfidă care mănîncă prietenia: lîngușirea. Plutarh îi consacră un întreg tratat, în care încearcă să stabilească criteriile de deosebire între prietenul adevărat și lîngușitor⁷¹). Ipocrizia face imposibilă discernerea adevărului, îl adulterază și îl elimină; prin aceasta se aduce cel mai mare prejudiciu prieteniei, care nu există fără adevăr. Puterea prieteniei stînd în facerea sau în prefacerea mai multor suflete într-un singur suflet, cum poate lîngușitorul să îndeplinească această condiție, ei, care nu e mereu unul și același, ci mereu altul, schimbător, multiplu? ⁷²). Într-o prietenie pot apare bănueli și nemulțumiri, care trebuie cînd evitate, cînd atenuate, cînd suportate. E însă o singură nemulțumire care trebuie neapărat suportată: aceea de a avertiza sau a dojeni pe un prieten. E mai bine să avem dușmani înțelepți decît prieteni dulzeci. Cei dinții spun adevărul, pe cînd cei de al doilea nu. Prietenului trebuie să i se spună adevărul. Cu blîndețe și cu menajament, dar trebuie să i se spună adevărul⁷³).

62. *Înțelepciunea lui Iisus Sirah*, IX, 12-13.

63. Cicero, *op. cit.*, XIX, 67.

64. *Idem*, *op. cit.*, XIX, 68.

65. *Idem*, *op. cit.*, V, 20.

66. Aristotel, *op. cit.*, VIII, 7, 1158 a.

67. *Idem*, *op. cit.*, IX, 10, 1171 a: Plutarh, *Περὶ πολυφιλίας* II, în *Scrisori Morale*, tom. I, p. 114, Paris, F. Didot, 1868.

68. Plutarh, *op. cit.*, loc. cit.

69. Cicero, *op. cit.*, IX, 32: «Verae amicitiae sempiternae sunt».

70. *Idem*, *op. cit.*, VIII, 26.

71. Plutarh, *Cum sit pudica deosebi lîngușitorul de prieten*, în *Scrisori Morale*, tom. I, pp. 59-69.

72. Cicero, *op. cit.*, XXV, 92.

73. *Idem*, *op. cit.*, XXIV, 88, 89, 90.

Lingușitorul poate fi deosebit de prietenul adevărat, așa cum lucrurile colorate și simulate pot fi deosebite de cele curate și adevărate. Chiar o adunare populară poate deosebi pe un cetățean ușuratic și lingușitor de unul serios și grav⁷⁴). Prietenia se cîntărește cu adevărul⁷⁵). Dacă adevărul se impune în adunările populare, ce loc trebuie să aibă el în prietenie? În prietenie se cade să vezi deschisă inima prietenului și să o arăți pe a ta, să ai încredere și totuși să-ți fie cunoscut; altfel nu lubești tu nu ești iubit, fiindcă nu știi ce e adevărul⁷⁶). Nu poate fi prietenie acolo unde unul nu vrea să audă adevărul, iar celălalt e gata să mintă⁷⁷).

Creștinismul a dus departe severitatea față de lingușitor, pe care, din pricini ușor de înțeles, l-a eliminat din cercul prietenilor pentru a-l așeza în acela al dușmanilor. Acești dușmani și dușmanul în genere sînt așa de aspru tratați de Părinții Bisericii, încît stăruie impresia că acest izolaționism moral nu mai ține seama de preceptul de căpetenie al Mîntuitorului. Iată cum tratează Sf. Ioan Gură de Aur, sub unghiul prieteniei, pe lingușitori și pe vrăjmași: «Eu numesc prieten al meu nu numai pe cel ce mă laudă, ci și pe cel care mă mustră pentru a-mi îndrepta greșelile mele. Mai cu seamă acesta din urmă mi se pare că este prieten al meu și că mă lubește. Nu ți-i deloc prieten, în adevăr, acela care laudă toate faptele tale, fără deosebire, și pe cele bune și pe cele rele. Unul ca acesta nu ți-l prieten, ci un înșelător și un fărnac. Acela ți-e prieten și om cu dragoste și grijă față de tine, care te laudă cînd ai săvîrșit o faptă bună și te mustră cînd ai păcătuit cu ceva. Pe dușman nu-l primesc nici cînd mă laudă; prietenului însă îi dau dreptate și cînd mă mustră. Vrăjmașul, chiar cînd mă iubește, îmi este neplăcut; prietenul, chiar dacă mă rănește, îmi face plăcere. «Mai vrednice de credință», zice Scriptura, «sînt rănile prietenului, decît sărutările de bună voie ale dușmanului». (Proverbe XXVII, 6). În adevăr, prietenul chiar dacă te-ar mustra, pe drept sau pe nedrept, nu te jignește, pentru că o face cu dorința de a te îndrepta. Vrăjmașul însă, chiar dacă te-ar mustra pe bună dreptate, nu o face ca să te îndrepte, ci se silește să te dojenească mai mult spre a te face de ris»⁷⁸).

4. *Limitele prieteniei.* Permanența prieteniei este, în primul rînd, o problemă a limitelor prieteniei. Pînă unde se poate întinde prietenia? Cicero enumeră următoarele trei păreri în această privință, pe care le critică: 1. să ne iubim prietenii ca pe noi înșine, 2. dragostea noastră față de prieteni să echivaleze dragostea lor față de noi, 3. să stimăm pe prieten atît cît se stimează el însuși⁷⁹). Prima părere nu poate sta în picioare, zice Cicero, deoarece noi facem, adesea, pentru prieteni multe lucruri pe care nu le facem pentru noi înșine. Se cuvine, deci, să ne iubim prietenii mai mult ca pe noi⁸⁰). A doua părere, după care se cuvine să-ți măsoară dragostea față de prieteni după aceea a lor față de tine, e strîmbă și meschină. Adevărata prietenie nu-și face socoteala să nu dea mai mult decît a primit, sau să nu se risipească ceva⁸¹). A treia părere este și mai criticabilă: a avea față de prieteni aceeași atitudine pe care o au aceștia față de ei înșiși, nu e semn de prietenie. Unui prieten abătut și fără speranță nu i se poate arăta aceeași atitudine din partea prietenului; el trebuie încurajat, sporindu-i-se nădejdea⁸²).

Tiranii, moșeștii, îngîmfaiți și marii bogătași nu pot avea adevărați prieteni, pentru că psihologia lor îi orientează din obicei spre alte obiective decît spre prietenie. Tiranii sînt cultivați din prefăcătorie, numai un timp. Deabia cînd cad, se vede cît de lipsiți de prieteni au fost⁸⁴). Ce prieteni a putut avea Tarquiniu Superbul, cu manierele lui, care excludeau posibilitatea de a-și face prieteni? Oamenii prea bogați nu-și pot face prieteni credincioși nu numai pentru că Fortuna e oarbă, dar și pentru că ea orbește pe cel care îi îmbrățișează: bogații, în genere, sînt disprețuitori și mîndri. Ei își pregătesc ce pot face cu bani: cal, slugi, haine alese, vase prețioase,

74. Idem, op. cit., XXV, 95.

75. Idem, op. cit., XXVI, 97: «Quae (amicitia) tota veritate perpenditur».

76. Idem, op. cit., loc. cit.

77. Idem, op. cit., XXVI, 98.

78. Sf. Ioan Hrisostom, *Despre dragoste și prietenie*, pp. 10-11, trad. cit.

79. Cicero, op. cit., XVI, 56.

80. Idem, op. cit., XVI, 57.

81. Idem, op. cit., XVI, 58.

82. Idem, op. cit., XVI, 59.

84. Idem, op. cit., XV, 53.

dar nu-și pregătesc prietenii, care sînt cea mai prețioasă și cea mai frumoasă po-zdobăă a vieții⁸⁵).

Dragos ea trebuie să stînjenească anumite lucrări sau foloase ale prietenilor⁸⁶). Dar ea, mai ales, nu trebuie să ceară atitudini și fapte care des-califică pe prieten și pe om, sau care pun în primejdie viața colectivității. C. Blossius Cumanus era așa de devotat lui Tiberius Gracchus, că dacă acesta i-ar fi cerut să pună foc Capitolului, ar fi făcut-o. Greșeala sau crima nu au nicio șază, chiar dacă sînt făcute de dragul prietenului⁸⁷). Niciodată prietenii ca Aemilius Paulus, Luscinus, M. Curius și Tiberius Coruncanius nu au cerut unii de la alții ceea ce era contra credinței, contra jurămîntului și contra statului. Chiar dacă unul din ei ar fi cerut așa ceva, nu ar fi obținut⁸⁸). Dovadă, cazurile lui Themistocle și Coriolan, care nu au putut asocia pe prietenii la planurile lor contra statului⁸⁹). Prietenia să fie condusă de această lege sfințită: prietenii să nu-și ceară lucruri rușinoase, iar dacă li s-au cerut, să nu le dea urmare⁹⁰). De la prietenii să cerem lucruri cinstite și pentru prietenii să facem lucruri cinstite⁹¹).

Permanența prieteniei e, în al doilea rînd, o problemă ridicată de deosebirea de interese, de concepții politice și de schimbarea conduitei grație nenorocirilor sau înaintării în vîrstă⁹²). Mai contribuie la clătinaarea prieteniei, cum am văzut, lupta pentru onoruri, pofta după bani și dorința de glorie. În fine, unii prietenii își cer lucruri rușinoase sau nedrepte⁹³). Asămenea amenințări cu ruperea prieteniei pot fi însă prințimpinate prin dragosia sinceră pe care și-o poartă prietenii și prin tactul deosebit de care fac uz în momentele critice. Uneori însă practicarea de vicii intole-rabile, de nedreptăți sau de ticăloșii, pe care spiritul de dreptate și de onoare nu le îngăduie, schimbările profunde de caracter și disensiunile politice iremediabile impun lichidarea prieteniei. Dar trebuie ca această lichidare să fie astfel operată, încît ea să nu producă dușmănie⁹⁴). Dacă ruperea prieteniei este inevitabilă, e bine ca prietenia să pară mai degrabă stinsă decît înăbușită⁹⁵).

5. *Efectele prieteniei.* Roadele prieteniei sînt multiple și bogate. Notăm citiva din ele.

Prietenia adevărată este, sub raport social, o putere de echilibru, de la care ar putea lua exemplu toți cetățenii neprinși în lanțul dulce al prieteniei. Am notat mai sus reflecția lui Cicero, că viața fără prietenii nu e viață. Ce e mai dulce decît a avea pe cineva cu care să poți vorbi toate ca și cu tine însuși? În fericire, nu e moment mai culminant decît acela în care ai pe cineva care să se bucure deopotrivă cu tine de roadele acestei fericiri. În nenorocire e greu să suferi fără acela care îndură chiar mai mult decît tine însuși⁹⁶). IFecare din celelalte bunuri servește unui singur țel. Prietenia servește la foarte multe; ea e pretutîndeni și totdeauna binevoitoare. Ne folosim de ea mai mult decît de foc și de apă⁹⁷).

Prietenia este aducătoare de mari și multe foloase, atît pentru viața indivi-zilor, cît și pentru a colectivității și chiar a întregii umanități. Fără puterea prieteniei, adică a atracției elementelor și a sufletelor, nu există civilizație. Casele, cetățile și toate lucrările de transformare a lumii nu se pot concepe în afara prieteniei⁹⁸). Tot ce este constructiv, e rodul prieteniei, tot ce este negativ, e rodul urii. Filosoful Em-pedocle din Agrigent susținea că elementele naturii și ale întregului univers se atrag prin prietenie și se resping prin discordie⁹⁹).

85. Idem, *op. cit.*, XV, 54-55.

86. Idem, *op. cit.*, XX, 75.

87. Idem, *op. cit.*, XI, 37.

88. Idem, *op. cit.*, XI, 39.

89. Idem, *op. cit.*, XII, 42.

90. Idem, *op. cit.*, XII, 40.

91. Idem, *op. cit.*, XIII, 44.

92. Idem, *op. cit.*, X, 33.

93. Idem, *op. cit.*, X, 34-35.

94. Idem, *op. cit.*, XXI, 76, 77, 78.

95. Idem, *op. cit.*, XXI, 78.

96. Idem, *op. cit.*, VI, 22; Aristotel, *op. cit.*, IX, 9, 1171 b; 11, 1171 b.

97. Cicero, *op. cit.*, VI, 22.

98. Idem, *op. cit.*, VII, 23.

99. Idem, *op. cit.*, VIII, 24.

Prietenia aduce, în fine, ca roadă, un considerabil spor de existență. Ea «dublează bucuriile noastre, micșorează pe jumătate tristețile noastre, ne liberază de povara gândurilor care se deschid sincer; ea întărește pe cei slabi, înviază morții, întreține pacea între cetăți; după vorba lui Empedocle, fără ea, universul s-ar risipi în praf»¹⁰⁰). Cei vechi sînt unanimi în a susține că prietenul este o altă ediție a noastră înșine, o copie fidelă a propriului nostru eu¹⁰¹). În această lumină, prietenul este a doua ființă a noastră¹⁰²). Prin urmare, noi sporim și încă odată cît sîntem și chiar mai mult decît odată, dacă ținem seama că prietenii adevărați se iubesc mai mult decît pe ei înșiși. Incît, doi prieteni sînt în realitate patru ființe și chiar mai mult. Lucrul surprinde logica noastră omenească mărunță, dar el este efectul firesc și necesar al legii dragostei celei mai presus de noi, după cuvîntul Sf. Grigorie de Nazianz¹⁰³). Această lege a dragostei mai presus de noi în prietenie face că prietenii absenți sînt ca și prezenți, cei lipsiți sînt ca în belșug, cei slabi sînt ca cei tari, cei morți sînt ca vii¹⁰⁴). Prietenia umple cu dragoste golul absentei și absul neființei. Un prieten nu lasă niciodată pe celălalt prieten expus primejdiei, ci intervine pentru a-l ajuta sau chiar a-l se substitui. Se cunoaște cazul lui Oreste și Pytade¹⁰⁵).

În creștinism, rolul prieteniei ca factor de sporire a existenței, misiunea ei ontologică, sînt ridicate pe piedestal înalt. Sporul ontologic e resimțit ca cea mai mare bucurie a vieții în prietenia creștină. «Dragostea», zice Sf. Ioan Gură de Aur, «e ca o albină foarte lucrătoare, care adună de pretutindeni cele bune și le depozitează în sufletul aceluia care iubește»¹⁰⁶) «Dragostea schimbă firea lucrurilor și prefăce în lucruri bune pe toate cele ce se ating de ea; ea e mai duioasă decît o mamă și mai bogată ca o regină»¹⁰⁷). Lipsa prietenilor consumă sufletul atît cît frigurile consumă trupul¹⁰⁸). Dragostea de prietenii trebuie să fie atît de arzătoare, incît prietenul să nu ne fie niciodată dator, ci noi să-i fim mereu datori, chiar cînd în realitate el ne e nouă dator. Prietenul iubitor nu vrea să poruncească, ci să i se poruncească. El preferă să facă binele, nu să i se facă binele. Vrea să aibă mereu inițiativa binelui¹⁰⁹).

6. *Feluri de prietenie.* Istoria prieteniei, veche cît umanitatea și sfîrșindu-se odată cu ea, e o înălțuire de frumuseți morale și de exemple reconfortante pîntru oamenii din toate vremurile. În această înălțuire, se disting prietenii între bărbați, între femei, între bărbați și femei, între persoane de vîrste deosebite, între persoane cu educație deosebită, între superiori și inferiori, între camarazi de arme, între practicanții aceleiași profesii sau de profesii deosebite, între maștri și ucenici, sau între profesori și elevi¹¹⁰).

Prietenia, ca și înțelepciunea, nu e un privilegiu de vîrstă sau de avere. Ea e un bun universal cu rădăcinile adînc înfipte în firea înșăși a oamenilor. Dar farmecul ei stă nu în universalitatea, ci în calitatea ei, adică în purtatea ei.

Antichitatea păgînă a cunoscut prietenii de înaltă ținută cu care se poate onora orice om din zilele noastre. Aceste prietenii erau în primul rînd rodul personalităților care le încheagau, dar ele erau și rezultatul acelei atmosfere de înaltă spiritualitate socială, pe care o seamă din oamenii de atunci o găseau în școlile filosofice și literare ale vremii. Aceste școli, cu totul deosebite de ale noastre, erau, în primul rînd, asociații de prieteni, eterici, care urmăreau nu atît o acumulare de cunoștințe precise sau tehnice, cît o îmbunătățire a vieții prin înțelepciunea recunoscută a conducătorilor și prin schimbul continuu de păreri cu toți cei prezenți în cercul respectiv. Pitagorismul, cercul lui Socrate, Academia, Peripateticul, Stoa, Cercul lui Epicur, al Scipionilor, al lui Varro, al lui Maecena ș.a. sînt asemenea asociații prie-

100. E. Charles, *Notice...*, p. 3.

101. Cicero, *op. cit.*, VII, 23.

102. Aristotel, *op. cit.*, IX, 9, 1169 b, 1170 b.

103. Sf. Grigorie de Nazianz, *Necrolog în cinstea Marelui Vasile, Episcop al Cezareei Capadociei*, XIX, 2, *Textes et documents pour l'étude historique du christianisme* — H. Hemmer et P. Lejay, éd. F. Boulenger, Paris, A. Picard et Fils, 1908.

104. Cicero, *op. cit.*, VII, 23.

105. Idem, *op. cit.*, VII, 24.

106. Sf. Ioan Hrisostom, *op. cit.*, p. 28, trad. cit.

107. Idem, *op. cit.*, loc. cit., trad. cit.

108. Idem, *op. cit.*, p. 13.

109. Idem, *op. cit.*, pp. 19-20.

110. Aristotel, *op. cit.*, VIII, 8, 1158 b.

tenești. Ele au făcut mult pentru prietenie, dar nu atât cât ar fi putut să facă. O seamă de metehne serioase au împiedecat acest lucru, dar trebuie să recunoaștem că ele au pregătit onorabil drumul pentru venirea prieteniei creștine.

PRIETENIA CREȘTINĂ

1. *Generalități.* Creștinismul este cea mai mare și mai desăvârșită școală a prieteniei. Nu o școală în sens antic sau modern, ci cea mai uriașă palestră întru exercitarea dragostei. Eiserica nu e, de fapt, decât un stadion de întrecere în iubire avînd ca țel, la capătul alergării, mîntuirea. Aceasta pentru că Mîntuitorul însuși coborît prin dragostea Tatălui față de lume, socotește mîntuirea ca un act sublim al prieteniei d'vine. După ce-și adună Apostolii, formînd din ei un grup de prieteni ideali¹¹¹), reprezentînd întreaga omenire, după ce-i învață toate mijloacele prieteniei cu Dumn zeu și-i ajută de attea ori scăpîndu-i din încurcături, vindicîndu-le rudele, hrănindu-i și salvîndu-i de la pieire. El pecetluiește prietenia față de ei, dîndu-și viața pentru ei. «Dragoste mai mare decît aceea, ca cineva să-și pună sufletul său pentru prietenii săi, nimenea nu are. De veți face cîte vă poruncesc, prietenii Mei sînteți. De acum nu vă mai numesc slugi, căci sluga nu știe ce face domnul său; ci v-am numit prieteni, pentru că toate cîte am auzit de la Tatăl, vi le-am arătat vouă»¹¹²). Creștinismul are, deci, la bază lui, actul ultim al celei mai sublime prietenii: moartea pentru prietenii. Prin această moarte creștinismul răsare ca o holdă a prieteniei. Antichitatea precreștină n-a cunoscut un asemenea exemplu. Oreste și Pylade doreau să moară unul pentru altul, dar, pînă la urmă, n-au făcut-o. Socrate și-a dat sîrșitul în mijlocul prietenilor care plîngeau, dar el nu murea pentru ei, ci pentru ideile sale.

Biserica primară era vatra celei mai neasemuite prietenii. O prietenie profundă, mistuitoare, care nu cunoștea piedică și margine. Era o prietenie religioasă, o prietenie de credință, de desăvîrșire, deosebită de prietenia profană legată de anumite reguli. Prietenia creștină trăia din pilda Marelui Prieten. Toți trebuiau să fie ca El, toți voiau să moară ca El. Socoteau chinurile și moartea martirică drept dovezi incontestabile de prietenie față de El. Creștinismul nu s-ar fi răspîndit cu atîta înălțare și n-ar fi pătruns atît de adînc, fără această imensă rețea a prieteniei de tip nou. Transformarea fundamentală a lumii vechi și mărețele creațiuni sociale și culturale ale creștinismului, de la început și pînă astăzi, sînt opere ale prieteniei creștine.

Prietenia creștină se adresează tuturor oamenilor, dar în practică ea se manifestă uneori — potrivit uzului comun — prin legătura dintre doi sau puțini. Mîntuitorul însuși care iubea pe toți Apostolii și întreaga lume cu o iubire egală, a arătat o afecțiune deosebită lui Lazăr, pe care l-a înviat din morți și lui Ioan, care-și răzma capul pe pieptul Lui. Lui Ioan a lăsat Mîntuitorul în grijă pe mama Sa. Ioan a avut mulți prieteni. Sf. Apostol Pavel iubește așa de mult pe Tit, încît cînd vine la Troada și nu-l găsește aci, pleacă plin de mîhnire: «Și sosind eu la Troada pentru ca să vestesc Evanghelia lui Hristos, deși mi s-a deschis ușa de Domnul, nu am fost împăcat în sufletul meu, pentru că nu am găsit acolo pe fratele meu Tit»¹¹³). Sf. Ioan Gură de Aur exclamă în legătură cu această întîmplare: «Pentru ce, Pavele, cînd ai venit în Troada, ai și plecat îndată din ea, cu toate că ai găsit acolo țarina desțelenită și lucrată, gata să primească semințele învățaturii? Pentru ce ai aruncat din mîini atît de mare cîștig?». «Da, răspunde Apostolul Pavel, am plecat pentru că absența lui Tit m-a doborât din pricina tristeții; sufletul meu a fost turburat foarte mult. Atît de mult m-a doborât durerea și așa m-a biruit, încît m-a silit să plec»¹¹⁴). Intervenția lui Pavel pe lângă Filimon pentru Onisim este de o duloșie prietenească puțin comună. La fel cuvîntele lui de despărțire de prietenii din Cezarea cînd a plecat la Ierusalim, unde a fost arestat¹¹⁵). Scrisoarea sa către Filipeni scrisă din închisoare răspîndește atîta parfum prietenesc.

111. Cu excepția lui Iuda, tipul odios al trădătorului de prieteni.

112. *Evanghelia după Ioan*, XV, 13-15.

113. Scrisoarea II-a către Corinteni, II, 12.

114. Sf. Ioan Hrisostom, *op. cit.*, p. 16, trad. cit. Idem, *Scrisori către Olympiada*, II, 11, apud Ph. E. Legrand, *Saint Jean Chrysostome, Exhortations à Théodore — Lettres à Olympias* — (Bibliothèque Patristique de spiritualité), Paris, Librairie Lecoffre, II-e édition, 1933, pp. 184-186.

115. *Faptele Apostolilor*, XXI, 13.

Creștinismul post-apostolic e împodobit de perechi de prieteni vestiți, dintre care pe unii deja i-am amintit, ca: Ignatie și Policarp, Clement și Origen, Origen și Grigore Taumaturgul, Ciprian și Pontian, Eusebiu și Pamfil, Atanasie și Antonie, Vasile cel Mare și Grigorie de Nazianz, Grigorie de Nazianz și Grigorie de Nyssa, Vasile cel Mare și Amfilohie, Vasile cel Mare și Atanasie, Grigorie de Nazianz și Maxim Cincul, până la un timp, Ieronim și Grigorie de Nazianz, Ieronim și Rufin, până la un timp, Ieronim și Augustin, Augustin și Ambrozie, Augustin și prietenii săi de meditații filosofice (Alypius, Trygetius, Zenobie, etc.), Pauțin de Nola și Niceta de Remesiana, Ioan Gură de Aur și Teodor de Mopsuestia, Ioan Gură de Aur și Vasile de Rafanea, Ioan Gură de Aur și Olympiada, Chiril al Alexandriei și Isidor Peisicoul, Ambrozie și Monica, Ieronim și ucenicele sale: Laeta, Paula, Marcia, Demetria, Eustochium, Furia, Gaudentium, Agerechia, etc.

Fiecăreia din aceste prietenii merită să i se consacre studii speciale, care, uneori, pot merge până la volume de sute de pagini. Ne vom mărgini aici să spunem, mai ales pentru tineretul nostru academic, doar specificul și savoea unora din aceste prietenii: între profesori și studenți, între colegi, între Sfinți și Sfinte.

2. *Prieteni între profesori și studenți.* Prietenia dintre profesori și studenți nu este o invenție creștină. Ea a fost practică și înaintea creștinismului și este practică și astăzi în lumea necreștină. Dar nicăeri ca în lumea creștină ea nu a căpătat atita adâncime, atita roadă și atita parfum.

Origen a fost un profesor celebru, întâi la Alexandria și apoi la Cezareea Palestinei. Cursurile sale erau vestite. Ele atrăgeau nu numai pe creștini, ci și pe păgini și pe eretici. Erudiția sa era imensă, cugetarea sa fascina, credința sa ardea, cuvântul său vrăjea. Iată pe Sfântul Grigorie Taumaturgul cu fratele său Atenodor în drum spre Facultatea juridică din orașul Beryt. Pe cale, se opresc la Cezareea Palestinei. Se duc să asculte pe Origen. Magul științei și al cuvântului îi hipnotizează. El nu mai pleacă la Beryt. Rămân lângă vrăjtorul de minți și de inimi. Impresiile Sf. Grigorie despre profesorul și omul Origen relevăză puterea covârșitoare a prieteniei, care radia ca o minune din întreaga făptură a dascălului. Ziua primirii în cercul lui Origen a fost, zice Grigorie, ziua în care pentru prima oară i-a răsărit soarele cal adevărat. Prins ca animalele sălbatece în cursă, ca peștii în năvod, sau ca păsările în laț, și vrind să fugă spre Beryt sau acasă, nu a putut scăpa din rețeaua lui Origen¹¹⁶). Cuvântul lui era ca o săgeată. Profesorul era o sinteză de grație, de persuasivitate și de necesitate¹¹⁷). El atrăgea prin vorbele sale ca prin puterea destinului¹¹⁸). «El a înfipt în noi săgeata prieteniei, a dragostei, o săgeată nu ușor de scos, ci ascuțită și foarte eficace, plină de pricepere și bunăvoință»¹¹⁹). Origen se apropia de studenți nu numai prin cuvinte, ci și printr-o atitudine chibzuită și ascuțită¹²⁰).

Ceea ce impune admirației lui Grigorie, este pasiunea mistuitoare a lui Origen pentru filosofie și pentru iubitorii de filosofie, sarcasmul său nelimitat pentru ignoranță și pentru ignoranți, care, întunecăți la minte și menea animalelor, nu știu nici cine sînt ei, nici ce o binele și răul, nici nu vor să afle¹²¹). Ideea fundamentală a învățămîntului lui Origen era că cel ce nu filosofează nu poate fi evlavios¹²²). Origen, zice strălucitului său, e mai înzestrat aproape decât toți contemporanii lui. El e învățătorul evlaviei, cuvîntul mintuitor, care mergea la mulți și subjugă pe toți pe cîți îi atingea. Origen pătrundea ca o scînteie în suflete, le aprindea și le încălzea pentru Logosul Sfînt și prea înzestrător care vrăjea prin frumusețea sa de negrăit. Dar odată cu aceasta, pătrundea în suflete și dragostea pentru Origen, interpretul Logosului. Profund rînit de dragostea lui Origen, Grigorie se lipi de maestrul său așa cum sufletul lui Ionatan s-a lipit de sufletul lui David (I Regi XVIII, 1)¹²³). Origen este și va fi «un rege» al tînușor, zice elevul său¹²⁴). Desigur, «regele» filosofiei

116. Sf. Grigorie Taumaturgul, *Cuvînt de mulțumire către Origen*, VI, Migne, P. G. X, col. 1068 D-1069 A.

117. Idem, *op. cit.*, VI, Migne, P. G. X, col. 1069 C.

118. Idem, *op. cit.*, loc. cit.

119. Idem, *op. cit.*, VI, *ibidem*, col. 1069 D-1072 A.

120. Idem, *op. cit.*, VI, *ibidem*, col. 1072 A.

121. Idem, *op. cit.*, VI, *ibidem*, col. 1069 AB.

122. Idem, *op. cit.*, VI, *ibidem*, col. 1069 C.

123. Idem, *op. cit.*, VI, *ibidem*, col. 1072 AB, 1073 A.

124. Idem, *op. cit.*, VI, *ibidem*, col. 1072 A.

creștine. Origen împunea și prin conduita și prin fapta sa exemplară. Faptele lui anticipau îndemnul prin cuvinte. El nu se mărginea să rostească cuvinte studiate, ci socotea că cineva nu trebuie să vorbească decât cu cugetul curat și gata să pună în practică cele spuse¹²⁵). Iată de ce Grigorie își încheie cuvîntul de despărțire din dascălului său calificativul de paradîs al plăcerii¹²⁶), iar el autocaracterizîndu-se ca un alt Adam care vorbește din afara paradîsului¹²⁷).

Acestea sînt adevăratele legături dintre profesori și studenți, așa cum le-a înțeles și le înțelege Biserica: știință, evlavie, viață exemplară.

3. *Prietenia mare colegii de studii*. Prietenia dintre dintre colegii de universitate e una din acelea care nu se uită repede. Studenții creștini au practicat asemenea prietenii. Una dintre cele mai văditate și care poate sta ca model ideal și perpetuu pentru studenții în Teologie, este aceea dintre Sf. Vasile cel Mare și Sf. Grigorie de Nazianz sau Teologul. Inceputul prieteniei lor era anterior venirii pentru studii la Atena. Dar această prietenie se va consolida în noua lor cetate universitară, «Atena cea de Aur». Inceputul acestei consolidări îl constituie intervenția lui Grigorie pe lângă studenții atenieni de a scuti pe Vasile, care venea la studii, de sfîrșitele unui ceremonial de inițiere în viața academică¹²⁸). Al doilea moment a fost sprijinul pe care Grigorie l-a dat lui Vasile într-o dispută cu studenții armeni¹²⁹). În fine, cel doi își mărturisesc afecțiunea reciprocă. Ca pe vremea lui Origen, țelul lor era studiul filosofiei¹³⁰). «Eram totul unul pentru altul», povestește Sf. Grigorie, «locuiam sub același acoperiș, luam loc la aceeași masă, eram aceeași fire (συνφυσί); aveam ochii asupra aceluiasi lucru și afecțiunea noastră reciprocă progresa mereu din ce în ce mai caldă și mai sigură»¹³¹). Reluînd o vorbă a poetului Pindar, Grigorie zice că țaria prieteniei lor se aseamăna cu columbele de aur ale unei case cu ziduri solide, avînd ca împreună-lucrători pe Dumnezeu și dragostea¹³²). Aceleași speranțe îi minau la căpătarea științei cea așa de invidiată; dar invidia era departe de ei. Ceea ce-i caracteriza era întrecerea, emulația. Această întrecere nu căuta să dea unuia din ei rangul întâi, ci cum să cedeze unul celuilalt locul său. Fiecare atribuia gloria sa celuilalt. «Părea că era un singur suflet care purta două trupuri. Ei erau unul în altul și unul lângă altul»¹³³). Acești studenți prieteni aveau un singur țel: virtutea, trăirea în vederea speranțelor viitoare și desprinderea de pămînt înainte de a pleca de aici¹³⁴). Se stimulau unul pe altul în virtute și erau regulă și balanță în dresarea binelui de rău¹³⁵). Frecventau nu pe camarazii ușurateci și certăreți, ci și pe cei caști și liniștiți. Aceasta pentru că știau că e mai ușor să te molipsești de viciu decât să împărtășești sănătatea. Își aleseseră nu studiile cele mai plăcute, ci pe cele mai bune, fiindcă și studiile contribuie la întipărirea virtuții sau a viciului¹³⁶). «Doar două drumuri cunoșteam: unul, cel dintîi și de foarte mare cinste, celălalt, al doilea, și nu de aceeași prețuire: primul ducea la sfințele noastre biserici și la dascălii ce erau întrînsite, al doilea ducea la profesorii noștri din afară (profesorii păgîni de retorică). Celelalte, ca: sărbători, spectacole, admîrări de elogiare a culva, banchete, le-am lăsat aceloră care le vo'au. Căci socotesc că nu e un lucru de cinste acela care nu dupe la o viață curată și dreaptă și care nu face mai bun pe acela care se ocupă cu el»¹³⁷). «Pentru noi», proclamă Grigorie, lucrul important și numele mare era de a fi creștin și de a ne numi creștini»¹³⁸). Numele de creștinii îl făceau să fie mai mindri decît Gyges de inelul său, decît Midas

125. Idem, op. cit., XI, ibidem, col. 1081 BC.

126. Idem, op. cit., XVI, ibidem, col. 1096 B.

127. Idem, op. cit., XVI, ibidem, col. 1096 C, D, 1097 A.

128. Sf. Grigorie de Nazianz, *Necrolog în cinstea Marelui Vasile...*, XVI, XVII, 1.

129. Idem, op. cit., XVII.

130. Idem, op. cit., XIX, 1.

131. Idem, op. cit., loc. cit.

132. Idem, op. cit., XX, 1.

133. Idem, op. cit., XX, 1, 2.

134. Idem, op. cit., XX, 3.

135. Idem, op. cit., loc. cit.

136. Idem, op. cit., XX, 4.

137. Idem, op. cit., XXI, trad. I. Coman, *Genul Sf. Grigorie de Nazianz* (Institutul Român de Bizantinologie, nr. 8), București, ed. Inst. Rom. de Bizant., 1937, p. 16.

138. Idem, op. cit., XXI, 2.

de aurul său, decît Abaris de săgeata lui și decît Pegas de drumul său aerian¹³⁹). Studenții Vasile și Grigorie nu erau studenți numai cu numele. Printr-o muncă încredințată și printr-o viață model, ei câștigaseră în fața profesorilor și a colegilor un renume și un prestigiu care depășeau deja hotarele Greciei. Lui Grigorie i s-a făcut propunerea de a fi profesor la universitatea al cărei student era. Nu se împlină acest lucru oricărui student! Intr-un cuvînt, Vasile și Grigorie erau o pereche vestită pe care nici Oreste și Pylade și nici Mollonizii homerici nu o egalau¹⁴⁰).

Adevăratele prietenii creștine nu suferă multă vreme răceala sau desfacerea lor. Cazul episcopiei Sasima a însemnat un nor destul de serios peste soarele prieteniei dintre Vasile și Grigorie; dar ei au știut să înlăture acest nor. Cearta origenistă a pus o vrăjmășie de moarte între prietenii incomparabili Ieronim și Rufin. Dar, la bătrînețe, Ieronim scria lui Rufin rugîndu-l să se împacă și să se ierte unul pe altul: «Am greșit la tinerețe; să ne îndreptăm la bătrînețe! Dacă ești frate, bucură-te de îndreptarea mea. Dacă sînt prieten, trebuia să te felicit pentru convertirea ta... Iartă-mă că în tinerețe am lăudat erudiția și exegeza lui Origen, înainte de a-i fi cunoscut mai de aproape erezia; și te voi ierta și eu pe tine că, om cu părul alb, ai scris o apologie a cărilor lui... Să ne dăm mîinile, să ne unim sufletele»¹⁴¹).

4. *Prietenia între sexe.* S-au închețat adesea prietenii de o rară puritate și frumusețe între Părinții ai Bisericii și femei credincioase de elită ale timpului lor. Iată pe Sf. Ioan Gură de Aur ducînd o întreagă corespondență cu văduva și diaconisa Olympiada, pe care vrea s-o ușureze de tristețea și amărăciunea în care căzușese această nobilă femeie, în urma exilării părintelui ei sufletesc. Spre deosebire de restul corespondenței sale, marele orator și duhovnic arată, în cele 17 scrisori către Olympiada, o tandrețe spirituală de o rară dulcioasă. «Suportarea absenței unei prietane iubite», scrie el corespondentei sale, «nu e o luptă ușoară, ci una care cere un suflet curajos și o cugetare înțeleaptă. Cine spune așa? Cine iubește cu adevărat, cine cunoaște puterea prieteniei, știe ce înseamnă aceasta... Ceea ce mi se pare că te îndurerază, nu e numai lucrul despre care s-a vorbit, dar și despărțirea de nimicil care sînt eu. Tu plîngi mereu această despărțire. Tu spui tuturor: nu mai aud cuvîntul său, nu mai gust învățătura cu care mă obișnuisem, sînt încolțirea foamei. Sufărăm lucrul cu care Dumnezeu amenința odinioară pe evrei: nu foamea de pine, nici setea de apă, ci foamea de învățătura dumnezeiască. Ce voi răspunde eu la aceasta? Că în absența mea, poți să stai de vorbă cu cărțile mele. In ce mai privește, voi avea toată grija, dacă găsesc curieri, să-ți trimit scrisori multe și lungi. Dorești să mă auzi vorbind cu viu grai? Poate se va întimpla și aceasta și mă vei vedea, dacă Dumnezeu o îngăduie; sau, mai de grabă, să nu spun poate; sigur!»¹⁴²).

O bună parte din corespondența Fericitului Ieronim — și poate cea mai interesantă — este cea avută cu doamne din societatea romană creștină, dintre care unele l-au urmat la Betleem, unde a întemelat vestite așezări de viață monahală, altele au rămas la Roma ducînd viața de familie. Din scrisorile adresate atât unora cit și altora transpiră atîta grijă pentru sufletul lor, atîta delicatețe pentru preocupările lor religioase sau profane, pentru educația lor, pentru ținuta lor, încît cu greu s-ar putea găsi aiurea un cod mai ideal pentru viața femeii creștine la toate vîrstele și în toate situațiile. Prietenia lui Ieronim cu atîtea femei cucernice ale vremii sale i-a adus unorii neplăceri serioase, dar ea a fost roditoare pentru viața creștină.

5. *Prietenia între creștini și păgîni.* Prietenia creștină era așa de desăvîrșită, încît ea depășea hotarele creștinismului. Se cunosc legăturile dintre unii mari creștini și unii mari păgîni, ca acelea dintre cașadocieni și Libaniu. Unele scrisori ale lui Vasile cel Mare către Libaniu și ale lui Libaniu către Vasile cel Mare cuprind — în măsura în care ei sînt autentice — atîta bunătațe și sinceritate, încît ele pot servi de model pentru corespondența dintre mulți creștini. La fel scrisorile lui Synesiu de Cyrene către filozofa neplatonică Hypatia.

139. Idem, *op. cit.*, XXI, 3, 4.

140. Idem, *op. cit.*, XXII, 3. Asupra vieții studențești a eroilor noștri la Atena, cf. și Stanislas Giet, *Susimes — Une méprise de Saint Basile*, Paris, Librairie Le-coffre, Gabalda et comp., Editeurs, 1941, pp. 23-36.

141. Ieronim, *Contra lui Rufin*, III, 9, 3, 4, 2, în *Florentium Hieronymianum*, recensuit, A. Ficarra, Torino, p. 161.

142. Sf. Ioan Gură de Aur, *Scrisoarea II-a către Olympiada*, 11, trad. Ph. Logrand, *op. cit.*, pp. 183-184.

În nicio altă religie și cultură, floarea prieteniei nu a crescut așa de mareț și nu a răspândit atîta parfum ca în creștinism. În rugăciunile lor către Dumnezeu, creștinii se roagă întîi pentru prietenii lor și apoi pentru ei, observă Sf. Ioan Gură de Aur¹⁴³). Deși uzul cerea ca prietenia să se închege numai între două sau puține persoane, Biserica Mintuitorului, în care fiii ei practicau frecvent acest sistem, creu totuși mii de prieteni și dorea, cum dorește și astăzi, ca toți oamenii să fie prieteni. Nu sînt ei toți frați, ca filii ai aceluiși Părinte? Pentru ce ești singur? Pentru ce nu-ți faci mulți prieteni? Pentru ce nu te faci creatorul dragostei?, strigă Patriarhul dragostei¹⁴⁴). Pentru ce mărginim dragostea noastră la unul sau doi? Săracul cu prieteni e mai bogat ca bogății. Cit de mult ar crește puterea noastră, dacă am avea 1000 sau 2000 de prieteni!¹⁴⁵). Dacă ne gîndim cît de greu este să avem un singur prieten adevărat, ce ideal reprezintă doctrina creștină despre prietenie!

6. *Prietenia ca forță divină universală.* Concepția specific creștină despre prietenie, presărată în majoritatea operelor literare creștine și practică în deosebiri de Biserica primară, e redată plastic și integral de poetul și teologul Teodor Prodromul, din sec. XII, în poezia *Exilul prieteniei*¹⁴⁶). Inspirată, de sigur, din spectacolul uneori jalnic al curții bizantine, unde adesea intriga și perfidia zădărniceau intențiile cele mai bune, *Exilul prieteniei* ridică problema dragostei și dușmăniei la un înalt nivel teologic și speculativ. Deși teoria lui Empedocle despre atracția și repulsiunea elementelor cosmice prin prietenie și discordie este criticată, totuși Teodor Prodromul reia problema aproape în același fel, dar o tratează pe plan general creștin. Pe drept cuvînt, Teodor Prodromul a fost numit Empedocle-le creștin¹⁴⁷). Dar Prodromul e mai mult decît Empedocle. El face din prietenie și dragoste nu numai o necesitate ontologică, ci sensul însuși al existenței.

Iată ce relatează poezia sub forma unui dialog între prietenie și un străin. Prietenia povestește că ea a fost repudiată de soțul ei, lumea, sau viața omenească. Ea arată înlăcrimată, îndurerată, tristă, cu părul despletit, privind în pămînt, cu tenul palid, cu haină de jale, cu cîngătoarea și sandalele murdare¹⁴⁸): Soțul, adică lumea, s-a unit cu dușmănia, la indemnul slujnicii lui, care e nebunia. Acum ea se duce la Dumnezeu și Tatăl, fiindcă a fost lovită peste amîndoi obrajii, călcată în picioare, insultată și izgonită¹⁴⁹). La stăruința străinului, prietenia și el se așează sub un pin, iar ea povestește pe larg rolul ei în existență.

Eu, zice prietenia, mă găsesc de la început într-o unire pură cu Dumnezeu în Sfînta Treime¹⁵⁰). De asemenea stau în legătură cu inteligențele netrupești de rangul al doilea, cu cele trei triade de sus, adică cu Heruvimii, cu Serafimii, cu Tronurile și cu celelalte oști nemateriale. Eu sînt în ele și eu stabilesc legătura între ele și cu Dumnezeu. Eu împletesc într-un singur lanț și unesc într-un singur tot atîtea nesfîrșite mulțimi ale Cerului. Creațiunea cerească întregă stă în puterea și în paza mea¹⁵¹).

Prietenia ține plenitudinea cosmică și creațiunea de jos. Se înșela Empedocle cînd preînțea că discordia sau disputa e autorul celor de jos¹⁵²). Prietenia ține armonia neînfrîntă a marelui și largului cer, a stelelor, a lumii, ea menține fluxul plin al vieții prin combînarea naturilor contrarii, ea face posibile anotîmpurile și tot ceea ce menține existența creaturală¹⁵³).

Viața omenească însăși e fructul prieteniei: sănătatea și frumusețea sînt operele ei¹⁵⁴).

Prietenia este creatoarea civilizației; ea a învățat pe oameni să apropie pietrele și cărămizile cu care se clădesc zidurile cetăților, ea a elaborat meșteșugurile și

143. Idem, *Despre dragoste și prietenie*, p. 19.

144. Idem, *op. cit.*, p. 8.

145. Idem, *op. cit.*, p. 12.

146. Teodor Prodromul, *Exilul prieteniei*, Migne, P.G. CXXXIII, col. 1321 B-1332 B.

147. K. Krumbacher, *Geschichte der Byzantinischen Literatur*, p. 752.

148. Teodor Prodromul, *op. cit.*, ibidem, col. 1321-1322 B.

149. Idem, *op. cit.*, ibidem, col. 1322 B-1323 A.

150. Idem, *op. cit.*, ibidem, col. 1323 B.

151. Idem, *op. cit.*, ibidem, col. 1323 B-1324 A.

152. Idem, *op. cit.*, ibidem, col. 1324 A.

153. Idem, *op. cit.*, ibidem, col. 1324 AB-1325 AB.

artele, ea leagă pe moșteșugar de moșteșugar, ca prin creațiile lor parțiale unite să facă posibilă apariția liniilor mari ale artei¹⁵⁴).

«Eu sint peșitoarea oricărei căsătorii; eu îndrept femeia către bărbat și bărbatul către femeie». «Totul trăiește prin mine, e în puterea mea și se menține prin mine»¹⁵⁵).

Mintuirea însăși este opera prieteniei: «Eu», zice prietenia, «am convins pe Cel ce este Dumnezeu, Făcător a toate, pecetea Tatălui, Mare Logos, Lumină atot strălucitoare, natură dumnezească, inteligență în afară de trup, esență creatoare de timp să vină pe pământ și la cele de jos, să ia fire pătimitoare, să îmbrace purpură carnală țesută din sînge feciorelnic și, vai, să sufere și să moară. Cîtă dragoste care să săvîrșească un lucru așa de mare»¹⁵⁷).

Iată rolul prieteniei în cele de sus, în cele de jos și în opera minții noastre. Este un rol decisiv în gîndirea creștină, dar și pentru gîndirea creștină, dacă făclierii ei vor fi adevărați creștini. Teodor Prodromul care, cum se vede, a împrumutat atîtea elemente din vechea cultură păgînă, are meritul nu numai de a fi încheget în frumoase versuri iambice o concepție autentic creștină, dar și de a fi stăruit asupra specificului ortodox în finalul dramei dintre prietenie și soțul ei. Deși bătută și izgonită, prietenia exclamă spre sfîrșit: «Și, totuși, eu îmi iubesc soțul; cum nu l-ași iubi eu, prietenia»¹⁵⁸). E adevărat că prietenia se căsătorește cu străinul, căruia îi pune anumite condiții, dar, în fond acest străin nu e decît soțul ei, nefericita lume de atunci, care se zbugiuma dramatic între prietenie și ură.

CONCLUZII

Prietenia e o minune între oameni. Ea poate da toate lucrurile pe care le doresc muritorii: cinstea, slava, liniștea sufletască și bucuria. Cu acestea, viața e fericită; fără ele ea e nefericită, proclamă Cicero¹⁵⁹). Nimic, zice marele orator roman, nu primim mai bun și mai plăcut de la zeli nemuritori, ca prietenia; a elimina prietenia din viața noastră, înseamnă a elimina soarele din lume¹⁶⁰).

Acesta e punctul de vedere al păgînismului. Creștinismul adîncește și amplifică acest punct de vedere, eliminînd impuritățile concepției naturiste. Poate în nici un alt punct spiritualității păgîne nu s-a apropiat atît de mult de creștinism ca în concepția despre prietenie. Lucrul se explică prin revelația naturală. Dar creștinismul nu se mărginește numai la lărgirea și purificarea concepției păgîne. El recomandă ca model sublim de prietenie pe însuși Mîntuitorul, Marele Prieten. Prietenia ideală a Mîntuitorului, pecetluită cu supremul act de afecțiune, care e moartea pentru tovarășii și frații Săi, oamenii, a împrumutat un stil nou vieții sociale a omenirii: dragostea pînă la jertfa de sine pentru semenii noștri. Pentru toți semenii noștri, nu numai pentru unul sau pentru doi, cum preconizau păgînii.

Cu toate acestea, trebuie să recunoaștem îndurerăți că prietenia adevărată este, adesea, o cenușereasă, căspretuită și alungată, ca aceea din poezia lui Teodor Prodromul.

Dacă prietenia nu e decît forma cea mai evoluată a iubirii sociale, carența prieteniei înseamnă carența iubirii.

Prietenia e lucru mare și sfînt. Ea e puritate, abnegație, jertfă. Prietenia nu se încheie pe stradă, în restaurant sau în tren. Ea nu poate fi obiectul unei aventuri, pentru a se risipi, apoi, în fumul unei alte aventuri. Ea cere o educație îngrijită, mișcătoare, îndelungată, începînd din copilărie. Educația prieteniei se face întâi în familie, de către părinți, care vor fi cei dintîi prieteni ai copiilor, apoi în școală, unde colegialitatea și tovarășia trebuie să se transforme în prietenie.

Faptele capabile să aducă prietenia în viața noastră sînt acelea pe care ea le cere străinului care o peștește: să te bucuri de binele altuia, să te doară nenorocirea altuia, să nu fii viclean, să spui ce gîndești în sufletul tău, să pui interesul tău după acela al prietenului, adesea chiar să mori pentru prieten.

154. Idem, op. cit., ibidem, col. 1325 B.

155. Idem, op. cit., ibidem, col. 1326 A: „καὶ ταχέως ἐπαντα πανὶ ταχέως (συνλῶν)

156. Idem, op. cit., ibidem, col. 1326 B, 1327 A: „ἐπιὶ τὸ πᾶν ζῆ καὶ κραταίεται καὶ μέγιστον“.

157. Idem, op. cit., ibidem, col. 1327 AB

158. Idem, op. cit., ibidem, col. 1329 A.

159. Cicero, *De amicitia*, XX, 84.

160. Idem, op. cit., XIII, 47: «Solem enim e mundo tollere videntur qui amicitiam e vita tollunt, qua nihil a dis immortalibus melius habemus, nihil jucundius».

E de mirare cum unii oameni preferă prieteniei dușmănia, cum ei nu-și pot da seama, după atâtea mii de ani, că cea dintâi înseamnă un spor de existență, adică de fericire, pe cînd cealaltă înseamnă prăbușire în negație. Teodor Prodromul plasticizează astfel înfățișarea dușmăniei și a prieteniei: dușmănia este o sinteză de «sînge ucigaș, minii pline de sînge, chip palid, obraji lăsați, voce aspră, mai degrabă barbară, insultă care arată nedemnităte, acreală, strigăt și atîta tumult... o bacantă sălbatică»¹⁶³). Prietenia se prezintă pe sine astfel: «Eu am înfățișare grațioasă și privire blîndă. Cea mai mare parte a timpului, eu surd și respir farmec. Dacă trebuie să vorbesc, o fac cu atîta dulceață! Dacă trebuie să rîd, o fac cu atîta discreție! Cînd îmbrățișez, nu-mi vezi minile; cînd merg, nu-ți dai seama dacă am picioare. Mă hrănesc cînd cu prăjituri, cînd cu sărături, dar nu prefer sărăturilor prăjiturile. Privesc cu multă ardoare la cei buni, sufăr de slăbiciunea vederii cînd e vorba de unul rău. Mă feresc de două rele generale: ipocrizia și ușurătatea»¹⁶⁴).

Pe care din aceste două personaje le vom urma? Pe acela care răspîndește ură și are minile pline de sînge, sau pe cel blînd, discret și plin de farmec? Pus într-o situație asemănătoare, Heracle a știut să aleagă. Vom ști și noi.

În orice caz, preferăm dușmanilor pe prieteni. Prietenii sînt mai credincioși ca paznicii împăratului. Aceștia din urmă păzesc pe împărat de frică și de nevoile, pe cînd prietenii o fac din dragoste și cu bunăvoință. Împăratul se teme de paznicii săi, pe cînd cel iubit are mai multă încredere în prietenii decît în el însuși¹⁶⁵). Trofeele prieteniei sînt ca o liră: «După cum coardele lirei sînt multe, dar dau o singură melodie și scot o cîntare plăcută, tot astfel și cei care sînt strînși într-un singur gînd, dau drumul cîntării melodioase a dragostei»¹⁶⁶).

Ci prietenia este o muzică fără egal. Cîntați imnul prieteniei din inimi curate!

Preot Prof. IOAN G. COMAN

ORIGINEA ISTORICĂ A VOTURILOR MONAHALE

1. PROBLEMA VOTURILOR MONAHALE

Intr-un articol intitulat «Regulamentul pentru organizarea vieții monahale», apărut în «Buletinul Oficial al Patriarhiei Romîne», se scrie în legătură cu făgăduințele monahale, următoarele: «Art. 74 Statut și 1 Regulament impart, ca de obicei, făgăduințele monahale în trei: înfrînarea sau castitatea, sărăcia de bună voie sau neagoniseala, și ascultarea sau supunerea necondiționată. Este o împărțire care apare pentru prima dată în ordinul franciscanilor. Altminteri, din niciun sfînt Părinte și nici din moliftete ce se citesc la tunderea în monahism, nu reuzită că numai aceste trei sînt făgăduințele monahale», și apoi continuă: «La Sfîntul Pahomie și ceilalți contemporani ai lui nu găsim nicio urmă despre aceste trei voturi»¹⁾.

Socotim că afirmațiunea aceasta are nevoile de o atență precizare, deoarece felul în care este formulată poate da naștere la anumite echivocuri. Într-adevăr, dacă «la Sfîntul Pahomie și la ceilalți contemporani ai lui nu găsim nicio urmă despre aceste trei voturi», ar însemna că pe vremea marilor întemeietori de viață monahală (sec. IV) voturile monahale nu erau cunoscute. Dar este, oare, concluzia aceasta un adevăr istoric? Apar, oare, voturile monahale, abia după ce se pun bazele monahismului organizat? Sînt ele, oare, străine de Biserica creștină primară și de învățătura întemeietorului ei? Cercetarea originii istorice a voturilor monahale se impune astfel cu necesitate, pentru lămurirea adevărului cu privire la ele.

163. Teodor Prodromul, *op. cit.*, *ibidem*, col. 1328 B-1329 A.

164. *Idem*, *op. cit.*, *ibidem*, col. 1328 AB.

165. Sf. Ioan Hrisostom, *op. cit.*, p. 12.

166. *Idem*, *op. cit.*, p. 13, trad. cit.

1. Ierom. Ioasaf Popa, *Regulamentul pentru organizarea vieții monahale*, publicat în revista «Biserica Ortodoxă Romînă», nr. 11-12, 1963, pp. 1162-1163.

Cel dintîi care a eflorat problema originii istorice a voturilor monahale a fost, după cite cunoaştem, Martin Luther, părintele protestantismului. Într-o lucrare asupra voturilor monahale, Luther zice: «Sfîntul Antonie, cel dintîi părinte al monahilor şi începător al vieţii monahale a hotărît şi a învăţat, cît se poate de înţelept şi de creştineşte, că nu trebuie să încercăm (să facem) nimic, care să nu aibă autoritatea Scripturii. Şi, el însuşi, nu a cunoscut cîtuşi de puţin felul acesta de devoţiune şi de ceremonial al monahilor, ci a locuit în chip liber pustiit şi a trăit celib, în chip liber, după modelul Evanghellei. Cel ce i-au urmat lui au făcut din instituiţia lui un vot, o necesitate şi o servitute, neurmărind altceva decît forma şi imitarea amăgi-toare a regulii lui Antonie, care este regula lui Hristos, fiind minaiţi numai de gin-duri omenestii» 2).

Luther era îndreptăţit să afirme aceste lucruri mai ales pentru faptul că el, înainte de a fi reformator, fusese călugăr şi depusese, deci, cele trei voturi monahale, pe care, la un moment dat, s-a hotărît să le calce. Pe de altă parte voturile monahale implicînd ideea faptei meritatorii în actul mîntuirii, era necesar ca Luther, care ridică principiul mîntuirii «sola fide» la rangul de dogmă, să lupte împotriva lor, căutînd să le dovedească drept neevangelice.

Deşi Luther lupta împotriva voturilor monahale şi arăta că ele nu au fost cunoscute de Sf. Antonie, totuşi este tot atît de adevărat că el recunoaşte existenţa lor, chiar în vremea urmaşilor Sf. Antonie, şi ca atare la mijlocul sec. IV.

Din cele de mai sus s-ar părea că marii legislatori ai vieţii monahale: Sf. Antonie, în Egiptul mijlociu, Sf. Pahomie în Egiptul de Sus, Sf. Macarie Egipteanul, Evagrie Ponticul şi Sf. Nil Sinaitul, despărţindu-se de lume şi alegînd calea ascezei, nu pun la baza acestei acţiuni niciun vot. Ceva mai mult: Ceea ce au realizat ei, fie datorită strălucitului lor spirit, organizatoric, fie puterilor lor intelectuale şi sufleteşti deosebite, au realizat fără punerea în practică a unora dintre aceste voturi. Ne întrebăm, însă, cum se face că voturile monahale, care mai tîrziu au ajuns o condiţie indispensabilă pentru toţi candidaţii la schima monahală, au putut fi recunoscute de Biserică şi au devenit cu începere de la sinodul din Calcedon (451) îndatorire canonică pentru cei ce voiau să îmbrace chipul îngeresc? Cum se face că tundera în monahism devine, în Biserica creştină, încă de timpuriu, un act liturgic solemn 3), pe care Dionisie Areopagitul îl aşează în imediata apropiere a Sfin-telor Taine?

Din felul cum descrie Dionisie Areopagitul actul solemn al tunderii în monahism, ne putem da seama de importanţa pe care Biserica a dat-o voturilor monahale încă din sec. IV şi V 4). După ce Dionisie Areopagitul arată că monahii au fost învredniciţi de legiuirea bisericească cu o rugăciune de consacrare, prin chemarea Duhului Sfînt ἁγίου πνεύματος ἐπικλησίου care totuşi nu este ierarhică, deoarece rugăciunea de consacrare ierarhică are loc numai asupra treptelor ierarhice, vorbind despre taina desăvîrşirii monastice, zice: «Preotul stă înaintea Sf. Jertfelnic, săvîrşind rugăciunea de invocare monahicească (τὴν μοναχικὴν ἐπικλησίαν ἐρουργῶν) Iar acela, asupra căruia se săvîrşeşte această slujbă, stă în spatele preotului, nu cu amîndoi genunchii plecaţi, nici numai cu unul singur şi fără să aibă pe cap cuvintele date de Dumnezeu, ci stă numai lîngă preotul care săvîrşeşte asupra lui rugăciunea de invocare cea tainică (τὴν ἁγίου πνεύματος ἐπικλησίαν) După ce preotul termină această rugăciune de invocare, venind la acela asupra căruia o săvîrşeşte, el întrebă mai întîi, dacă se leapădă nu numai de toate felurile de vieţuire care îl despart de viaţa monahală, ci şi de toate gîndurile de acest fel ἰ: πάσαις ὑποτάσσεται ταῖς διαπραταῖς ἐν μόνον ζωαῖς, ἀλλὰ καὶ φαντασται») Apoi, înfăţişîndu-i viaţa cea cu totul desăvîrşită, îi spune că

2. Sanctus Antonius, ipsissimus manochorum pater et monasticae vitae princeps, sapientissime et christianissime censuit et docuit, nihil prorsus esse tentandum, quod auctoritatem scripturae non haberet. Et ipse devotarium hoc et ceremoniale monachorum genus prorsus ignoravit, sed libere incoluit eremum et libere coelebs vixit, iuxta formam Evangelii. Posterii eius votum, necessitatem et servitutum ex illius fecerunt, nihil nisi speciem et fallacem aemulationem Antoninae regulae, quae Christi regula est, secuti, humana tantum sapientes», în *De votis monasticis*, WA 8, 578, cit. după K. Heussi: *Der Ursprung des Mönchtums*, Tübingen, 1936, p. 1, notă.

3. Fr. Heiler, *Urkirche und Ostkirche*, München 1937, p. 376.

4. Scrierile cunoscute sub numele lui Dionisie Areopagitul datează de la sfîrşitul sec. V, dar oglîndesc în ele învăţătura şi practica bisericească așa cum se aflau ele mult mai devreme.

trebuie să se ridice cu totul deasupra vieții de rînd (ὅτι χριστὸς μέγας αὐτὸν ὑπερβασιτεύει) și pe acela, asupra căruia se săvîrșește slujba aceasta, mărturisind cu atenție toate acestea, preutul îl înseamnă cu semnul crucii, îl tunde, pronunțînd asupra lui în-treita ipostasă a dumnezeității fericiri și dezbrăcîndu-l de toate veșmintele lui, îl îmbracă cu altele, și îmbrățișîndu-l, dimpreună cu ceilalți preoți care sînt de față, îl face părtaş dumnezeieștilor Taine»⁵⁾.

Intre cele arătate de Dionisie Areopagitul, referitor la tunderea în monahism și practica de azi a Bisericii, pe care o găsim în Evhologhii, nu există nicio deosebire esențială. Dimpotrivă, citînd fie Rînduiala Schimei mici, fie Rînduiala Schimei mari, ne putem da seama perfect de bine că voturile monahale sînt condiția indispensabilă, pe care trebuie să o îndeplinească oricine vrea să devină monah.

Ordinea în care se găsesc rînduite acest e voturi, este: a) fecioria sau castitatea, b) ascultarea către cele mai-marele și către Hristos, c) rîbdarea supărărilor și strîmorărilor vieții călugărești pentru împărăția cerurilor, care potrivit cuvîntelor Domnului: «Cel ce vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea lui și să-Mi urmeze Mie» (Marcu VIII, 34), este unul și același lucru cu sărăcia de bună voie⁶⁾. Dar pe lângă aceste trei voturi capitale, formularele tunderii în monahism mai adaugă și alte condiții, bunăoară: venirea în monahism de bună voie și statornicia. Cu toate acestea importanța cea mai mare o au numai cele trei voturi monahale, care au fost respectate cu multă sfințenie în tot trecutul monahismului⁷⁾.

Din cele de mai sus rezultă că voturile monahale, așa cum sînt cunoscute în Biserica creștină a sec. V, cînd au apărut scrierile pseudo-epigrafice ale lui Dionisie Areopagitul și chiar mai înainte, deoarece este lămurit, pentru oricine, că scrierea «De Ecclesiastica Hierarhia» ne pune înainte practica din vechime a Bisericii cu privire la tunderea în monahism. Au fost cunoscute, însă, voturile monahale și mai înainte de marile înjghebări monahale ale sec. IV? Iată ceea ce vom căuta să lămurim în cele ce urmează.

2. DIFERITE CONCEPȚII DESPRE ORIGINA MONAHISMULUI

În legătură cu origina monahismului, s-au elaborat o seamă de teorii de la cele mai absurde, și pînă la cele mai aproape de adevăr. Așa spre pildă teologii protestanți raționaliști nu au șovăit cituși de puțin să documenteze că monahismul ar fi o instituție pe care creștinismul a împrumutat-o de la religiunile din afară, sau că influența anumitor tendințe filosofice ale lumii antice ar face ca aceste filosofii să reîtrăiască în creștinism, mai departe, sub forma monahismului.

Karl Heussi, în lucrarea sa asupra originii monahismului, ne înfățișează un tablou de cele mai însemnate teorii emise cu privire la origina monahismului. După el, către mijlocul sec. XIX, Mangold a încercat să găsească origina monahismului în influența terapeuților iudei asura creștinismului. Lucrarea: «De vita contemplativa», care circula sub numele lui Filon și care era foarte răspîndită la începutul creștinismului, adoptînd în parte învățătura creștină, a contribuit într-o largă măsură la înființarea monahismului creștin. Nu mult după aceea Weingarten face o nouă descoperire și anume: nu terapeuții iudei influențează creștinismul, pentru apariția monahismului creștin, ci monahii egipteni ai templului lui Serapion (Katockoi des Serapis).

Völter analizînd cu seriozitate teoria lui Weingarten, ajunge repede la concluzia că origina monahismului nu se poate lămuri cituși de puțin în felul acesta⁸⁾. Alții au căutat să afle origina monahismului în maniheism. O influență a maniheismului asupra creștinismului constată și Karl Heussi⁹⁾. Hilgenfeld a emis la 1878 teoria

5 Pseudo-Dionisie Areopagitul, *De Ecclesiastica Hierarhia*, VI, Migne, P. G. III, col. 533.

6. Der Ruf des Herrn zur Selbstverleugnung und Kreuzaufnahme (Mc. 8, 34) wird vom Origenes suf alle völlige Armut bezogen, zice W. Völker, în *Das Volkommeneheitsideal des Origenes*, Tübingen 1931, p. 220.

7. Rînduialle călugăriei și slujba înmormîntării călugărilor, București 1951, pp. 16-17 și 47; comp. și Fr. Heiler, *op. cit.*, p. 392, care bazîndu-se pe Evhologhiul editat de Rajewski, III, 202 sq., zice că la consacrarea monahicească rasoforul depune înaintea egumenului sau a episcopului cele 4 voturi: al stabilității, al castității, al ascultării și al sărăciei, pentru tot restul timpului vieții.

8. Dr. Daniel Völker, *Ursprung des Mönchtums*, Tübingen 1900, p. 38.

9. K. Heussi, *op. cit.*, p. 299.

influenței budismului asupra creștinismului, și a arătat apariția monahismului ca o urmare a acestei influențe¹⁰). În fine cercetînd lucrurile tot din punct de vedere al istoriei religiunilor, Theodor Kelm a căutat să găsească origina monahismului creștin în filosofia elenistică și în deosebi în neoplatonism. Dar este un lucru cunoscut în genere că atunci cînd neoplatonismul a început să exercite o influență oarecare asupra Bisericii creștine, monahismul creștin era în floare¹¹). Alții au căutat origina monahismului creștin în influențe de altă natură decît cele religioase. Astfel, Fr. Chr. Baur vedea în persecuții, motivul extern pentru apariția monahismului. Teza aceasta rămîne cu totul lipsită de convingere, dacă ținem seama de faptul real că monahismul nu numai că n-a luat sfîrșit odată cu încetarea persecuțiilor, ci dimpotrivă abia după încetarea persecuțiilor a început să înflorească în adevăratul înțeles al cuvîntului. Pentru Karl Heussi, origina monahismului constă în trecerea de la asceza, care se săvîrșea în mijlocul societății, la asceza care se săvîrșea în afara societății, căci, dacă din punct de vedere al exercitării virtuților creștine între monahism și vechea asceză nu este nicio deosebire, din punct de vedere al locului unde se săvîrșea asceza, la un moment dat, istoria înregistrează o deosebire: în asceza veche lipsește așa dar ceea ce pentru monahism este un lucru fundamental: «crearea unei lumi aparte, prin trăirea în chilii separate, în colonii de chilii, sau în minăstire. Monahul se desparte de locurile locuite de cei care nu sînt monahi și trăiește fie singur, fie încă cu unul sau doi monahi, fie într-o asociație monahală mare, în orice caz într-un loc separat de lume¹²). Lucrul acesta se întîmplă pentru prima dată în Egipt, în anul 300¹³).

Menționăm că toate încercările, expuse mai sus, de a explica origina monahismului, pentru noi, rămîn numai dovezi de erudiție, dar nu și dovezi de adevăr. Fiindcă monahismul creștin n-a luat ființă sub niciuna din aceste influențe religioase, filosofice, economice din afară, ci a luat naștere în chip spontan din necesitatea trăirii religioase creștine, din dorința fierbinte după desăvîrșirea vieții individuale sufletești și din necesitatea pe care au simțit-o sufletele alese din Biserica creștină, de a se apropia prin dragoste de bunul suprem al tuturor năzuințelor lăuntrice ale omului, luminat de harul Sfîntului Duh, adică de Dumnezeu. Năzuința fierbinte după Dumnezeu, iată adevărata explicație a apariției monahismului creștin. Căci, dacă este adevărat că creștinii puteau găsi pe Dumnezeu în mijlocul societății și puteau să trăiască alături de El, îndeplinindu-și cu rîvnă toate îndatoririle lor religioase și morale sub purtarea de grijă a Bisericii, apoi cu atît mai mult puteau face acest lucru în liniștea singurătății și a pustiei.

Tînărul din Evangheliile (Matei XXX, 16-22) își putea îndeplini în mijlocul societății, toate îndatoririle legale, care după Legea Veche îi puteau asigura viața veșnică. Dar pe lîngă acestea, socotea el, că ar putea fi și altele pe care se simțea în stare să le îndeplinească, de aceea întrebă pe Mîntuitorul, dacă, îi mai lipsește ceva. Mîntuitorul îi zice: «Dacă vrei să fi desăvîrșit, vinde-ți averile și le dă săracilor și vei avea comoară în cer, și vino de-Mî urmează Mie». Călea aceasta Mîntuitorul nu o împune. El numai o propune ca un îndemn pentru aceia care se socot în stare să se ridice mai presus de îndatoririle strict necesare mîntuirii personale, care se simt atrași de o dragoste și mai puternică față de Dumnezeu, deci care rîvnesc să ajungă prin strădanțiile lor, mai presus de ceea ce este strict necesar, la desăvîrșire.

Dacă din nefericire, tînărul din Evangheliile auzind sfatul Domnului a plecat intristat, istoria ne este martoră că, în decursul timpului, s-au găsit nenumărați credincioși care au pus la inimă cuvintele Domnului și le-au împlinit cu cea mai mare conștiințiozitate.

Origina monahismului creștin trebuie căutată, astfel, în dragostea înflăcărată a unora dintre creștini față de Dumnezeu și în efectul pe care dragostea aceasta îl produce, la rîndul ei, asupra lor, făcîndu-i să se devoteze din tot sufletul și din tot trupul, lui Dumnezeu, în dorul lor după desăvîrșire¹⁴).

10. Zeitschrift für Wissenschaftlichen Theologie, 1878, p. 148 sq.

11. Dr. D. Völker, op. cit., p. 40.

12. K. Heussi, op. cit., p. 53.

13. Ibidem, pp. 68-69.

14. Teodoret al Cirului. «Filotheos Istoria», Migne, P.G. LXXXII, col. 1501.

3. CE ÎNȚELEOEM PRIN VOT CA IDEAL DE DESAVIRȘIRE ?

După teologia scolastică, votul este: «o făgăduință făcută într-un chip deliberat, lui Dumnezeu, cu privire la un bun mai înalt»¹⁵). După teologia ortodoxă, votul este: «un act personal de bună voință, prin care credinciosul se leagă înaintea lui Dumnezeu, pentru a realiza o faptă deosebită vrednică morală»¹⁶). Făgăduința aceasta pe care o face cineva atunci când depune un vot, trebuie să fie un act cu totul conștient și liber, căci votul depus sub imperiul fricii sau al constrîngerii este lipsit de condițiile sale fundamentale. Luther, căutînd să motiveze ieșirea lui din disciplina vieții monahale, prin călcarea voturilor, susținea că intrarea în monahism se întimplase tocmai datorită unei spalme pe care o avusese în timpul unei furtuni, la intrarea în orașul Erfurt, cînd fusese pe punctul de a-și pierde viața: «Sub imperiul spaimii, scrie el, mai tîrziu, am făcut un vot constrîns și forțat», adică acela de a intra în monahism¹⁷).

De aceea este explicabilă grija deosebită pe care o pune Biserica atunci cînd cineva vrea să îmbrățișeze chipul Ingeresc, de a-l întreba în chip repetat și categoric dacă de bună voință vine în monahism, adică după o matură și îndelungată gîndire. Canonul 40 al sinod. V-VI ecumenic (Trulan, 692) zice în această privință: «Fiindcă este faptă foarte mintuitoare a se lipsi cineva de Dumnezeu prin retragerea din șgomotul vieții, ni se cuvine să nu primim cu pripă, fără examinare pe cei ce aleg viața monahală, ci să păstrăm norma predanistă nouă în privința aceasta de către sfinții părinți, astfel că atunci să primim votul vieții celei după Dumnezeu, cînd este întărit și făcut prin cunoaștere și judecată după dezvoltarea deplină a rațiunii¹⁸). Este curios faptul că sinodul acesta hotărăște vîrsta potrivită votului monahal, cea de zece ani, dar adaugă că «în privința acestora întîlstatătorul are cădere să examineze dacă crede că este mai favorabil a prelungi termenul pînă la introducerea și așezarea lui în viața monahicească»¹⁹). Desigur că aici poate fi vorba de intrare în mînăstire, ceea ce nu trebuie confundat cu depunerea voturilor monahale, căci Sf. Vasile cel Mare prin can. 18, fixează vîrsta depunerii votului monahal la 17 ani (can. 18)²⁰).

Grija ca votul monahal să nu fie făcut prea în grabă și fără discernămintul cuvenit a determinat întotdeauna pe conducătorii de așezări monahale să amine multă vreme tunderea în monahism a acelor ce veneau la ei prea de tineri. În «Apophegmata Sancti Macarii Aegyptii» citim următoarele: «Avva Vitimiu povestea că Avva Macarie spunea: Pe cînd mă aflam odată în Skitis, au coborît la mine doi tineri streini: Unul dintre ei avea barbă, iar celălalt abia dacă începuse să-l crească. Și venînd la mine mi-au zis: Unde este chilăa lui Avva Macarie? Dar eu le-am spus: «Ce aveți cu ei»? Și tinerii au zis: auzînd cele cu privire la el și cele cu privire la Skitis am venit să-l vedem. Le-am spus atunci: Eu sint! Și au depus metanie și au zis: Voim să rămînem aici. Dar eu văzîndu-i gîngăși, ca pe unii care veneau din lumea celor bogați le-am spus: Nu puteți sta aici! Și cel mai mare a zis: Dacă nu putem sta aici, atunci vom merge în altă parte. Și atunci mi-am zis în gînd: Pentru ce să-l alung și să-l scandalizez? Și așa oboseala li va face să plece singuri. Și le-am zis: hai, de vă faceți chilii dacă puteți. Și ei mi-au spus: Arată-ne loc și ne vom face. Deci, bătrînul le-a dat o secure și le-a arătat o stîncă tare, zicîndu-le: «Tăiați piatra aci și aduceți-vă lemne din pădure și rămîneți aci. Socoteam — zicea el — că din cauza oboselii aveau să plece. Și m-au întrebat ce vor lucra aci? Iar eu le-am spus: împletitură și am luat o ramură din pădure și le-am arătat cum se împletește și cum trebuie să coasă împletitura și le-am zis: faceți coșuri și aduceți-le pasnicilor și vă vor aduce pline. Deci eu am plecat mai departe. Aceștia au rămas mai departe acolo, lucrînd, tăcînd și rugîndu-se, pînă ce s-au pristăvit întru

15. Promissio deliberata Deo facta de meliore bono, J. B. Bouvier, Institutiones Theologicae ad usum seminariorum, ed. tertia, t. V, Parisiis 1862, p. 266.

16. Prof. Dr. Șerban Ionescu, Morală specială, curs dactilografiat, editat sub îngrijirea Pr. Asist. I. Lăncrăjan și stud. Dobre Marin, an. IV, 1940, p. 196.

17. Dom Ch. Poulet, Histoire de l'Eglise, ed. IV, vol. II, Paris 1830, p. 5.

18. Dr. N. Mișă, Canoanele Bisericii Ortodoxe Române însoțite de comentarii, 2. vol. Arad, Tipografia Diecezană, 1931, trad. de Uroș Kovincici și Dr. Nicolae Popovici, vol. I, partea II-a, p. 408.

19. Ibidem.

20. Dr. N. Mișă, op. cit., vol. II, partea II-a, p. 73.

sfințenie. La moartea lor, marele ascet a chemat și pe alți monahi și le-a zis: «Veniți de vedeți martiriul micilor pelerini»²¹).

Tot pentru a se dovedi voința fermă și deliberarea de a îmbrățișa cinul monahal cu toate privațiunile lui, dar totodată și cu toate adîncimile lui de trăire sufletească, s-au introdus și încercările care se fac mai înainte de tundere în monahism. Can. 41 al sin. V-VI ecumenic zice, referitor la acest punct: «Cei de prin cetăți sau sate, voind să se retragă în locuri închise și să se îngrijească de sine în singurătate, mai întîi trebuie să intre în minăstire și să se deprindă cu viața singuratică, și vreme de trei ani să se supună exarhului minăstirii întru frica lui Dumnezeu, și să împlinească ascultarea întru toate, cum se cuvine, și astfel să mărturisească benevol și din toată inima, despre care să se cerceteze de către superiorul locului. Astfel, au să petreacă afară de locul închis ca mai bine să se arate intențiunea lor»²²).

Ne întrebăm însă, care este «bunul mai înalt» în vederea căruia se face votul? Care este bunul după care năzuiește cel ce depune voturile monahale?

În formularul de tundere în monahism, prima întrebare pusă candidatului la viața monahală, de către cel ce săvîrșește tunderea, este aceasta: «De ce ai venit, frate: căzînd înaintea sf. Jertfelnic și a acestei sfinte adunări?» Iar răspunsul este: «Dorind viața pustnicească». Desigur că astăzi nu se înțelege prea mult prin cuvintele acestea. Păreră comună este că «dorirea vieții pustnicești» se reduce la trăirea retrasă la minăstire, participarea la slujbele religioase în conformitate cu pravila minăstirească, săvîrșirea unei munci oarecare, în afara orelor de rugăciune, citirea Sfințelor Scripturi și așteptarea cu umilință și răbdare a timpului, cînd Drepul Judecător va binevoi să pronunțe sentința de răsplătire pentru o viață trăită în chip cuvios. Și aceasta de bună seamă că este în cele mai fericite cazuri, căci în genere vorbind mulți dintre cei ce petrec în incinta minăstirilor nu se deosebesc întru nimic de cei din afară, cit privește fondul lăuntric al vieții lor monahale.

Dacă cercetăm trecutul monahismului și al Bisericii creștine, vedem că lucrurile se petreceau cu totul altfel. Căci viața pustnicească o doreau cu înflăcărare nu-mai cei pătrunși adînc în inimă de dorul lui Dumnezeu²³). Deci: hotărîrea de a îmbrățișa viața monahală constituia expresiunea cea mai curată și strictă a dorinței după desăvîrșirea vieții. Iar dorința aceasta după desăvîrșirea vieții era atît de vie și de molipsitoare, încît ea făcea să se populeze pusturile și, acolo, să se pogoare cerul pe pămînt. Într-o scrisoare pe care o trimite Sf. Vasile cel Mare, Sfîntului Grigorie Nazianzianul și prin care îl îndeamnă să vie la Anesi, ca să trăiască împreună viața monahală, iată ce zice marele Sfînt: «Ce poate fi mai sublim, decît a reproduce pe pămînt cereștile concerte ale îngerilor? Cînd se ivesc zorile să glorificăm pe creator prin imne, cîntări și rugăciuni, iar cînd soarele răspîndește mai cu belșug razele, să lucrăm, iarăși, neîncetat, a-L slăvi prin rugăciuni...»²⁴).

4. IDEALUL DESĂVÎRȘIRII VIEȚII, LA APARIȚIA MONAHISMULUI

De bună seamă că, în chip curent origina monahismului se leagă de activitatea organizatorică și legislativă a marilor monahi ai secolului IV, dar aceasta nu îndreptățește pe nimeni să susțină că mai înainte de ei nu existau monahi. După cum am văzut mai sus Karl Heussi fixează trecerea de la ascetismul din sinul societății la monahismul din locurile retrase de societate în secolul III. Păreră noastră, potrivit indicilor pe care ni le fixează viața Bisericii creștine primare, este că asceza din mijlocul societății a funcționat chiar de la începuturile Bisericii paralel și concomitent cu asceza din afara societății. Nu persecuțiile sînt deci, cele ce au dat naștere ascetismului creștin. Cel mult persecuțiile au favorizat viața ascetică, ruperea de lume și de societate și trăirea intensă în duhul creștin.

La apariția marilor organizatori ai vieții monahale, deci, mădularele Bisericii creștine se găseau în fața unui ideal de desăvîrșire, cristalizat dealungul celor trei secole de existență, lucru care este arătat mai mult ca oriunde în scrierile marelui

21. «Apophtegmata Sancti Macarii Aegyptii», Migne, P.G. XXXIV, pct. 33. col. 253-255.

22. Dr. N. Milaș, op. cit., vol. I, p. II, p. 410.

23. Comp. Dr. Erich Klostermann, Origenes Werke, III Bd., Leipzig 1901. Omilia la Ieremia XVI, 4, p. 136.

24. Sf. Vasile cel Mare, Arhiepiscopul Kesareei Kapadociei (329-379), trad. de Iosif, Mitropolit primat, 1898, p. 68.

Origen, care devine astfel pentru monahismul de după el unul dintre cei mai prețuiți bărbați ai Bisericii creștine.

Acest ideal de desăvârșire se concretiza în rugăciunea și în imitarea lui Hristos. Rugăciunea nu trebuie să se facă decit pentru lucrările mari și cerești, pentru ca prin ea să cerem cunoștința dumnezeiască și dobândirea de virtuți²⁵).

Cît privește urmarea sau imitarea lui Hristos, Walther Völker zice: «Alături de rugăciune necesitatea urmării lui Hristos este, în toată amploarea ei o oglindă a idealului origenist al desăvârșirii»²⁶). Atit în comentariul la Evanghelia Sf. Matei, cit și în comentariul la Epistolele pauline, Origen înfățișează imitarea lui Hristos ca pe cel mai înalt ideal al viețuirii creștine. Intrucit el arată că imitarea lui Hristos nu o poate săvârși decit ascetul, Origen se dovedește și prin aceasta un precursor al monahismului²⁷). Ceva mai mult, el este mărturia grăitoare a înălțimii pînă la care se ridicase gîndirea creștină în prima jumătate a sec. III, gîndire care nu rămînea numai un lucru teoretic, ci era pusă în practică de nenumărate suflete de elită ale timpului.

Ajungerea acestui ideal sublim se putea realiza, după cum se poate vedea din scrierile lui Origen, numai prin aducerea la îndeplinire a sfaturilor evanghelice care au reprezentat întotdeauna în Biserica creștină mijloacele cele mai bune pentru desăvârșirea vieții. Este drept că Origen nu ne înfățișează acest lucru sistematic și nici nu ne spune precis că acel ce se hotărăște pentru urmarea lui Hristos are nevoie să deponă anumite voturi. Cu toate acestea, el ne arată, că, nu poate ajunge la desăvârșire cine nu este sărac și nici cel ce nu se leapădă de lume și nu-și ia crucea. Renunțarea la avere și lepădarea de lume, urmarea întru totul a lui Hristos, care a zis despre bine: «Vulpile au vizuini, iar păsările cerului culburi, dar Fiul omului nu are unde să-și plece capul» (Luca IX, 58), constituie astfel pentru Origen, datorită pe care trebuie să o îndeplinească acela care dorește să se devoteze întru totul și cu adevărat idealului creștin. «Chemarea Domnului la lepădarea de sine și la luarea crucii (Marcu VIII, 34) este pusă de Origen în legătură cu renunțarea hotărîtă la lume și totodată și cu părăsirea tatălui și a mamei, căci și aceștia sînt o piedică în ceea ce privește urmarea continuă a lui Hristos²⁸).

În afară de sârăcia aceasta de bună voie, de renunțare la lume și la tot ce ne leagă de ea, Origen subliniază de asemenea în multe locuri din operele sale necesitatea castității, pentru toți cei ce voiesc să se dedice viețuirii lui Dumnezeu. Deci, el consideră adeseori necesitatea castității în legătură cu luarea crucii lui Hristos. Răstignirea trupului Mîntuitorului pe cruce, este un exemplu pentru noi de cum trebuie să procedeze și ascetul cu trupul său, căci numai cel ce trăiește în castitate își crucifică poftele carnale ale trupului. Deasemenea el zice: «Omnis qui castitate vivens imitatur Christum»²⁹).

Deasemenea ascultarea, adică cel de a-l treiea sfat evanghelic, care se oglindește în votul ascultării din monahism, este asemănată de Origen, în multe locuri, cu ascultarea Mîntuitorului față de Tatăl din ceruri, care a fost o ascultare întru totul desăvârșită și arată că ascultarea de Biserică, echivalează cu ascultarea de Hristos «imitatio oboedientiae exequatur oboedintiae Christi»³⁰).

După cum vedem din cele de mai sus, idealul desăvârșirii creștine, pe care ni-l înfățișează Origen, la mijlocul sec. III, se rezumă în ultima analiză la rugăciune și la imitarea lui Hristos, care se poate realiza de către cel ce vrea să se desăvârșesc și să-și ia crucea și să urmeze lui Hristos, prin sârăcia de bună voie și lepădarea de lume, prin castitate și ascultarea de Biserică, ceea ce este egal cu ascultarea de oamenii Bisericii, de cei mai înalțați pe calea desăvârșirii creștinești. Este pentru prima dată cînd întîlnim în istoria Bisericii noastre idealul desăvârșirii expus într-o formă atit de categorică și cuprinzătoare. Că acest ideal, în ultimă analiză nu este ceva creat de Origen ad-hoc, este de la sine înțeles. Origen nu face altceva,

25. A se vedea felul cum trebuie făcută rugăciunea, înfățișat de Origen la W. Völker, op. cit., p. 218.

26. Idem, op. cit., pp. 214-215.

27. Idem, pp. 215 și 219.

28. Idem, p. 220.

29. Com. la Levitic H. 9, 2, 420, 23, cit. după Völker, op. cit., p. 221, nota 3, cit. după Dr. Erich Klostermann, *Origenes Werke*, Bd. VI, Leipzig 1920, p. 420.

30. Com. la Cîntarea Cîntărilor, II, 156, 19, cit. după Völker, op. cit., p. 221, cit. după Dr. Erich Klostermann, *Origenes Werke*, Bd. VIII, Leipzig 1901.

deci să întuiască și să formuleze în gândurile răspindite în întreaga sa operă idealul creștinesc de viață desăvârșită, pe care îl găsim și mai înainte de el, în Biserica primară, idealul de viață care a fost propus, pentru prima oară de însuși Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. De aceea în cele ce urmează vom căuta să studiem acest ideal de viață, care, după cum am văzut, se exprimă în cele trei voturi monahale, în scrierile Noului Testament, ca și în literatura bisericească a sec. I și II.

5. SFATUL EVANGHELIC ÎN GENERE

Mîntuitorul Iisus Hristos a venit în lume ca să scoată pe omi din robia păcatului și să-l ridice la starea de fericire pe care a avut-o Adam, înainte de a păcătui, împăcîndu-l astfel cu Dumnezeu. Dar la crearea Adam a avut înscris în el de către Ziditor toate posibilitățile de desăvîrșire, pe care însă, după cîte vedem din Sfînta Scriptură, nu numai că nu le-a pus în practică, ci dimpotrivă, el nu a păstrat prea multă vreme nici măcar starea normală a raporturilor lui cu Ziditorul, deoarece a căzut în păcat. Restabilirea omului în toate prerogativele pe care acesta le-a avut la creare, este opera mîntuitoare a Domnului, pe care a săvîrșit-o numai din dragoste nemărginită față de om. Adam, dacă nu ar fi păcătuit, ar fi putut rămîne în raporturi normale cu Dumnezeu, chiar dacă el nu și-ar fi pus la contribuție forțele proprii pentru a se desăvîrși din ce în ce mai mult și a pătrunde din ce în ce mai mult în înțelegerea și trăirea adîncă a Dumnezeirii. Mîntuitorul Iisus Hristos a arătat celor ce-L ascultau, puțința de a se mîntui, de a se face din nou plăcuți Tatălui din ceruri, dar totodată a arătat celor ce ar voi să se desăvîrșesc în ceea ce privește raporturile lor cu Dumnezeu și care caută din proprie voință să pătrundă cît mai mult în tainele Dumnezeirii, calea prin care să-și satisfacă întru totul această dorință nobilă după desăvîrșire.

Lucrul este clar, că în afară de poruncile pe care El le-a dat oamenilor și care sînt absolut necesare pentru dobîndirea mîntuirii (fără ducerea la îndeplinire a lor nu este deci cu puțință creștinului să se mîntuiască), El a mai dat oamenilor celor ce ar vrea să se desăvîrșesc și mai mult în ceea ce privește raporturile lor cu Dumnezeu, sfaturile de care aceștia aveau nevoie, pentru realizarea unei dorințe atât de înalte. «Astfel, există diferite grade de perfecționare, potrivit puterilor și silințelor individuale. Desăvîrșirea deplină se va ajunge în viața de dincolo»³¹).

Mîntuitorul Hristos, însuși, a făcut deosebirea categorică între sfatul evanghelic, pe care nu toți sînt datori să-l aducă la îndeplinire, ci numai cei ce vor și se simt în stare, și porunca evanghelică, obligatorie pentru toți credincioșii, în ceea ce privește dobîndirea mîntuirii. La întrebarea pusă de farisei cu privire la dreptul de a se despărți cineva de femeia sa, Mîntuitorul dă răspunsul cuvenit, arătînd care trebuie să fie raporturile adevărate dintre soț și soție și adăogă: «Nu toți cuprind cuvîntul acesta, ci numai cei cărora le este dat»³²), vrînd să arate că în afară și mai presus de legăturile căsătoriei, omul poate trăi în desăvîrșită castitate și feciorie. Desigur că acest lucru nu este o datorie pentru nimeni, este numai un sfat, care, pe cei ce sînt în stare să-l aducă la îndeplinire îl apropie și mai mult de Dumnezeu.

Consecvent învățăturii Mîntuitorului Iisus Hristos, Sf. Apostol Pavel dă la rîndul său aceleași sfaturi zicînd: «Cu privire la feciorie n-am poruncă de la Domnul, dau însă un sfat»³³). Ceea ce spune despre feciorie este cu totul valabil și cu privire la sărăcia de bună voie și la ascultare, adică la celelalte două sfaturi evanghelice, după cum vom vedea mai jos.

Deosebirea dintre ceea ce este necesar cu stringență în actul mîntuirii și ceea ce este lăsat la buna dispoziția a fiecăruia în ceea ce privește procesul desăvîrșirii morale este cunoscută în Biserica creștină chiar de la început. Astfel, ca să nu ne referim decît la literatura Părinților Apostolici, vom cita mai jos următoarele locuri: Învățătura celor doisprezece Apostoli, care zice: «Dacă poți purta întreg jugul Domnului, vei fi desăvîrșit, dacă însă nu ești în stare, fă numai ce poți». Este lucru lămurit că «întreg jugul Domnului, se referă atît la poruncile cît și la sfaturi, sau, ca să ne exprimăm mai bine, se referă la sfaturile evanghelice, care cuprind în sine și poruncile (Sf. Matei XIX, 21), iar cuvintele «ceea ce poți».

31. D. Spînu, *Sfaturile evanghelice în doctrina Moralei catolice-ortodoxe*, 1928, pagina 11.

32. Matei XIX, 11.

33. Corinteni VII, 23.

privesc poruncile necesare mîntuirii, care, după cum observă D. Spînu, nu întrec marginile puterilor omenești obișnuite, cînd omul vrea și se silește să le observe³⁴). Păstorul lui Herma zice «Păzește poruncile Domnului și vei fi cercat și înscris în numărul celor ce păzesc poruncile lui. Dacă însă vrei să adaogi, pe lângă cele poruncite de Domnul vreun oarecare alt bine, îți vei cîștiga vrednicie mai mare și mai onorat vei fi la Domnul, decît aveai să fii»³⁵).

Din aceste două locuri citate, înțelegem că în Biserica primară sfaturile evanghelice au fost înțelese în stricta lor însemnătate și că cel doritori de viață desăvîrșită au avut la îndemînă mijlocul cel mai potrivit pentru realizarea acestei dorințe sublime a lor. De altfel se pare că încetul cu încetul s-a format convingerea că îndeplinirea poruncilor este o datorie care obligă pe toți cei ce vor să dobîndească mîntuirea și că singure sfaturile evanghelice sînt în stare să dovedească rîvna personală a credinciosului, de a se arăta bine plăcut Domnului nu ca unul ce-și face datoria, ci ca unul care se străduiește să depășească această datorie, din dragoste neafîrșită față de Dumnezeu și pentru a se arăta și mai vrednic de dragostea pe care i-a arătat-o în primul rînd Tatăl din ceruri, prin trimiterea Unicului său Fiu în lume, pentru mîntuirea neamului omnesc.

6. SFATURILE EVANGHELICE CERCETATE ÎN PARTE

a) Sărăcia de bună voie.

Locul clasic din care se desprinde sfatul acesta este în Sfînta Evanghelle³⁶). Cum că cuvintele pe care Mîntuitorul le rostește tînărului bogat «Dacă vorești să fi desăvîrșit mergi, vinde averea ta și o dă săracilor și vei avea comoară în cer și vino, apoi, și-Mi urmează Mie», nu sînt o poruncă, ci numai un sfat, ele nu sînt ca poruncile legii absolut necesare de adus la îndeplinire, pentru dobîndirea mîntuirii, ci se referă exclusiv la aceia care, împlînindu-și cu punctualitate toate poruncile legii, de care depinde mîntuirea lor, ar voi totuși să progreseze și mai mult pe calea desăvîrșirii, rezultă cu prisosință din contest. Tînărul bogat, îndeplinea întru totul poruncile Legii Vechi, dar el se simțea în stare de ceva mai mult. El nu a venit ca să îspitească pe Mîntuitorul, după cum observă pe bună dreptate Sf. Ioan Hrisostom³⁷), ci, din dorința sinceră de a afla calea desăvîrșirii. Dacă sfatul pe care i l-a dat Mîntuitorul a fost prea greu pentru el, apoi nu este mai puțin adevărat că în trecutul Bisericii noastre s-au găsit nenumărate suflete de aleși, care înțelegînd așa cum se cuvine sfatul Mîntuitorului, și-au vîndut averile, le-au împărțit săracilor și apoi au luat calea singurătății, pentru ca acolo să se simtă în imediata apropiere a lui Dumnezeu și prin rugăciune și meditație să urce treptele celei mai înalte desăvîrșiri.

Dorința de desăvîrșire a vieții și de împlinire nu numai a poruncilor Domnului, ci și a sfaturilor pe care le-a dat El, a făcut ca în Biserica creștină primară de la Ierusalim toți cei ce aveau averi, venind la creștinism, să meargă și să le vîndă, iar prețul lor să vină și să-l pună la picioarele Apostolilor, pentru ca din el să se cumpere toate cele necesare celor lipsiți. Faptele Apostolilor ne descriu situația aceasta, în felul următor: «Iar mulțimea celor ce au crezut avea o inimă și un suflet: și niciunul nu zicea de averea lui că este a lui, ci toate le erau comune... Și nu era nimeni dintre ei lipsit, că toți care aveau țarine sau case, vînzîndu-le aduceau prețurile celor vîndute, și le puneau la picioarele Apostolilor și se împărțea tuturor după cum avea fiecare trebuință»³⁸).

De bună seamă că comunitatea de la Ierusalim, imediat după Înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos la ceruri, fusese cuprinsă de-a dreptul de entuziasmul desăvîrșirii, care nu poate fi starea comună a tuturor pe lumea aceasta. Din această

34. D. Spînu, op. cit., p. 21.

35. Mandata Domini custodi, et eris probatus, et scriberis in numero eorum, qui custodiunt mandata eius. Si autem praeter ea quae mandavit Dominus, aliquid boni adjeceris, majorem dignitatem tibi conquiret et honoratior apud Dominum eris quam eras futurus, Pastor Hermae, III, 5, 3, Migne, P. G. II, col. 599-960.

36. Matei XIX, 21, vol. LVII, paralel Lc. X, 17-28; Luca XVIII, 16.

37. Sf. Ioan Hrisostom, Comentariu la Sf. Evanghelle după Matei, Omilia LXIII, Migne, P.G. LVIII, col. 604.

38. Faptele Apostolilor IV, 32-35.

cauză în viața ei intervin o seamă de greutăți, care la un moment dat sînt pe punctul de a periclita însăși existența acestei comunități. Dar este tot atît de adevărat însă că toți cei ce au pus în practică mai tirziu sfatul evanghelic al sărăciei de bună voie, au rivnit după această situație a Bisericii primare de la Ierusalim, și că lucrul acesta tradus în faptă de către monahismul de mai tirziu, în ce privește trăirea în comun a fraților din minăstire este o reproducere a acestei situațiuni. Deosebirea dintre una și cealaltă constă în faptul că comunitatea minăstirească de mai tirziu nu a fost numai o comunitate de consum, în așteptarea venirii imediate a Mîntuitorului Iisus Hristos, ci mai ales o comunitate de producție legitimîndu-se existența prin munca, ce devine îndatorire de bază pentru oricare monah, fără a se ține seamă de gradul de desăvîrșire spirituală la care ar fi ajuns acesta.

Dar, de la comunitatea primară din Ierusalim și pînă la apariția monahismului în forma organizată de mai tirziu, sfatul evanghelic pentru ajungerea desăvîrșirii sufletești a fost observat cu sfințenie de toți cei ce s-au simțit în stare să facă acest sacrificiu pentru sufletul lor, iar bunurile celor avuți au găsit, în cadrul nevoilor Bisericii creștine, întotdeauna cea mai bună întrebuințare pentru acoperirea nevoilor celor lipsiți, celor suferinzi, etc. Inșiși marii începători ai monahismului organizat, și-au început activitatea prin aducerea la îndeplinire, în primul rînd a sfatului evanghelic al sărăciei. Astfel Sf. Antonie cel Mare, înainte de intrarea în pustie și-a împărțit pămîntul pe care îl avea, oamenilor săraci din satul său, și și-a vîndut cealaltă avere și a împărțit-o săracilor, și după ce a încredințat pe sora sa unui parthenagoghion s-a devotat cu tot sufletul trăirii celei înalte după Dumnezeu³⁰).

Necesitatea îndeplinirii întocmai a acestui sfat evanghelic de către cei ce voiesc să se dedice cu totul dorinței de desăvîrșire a vieții, a devenit ca urmare un vot pentru toți cei care au să intre în monahism, mai tirziu.

b) Fecioria sau castitatea.

Sfatul acesta evanghelic are la bază un loc din Sf. Evanghelie⁴⁰), și a fost interpretat în tot trecutul Bisericii noastre nu ca o poruncă indispensabilă mîntuirii, ci numai ca un sfat propriu desăvîrșirii vieții sufletești. Dacă fecioria în trecutul Bisericii creștine s-a bucurat de multă cinste, de aceeași cinste s-a bucurat și căsătoria, care a fost ridicată întotdeauna la cea mai înaltă considerație ca un act care reprezintă o Taină a Bisericii. Ca sfat ne înfățișează și Sf. Apostol Pavel fecioria⁴¹). Sfatul evanghelic al fecioriei a fost pus în practică încă de la început de mulți creștini, atît de parte femeiască, precum și de parte bărbătească. Sf. Metodiul de Olimp zice: «Fecioria este virtute rară printre oameni și foarte greu de cucerit⁴²), de aceea răsplata care așteaptă dincolo de zările lumii acestela pe cei ce se hotărâu pentru feciorie este mare. Despre cei ce trăiesc în feciorie, Sf. Ioan Evanghelistul zice în Apocalipsă: «Aceștia sînt care nu s-au întinat cu femele, căci sînt virgini. Aceștia însoțesc Mielul, oriunde s-ar duce⁴³).

În baza acestui sfat evanghelic a stat încă de la început votul pe care cei doritori de viață curată îl făceau. Și cei ce făceau votul fecioriei erau datori să-l implinească pînă la capăt. Constituțiile Apostolice spun: «Cu privire la feciorie nu am primit nicio poruncă, dar îngăduim aceasta la libera alegere a celor ce voiesc, ca pe un vot: sfătuiind numai acest lucru ca să nu făgăduiască ceva prea cu ușurință. Deci fecioara să fie sfințită cu trupul și cu sufletul, ca un templu al lui Dumnezeu, ca o casă a lui Hristos, sau un sălaș al Duhului. Căci cea care depune votul fecioriei trebuie să se arate vrednică de acest vot și să facă lucruri vrednice de votul ei și să arate astfel că votul li este adevărat⁴⁴). Indemnul la urmarea lui Hristos prin împlinirea sfatului evanghelic al fecioriei și felul cum trebuie să se poarte acei ce îmbrățișau prin votul lor fecioria, a dat naștere la multe scrieri asupra fecioriei în sînul

30. Dr. Ștefan Schiwietz, *Monahismul răsăritean*, vol. I, Mainz, 1940, trad. de Grecu M. Romul., (teză de licență, dactilografată), p. 68; cf. Sf. Atanasie cel Mare, *Vita Antonii*, c. 8, Migne, P.G. XXVII, col. 18.

40. Matei XIX, 11.

41. I Corinteni VII, 25-26, 22-33.

42. *Methodo d'Olympe Banquet des dix vierges*, trad. par Jacques Forges, *Docteur es lettres, Docteur en Théologie*, Paris 1932, disc. I, cap. I, p. 15.

43. Apocalipsa, XIV, 4.

44. Pr. Gh. Nițu, trad., *Constituțiile Sf. Apostoli*, București 1907, IV, 14.

Bisericii creștine. «Fecioria», zice Sf. Ciprian, «este floarea Bisericii, slava și capodopera harului, farmecul naturii, o lucrare perfectă și necoruptibilă de laudă și cinstire, imagine a lui Dumnezeu care reflectează în ea sfințenia Domnului, cea mai strălucită parte din turma lui Hristos. Fecunditatea glorioasă a mamei, care este Biserica, se bucură în fecloarele sale și se acoperă prin ele de o înflorire bogată și cu cit turma lor crește mai numeroasă, cu atât fecioria mamei crește»⁴⁵). Iar Sf. Grigorie de Nisa în lauda pe care o aduce fecioriei, zice: «Singura laudă vrednică de feciorie, este că ea este mai presus de orice laudă»⁴⁶).

Dar, în scrierile acestea, ca și în cele monahale, desprindem un fapt de mare însemnătate: Fecioria este nu numai păzirea neîntinată a trupului și ferirea lui de orice legături senzuale, ci și păzirea neîntinată a sufletului. Numai corespondența aceasta dintre curăția sufletească și cea trupească determină pe cel ce duce viața cu adevărat feciorenică. Astfel, Sf. Nil Sinaitul zice: «Eu numesc fecior pe acela care feciorește și cu sufletul și cu trupul»⁴⁷). Iar Sf. Metodie de Olimp zice: «Cel desăvârșit trebuie să-I închine lui Dumnezeu și cele ale trupului și cele ale sufletului și nimic să nu-i lipsească»⁴⁸).

c) Ascultarea sau supunerea de bună voie.

Sfatul evanghelic al ascultării sau supunerii de bună voie rezultă în chip implicit din cuvintele Mîntuitorului, care arată raporturile Lui cu Tatăl și din îndeplinirea de către Mîntuitorul a voinței Tatălui din ceruri: «Cînd se va înălța Fiul Omului, atunci veți cunoaște că Eu sînt și că de la Mine nu fac nimic, ci, după cum M-a învățat pe Mine Tatăl, aceasta vorbesc, și că Cel ce M-a trimis este cu Mine. Căci Tatăl Meu nu M-a lăsat singur, că Eu desăvîrșesc întotdeauna cele plăcute Lui»⁴⁹).

Raporturile acestea de ascultare dintre Mîntuitorul și Tatăl Cel Ceresc au devenit apoi model în ceea ce privește raporturile de ascultare dintre credincioși și toți cei cari prin funcțiunea pe care o îndeplinesc se arată întrunind în ei vreo putere din încredințare de sus. Astfel Ucenicii Domnului au îndeplinit cu multă ascultare, întotdeauna poruncile Domnului, iar ucenicii lor au îndeplinit la rîndul lor poruncile Sf. Apostoli, conștienți fiind că ascultînd de ei și supunîndu-se lor, ascultă și se supun de-a dreptul Mîntuitorului Hristos.

Sf. Apostol Pavel, scriînd Romanilor, face o paralelă între omul vechi și cel nou, arătînd că creștinii, după cum mai înainte de a veni la Hristos erau sclavi ai poftelor inimii lor și ai necurăției, astfel după venirea lui Hristos au devenit servi ai dreptății spre sfințenie⁵⁰), adică prin ascultarea și supunerea desăvîrșită lui Hristos, în urma ascultării și supunerii lor față de cuvintele reprezentanților lui Hristos, au realizat adevăratul progres în viața sufletească. Ascultarea aceasta despre care vorbește Sf. Apostol Pavel constituie una dintre cele mai alese virtuți creștine. Căci a asculta și a te supune, spre îndrumarea și binele tău sufletești, celui care reprezintă pe Hristos și care are o experiență bogată în trăirea adevăraților înalte de viață ale creștinismului, înseamnă a face ca și drumul tău să fie ușurat pentru ajungerea cit mai sigură la Hristos. Este drept că Sf. Apostol Pavel, în epistola către Corinteni, îndeamnă pe credincioșii din Corint să nu se facă «servi oamenilor»⁵¹). Dar aceasta nu are nicio legătură cu ascultarea de bună voie pe care cineva trebuie să o dea învățătorului și îndrumătorului lui pe calea desăvîrșirii. Sf. Pavel vorbește mai accentuat decît toți cu privire la «libertatea în Hristos», dar supunerea și ascultarea de un învățător se face tocmai în vederea ajungerii la această libertate. Practica vieții creștine a arătat astfel, încă de la început, ascultarea și supunerea ca bază statornică a dezvoltării adevărate a vieții sufletești, adică așa cum întîlnim acest lucru formulat și în monahismul organizat de mai tîrziu. Unii oameni de știință

45. Saint Cyprien, *De la conduite des vierges*, trad. Joseph Boutet, Paris 1926, c. 8, p. 17.

46. Sf. Grigorie de Nissa, *Προπαραβίαζ* Migne, P.G. XLVI, col. 321.

47. Dr. F. Degenhart, *Der Nilus Sinaita, sein Leben und seine Lehre vom Mönchtum*, Münster i. W., 1915, p. 182.

48. Sf. Metodie, op. cit., disc V, cap. I, p. 76.

49. Ioan VIII, 28-29.

50. Romani IV, 17-18.

51. I Corinteni VII, 23.

tăgăduiesc acest lucru. Astfel Dr. Otto Zöckler zice: «Dar tocmai această falsă ascultare, pe care Pavel o combate cu hotărîre nobilă ca sclavie omenească⁵²⁾, tocmai această ascultare, care nu se poate împăca cu adevărata libertate creștină și despre care Biserica primelor trei veacuri nu a știut nimic, a devenit, de la înființarea monahismului, în chip așa de comun, singura formă a desăvîrșirii morale a creștinilor, încît ideea adevăratei ascultări, care este una cu libertatea evanghelică, a fost cu desăvîrșire întunecată, și a ajuns la completă uitare⁵³⁾».

Zöckler consideră însă lucrurile din punct de vedere subiectiv, ca un protestant adevărat. Căci ascultarea pe care o găsim în monahismul organizat de mai tîrziu, ca urmare a votului ascultării, nu este o supunere oarbă, ci o supunere liber consimțită și la deplină maturitate în vederea realizării unui bun sufletesc înalt. De altfel avem suficiente mărturii în Biserica primară, care răstoarnă pe de-a întregul afirmațiile lui Zöckler. Astfel, în Păstorul lui Herma citim: «Învățați a vă supune, lepădînd viclenia și mindra îngîmfare a limbii voastre, căci mai bine este pentru voi a fi găsiți mici și modești în turma lui Hristos, decît a fi aruncați afară de nădejdea ei, pentru înălțarea voastră laudăroasă». Tot asemenea Sf. Ignatie Teoforul zice: «Să ne simim a nu fi nesupuși episcopului, ca să fim supuși lui Dumnezeu»⁵⁴⁾.

Este drept că în monahismul organizat de mai tîrziu, votul ascultării sau supunerii necondiționate a luat o mare amploare, dar creștinismul, după cum a observat Tertulian, este o disciplină, și această disciplină are nevoie în primul rînd de ascultare și supunere pentru ca să se desfășoare așa cum trebuie. Necesitatea ascultării de un conducător sufletesc o descrie în cuvinte însuflețite și Sf. Grigorie de Nisa, în cel din urmă capitol al lucrării «Despre feciorie». El compară pe conducătorul sufletesc cu o făclie, din care se aprind la rîndul lor alte făclii, luminînd cu aceeași putere, adică, sufletele celor care îl dau ascultare. Deci, zice Sf. Grigorie: «Privește la cel ce a ajuns la desăvîrșire și prinzînd curaj, cu ajutorul suflării Duhului Sfînt, bucură-te că ai la cirna corăbiei tale pe însuși Hristos»⁵⁵⁾.

7. CONCLUZIUNI

Din toate cele arătate mai sus, rezultă că actualele voturi monahale nu sînt altceva decît sfaturile evanghelice cu privire la desăvîrșirea vieții sufletești, prin mijloace deosebite de ale celorlalți credincioși. Toate au aceeași însemnătate din acest punct de vedere creștin și fără de îndeplinirea lor, nu este cu puțință ca cineva să se ridice pe scara perfecțiunii creștine. Sfaturile evanghelice au fost împlinite în Biserica primară de multe suflete de elită. În ceea ce privește fecioria de bună voie, am văzut că ea a constituit de la început un vot. Sărăcia de bună voie a fost consecința directă a urmării lui Hristos, după însăși cuvintele Mîntuitorului, iar ascultarea și supunerea față de un conducător spiritual a intrunit în sine garanție fără de greș că dorința după săvîrșirea vieții sufletești poate lua formă concretă, pentru tot cel ce a simțit în sufletul său setea arzătoare după Dumnezeu.

Sărăcia de bună voie, fecioria și ascultarea, așa cum sînt ele înfățișate în voturile monahale de mai tîrziu, au fost cunoscute în toată însemnătatea lor și practicate în trecutul Bisericii din primele trei veacuri de toate sufletele alese. În Biserica creștină primară au luat ele probabil și forma de voturi, pe care o găsim mai tîrziu exprimată în chip clar, cînd monahismul începe să ia forme concrete de existență. Cercetătorii atenți ai originii creștinismului sînt de acord că înainte de ivirea monahismului ascetismul a fost cunoscut și practicat în Biserica creștină, întrucît prin el se înțelegea însăși exercitarea vieții creștine *δοκίμιος* și, după cum am văzut, unul dintre ei leagă originea monahismului de trecerea de la ascetismul din societate la ascetismul din afara societății. Dacă aceasta este calea pe care au urmat-o lucrurile și dacă monahismul pustiului a fost urmarea strictă a ascetismului practicat în mijlocul societății, înseamnă că monahismul considerat sub forma lui ascetică este în Biserica creștină chiar de la începuturile ei și că toate practicile care se referă

52. Dr. Otto Zöckler, *Kritische Geschichte der Askese*, Freiburg a. Main 1862, pagina 418.

53. *Ibidem*.

54. Sf. Ignatie Teoforul, Migne, P.G. V, col. 649.

55. Sf. Grigorie de Nissa, *Περὶ παρθενίας* Migne, P.G. XLVII, col. 413.

la desăvîrșirea vieții sufletești pe care le întâlnim mai tirziu în monahism, inclusiv voturile monahale, sînt tot atît de vechi ca și Biserica creștină.

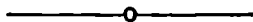
Că voturile monahale au luat formă concretă numai în monahismul organizat, lucrul este înțeles de la sine. După înjghebarea primelor instituții monahale, ca societăți închise, primirea unui nou membru în sinurile lor trebuia să se facă cu garanția că cel ce vine la mînăstire, vine exclusiv motivat de dorința arzătoare după desăvîrșirea vieții sufletești. Voturile monahale încep să însemneze, cu începerea din acest moment, un fel de mărturisire din partea candidatului la viața creștină desăvîrșită și în același timp și un îndreptar care i se pune în față, pentru a înțelege, încă de la început, cadrul general în care se va desfășura strădania și nevoința lui de mai tirziu, care îi va încorpora în ceata celor la fel cu ingerii.

S-ar părea curios că «Regulele» marilor organizatori de așezăminte monahale nu vorbesc nimic despre voturile pe care trebuie să le depună cei ce îmbrățișează chipul ingeresc. Dacă ținem seama de iconomia acestor «Regule», înțelegem că ele nici nu pot vorbi despre voturile monahale. Regulele monahale orînduiesc în amănunțime viața lăuntrică a comunităților monahale constituite. Ele nu se ocupă nici de motivele care determină pe cineva să îmbrățișeze viața monahală și nici de ceremonialul intrării în monahism. Astfel, atît în Regulele Sf. Pahomie, cît și în cele de mai tirziu ale Sf. Vasile cel Mare, la Sf. Teodor Studitul ca și la Sf. Simion Noul Teolog sau la Sf. Atanase Atonitul, vom găsi dispozițiuni cu privire la neposedarea de averi de către monahi, la ducerea unei vieți de infrinare continuă și de feciorie și la ascultarea pe care aceștia sînt datori să o dea superiorului mînăstirii sau părinților lor duhovnicești, dar vom găsi acestea sub formă de recomandări și de îndatoriri de viață, iar nu sub formă de voturi. Sf. Pahomie, în «Regulele» sale arată lucrurile pe care trebuie să le posede un monah: ele sînt strictul necesar pentru îmbrăcămîntea corpului, acoperirea capului și pentru dormit⁵⁶⁾. De asemenea Sf. Vasile cel Mare, în regulele sale morale Ἠθικά la cap. XXII, punctul 5, zice: «Toți să aibă un singur depozit și nimic să nu se zică cum că ar fi propriu; nici haina, nici îmbrăcămîntea, nici altceva din cele ce sînt necesare pentru nevoile trupului⁵⁷⁾. Votul monahal al sărăciei de bună voie rămîne astfel subînțeles și pentru toți cei ce îmbrățișează viața monahală. Tot astfel se poate spune și despre celelalte două voturi. Sf. Grigorie cel Mare numără fecioria printre mijloacele de desăvîrșire⁵⁸⁾, iar Sulpicius Severus vorbind despre monahismul din Egipt, zice: «Locuiesc în același loc mai multe sute: ei au drept cea mai de seamă lege să trăiască sub ascultarea starețului, nefăcînd nimic cu voia lor și în toate să depîndă de sfatul și puterea lui... Aceasta este cea dintîi virtute a lor, să se supună ascultării altuia⁵⁹⁾».

Dar dacă în regulele monahale nu găsim nimic care să se refere la voturile monahale, ci numai indicii indirecte, aceasta se întîmplă din cauză că ceremonialul tunderii în monahism nu este cuprins în ele, ci în cărțile de slujbă ale Bisericii.

Aici, după cum am văzut mai sus, sînt amintite voturile monahale, încă din vremurile turburi ale Bisericii creștine, iar slujba tunderii în monahism a fost considerată aproape pe același picior de egalitate cu Sfintele Taine, caracterizîndu-se deopotrivă printr-o rugăciune de invocare a Sf. Duh: «τὴν μοναχικὴν ἐπίκλησιν ἱερουργῶν»

Protos. EMILIAN BIRDAS

56. Sf. Pahomii Abbatis Tebennensis Regulae Monasticae, edit. de Dr. Paulus Bruno Albers, in *Florilegium Patristicum*, XVI, Bonnæ, 1923, pag. 12 Nihil habent in cellis praeter psichium et quae infra scripte sunt...».

57. Sf. Vasile cel Mare, *Regulae, Moralia*, Migne, P.G. XXXI, col. 877.

58. Sf. Grigorie cel Mare, *Omlăia la Ezechill II* 8, 18, Migne, P. L. LXXVI, col. 1033.

59. Sulpicius Severus, «Habitant uno loco plerum ut centeni: quibus summum jus est, sub abbatis imperio vivere, nihil arbitrio suo agere, per omnia ad nutum illius potestatem pendere: ...Haec illorum prima virtus est parere alieno imperio», Migne, P.L. XX, *Dialogus I*, 19, col. 180.

SCHISMA ȘI UNIREA BISERICILOR LA PAPII DIN SECOLUL AL XIX-lea

La 16 iulie 1054 se produce în istoria Bisericii creștine durerosul eveniment, schisma cea mare, care a sfîșiat unitatea bisericească a creștinismului, pe care l-a împărțit între «Biserica de Apus» și «Biserica de Răsărit».

După evenimentul din 1054, timp de patru secole, pînă în anul 1453, cînd Constantinopolul, cetatea-metropolă și centrul ortodoxiei ecumenice este ocupat de turci, s-au făcut mai multe încercări de unire a Bisericilor. Aceste încercări erau oferite de obicei de împărații bizantini, din motive politice. Prin aceste uniri împărații căutau, mai ales, să obțină din Apus ajutor împotriva turcilor aflați în plină ofensivă expansionistă, a căror țintă și supremă dorință era cucerirea capitalei imperiului bizantin.

Căderea Constantinopolului sub turci (29 mai 1453), a pus însă capăt acestor încercări. Tratativile de unire dintre cele două Biserici deveneau acum imposibile.

Dacă încercările de unire devin ca atare imposibile pe bază de delegații și negocieri sinodale, romano-catolicii adoptă acum altă metodă. Recurgînd la promisiuni măgulitoare, la presiuni politice, la amenințări, speculînd apoi situația nenorocită a ortodocșilor din țările romano-catolice, reușesc prin așa zisele «uniații» să desprindă de la Biserica Ortodoxă — și așa destul de greu lovită prin ocuparea centrului ei canonic, Constantinopole, de turci —, un număr de credincioși. Astfel la 1595-1596, prin unirea de la Brest-Litovsk, sint încorporați jurisdicției scaunului papal rutenii ortodocși din Polonia, iar pe la jumătatea secolului XVII cei din Ungaria. Către sfîrșitul secolului, după ce Transilvania trece sub stăpînirea politică a Habsburgilor catolici, aceștia impun «uniația» și romînilor ortodocși ardeleni (1698-1700).

Pe lângă «uniații» s-a accentuat de asemenea opera misionară de prozelitism, începută de fapt mai înainte de căderea Constantinopolului¹⁾. Această misiune de prozelitism catolic printre «schismaticii» ortodocși s-a făcut sistematic, prin ordine, congregații și școli speciale. Un deosebit rol în opera de prozelitism l-a jucat faimoasa Congregatio de propaganda fide.

Opera prozelitistă a misionarilor externi, de la un timp, a fost sprijinită și de regii Franței, aflați în bune raporturi diplomatice cu turcii, în sensul că ambasadorii regilor Franței la Constantinopol făceau să se asigure misionarilor latini relativa libertate de acțiune necesară²⁾. Pe lângă francezii catolici, sub protecția Franței se găseau în imperiul turc toți creștinii romano-catolici. În felul acesta misiunea în Orient își avea asigurat un puternic protectorat politic, pe care din nefericire nicio țară ortodoxă nu putea să-l contrabalanseze³⁾, deși la sfîrșitul secolului XVIII, în urma tratatului de la Kucuk-Kainargi (1774), rușii revendicau dreptul de protector ai ortodocșilor din imperiul otoman și deși în favoarea ortodocșilor au intervenit uneori ambasadori anglicani sau protestanți, ca în sec. XVII, în cazul Patriarhului Chiril Lucaris⁴⁾. Dar cu atît nu se putea stăvili propaganda catolică. Așa se prezenta de fapt situația politică religioasă a romano-catolicilor față de Orientul ortodox, la sfîrșitul secolului XVIII.

Schisma și unirea Bisericilor văzute de papii Pius IX și Leon XIII

Programul misionar al papilor din secolele anterioare este dus mai departe de papii din secolul XIX. El este intensificat și mărit. Se înmulțesc ordinele misionare

1. «Încă înainte de căderea Constantinopolei sub turci, văzînd nereușita tratativelor de unire, Roma începuse să lucreze în Orient prin misionari... Dominicani, franciscani, capucini, carmeliți, augustinienii, teatinii și, mai mult decît toți, iezuiți, au desfășurat — cu toate pedicile puse de turci — o mare activitate propagandistică pentru convertirea «schismaticilor», susținută cu grijă de Roma», la Prof. Teodor M. Popescu, *Enciclicla Patriarhilor ortodocși de la 1848*, studiu introductiv, text și traducere, București 1935, pp. 7-8, cu notele.

2. Vezi Joseph Aubé, *Le protectorat religieux en Orient*. (Science et Religion. Etude pour le temps présent), ed. II, Paris (fără an), la Prof. Teodor M. Popescu, op. cit., p. 8.

3. Prof. Teodor M. Popescu, op. cit., p. 8.

4. *Ibidem*.

catolice în Orient. Papa Grigore XVI (1831-1846), de pildă, dă misionarilor un atît de mare avînt, încît este numit «marele papă misionar». Exemplul lui este imitat și îmbogățit de urmașii săi: Pius IX (1846-1878) și Leon XIII (1878-1903).

Ceea ce caracterizează și constituie elementul nou și de o valoare excepțională pentru politica religioasă, mai precis, bisericească a acestor doi papi, este reluarea — după patru sute de ani — a problemei încercărilor de unire cu Biserica Ortodoxă, sau — cu alți termeni sunători —, reluarea problemei centralismului bisericesc ⁹⁾, adică unificarea creștinătății sub o singură conducere supremă: aceea a episcopului Romei, unificare care trebuia să se facă prin supunerea, prin apropierea, prin unirea, sau oricum altfel, a ortodocșilor, a anglicanilor, a protestanților, a eterodocșilor orientali, a tuturor, în fine, pe care Roma i-a disprețuit și-i disprețuește ca «schismatici» și «eretici». Dintre toți aceștia, cea mai mare preferință și-au arătat-o papii pentru ortodocși.

a) Astfel, papa Pius IX (1846-1878), la mai puțin de doi ani de la înscăunarea sa, adresează orientalilor primul apel de unire, — cum am spus — după patru sute de ani. De observat că, dacă de la 1054 pînă la 1453, de la schismă pînă la cucerirea Constantinopolei de turci, cei care ofereau unirea erau împărații bizantinii, deci ortodocșii, acum în sec. XIX oferta de unire vine din partea papii, adică din partea romano-catolicilor. Mijloacele prin care se încearcă această unire nu mai sînt cele folosite altădată: delegații și tratative sinodale, ci se adoptă acum alt procedeu: cel al enciclicilor, necunoscute în trecut. Procedeu acesta, mai practic și mai rapid, își are o explicație specială în aplicarea lui: propaganda protestantă în Orient, care era foarte activă mai ales după anul 1830, și care făcea concurență serioasă propagandei romano-catolice ⁸⁾ pe care o nelinișteea ⁷⁾. Convocarea unui sinod necesita timp și ar fi întîrziat lucrurile, în detrimentul catolicilor, al papei Pius IX, care avea să-și dispute prada cu protestanții. Era adică chestiune de înțelitate. Unirea grabnică a Orientului cu Roma era o foarte grea lovitură dată propagandei protestante, dar și singurul mijloc de a scăpa Orientul de proestantizare ⁹⁾. Dacă romano-catolicii — din prea mare grijă pentru ortodocși — se temeau de protestanți și poate și protestanții se temeau la rîndul lor de catolici, fiind vorba de aceeași pradă, apoi Biserica Ortodoxă era conștientă în același timp și de primejdia protestanților și mai ales de cea catolică.

De aceea papa Pius IX nu întîrzie să se adreseze orientalilor. Prilejul este bine venit în urma unui schimb de vizite diplomatice între sultanul Medgid și papă. În februarie 1847, ambasadorul turc la Viena, Sekhib Efendi, veni din ordinul suveranului său la Roma și vizită pe papă, prezentîndu-i felicitări pentru suirea sa pe scaun, aducîndu-i totodată o scrisoare de la marele vizir și asigurări de simpatie de la sultanul Medgid ¹⁰⁾. Căutînd să recolteze roadele înțelirii cu Sekhib Efendi, papa Pius IX se grăbi să întoarcă vizita și să tragă profit din situație.

În decembrie 1847, pontiful roman trimite la Constantinopol pe Inocențiu Ferrieri, arhiepiscopul de Sidon, pentru a mulțumi sultanului de vizita lui Sekhib Efendi, spre a stăruii în asigurarea unei bune situații pentru romano-catolicii și uniții din imperiul turc, pentru a promova misiunea și pentru a vizita bisericile ortodoxe ¹⁰⁾.

Pentru creștinii din Orient, arhiepiscopul Ferrieri aducea ca mesaj din partea papei enciclica «Ad orientalis» din 6 ianuarie 1848 (25 dec. 1847) ¹¹⁾.

5. Klemens Löffler, *Papstgeschichte von den Französische Revolution bis zur Gegenwart* (Sammlung Kösel, ed. II, München-Kempten 1923, pp. 99-100, la Prof. Teodor M. Popescu, op. cit., p. 15, nota 6.

6. P. Michel, *Les missions latines en Orient*, pp. 148-149; *L'Orient et Rome. Etude sur l'union*, pp. 60-84, 358-367; *La question religieuse en Orient et l'union des Eglises*, pag. XVIII, toate la Prof. Teodor M. Popescu, op. cit., p. 23, nota 2.

7. P. Michel, *La question religieuse en Orient et l'union des Eglises*, pp. 54-55, la *Ibidem*.

8. Prof. Teodor M. Popescu, op. cit., p. 24.

9. *Ibidem*, p. 26, cu nota 3.

10. *Ibidem*, p. 30, cu notele 2 și 3.

11. În originalul latin, enciclica *Ad orientales*: În suprema Petri sede a papei Pius IX, a fost publicată în *Acta Pii Pontificis Maximi* (7 vol., Roma 1854, sq.), în vol. I (1846-1854), p. 78 sq.; în *Jus pontificale* VI, I, 47 sq. (după J. Schmidlin, *Papstgeschichte der neuesten Zeit*, II Bd., Papsttum und Päpste gegenüber den modernen Strömungen. Pius IX und Leo XIII (1846-1903), München 1934, p. 230, nota 2, la Prof. Teodor M. Popescu, op. cit., p. 78.

Enciclica este adresată catolicilor — cler și credincioși —, uniților cit și schismaticilor ortodocși¹²⁾. În partea I-a a enciclicii — care privește în deosebi pe catolici de o parte și pe uniți de altă parte, după ce se elogiază Orientul vechi și rolul lui în istoria creștinismului: aici lucrînd pentru mîntuirea oamenilor Iisus Hristos, aici predicînd Apostolii Evanghelia, aici fiind locul de martiriu al multor creștini precum și patria atîtor Sfinți Părinți și scriitorii bisericești cit și a celor șapte sinoade ecumenice, «prin care credința catolică a fost apărată de inovații», se arată în decursul vremii, mare parte din creștini s-au despărțit de comuniunea cu Sfîntul Scaun, adică de unitatea Bisericii Catolice. Dar, grație acelor patriarhi, mitropoliti, arhiepiscopi și episcopi, care au păzit turma în mîntuirirea adevărului catolic, mulți creștini au stăruit totuși în credința cea adevărată și în unitatea catolică. Se vorbește apoi despre rostul lui Ferrieri la Constantinopole, la sultan: «ca să recomande puternicului împărat și persoana și interesele Bisericii Catolice pe toată întinderea vastului imperiu otoman»; despre vizitele misionare, pe care arhiepiscopul de Sidon le va face în numele papei, la bisericile catolice de toate riturile, unde va aduce la cunoștința tuturor enciclica papală, care cuprinde «dovada marii griji pentru religia catolică din Orient». Se dau de asemenea asigurări credincioșilor că le vor lăsa neatînse «liturghiile catolice particulare» foarte mult prețuite, pentru vechimea, originea și limba Sfinților Apostoli și Părinți în care au fost scrise, pentru măreția riturilor lor,

— față de care scaunul apostolic arată un deosebit respect. Către sfîrșitul acestei prime părți, după ce e lăudat clerul romano-catolic din Orient pentru zelul său, papa dă indemn la o și mai rodnică activitate în folosul turmei încredințate și cere acestui cler să mulțumească lui Dumnezeu că i-a învrednicit să rămînă statornici «în comuniunea catolică a Bisericii unite a lui Hristos — referire privind catolicii orientali — sau că au intrat în ea — referire privind pe uniți —, în timp ce un așa de mare număr dintre compatrioții lor rătăcesc încă în afară de unicul scaun».

Partea a doua a enciclicii privește pe necatolici și în special pe ortodocșii «schismatici». Ea este plină de apeluri pentru supunere la scaunul apostolic, sub autoritatea papei. La sfîrșitul acestei a doua părți se dau asigurări ortodocșilor că, învîndu-se, vor rămîne intacte toate obiceiurile, practicile și riturile lor, nefîlăturîndu-se doar ce s-a introdus după despărțirea Bisericilor. «Reveniți la unitate, fii de acord cu noi în mîrturisirea adevăratei credințe pe care o ține și o învață Biserica Catolică; cu Biserica însăși păstrați comuniunea cu scaunul suprem al lui Petru... Cit privește sfintele voastre rituri, nu vor fi înlăturate decît lucrurile introduse după despărțire, care ar contrazice credinței și unității catolice. După înlăturarea lor, vechile voastre Liturghii vor fi neatînse... Cit privește slujitorii sfințiți, preoții și pontifii națiunilor orientale, care vor reveni la unitatea catolică, lor le vom păstra rangul și demnitățile și vom pune pe ei nu mai puțin temei decît pe ceilalți preoți catolici din Orient pentru menținerea și propagarea cultului religiei catolice printre popoarele lor. Vom avea în fine aceeași bunăvoință și aceeași dragoste și pentru laicii care vor reveni la comuniunea noastră». Enciclica se încheie cu o invocare a papei către Dumnezeu, de a-i da mîngîlirea să vadă «unitatea catolică printre creștinii din Orient».

Din cele cîteva idei desprinse din cuprinsul enciclicii, putem constata cu ușurință că ea este urzită pe tema primatului și supremației papale și că ea nu vizează scopuri sincere, cum ne-ar face să credem mișcătoarele îmbieri, făgăduințe și indemnuri, ce se întîlnesc la tot pasul. Dacă observăm cu atenție partea care se adresează direct ortodocșilor, ea este abil alcătuită, urmînd o anumită gradăție: de la părinteasca dojană făcută pentru despărțirea de Roma, pînă la somația de a-și pune de acord credința și ritul cu cele latine¹³⁾. În felul acesta, apelul de unire, adresat orientailor de Pius IX, devine o poruncă¹⁴⁾ și o umlire în plus adusă ortodocșilor. Acest apel inofensiv și bine intenționat în aparență, în loc să lumineze calea unirii Bisericilor, a aprins un foc polemic care avea să turbure iarăși liniștea confesională¹⁵⁾.

În adevăr, după lansarea enciclicii unioniste a lui Pius IX, dîndu-și seama de primejdia și cursa care li se întinde, creștinii din Orient au reacționat puternic. În

12. Vom urmări ideile din cuprinsul enciclicii *Ad Orientales*, după rezumatul din: Prof. Teodor M. Popescu, op. cit., pp. 46-52, de unde extragem și citatele cuprinse între semnele citării.

13. Prof. Teodor M. Popescu, op. cit., p. 64.

14. *Ibidem*.

15. *Ibidem*, p. 3.

mai 1848, Patriarhii ortodocși în frunte cu Antim VII, Patriarhul ecumenic și sinoadele patriarhale, resping tot printr-o enciclică adresată ortodocșilor de pretutindeni, apelul unionist papal. În răspunsul lor, Patriarhii ortodocși arată motivele pentru care s-au despărțit Bisericele și cum ar putea să se unească. Este demascat gustul de inovație și de putere al Bisericii Romane, care a provocat schisma; se combat inovațiile ei, se protestează împotriva prozelitismului romano-catolic; se combate de asemenea pretinsa autoritate papală.

Cu toate că respingerea ortodoxă era categoric exprimată și contraria adine de papă, totuși Pius IX nu voi să renunțe la ideea unirii. Într-o alocuție consistorială — «In apostolice sedis fastigio»¹⁰⁾ — din 19 decembrie 1853, papa exprimându-și durerea ce i-a produs enciclica ortodoxă, manifestă hotărârea de a lucra pentru cauza unirii, deși în același timp dispunea să fie combătută enciclica ortodoxă.

Pregătind sinodul de la Vatican (1869-1870), papa Pius IX se adresează din nou ortodocșilor, prin scrisoarea «Ad omnes Episcopos Ecclesiarum ritus orientalis communionem cum apostolica sede non labentes»¹⁷⁾ din 8 septembrie 1868. Ca și în enciclica de la 1848, Pius IX se arată grijuliu de «Bisericele Ortodoxe alipite odinioară acestui Scaun apostolic prin legăturile unității și care — atunci — au produs roade bogate pentru gloria divină și mântuirea sufletelor, dar care — mai apoi — prin artificii perfide au ridicat prima schismă pînă la cer, separîndu-se de comununea sfintei Biserici romane, răspîndită în lumea întreagă». Într-o politicoasă invitație, Pius IX chiamă episcopii ortodocși să ia parte la Sinodul ce va fi celebrat la Roma, așa cum «strămoșii» lor au participat altădată la sinoadele de la Lyon și Florența.

Se înțelege că atât ortodocșii cît și protestanții nu primiră invitația.

Patriarhul ecumenic Grigorie VI socoti un lucru «destul de inutil» de a se duce la Sinod. Aceasta ar însemna din nou angajarea în cunoscutele dezbateri, terminate totdeauna atât de trist. «Biserica orientală — spuse el vicarul general catolic, dom Testo, care-i adusese scrisoarea-invitație — nu va consimți niciodată să se lepede de învățătura pe care ea o deține de la Apostoli și pe care i-au transmis-o Sfinții Părinți și sinoadele ecumenice»¹⁸⁾. A fi primit invitația de a participa la un sinod, «care avea să încoroneze papalitatea cu infailibilitatea, ultima cucerire pe drumul abuzurilor papale» ar fi însemnat nu să se unească, ci să consimtă la propria lor osîndă¹⁹⁾.

În 1878 Pius IX își dădu sfîrșitul, nemulțumit desigur că nu putuse realiza planurile de unire a ortodocșilor cu Sfîntul său Scaun, adică refacerea unității creștine, pentru care el însuși se credea că are misiune specială și la care îl îndemna noua glorie ce i-o adusese sinodul de la Vatican.

b) Urmașul său în scaun, papa Leon XIII (1878-1903), va continua cu și mai multă rîvnă programul înaintașului său și-l va îmbogăți.

Situația raporturilor scaunului papal cu statele Europei occidentale și centrale fiind încordată, ca urmare a evenimentelor politice ale timpului: unitatea Italiei care duce la desființarea statului papal (1870), unitatea Germaniei sub Wilhelm I și cancelarul Bismarck, războiul franco-german din 1870-1871, cu înfrîngerea Franței și desființarea monarhiei și urmările imediate ale acestei desființări, — prima grijă mare a papei Leon VIII a fost de a slăbi tensiunea dintre Sfîntul Scaun și aceste state.

În Germania bunăoară, Leon XIII, căzînd mal înții la un compromis cu cancelarul Bismarck, reușește să scoată de sub prevederile faimoaselor «legi din mai» pe administratorii bisericesci sau vicarii capitulari din fruntea diecezelor ai căror episcopi erau depuși sau decedați, în sensul că nu mai trebuiau să depună niciun fel de jurămînt de supunere față de legile din mai. În vara anului 1881 se face schimb de miniștri între Prusia și Vatican. Se numește de asemenea titular la episcopatul din Treves. Se cheamă episcopii depuși. Cedînd așa dar din pretenții și unul și altul

16 Rochbracher-J. Chantrel, op. cit., *Annales ecclésiastiques* (1846-1868), Paris 1900, pp. 181-183, la Prof. Teodor M. Popescu, op. cit., p. 35, nota 1.

17 Rochbracher-J. Chantrel, op. cit., *Annales ecclésiastiques* (1867-1868), Paris 1900, pp. 181-183, la Prof. Teodor M. Popescu, op. cit., p. 35, nota 2. Vezi și Dom Franco de Wyls, articolul *Le Concile de Vatican et l'Union*, în revista *Irénikon*, tome VI (1929), nr. 3, juin-août, pp. 366-396, unde se află și textul francez al enciclicii *Ad omnes Episcopos*, pp. 389-392, al cărei cuprins îl rezumăm și din care extragem cuvintele aflate între semnele citării.

18 Dom Franco de Wyls, art. cit. (continuare), în rev. *Irénikon*, t. VI (1929), nr. 4, sept.-oct., p. 484.

19 Prof. Teodor M. Popescu, op. cit., p. 36.

din cei doi șefi, lucrurile se împăcară de minune: «nici papalitatea, nici imperiul nu ieșiră învingși»²⁰).

Tot așa reușește Leon XIII să restabilească bune raporturi cu Franța, cu Italia, cu Elveția, Austro-Ungaria²¹) — pretutindeni temperînd atmosfera și, într-un fel sau altul impunîndu-și sau măcar obligînd ca părerile lui să fie ascultate.

Pretutindeni în aceste state trimite oameni devotați cauzelor lui, oameni de încredere²²). Printr-o astfel de politică față de suveranitățile laice, Leon XIII caută să reîntre și să se mențină în bune raporturi cu diversele puteri, unele ostile, uneori. Bisericii, indiferent care erau curentele din care se însprau deciziile lor. Apoi, profitînd de cordialitatea acestor raporturi cu puterile laice, el încearcă și reușește să joace un rol în chestiunile internaționale²³).

În același timp cu activitatea depusă pe lângă puterile laice din Jumea apusacă, Leon XIII se arată tot așa de preocupat și de Răsărit, pe care nu-l concepe decît supus Sfîntului Scaun roman, idee dusă pînă la iluzie²⁴). Dar aceasta reclama în primul rînd intensificarea operei misionare în care orientalii uniți aveau un rol cu totul special. El era vehiculul, poarta, prin care schismaticii ortodocși aveau să reîntre în «staulul lui Petru», după formula: «Întoarcerea orientalilor prin orientali»²⁵). În acest scop, trebuiau să fie bine instruiți și gata pentru ofensivă, agenții misionari prin care papa avea să lucreze: orientalii uniți. De aceea el întemeiază noi școli sau dezvoltă pe cele existente, organizează noi cercuri misionare pe care le investește cu multe puteri. Pe de altă parte, Leon caută să obțină, prin mijlocirea curților europene, «garanții oficiale» pentru aplicarea liberă a religiei catolice din partea înaltei porți otomane²⁶). Lucrînd cu prudență, calcul și diplomație, papa izbuteste să înlăture piedicile ce-l stăteau în cale și cu ajutorul protectoratului francez din Orient reușește să-l cîștige pe sultan, pe țar, precum și să capete încrederea cabinetelor din Berlin, Viena și Londra, pentru planurile lui bisericești față de orientalii ortodocși²⁷).

Punctul practic de plecare în politica de unire a Orientului cu Roma papală, poate fi considerat Congresul Euharistic de la Ierusalim, deschis la 16 mai 1893 sub patronatul Sfîntului Părinte, «numai în aspectul lui religios, făcînd abstracție de politică»²⁸). Prezidat de cardinalul de Reims, Langenieux, la acest congres iau parte «cei doi Patriarhi din Ierusalim, alături de 29 Episcopi latini și 15 orientali»²⁹). Deschis sub semnul unei dragoste și evlavii împăciuitoare, care — după dorința papală — trebuie să ducă la o «invitare tacită la unirea în credință», abținîndu-se de la «orice jignire a susceptibilităților orientale ale uniților și neuniților, organizîndu-se «misse zilnice după diferite rituri» — lucru pe care, practic vorbind, s-a pus cel mai mult accentul —, congresul s-a încheiat într-o atmosferă de optimism și entuziasm, cu apelul cardinalului delegat al papei «la unirea dintre Orient și Occident în Biserica universală catolică sub reprezentantul lui Hristos»³⁰), papa. S-au întocmit rezoluții prin care se dispunea «crearea de comunități religioase, reviste, susținerea de școli și seminarii, ajutorarea Bisericilor orientale sărace, recunoașterea riturilor cultice ale lor»³¹).

20. G. Goyau, articolul Léon XIII, în *Dictionnaire de Théologie catholique*, tome IX, première partie, Paris 1926, col. 343-346.

21. *Ibidem*, col. 342, 344-346.

22. Detalii în legătură cu activitatea diplomatică față de aceste state din Europa occidentală și centrală, a se vedea la J. Schmidlin, op. cit., cap. III: *Leos Kirchenpolitik gegenüber den romanischen Staaten*, pp. 409-448 și cap. IV: *Verhältnis Leos zu den germanischen Völkern und Regierungen*, pp. 455-494.

23. G. Goyau, art. cit., în op. cit., col. 343.

24. J. Schmidlin, op. cit., p. 514.

25. Cf. P. Michel, *La question religieuse en Orient*, p. 72: «Aussi Léon XII a-t-il pleinement approuvé, à ce sujet le programme d'action de Mgr. Azarian, à savoir: de travailler au retour de l'Orient à l'unité catholique par les Orientaux eux-mêmes...»

26. J. Schmidlin, op. cit., p. 515.

27. *Ibidem*, p. 516.

28. *Ibidem*.

29. *Ibidem*.

30. *Ibidem*.

31. *Ibidem*, p. 517.

Incurajat de atmosfera optimistă și promițătoare, în care s-a desfășurat Congresul euharistic de la Ierusalim, papa Leon XIII lansează, un an mai târziu, printr-o enciclică «Praeclara gratulationis» din 20 iunie 1894, un apel de unire către suverani și popoare. Acest apel unionist trece drept «punctul culminant al pontificatului său și subzidă ca testamentul gândirii sale»³²).

Ocupându-se de Orient, de unde mintuirea s-a răspândit în toată lumea, evitând cu grijă pronunțarea numelui de schismă și de erezie, abținându-se de la orice calificativ neplăcut pentru a desemna pe creștinii străini de credința romană, pronunțând numele lui Fotie cu răceală, nu cu patimă, trecând responsabilitatea schismei pe seama «mizerabilei nenorociri a timpurilor»³³), vorbind apoi de dispozițiile tot mai înțeleghătoare și de oarecare înclinare spre bunăvoință a orientailor, papa Leon XIII, arătând «comunitatea credinței grecești și a credinței romane, invită pe ortodocși la unire, înconjurându-l cu dragoste și întinzându-le frățeste minile. Unindu-se cu Roma, ortodocșii se vor bucura de vechile lor rituri, obiceiuri și privilegiile. A recunoaște autoritatea papei de șef suprem al întregii Biserici, înseamnă a reveni adică la starea normală care era înainte de «răzvrătirea lui Fotie», când numele scaunului roman era sfânt tuturor popoarelor creștine ale lumii și când Orientul și Occidentul întreg erau supuse fără împotrivire arhierului roman, ca unui succesor legitim al Apostolului Petru și deci ca a unui locuitor al lui Hristos pe pământ»³⁴).

«Socotind de prisos a mai vorbi la urechile celor ce nu aud», Patriarhul ecumenic Antim VIII tăcu deocamdată³⁵). În schimb, în Rusia ortodoxă se luă atitudine imediat și se scriseră împotriva-i un opuscul intitulat «Enciclica papei Leon XIII asupra reunirii Bisericilor», în octombrie 1894, în care se respinge oferta papală de unire, arătându-se neseriozitatea și nesiguranța garanțiilor date de Leon XIII, alții în numele său personal, cât și în al urmașilor lui pe scaunul pontifical, — că în caz de unire rușii ortodocși ar putea să trăiască și să lucreze după obiceiurile lor naționale. «Istoria ne arată fapte de o evidență destul de palpabilă, ca să putem acorda cea mai mică importanță garanțiilor de acest fel»³⁶), se spune în opuscul.

La 30 noiembrie, același an, Leon XIII se adresează din nou orientailor, prin enciclica «De disciplina orientalium conservanda et tuenda», în care se arată strădanția papei de a risipi și a dezrădăcina complet părerea unor orientali, cum că latinii voiseră să-i distragă pe ortodocși de la observarea și practicarea învățăturilor, privilegiilor și tradițiilor lor istorice³⁷).

În august 1895, Patriarhul ecumenic împreună cu soborul său, văzând abuzurile tot mai mari la care recurge misionarii catolici în Orient pentru a înșela buna credință a orientailor și a-i sminti, adresează clerului și poporului ortodox o enciclică patriarhală și sinodală³⁸), în care previne pe ortodocși de pericolul prozelitismului catolic, și, odată cu aceasta, răspunzând și celor două enciclicile papale din iunie și noiembrie 1894.

În enciclica patriarhală se arată că Biserica Ortodoxă este adevărata Biserică a lui Hristos, păstrătoarea credincioasă a tezaurului de doctrină, disciplină și morală, moștenit de la Mintuitorul, Sfinții Apostoli și de la tradiția bisericească a celor șapte

32 G. Goyau, art. cit. în op. cit., col. 532. Neavând la îndemână textul original al acestei enciclicile sau măcar o traducere a ei, sintem nevoiți a recurge — pentru analiza cuprinsului — la relatările ce ni le dă articolul citat din Dict. de Th. Cath., t. IX, p. II, col. 351-353, cit și la alte izvoare de mina a doua.

33 G. Goyau, art. cit. în op. cit., col. 352.

34 Cf. D. (Prof. Dragomir Demetrescu), articolul Enciclica sinodală a Săntității Sale Patriarhului Ecumenic de Constantinopol. (Scurtă introducere, text grec și traducere românească), în revista «Biserica Ortodoxă Română», an. XIX, 1895-1896, p. 617.

35 Idem, ibidem, p. 601.

36 Cf. Tondini de Quarenghi. La Russie et l'union des Eglises, Paris 1897, pp. 29, 30 și 35.

37 G. Goyau, art. cit. în op. cit., col. 351. Nici textul acestei enciclicile nu l-am avut la îndemână, în original sau traducere. A se vedea: C. (Const. Erbiceanu), art. Însemnări și explicații asupra Enciclicile adresată orientailor de papa Leon XIII, în rev. «Biserica Ortodoxă Română», an. XVIII, 1894-1895, pp. 1006-1022.

38 La: D. (Dr. Demetrescu), art. cit. în rev. «Biserica Ortodoxă Română», an. XIX, 1895-1896. Între pp. 596-631 se află textul întreg al enciclicile în grecește, însoțit, paralel, de traducerea românească, pe care îl rezumăm.

sinoade ecumenice, pe cind Biserica papală s-a despărțit de la adevărata Biserică, învățând și practicind în decursul timpurilor multe lucruri noi și abateri de tot felul necunoscute în vechea Biserică. Intre aceste învățături noi și abateri sînt reliefate și combătute: doctrina despre filioque, doctrina despre purgatoriu, despre merite prisositoare și indulgență, doctrina despre imaculata concepție, pe lingă alte abateri mai mici, ca de pildă: botezul prin stropire, folosirea azimei la Sfînta Cuminecătură, împărțirea sub o singură formă, sfințirea darurilor la cuvintele de instituire și altele pentru ca să culmineze cu învățătura despre primatul papal și despre infailibilitate. Sînt rînd pe rînd respinse argumentele aduse pentru susținerea tuturor acestor abuzuri și inovații, stăruindu-se asupra netemeinicii primatului jurisdicțional papal și a infailibilității. Episcopului Romei i se cuvine numai o înfiietate de cinste, socotindu-l ca primul episcop după ordine. Infailibilitatea papală este respinsă cu dovezi luate din însăși istoria papilor: exemple de papi care au fost condamnați pentru greșelile lor de Sinoadele ecumenice (Liberiu, Zosim, Vigiliu, Honoriu), condamnări pe care le-au recunoscut și le-au primit papii următori. Enciclica patriarhală se încheie cu un îndemn către toți catolicii, ca ei să revină la sinul Bisericii Ortodoxe, «Biserica păcii și a duhului», pentru dobîndirea mîntuirii în Hristos.

Aceasta este, în linii mari, evoluția încercărilor de unire între Bisericile Catolică și Ortodoxă, idee care a fost mult dorită și de corifeii ei, dar din care nu s-a putut realiza aproape nimic.

Concluzii.

Din cele arătate mai sus s-a putut vedea cum au decurs încercările de unire, care, rezumate într-o propozițiune, pot fi formulate așa: dintr-o parte — de la papi — apeluri după apeluri pentru unire; din cealaltă parte — de la ortodocși — refuzuri categorice, care ne îndreptățesc în mod firesc să spunem că încercările de unire făcute în secolul XIX de către Pius IX și Leon XIII s-au soldat cu un faliment total, neașteptat de niciunul din cei doi papi. În fața ortodocșilor ele au fost strigăt în pustiu. Nereușita lor se explică între altele și prin faptul că în decursul timpurilor s-a săpat tot mai adînc prăpastia deja existentă, prin noi și noi inovații și abuzuri papale, care s-au adăugat la cele ce încă existau. Plecînd de la premiza falsă că ortodocșii orientali au fost aceia care s-au rupt de Biserică, papii uniونيști din secolul XIX au tras concluzia, — de asemenea falsă — că ortodocșii trebuie să revină și să se unească cu ei, — lucru care ortodocșilor le era imposibil de primit.

Față de uriașele sume de bani cheltuite cu misiunile în Orient, în vederea realizării unității Bisericii Catolice, față de energia cheltuită în făurirea de planuri peste planuri pentru reușita unirii, rezultatele pozitive au fost aproape inexistente. Abia dacă poate fi vorba de cazuri izolate de prozelitism și acestea de multe ori nu din convingere, ci din interes.

Cît despre masa ortodoxă, împreună cu căpeteniile ei supreme, ea a rămas «ortodoxă», strîns legată de credința și obiceiurile Bisericii vechi, a Sfinților Apostoli, a Sfinților Părinți și a sfintelor sinoade ecumenice, dorind și ea unirea, dar o unire dreaptă.

ADRIAN N. POPESCU

MINĂSTIREA CIOROGIRLA — SAMURCĂȘEȘTI

Spre Vest de București, la o depărtare de 12 km. se află satul Ciorogirla, unde — pe malul drept al râului, de la care și-a luat numele și satul — se află minăstirea Samurcășești, astăzi cunoscută tot mai mult prin numele satului, — minăstirea Ciorogirla.

Este o ctitorie nouă, de la începutul veacului trecut (1808), ridicată pe moșia și cu cheltuiala vornicului Constantin Samurcaș și a soției sale, Zoe sau Zinca. Biserica minăstirii a fost înălțată într-o arhitectură curioasă, dar cu frumoase săpături în lemn la strane și la timplă.

Alături de biserică s-a ridicat tot pe atunci și palatul Samurcășeștilor, — cu-prinse laolaltă în incinta unor ziduri, dincolo de care se întindeau minunatele zăvoaie de pe malurile Ciorogirlei.

Ctitoria Samurcășești s-a înfăptuit în vreme de nesiguranță, în vreme de război, când încă nu se încheiase pacea dintre Turcii învinși și Rușii biruitori (1806-1812).

De la ctitori, care vor fi înzestrați minăstirea cu multe odoare, au ajuns până în vremea noastră o anaforniță, pe care în grecește stă scris: «Robii lui Dumnezeu Constantin și Zoița Samurcaș 1809». La fel se pomenesesc numele soților Samurcaș, — fără indicația anului, — pe un cpitaf ¹⁾.

Incheindu-se pacea ruso-turcă la București (1812), Domn al Țării Românești a fost numit Ioan Caragea, în proprietatea căruia a încăput și moșia Ciorogirla. După șase ani de domnie, dar și cruntă jăcuire a țării, Caragea Vodă fugi prin Ardeal în Italia, unde și-a trăit ultimii ani ai vieții într-un bogat lux, pe care i-l permitea aurul și podoboabele cu care plecase din țara sărăcită de el.

Printre creditorii Domnului fugar, destul de numeroși, se afla însuși guvernul rusesc de la Petersburg.

Iată cum se prezentau lucrurile. În urma păcii de la București (1812), guvernul țării românești a cumpărat de la comandamentul militar rusesc provizii în valoare de un milion cincisute de mii plăștri. Erau proviziile de care armatele rusești în retragere, după încheierea păcii, nu mai aveau nevoie și le cedau țării noastre, care se resimțea în urma secetei.

Suma contractată a fost plătită jumătate în anul 1814, rămânând ca restul să fie plătit în anii următori. Intre timp Caragea și-a însușit suma strinsă de vistierie pentru achitarea integrală a datoriei către Rusia. Consulul țării, informat de cele petrecute, se sesizează, întâi în legătură cu Caragea Vodă, care confirmă că datoria țării trece asupra lui și în acest sens ipotechiază consulatului rusesc moșia sa Ciorogirla.

La 17 ianuarie 1819, după fuga lui Caragea, guvernul rusesc, prin trimisul său special de la București — baronul Strogonof — cere punerea în vânzare a moșiei Ciorogirla... «situé dans les districts d'Ilfow et de Vlasca» ²⁾. La 19 ianuarie 1818 Alexandru Suțu răspunde prin secretarul său Sulzer, că a cerut aprobarea Sublimelor Porți în chestiunea acestei vânzări ³⁾. La 18 martie 1818, consulatul rusesc este anunțat de aprobarea dată de Poartă pentru vânzarea moșiei Ciorogirla și este rugat să comunice la ce sumă se ridică datoria fostului Domn Caragea. Peste două zile consulatul comunică evaluarea datoriei la un milion plăștri ⁴⁾.

În sfârșit la 16 aprilie 1819, Divanul țării înaintează Domnului anaforaua în privința moșiei Ciorogirla. Se arată istoricul litigiului dintre guvernul rusesc și Caragea, care fugise din țară, lăsând o seamă de încurcături bănești. «De acela cinstitul consulat au cerut printr-această notă că îndată să-l secestrarisească moșia Mării Sale Ciorogirla ce se află în două județe Ilfov și Vlașca, care mai înainte era despărțită în trei hotară, iar acum s-au unit supt nume Domneștii de Sus, Domneștii de Jos și Priseccii, care moșie încă de mai înainte o pusese Măria Sa zălog la mai sus numitul împărătescul consulat spre siguranța banilor jumătate a datoriei ce au avut să ia de la țară împărăteasca sa Mărire a Rusii și s-a dovedit că

1. Obiectele au fost menționate prima dată de Virgil Drăghiceanu (Bul. Com. Monum. Ist. XIX — fasc. 49, pag. 123).

2. Arhiv. Stat. — Mitr. Buc. Pachet 231 netreb. doc. 1.

3. Ibid. doc. 2.

4. Ibid. doc. 4 și 5.

după bună dreptate mai sus numitul Domn este dator să răspundă acești bani cerind cinstitul consulat să-i sefestrarisească și toate alte lucruri mișcătoare și nemiscătoare atât ale Mării Sale, cât și ale tuturor rudelor și altora ce s-au dus cu Măria Sa spre siguranță a tuturor datoriiilor celor ce să vor arăta că au să ia ori de la Măria Sa sau de la rudele Mării Sale 1 de la ceilalți». In anafora este menționată și suma datorată de Caragea, anume 753.146 taleri, la care, de la... «leat: 815: de cind sînt pină acum mai bine de 3 ani și jumătate», se adaogă și dobinda. — așa că totalul datoriei se ridică la un milion taleri». Se arată cu grije că această datorie nu e a țării, ci a lui Caragea, care... «cunoscindu-și pă sineș dator cu acest cusur (=rest. — n.n.) de bani după chiar socoteala ce au arătat, s-au îndatorat să-l răspundă la cinstitul consulat, unde au pus și zălog moșia Ciorogirla...». Urmează apoi semnăturile prelaților și demnitarilor din Divan: «Nectarie Mitropolit; Iosif Argeșu; Constandie Buzău; Grigore Brincoveanu; Constantin Crețulescu; Grigorie Ghica; Barbu Văcărescu»... și alți 14 boieri ⁵⁾.

Urmare la această anaforă a Divanului, la 19 mai 1819, Alexandru Suțu semnează pitacul adresat către starostea de negustori pentru a pune în vânzare moșia Ciorogirla... «de aici den țară a mai sus numitului Domn ce iaste în trei hotară, adică Domneștii de Sus, Domneștii de Jos și Prisciceni». In pitac se spune precis că această vânzare se face... «pentru pricina datorii banilor proviziantului ce au rămas dator cel dîndîntea noastră Domn la hazneaoa (=vîstieria, — n.n.) împărăteștii Sale Mării a Rosii». Și după ce se va achita această datorie... «prisosul ce va rămînea din prețul vânzării aceștii moșii să se dea celor ce au a lua datorie de la numitul Domn».

In vremea acestor frămîntări, ministirea Samurcășești rămînea uitată.

Peste doi ani, revolta Eteriei și a lui Tudor Vladimirescu cuprinsese țara (1812). Armațele de panduri, ridicate împotriva ciocollor, au trecut Oltul și se îndreptau spre Buceurești...

La 17 martie 1821, Tudor ajunsese la Ciorogirla..., «moșie domnească lingă București».

Aici, găzduit în casele Samurcăștilor, a scris cunoscuta proclamație, pe care revoluționarul oltean o adresa «Către dumnealor de bun neam născuții boieri, cinstiți neguțători și toți locuitorii orașului București».

Găzduit în incinta minăstirii, Tudor se va fi rugat Celui de Sus, atunci cînd a scris proclamația cu care a doua zi își făcea intrarea în București: «.. ardicarea mea n-a fost și nu este pentru alt scop de cit pentru reîntoarcerea drepturilor aceței de Dumnezeu păzitei țări, care din vechime le-a avut și nici odată de nimeni cu sabia nu i s-au luat, ci mai virtos cu sabia și cu singele strămoșilor și a celor vrednici de toată slava cu smerenie s-au păzit».

«De la o vreme însă, din pricina mîrșavei legături a boierilor pămînteni cu trimișii după vreme de către Poarta Otomană Domnii greci, cu totul ni s-au călcat și ni s-au îngropat, inclt, după cum de față vedeți, am ajuns mai rău decît cei robiți. Pentrucă aceia cari... se chiamă boieri, părăsindu-și cu totul cinstita și sfînta lor datorie de a păzi dreptul neamului și al țării lor, dîndu-se cu totul numai mîrșavelor și vrednicilor de toată batjocura interese ce găsau prin despolerea poporului romin de către Domnii Greci și ceilalți veniți dimpreună cu dînșii, au adus țara la cea desăvirșită ticăloșie și pierdere...»

«Bărbații... cari în adevăr vor simți și vor auzi dulcele glas al patriei și al dreptății și vor voi să facă parte din trupele noastre, care sînt închinete numai Patriei, li primim și-l așteptăm cu brațe deschise ⁶⁾...»

La plecarea din cuprinsul modestel minăstirii de pe malurile Ciorogirlei, Domnul Tudor — cum apucaseră unii dîntre ai săi să-i zică — lăasă în altarul bisericii o frumoasă cruce, păstrată pînă în zilele noastre și pe care se pot citi următoarele: «Această cruce s-au făcut de robii lui Dumnezeu eu log. Stanu Jianu ot Craiovu 1761». Bănuiim că această sfîntă cruce o va fi avut în dar, țînid seama de strînsele legături de prietenie ce existau între Tudor din Vladimireștii Gorjului și Jieni.

Ce sbucium trebuie să se fi petrecut în sufletul acestui răsvrătit împotriva nedreptăților și împilărilor, cînd, îndreptîndu-se cu ai săi spre Capitala țării, a intrat în minăstirea Samurcășești, s-a rugat și a lăsat acolo ca o sfîntă ofrandă, crucea

5. Ibid. doc. 6.

6. Cronica lui Mihai Cioranu (Ed. Iorga), pag. 260-261.

de care nu se despărțise pînă atunci și pe care o va fi avut ocrotitoare, dăruită de bunul său prieten Jianu!...

Peste două luni de zile, Tudor, silit de întorsătura lucrurilor, -- victimă a propriilor sale greșeli, dar mai cu seamă a perfidiei oamenilor, -- părăsea Cotroceni (15 mai), unde-și avusese lagărul, pentru ca în seara aceleiași zile să poposească din nou la Clorogîria. Peste noapte a rămas în minăstire... «iar tabăra pandurilor fu așezată în careu..., arpile de călărie și rezervă așezate pe locurile lor. Această tabără era ocolită de posturi și avanposturi, și cu lozinca ei deosebită... A doua zi de prinz, tabăra a poposit la Bolintinul din Vale»⁷⁾, de unde Tudor s-a îndreptat prin Găești, spre Golești, unde destinul istoric încheia tragic capitolul mișcărilor pandurilor olteni, prin asasinarea șefului lor.

În anii care au urmat, în a doua jumătate a secolului trecut, evenimentele mari ale țării n-au lăsat la Clorogîria, de cît urme fără însemnătate. Cimitirul minăstirii, primitor, adăpostea cînd și cînd pe unii din cei ce erau socotiți aici drept ctitori. Așa a fost cu prințesa Șuțu, acoperită de o frumoasă lespede de piatră, care poartă stema țării, și pe care se poate citi: «Seyastia Șuțu, născută Ghica, la 5 oct. 1819. Și-au dat obștescul sfîrșit la 27 dec. 1842».

O altă piatră de mormînt pomenește pe doi ctitori, din neamul Samurcăștilor întemeietori ai minăstirii: «Aici se odihnește repausata în fericire Zoe Samurcași, născută 1808, oct. 20, decedată 1867. Ap. 17, sora lui Alexandru I. Samurcași, decedat la 29 sept. 1870».

Printre mormintele mai vechi, apare cineva din cunoscuta familie bucureșteană, Caracoș: «Supt această piatră se odihnește Agatia monahia, numită pe mînenie Anastasia Gheorghladi, fostă sotie răposatului doctor Teodosie Gheorghladi, născută Caracoș, la anul 1807, Genuar 6 și încetată din viață la anul 1855, decembrie 25».

Și tot aici se află îngropată și mama nemîngiată a eroului căpitan Nicolae Valter Mărăcineanu, mort în războiul pentru independența țării (1877): «Aci este înmormîntată Lucrața Valter Mărăcineanu, de 80 ani, născută la 15 aprilie 1811, decedată la 21 iunie 1895».

După dorința ei s-a pus alături monumentul fiului său pentru a reamînti că jalnica mamă plînge pe fiul ei».

Alături de mormîntul mult îndureratei mame, se află monumentul pe care scrie: «Ridicat acest monument în memoria căpitanului Nicolae Valter Mărăcineanu după dorința mamei lui; mort în războiul cu Turcii pentru independența țării la 30 august 1877. Rămășițele sînt înmormîntat pe cîmpul din jurul Plevnei».

Între timp biserica minăstirii Samurcăștilor de pe valea Clorogîriei a avut mult de suferit. La 1821, curînd după plecarea de aci a pandurilor lui Tudor, au sosit armatele turcești care au distrus în bună parte minăstirea. O reparație radicală s-a făcut peste 11 ani (1832), prin stăruința și cu cheltuiala lui Alexandru și Zinca Samurcăști, care se odihnesc aici sub o lespede comună (vezi mai sus). În sfîrșit o altă reparație s-a făcut în 1912.

Focul a mistuit de mai multe ori cuprinsul minăstirii; frumoasele sculpturi în lemn au dispărut; multe odoare s-au pierdut; pictura s-a afumat și apoi s-a stricat cu totul; zidurile s-au slăbit și, după mina palatului de lângă minăstire, paragina amenința întreg cuprinsul sfîntului lăcaș.

Dar, și aici, ca în alțea nenumărate locuri de pe plaiurile țării, I.P.S. Patriarh Justinian a pus să se ridice din ruină și paragină zidurile de altă dată, care închid la un loc sfîntul lăcaș de rugă, alături de migăloasa gospodărie a maicilor.

În marginea Bucureștilor, în apropierea zăvoaielor printre care se scurge li-niștit firul subțire al apei rîului Clorogîria, s-a înălțat din nou minăstirea cu duloa-sele dar și dureroasele ei evocări ale secolului trecut!

Profesor R. ILIE

7. *Idem*, pag. 290.

8. De fapt avea 84, nu 80!

PACEA E ADEVĂRUL VIEȚII

Pacea — spre care năzuiesc toți oamenii și toate popoarele — câștigă teren cu fiecare zi. Dușmanii păcii, însă, dușmanii omenirii subitoare de viață liniștită și de muncă creatoare, sînt încă primejdioși. Dar în fața lor s-a ridicat stăvilăru destructibil al apărătorilor vieții, al apărătorilor păcii. Și aceștia numără azi sute de milioane de oameni de pe toate meridianele pămîntului, deci chiar și din spatele celor ce vor să năruiască lumea în hăul fără fund al războiului și al morții. De sigur, numai numărul nu ar putea să aibă aceeași însemnătate, dacă lupta ce o duc ar fi purtată la întimplare, la nimereală, fără organizare, fără conducere. Dar toate aceste dăruiri ale inimii pentru pacea lumii, toate aceste elanuri răzbătătoare sînt itinerate, îndrumate și organizate de Consiliul Mondial al Păcii, organul executiv al Mișcării pentru Apărarea Păcii din lumea întreagă. De aici izvorăște forța considerabilă a apărătorilor păcii, forță de care se tem atîta cei ce caută să incendieze din nou pămîntul.

Mișcarea Mondială pentru Apărarea Păcii — un că prin caracterul și imensitatea ei în toată istoria omenirii, — are o importanță colosală. Datorită ei, omul a cucerit ceva cu totul nou: posibilitatea dată fiecăruia de a ieși din propria sa izolare, de a se uni cu frații săi din orice țară, de orice rasă, de orice opinie, de a acționa personal pentru apărarea vieții, a păcii și a fericirii tuturor.

Omul păcii, luptătorul conștient pentru apărarea vieții, a culturii, a bunurilor civilizației, a bucuriei de a trai, este rodul pierguit al luminosului umanism propovăduit de Mișcarea Mondială pentru Apărarea Păcii, în fruntea căreia miltetează înalt, ca un stîndard, Marea Uniune Sovietică, patria umanismului socialist care a pătruns în istorie cu izbăvitoarea lozincă: PACE!

Cine nu-și amintește de precursorsii Mișcării de azi pentru Apărarea Păcii? Cine nu-și amintește de apelurile, de după întîia conflagrație mondială, ale lui Maxim Gorki, Anatole France, Henri Barbusse, Romain Rolland, etc.?. «Dar poate fi oare comparat glasul lor, oricît ar fi fost el de înalt și de puternic, oricît ar fi fost de generoase și de vaste mișcările la care au dat naștere atunci și care au rămas înserate în istoria omenirii ca o mindrie a ei, — pot fi comparate aceste mișcări născute din oroare față de război, a doua zi după primul război mondial, cu această uriașă Mișcare la care am asstat imediat după cel de al doilea război mondial, Mișcare pe care o vedem crescînd pe zi ce trece și care de mai mulți ani face să dea înapoi războiul? Pot fi ele comparate cu această contagiune a păcii, cu această Mișcare înflăcărată, izvorită din împotrivirea la noi massacre, cu această pasune adevărată a vieții care transfigurează și definește chipul omului de astăzi și care anunță pe omul de mîine?».

Nicicînd ideea de pace și fericire nu va trăi mai intens, mai tumultuos, mai triumfător în viața omului, decît astăzi, cînd întreaga omenire luptă cu îndirjire pentru apărarea păcii și fericirii tuturor oamenilor.

Un nou instinct a izvorât din fânța omului: instinctul solidarității tuturor oamenilor pentru apărarea păcii și bucuriei de a trăi a întregii omeniri.

O nouă conștiință călăuzește acțiunile omului: conștiința răspunderii personale pentru viața, libertatea și pacea tuturor semenilor săi de aproape, de departe, de pretutindeni.

Lumea înțelege acum că «de mintea și de inima fiecărui om, de mintea și inima fiecărui popor, depinde soarta civilizației noastre», dănuirea monumentelor de artă ale omenirii și «cărțile viitorilor Balzac, Dickens, Tolstoi, care în prezent se joacă încă fără grijă în grădina Luxemburg, în Hyde Park, pe bulevardul Pușkin» sau în alte părți ale lumii.

Apărătorii păcii străjuesc toate valorile umane, colaborarea și înțelegerea dintre popoare, dreptul tuturor copiilor de a zîmbi soarelui, florilor, primăverii, dreptul savanților de a munci în liniștea laboratoarelor, dreptul truditorilor de pe ogoare de a se bucura de rodul holdelor, dreptul fiecărui om la o viață emancipată de griji istovitoare, de neîncredere demobilizatoare, de teamă umilitoare.

Lupta sacră a partizanilor păcii — luptă care în țările de la «Soare-Apune» a reclamat jertfe nenumărate și uneori chiar jertfe de vieți omenești — a făcut ca ideea coexistenței pașnice a diferitelor sisteme și a colaborării între popoarele cu idealuri deosebite care țin, fiecare, la modul lor de viață, să pătrundă adînc în conștiința a sute de milioane de oameni, am putea spune, în conștiința întregii omeniri.

Duhul păcii, al înțelegerii, al dragostei, al colaborării și al frăției dintre oameni și popoare crește în progresivă geometrică, cu fiecare pas împleticit făcut de duhul necurat al vrajbei, al urii, al războiului și al morții.

Aceasta este explicația, singura explicație valabilă, a succeselor considerabile ale campaniilor inițiate de Consiliul Mondial al Păcii pentru interzicerea armelor nucleare și pentru tratative pașnice între cele cinci mari puteri. O influență binefăcătoare și unanim recunoscută au avut aceste campanii mondiale ale păcii asupra desfășurării evenimentelor internaționale. «Nimeni nu poate nega că opinia publică a fost aceea care a făcut imposibilă folosirea, în cursul conflictelor — și în deosebi în decursul războiului din Coreea — a armei atomice. Nimeni nu poate nega că soluțiile constructive elaborate de Congresul Popoarelor au înlesnit reglementarea ulterioară a conflictului coreean, sau cel puțin începutul necesar reglementării: armistițiul. În sfîrșit, nimeni nu poate nega rolul opiniei publice în începerea și desfășurarea negocierilor în care au început să se angajeze Marile Puteri...», ca și în rezultatele obținute la Conferința de la Geneva întru rezolvarea problemei vietnameze.

Tot mai adînc pătrunde în suflete adevărul că, atunci cînd e vorba de pace, viață și libertate, toți oamenii de orice rasă, de orice credință, de orice culoare și de pe orice lature a pămîntului, formează o singură familie, o familie care nu îngăduie violarea căminului ei de către nimeni și sub niciun pretext.

Pacea exercită o inegalabilă putere de atracție asupra tuturor, pentru că ea nu aparține vreunui partid și nu militează pentru vreun sistem, pentru că ea tratează despre viața oamenilor, despre bucuria lor de a trăi, de a munci, de a construi, de a făuri fericirea copiilor lor și a tuturor copiilor din lume.

Oamenii simpli și oamenii de știință, cercetătorii din laboratoare și truditorii de pe ogoare, ostenitorii din câmpul artei și muncitorii din uzine, toți cei ce apără pacea simt în inimi «pulsățiile febrile ale universului», ei reflectând permanent la soarta lor, la soarta patriei lor, la soarta epocii lor, la soarta întregii omeniri. Apărarea păcii e un lucru pe înțelesul tuturor, un lucru simplu și curat ca adevărul vieții, de care ne simțim legați fânțial, întocmai cum ne simțim indisolubil legați de oamenii care ni-s dragi, de pământul pe care ne-am născut, de idealurile spre care năzuim.

Mobilul sufletesc care dă impulsuri mereu proaspete luptătorilor pentru pace nu are nevoie de exegeze savante pentru a fi înțeles; el se cuprinde într-un singur cuvânt: dragostea, dragostea de om și de tot ceea ce e omenesc, dragostea «care mișcă soarele și astrii...», dragostea care biruie totdeauna.

Partizanii păcii nu militează pentru un anumit «mod de viață», ci pentru VIAȚĂ. Ei nu recrutează oameni pentru vreo armată de cetro-pire, ci pentru invincibila armadă a păcii. Ei nu îngăduie niciun fel de agresiune, de aceea au declarat hotărît război războiului. Ei știu că pacea condiționează viața, că pacea e lumina vieții, soarele vieții, adevărul vieții, primăvara veșnică a vieții; de aceea îndemnul lor statornic acesta este: oameni, dacă vreți să trăiți, să construiți, să vă bucurați, să însoriți viața copiilor voștri și viața tuturor oamenilor — atunci opriți războiul, nimiciți din fașă războiul, faceți să triumfe pretutindeni pacea!

Apărătorii păcii văd împede că azi pacea e încă doar o idee militantă, o luptă pentru adevăr, o luptă împotriva conspiratorilor morții; dar mîine pacea va fi aerul tare, ozonul curat de altitudine, căldura omenească, fericirea de a trăi, de a făuri, de a ridica omul pe culmile demnității umane.

Străjerii păcii își ridică glasul «în numele mărețului umanism lăsat moștenire de cei mai buni fii ai tuturor națiunilor»; ei sînt «păstrătorii celor mai de preț tradiții naționale și apărătorii independenței» și suveranității naționale; ei sînt păstrătorii adevăratului umanism, «care sălășluiește totdeauna în inima popoarelor, ca și scînteia în cremene», ca lumina în raza solară, ca spicul pîrguit în bobul de grîu.

Luptătorii pentru pace nu confundă pe guvernanții de peste ocean, care zăngăne mereu armele, cu poporul muncitor din spatele Statuii Libertății, cu oamenii simpli care trudesce pe solul «lumii noi», pentru că aceste milioane de oameni simpli sînt — cum mărturisea scriitorul sovietic Alexandru Fadeev — «acea care, împreună cu toți oamenii simpli din lume, crează cu mîinile lor temelile culturii». Ei sînt, într-adevăr, înzestrați cu cele mai frumoase însușiri ale națiunii. Ei știu ce este adevăratul umanism, pentru că știu, înainte de toate, ce este munca. Oamenii simpli sînt oameni cu suflete mari. Printre ei se află și mamele și soțiile care și-au pierdut în războaie fiii și soții și care știu mai bine decît juristii vorbăreți și statisticienii indiferenți ce înseamnă războiul; de aceea ni-

meni nu năzuiește cu atîta putere spre prietenia și pacea între popoare ca oameni simpli. Țara noastră — adaugă Fadeev — e pentru pace și prietenie între popoare, pentru că noi simțem, înainte de toate, un stat al oamenilor simpli. Noi apărăm pacea nu pentru că am fi s'abi, ci pentru că vrem ca oamenii noștri să trăiască fericiți și dorim același lucru tuturor popoarelor din lume».

Împotriva adoratorilor lui Marte de dincolo de marea cea mare, care nu pot concepe omul decît îmbrăcat în za'e, cu junghier la șold, cu grănate la brîu și cu bombe atomice în fiecare mîna, partizanii păcii sînt încredințați că «omenirii îi vin mai bine ha nele c'vile».

Împotriva neofasciștilor de la Washington și de la Bonn, care socotesc războiul inevitabil, oamenii cinstiți din lumea întreagă cred cu tărie că «nu războiul este inevitabil, ci pacea este inevitabilă, dacă forțele păcii care sînt incomparabil mai mari decît forțele războiului, vor pune în mișcare mase tot mai largi. Pacea este posibilă, pentru că forțele oamenilor simpli au crescut considerabil din timpul luptei lor împotriva fascismului pînă acum. Pacea este posibilă, pentru că în fruntea sute'or de milioane de partizani ai păcii se află puternicul popor sovietic, care a arătat tuturor popoarelor din lume calea luminoasă ce duce spre pace, spre prietenie și spre colaborare între popoare», spre viață, spre fericire.

Împotriva incendiatorilor, popoarele sînt ferm hotărîte «să ca'ce în picioare tăciunii aprinși, să stingă cu desăvîrșire focul pe care mereu îl stîrnesc ațîțătorii la război», să taie de la cot mîinile criminale care se joacă mereu cu focul.

«Modul de viață» pe care-l pregătesc lumii acești sinștri necrofoni, este o viață lipsită de lumina soarelui o viață lipsită de bucuria libertății, o viață lipsită de veselia jucăușă a copiilor, o viață lipsită de cîntece, o viață lipsită de gingășia iubirii, o viață scalpă, o viață sterilă, becnicică, plată, o viață fără conținut, fără țeluri înalte, fără idealuri o viață înecată în mlaștinile fetide ale robiei, ale șomajului, ale mizeriei, ale deznădejdei. Pentru acești indivizi, care «scuipă dinamită și rigle foc», — cum foarte p'astic îi descrie Maiakovski, — viața nu are decît un singur sens, sensul denunțat de Maxim Gorki în cuvintele: «să sugă cu nesaț sîngele și creierii oamenilor, pentru ca, spre seară, să transforme tot acest sînge și acești creeri în metalul galben și rece» — aurul.

Prin acțiunea fluxului de energie ce izvorăște din idea'urile înșorite ale păcii, omenirea vede limpede contururile luminoase ale viitorului, viitor în care viața nu mai are nevoie decît de un singur fel de eroi: eroii muncii și creației. Căci «nu există pe lume eroism mai sublim ca eroismul muncii». «Eroii parazitismului social și-au trăit traiul; regiile aurului sînt azvîrlite de viață în hăul putred al istoriei; cavalerii bombe'or atomice» trec în muzeul de curiozități sinistre ale veacului; căpcăunii războiului intră după gratii, în grădina zoologică a lumii.

Omul viitorului, omul nou, omul păcii, este omul care — muncind cu drag și învățînd cu strădanie — își însușește arta «de a trăi în chip nou», de a făuri o viață nouă, o viață în care pacea guvernează existența și dirijează pașii omenirii pe căile fericirii tuturor oamenilor și popoarelor.

Inercările încrîncinate ale guvernărilor de peste ocean de a stînge acest vis spre care năzuiesc oamenii, vis care se chiamă «primăvara omenirii», vor fi spulberate de înălțătoarea credință în forțele de neînving

ale păcii, a'le dragostei, ale vieții. Vrerea nestrămătă a celor ce c'ntă bucuria de a trăi a tuturor popoarelor va țintui la stîlpul infamiei pe toți ațîțătorii la război. Tendința odicioasă de a întoarce omenirea prin neofascism la fanatismul barbar și sîngeros al evului mediu și de a acorda din nou soldatului rolul de cuceritor al lumii, va fi stăvilită de sutele de milioane de oșteni ai păcii, care știu să lupte pentru libertatea lor, pentru dreptul de a fi stăpîni în țara lor, pentru independența și suveranitatea patriei lor, pentru felul de viață ales de ei.

Sub răsuf'area curată a «primăverii» ce se apropie, crește neîncetat conștiința popoarelor, se aprinde pretutindeni soarele dreptății libertății, dragostei și păcii între oamenii întregului pămînt!

Lumea cunoaște astăzi pozițiile etice pe care s-au situat cei ce se arată atît de zeloși întru înarmarea popoarelor occidentale. A avut grijă să i-o spună un reprezentant de vază al Congresului american, W. Cannon, care — cu un revoltător cinism — a declarat: «Trebuie să înarmăm alte națiuni, pentru ca nu copiii noștri să moară, ci copiii lor». Sau un altul: «Noi urmărim ca de aici înainte toți oamenii să ucidă în mod civilizât».

Oamenii și popoarele, însă, nu mai vor să-și trimită copiii la moarte, nu mai vor să-și lase uciiși nici măcar în mod «civilizat». Ei vor să trăiască în pace, să muncească în pace și să-și crească copiii sub razele binefăcătoare a'le soarelui păcii.

Specu'a cu destinele omenesti trebuie să înceteze. Specia naivilor — dispuși să-și jertfească viața pentru un anumit «mod de viață», importat sau impus de peste țări și mări — a început să dispară. Un nou tip de om s-a înălțat pe estrada vieții — omul muncii, omul creației, omul păcii; pentru acest om merită să lupti, să trăiești, să te jertfești și să biruești, căci el este sarea pămîntului, bogăția vieții, obiectivul dintîi, de după aceea și din totdeauna al existenței umane.

Privind indicațiile barometrului social și politic al epocii noastre, omenirea înțelege că oscilațiile acului magnetic arată statornic spre pace. Zvîrcolirile incendiatorilor lumii nu vor putea împiedeca triumful omului păcii asupra fiarea setoase de sînge, triumful binelui asupra răului, triumful rațiunii asupra alienației, triumful luminii asupra întunericului, triumful vieții asupra morții, triumful păcii asupra războiului.

Omenirea nu mai este neprevenită; autorii războaielor de azi, de ieri și de totdeauna au fost puși în insectar; lumea îi cunoaște, le-a identificat metodele, le-a sesizat «tehnica» de pervertire a adevărului; le-a experimentat pe cont propriu «dragostea» lor, «morală» lor, «ajutorul» lor, «năzuințele» lor, «jertfeșnicia» lor. Agresiunea din Coreea a servit omenirii o lecție pe care omenirea n-o va uita curînd. De aceea, — împreună cu unul din eroii lui Fadeev — toți cei ce iubesc pacea le spun celor ce vor să înăbușe libertatea popoarelor: nu numai voi sînteți odioși — «voi sînteți deja osîndiți la pisire — odios e ceia ce v-a dat naștere și continuă să dea naștere unor făpturi ca voi, acum, în vremea noastră, după ce oamenii au atins culmi atît de luminoase pe tărîmul gîndirii și al creației... Plaga canibalismului amenință însăși existența omenirii... Și lumea va fi roasă de această plagă, mai cumplită decît ciuma, atîta timp cît bunurile ei vor fi folosite de alții decît de aceia care le crează, atîta timp cît niște făpturi degenerate vor avea o putere nețărmurită asupra oamenilor... Degeaba își închipuie acești domni... că vor scăpa de judecata istoriei. Plini

de sînge, ei stau de pe acum în fața privirilor ei amenințătoare». Specia această de neoameni este sortită dispariției, chiar dacă ei se socotesc supra-oameni și încă primii dintre supra-oameni. Deocamdată, însă, ei sînt socotiți ultimii în ochii tuturor popoarelor. Ei își spun «supra-oameni». Dar ei își vor pierde foarte curînd pînă și dreptul de a se mai numi oameni. «Exemplul e prea proaspăt în memoria noastră: über-mensch-ii au început cu parăzile de la Nürnberg și au sfinșit tot la Nürnberg, însă în streang».

Pînă atunci, însă, nimeni nu trebuie să uite că «împotriva nebuliei care amenință să învăluie lumea într-o negură otrăvitoare» și s-o scalde într-un ocean de sînge, nu există decît o singură atitudine: lupta. «Țineți minte, — s-a spus în Apelul Congresului de la Varșovia — că lupta pentru pace însemnează apărarea propriilor voastre interese vitale. Pacea nu se așteaptă, pacea se cucerește».

Să ne amintim mareu, că zădărnicierea amenințării unui nou război — mai crîncen și mai distrugător decît tot ce-și poate imagina mintea omească — depinde de hotărîrea noastră a fiecăruia, de energia noastră neînfricată, de curajul și capacitatea noastră de a înțelege just situația și de a acționa corespunzător. «Da, voi sînteți în stare să împiedecați războiul — spunea Gorki, adresîndu-se oamenilor muncii din toată lumea. Voi și toți oamenii care mai pot încă să-și dea seama cît de absurd, cît de criminal ar fi un nou război, paralizați mîinile aventurierilor! Aveți toate mijloacele necesare s-o faceți!».

Ațișătorii la război trebuie să știe, că «noi vrem pace, dar dacă ne ating»... vom ști răspunde cum se cuvine, după zisa poetului:

«Noi construim, cosim și semănăm.
Lozinca noastră: «Pace și belșug»!
Dar noi vom ști la fel să ne apărăm
Cu mîinile pe arme ce distrug!».

Insușirile luptătorului pentru pace, acestea sînt: patriotismul înflăcărat; trezvia și fermitatea; dragostea nemărginită pentru poporul din care face parte, încrederea în forțele lui creatoare, în bogăția talentelor lui, în puritatea lui sufletească; optimismul robust și credința granitică în victoria finală a păcii. «Marele adevăr al istoriei stă în aceasta: învinge ceea ce crește, ceea ce este înaintat; înving popoarele, nu asupritorii lor!».

E bine să știm că în lupta pentru apărarea păcii nu pot exista nepăsători, nu pot exista neutri; cel ce încearcă să se înveșmînteze în toga prețioasă a neutralității nu rămîne deoparte, ci — într-un fel sau altul — devine un vinovat complice al ațișătorilor la război «Istoria nu-i va ierta pe aceia care tac acum, care nu luptă, care îi sprijină pe agresori prin pasivitatea lor». Lupta pentru pace, lupta pentru viață, lupta împotriva incendiatorilor lumii este o sacră datorie a tuturor oamenilor cinstiți din lumea întreagă.

Pacea are un caracter indivizibil: ea ori există pentru toți, ori nu există. Pacea pentru inși separați, pentru «neutri», este o imposibilitate. Pacea este a tuturor sau a nimănu. De aceea, «mîndrul neamăstec» al izolațiilor, al neutriilor, nu este decît o bravadă deșartă care îi asociază, cu sau fără voia lor, cu trădătorii cauzei sfinte a păcii.

Jalnicele iluzii despre posibilitatea unei «păci pentru sine» trebuie să dispară din mintea oricărui om sănătos. «În viață nu există sectoare

neutre, nici ziduri în spatele cărora să te poți ascunde de exigențele realității. Viața ti ajunge din urmă pe cei ce fug de ea; ea nu cunoaște armistiții pentru indivizi, atîta vreme cît n-a obținut pacea pentru toți. Sub presiunea vieții, zidurile citădelei neutralității se năruie». Numai prin lupta solidară, fermă și hotărîtă a tuturor oamenilor, numai prin rezistența comună împotriva agresorilor, numai prin demascarea uneltirii or asazine ale turburătorilor vieții pașnice a omenirii, numai cu toții, umăr la umăr, vom putea împiedica scufundarea lumii în noaptea de iad a războiului, — aceasta este singura cale ducătoare spre lumina neapusă a soarelui libertății, dragostei și păcii.

Oameni, eu v-am iubit, fiți vigilenți! — această chemare înflăcărată a eroului și patriotului ceh Julius Fucik răsună și astăzi de dincolo de mormînt, ca un memento, mobilizînd omenirea întregă la lupta sfîntă pentru apărarea păcii, pentru apărarea vieții, împotriva călcîiului de fier al războiului a toate distrugător. Fiți vigilenți, ne spune el. Nu vă lăsați înșelați de cei ce vor să înăbușe adevărul vieții. Fiarele setoase de sînge sînt neputincioase în fața luminii adevărului. Dar ele vă pot ascunde adevărul, vă pot orbi cu minciuni strălucitoare, și atunci veți fi reduși la neputință, veți fi duși la pieire. Pacea este adevărul vieții, apărați-vă viața, apărînd pacea!

Despre pace vorbesc și ațîțătorii la război. Dar ei pot identifica ușor. Criteriul este acesta: Cei ceucid pe negri n-au dreptul să vorbească despre pace. Cei ce încălcă drepturile omului și libertățile democratice n-au dreptul să vorbească despre pace. Cei ce ard grîul sub ochii ce'or flămînzi n-au dreptul să vorbească despre pace. Cei ce vor să cumpere conștiința popoarelor cu praf de ouă, cu conserve de ciine și cu gumă de mestecat, n-au dreptul să vorbească de pace. Cei ce se socotesc supraoameni și împart popoarele în națiuni «majore» și în națiuni «minore» n-au dreptul să vorbească de pace. Cei ce diferențiază oamenii în oameni «necesari» și oameni «inutili» n-au dreptul să vorbească de pace.

Apărători sinceri și devotați ai păcii sînt toți aceia care apără egalitatea dintre oameni și egalitatea dintre popoare; care apără libertatea împotriva asupririi; care cred în victoria oamenilor cinstiți din întreaga lume împotriva celor ce-i urăsc pe oameni; care călăuzesc oamenii și popoarele spre înțelegere, spre colaborare, spre pace; care luptă pentru viitorul tuturor oamenilor și tuturor popoarelor, pentru vitorul întregii omeniri, al întregii științe, al întregii culturi, al întregii umanități.

Exemplu în această privință sînt minunații oameni sovietici, în numele cărora, cunoscutul scriitor Alexandru Evdochimovici Corneiciuc, a mărturisit: «Vreau să le spun tuturor partizanilor păcii din lumea întreagă. că noi, — oamenii sovietici — nu ne-am cruțat și nu ne vom cruța forțele în lupta pentru statornicirea păcii pe tot întinsul pămîntului. Noi sîntem constructorii unei societăți noi, și nu există mai mare bucurie și mai mare fericire pentru noi decît să durăm construcția luminoasă a «primăverii omenirii». A construi, a crea, a ubi viața, a iubi copiii, a educa noua generație de constructori și creatori, iată care e scopul vieții poporului sovietic. Și la toate uneltirile ațîțătorilor la război, care pregătesc moarte și distrugere, noi răspundem: Nu cerem pacea, ci o vom cuceri prin eforturile unite ale tuturor partizanilor păcii prin eforturile soldaților patrioților tuturor națiunilor și ale popoarelor din întreaga lume».

Lupta pentru pace este indisolubil legată de dragostea de țara și de poporul din care facem parte. Fericirea personală este condiționată de fericirea patriei, întrucât «fiecare om este doar o părticică a poporului, a cărui fericire asigură fericirea fiecărui om, și a cărui pierire ar atrage după sine moartea omului». Fericirea personală nu se poate concepe în afara fericirii patriei. Luptătorul pentru pace știe că dragostea de patrie întărește dragostea față de om și sporește dragostea față de omenirea întreagă. Această luptă sacră se inspiră din atașamentul față de pământul patriei, de glia lui, de sarea lui, de marea lui, de marea lui, de florile lui, de holdele lui, de munții lui, de cerul lui.

Luptătorul pentru pace este mai întâi un patriot desăvârșit. Iar patriotismul trebuie înțeles ca «năzuința de a contribui neîncetat la dezvoltarea patriei, la propășirea ei, la progresul ei spiritual și la creșterea bunei stări generale; ca hotărâre fermă de a consacra în orice împrejurare pașnice a țării dragi toate forțele și, la nevoie, chiar și viața»; ca slujire devotată a celor mai înalte idealuri ale patriei, care sînt totodată și cele mai avansate idealuri ale întregii omeniri. Cine nu-și iubește patria, acela nu poate fi oștean al păcii.

Luptătorul pentru pace înțelege, că înaltul patriotism servește cauza păcii, a solidarității, a colaborării și a prieteniei dintre oameni și popoare.

Lupta pentru pace nu este sfârșită. Pînă la triumful definitiv al păcii în lume, mai trebuiesc cheltuite energii, eforturi, dăruiri și poate jertfe. Fiarei războiului nu i s-au tăiat încă toate capetele. Dar sutele de milioane de apărători ai păcii reprezintă o forță, care pînă la urmă va învinge firea. Căci «războiul — cum spune Ilya Ehrenburg — este treaba oamenilor, iar oamenii pot preveni războiul». Toți cei ce iubesc pacea vor face totul «pentru a abate țeava armei de la pieptul omenirii».

Dușmanii păcii caută mereu să născocoască noi mijloace pentru amăgirea oamenilor și pentru cucerirea lumii: «Dar, pe zi ce trece, cercul vieții lor se strînge tot mai mult, devine din ce în ce mai îngust». În același timp, partizanii uriașei Mișcări Mondiale pentru Pace, în frunte cu Marea Uniune Sovietică și cu țările de democrație populară, caută și află mereu căi noi spre a izbăvi omenirea de tot ce o apasă și o înjosește, spre a o salva de năprazna și urgia războiului, iar cercul vieții și activității lor devine tot mai larg cu fiecare zi. «Și oricît ar croncăni tot soiul de corbi, viitorul omenirii duce spre fericire și frumusețe, spre frăție și pace, și nici de cum spre un cimitir nesfârșit». Pacea este soarele spre care năzuiesc toate popoarele și nimeni nu va putea opri omenirea de pe acest drum.

Este limpede ca adevărul, că «problema păcii — care pare atît de dificilă cînd o amestecăm în toate complicațiile internaționale — ar fi foarte ușoară dacă oamenii de stat ar aborda-o cu aceeași înmă deschisă și simplitate ca și masele; dacă s-ar înțelege în ce măsură ea domină tot restul politicii; dacă s-ar reflecta cu profunzime la faptul că stupida barbarie a războiului aduce atîta durere mamei, soțiilor, copiilor. Respectul vieții omeniești este prima condiție a oricărei civilizații, a oricărei religii, a oricărei morale», a existenței umane însăși.

S-a spus pe drept cuvînt și cu atîta înțelepciune de către un mare luptător pentru pace, Pierre Cot, laureat al Premiului Internațional Stalin

«Pentru întărirea păcii între popoare»: «Cînd libertatea popoarelor se va întîmpla pe egalitatea oamenilor de toate rasele și din toate țările, la orizontul omenirii vor apare zorile fraternității».

Biserica Ortodoxă Romînă, cu ierarhii, clericii și obștea ei credincioasă, și-a înscris de mult numele în rîndurile Mișcării Mondiale pentru Apărarea Păcii, printr-o activitate unanim apreciată atît în țară, cît și peste hotare. Plinitoare a învățăturii sale de credință, încredințată ei de Hristos-Domnul Păcii, și următoare fidelă pîdeie înalte a poporului nostru muncitor, Biserica noastră dreptslăvitoare a dovedit o prezentă continuă și activă în toate marile campanii pentru pace, lansate de Consiliul Mondial al Păcii.

Cu conștiința limpede că «cel ce nu luptă pentru să-ășlurirea păcii pe pămînt nu se poate numi fiu al lui Dumnezeu și nici fiu al Bisericii Ortodoxe», slujitorii și credincioșii Așezămîntului nostru de credință au fost statornici și neobosiți crainici ai păcii prin cuvîntul lor, prin faptele lor, prin osîrdia lor, prin dragostea lor.

Astăzi, — cînd partizanii păcii din lumea întregă depun eforturi mereu sporite spre a înclina hotărîtor cumpăna vieții internaționale spre luminisurile păcii și colaborării între oameni și popoare — Biserica noastră înțelege să-și mobilizeze, alături de întregul nostru popor muncitor, toate elanurile sale sacre în slujba nobilei cauze a păcii. Niciun cleric și niciun credincios nu trebuie să lipsească din rîndurile apărătorilor păcii. Orice pasivitate, orice absență, orice neutralitate în problema păcii nu poate fi socotită — în lumina doctrinei creștine — decît ca o abjurare a lui Hristos-Domnul Păcii, ca o lepădare de Evanghelia Păcii, ca o înstrăinare de pacea cu Dumnezeu, care este condiționată de pacea cu semenii, de pacea cu toți oamenii. Creștinul care-și pierde pacea cu sine însuși, cu semenii și cu Dumnezeu, își pierde însăși izbăvirea lui duhovnicească și viața veșnică cea pururea stătătoare.

Ca cetățean al patriei noastre, creștinul care se ține departe de lupta sfîntă pentru apărarea păcii în care este angajat întregul nostru popor, cu munca lui pașnică, cu strădaniile lui avîntate pentru făurirea vieții celei noi, acela slujește, prin pasivitatea lui, cauza necroforă a dușmanilor păcii, care sînt și dușmanii patriei noastre, ai libertății, independenței și suveranității noastre naționale.

Inchinătorul lui Hristos, din sinul Așezămîntului nostru de credință, are o îndoită ipostază: fiu credincios al Bisericii și cetățean devotat al patriei. Și într-o ipostază și în cealaltă, adevărarea loialității lui are astăzi un singur criteriu de cumpănire: lupta fermă pentru apărarea păcii, pentru apărarea vieții, pentru apărarea viitorului însoțit al țării noastre, al oamenilor nostri, al tuturor omenilor, al întregii omenirii.

Unul dintre eroii scriitorului sovietic-eston, August Jacobson, rosteste un jurămint care astăzi răsună chocotitor ca însuși glasul popoarelor lumii, ca însăși conștiința celor ce luptă pentru pace:

«Jurăm să continuăm lupta pentru pace în lumea întregă, fără să dăm înapoi nici un pas, într-un front unic, de neclintit, alături de popoarele Uniunii Sovietice, alături de popoarele țărilor de democrație populară, alături de masele populare iubitoare de pace și libertate din lumea întregă».

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Pr. V. MITRU

CRONICĂ

EVENIMENTE DIN VIAȚA BISERICII IN A DOUA JUMĂTATE A ANULUI

In a doua jumătate a anului în curs s-au petrecut în viața Bisericii Ortodoxe din alte părți cum și din țara noastră o mulțime de evenimente ce merită a fi subliniate pentru însemnătatea lor.

Astfel la începutul lunii iulie a. c., Biserica Ortodoxă Antiohiană a sărbătorit jubileul de aur pentru 50 ani de viață arhierescă a Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea al Antiohiei și întregului Orient.

Sărbătorirea a avut loc în Damasc, capitala Siriei, unde se află reședința Patriarhatului de Antiohie.

Biserica Ortodoxă de pretutindeni — în mod voluntar și în spiritul dragostei Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Capul și Intemeietorul acestei Sfinte Biserici — a fost prezentă prin delegați, scrisori și telegrame, la această sărbătorire.

*

La jumătatea lunii iulie a. c., Înalt Prea Sfințitul Chiril, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare a făcut o vizită Bisericii Ortodoxe Ruse și Înalt Prea Sfințitul Patriarh Alexei al Moscovei și al întregii Rusii, ca răspuns vizitei pe care delegația Bisericii Ortodoxe Ruse a făcut-o Bisericii Ortodoxe Bulgare cu prilejul intronizării I.P.S. Patriarh Chiril în mai 1953.

Înalt Prea Sfinția Sa a fost însoțit de I.P.S. Mitropolit Paisie de Vrața, I.P.S. Mitropolit Filaret de Loveci, P.S. Episcop Ștefan, Vicar de Plovdiv, P.C. Arhim. Maxim, reprezentantul permanent al Bisericii Ortodoxe Bulgare pe lângă Patriarhia Bisericii Ortodoxe Ruse, P.C. Pr. Ivan Iuliev, Președintele Uniunii Preoților Bulgari.

*

În a doua jumătate a lunii august, Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea al Antiohiei și întregului Orient, însoțit de I.P.S. Mitropolit Teodosie de Tripolis, I.P.S. Mitropolit Nifon de Helopolis-Zahle, și I.P.S. Mitropolit Elie Karam de la Muntele Liban, au făcut o vizită Bisericii Ortodoxe Ruse și Înalt Prea Sfințitul Patriarh Alexei al Moscovei și întregii Rusii.

*

La începutul lunii septembrie a. c., Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Krutiței și Colonnei a făcut o vizită Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian, Intitstătorul Sfintei noastre Biserici.

Vizita a fost prilejuită de hotărârea din iunie a. c., a Sfințului Sinod al Bisericii noastre, cînd I.P.S. Mitropolit Nicolae al Krutiței și Colonnei a fost declarat Doctor în Teologie, ca urmare a propunerilor făcute de către cele două Institute Teologice din țara noastră, de la București și Sibiu.

Despre felul cum s-a desfășurat solemnitatea înmînării titlului de Doctor, cum și despre celelalte evenimente legate de aceste fapte, cititorul acestor rânduri este îndrumat să cerceteze revista «Biserica Ortodoxă Română».

La jumătatea lunii septembrie, Biserica Ortodoxă Română și Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian a primit vizita Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea al Antiohiei și Intregului Orient.

Prea Fericirea Sa a sosit la Constanța în ziua de 12 septembrie însoțit de Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Teodosie de Tripolis, I.P.S. Mitropolit Nifon de Heliopolis-Zahle, I.P.S. Mitropolit Elie Karam de la Muntele Liban și P. C. Arhimandrit Vasile Samaha, reprezentantul Bisericii din Antiohia pe lângă Patriarhia Bisericii Ortodoxe Ruse, fiind întâmpinați de P.S. Episcop Chesarie al Dunării de Jos, ca Episcop al locului.

În București au sosit în dimineața zilei de 13 septembrie, fiind întâmpinați în Gara de Nord de Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian înconjurat de Vicarii Patriarhiei, Consilierii Patriarhiei și Arhiepiscopiei Bucureștilor și Protoierii Capitalei.

În ziua de 14 septembrie, la Catedrala Patriarhală din București s-a oficiat o Sf. Liturghie solemnă de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nifon de Heliopolis, I.P.S. Mitropolit Firmilian al Craiovei și I.P.S. Mitropolit Elie Karam de la Muntele Liban, de față fiind cei doi Patriarhi: Prea Fericitul Alexandru al Antiohiei și Înalt Prea Sfințitul Justinian.

Predica zilei a fost rostită de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Teodosie de Tripolis.

După oficierea Sfintei Liturghii, Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea a decorat pe Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian cu cea mai înaltă distincție a Bisericii Antiohiene, «Ordinul Sfinților Apostoli Petru și Pavel» cu cruculiță, roștind cu acest prilej o însuflețită cuvîntare.

Pe pieptul înfiștătorului Sfintei noastre Biserici strălucește acum o nouă decorație. Menționăm că Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian primește acum a opta decorație. Astfel, din partea conducerii țării noastre Înalt Prea Sfințitul Sa a fost decorat cu Ordinul «Steaua Republicii Populare Romîne» clasa I, ordinul «Apărarea Patriei» clasa II-a, Medalia comemorativă pentru împlinirea celor 5 ani de la înființarea Republicii Populare Romîne, Medalia comemorativă pentru împlinirea celor 10 ani de la înființarea Armatei Republicii Populare Romîne. În afară de acestea, Înalt Prea Sfințitul Sa a fost decorat cu ordinul «Republicii Populare Coreene» clasa II-a. Din partea Bisericii Ortodoxe Antiohiene a primit ordinul «Sfinților Apostoli Petru și Pavel» cu panglică, din partea Bisericii Ortodoxe Ruse medalia Membru de Onoare al Academiei Teologice din Moscova, iar acum cel mai înalt ordin al Bisericii Antiohiene, «Ordinul Sfinților Apostoli Petru și Pavel» cu Cruce.

Clerul și credincioșii Bisericii Ortodoxe Romîne se bucură sincer de acest lucru, pentru că cinstirea și pretuirea care se arată înfiștătorului Bisericii noastre se răsfrînge asupra întregii obști creștinești din țara noastră, care cu credință și cu dragoste îi ascultă sfaturile și îndemnul.

*

În a doua decadă a lunii octombrie a sosit la București o delegație a Bisericii Ortodoxe Bulgare în frunte cu Înalt Prea Sfințitul Patriarh Chiril. Înfiștătorul acestei Biserici. Din delegație au făcut parte: Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Mihail de Rusciuc și Cervenja, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Climent de Stara Zagora, I.P.S. Mitropolit Pimen de Nevrocop, Prea Sfințitul Episcop Iona de Agatoniki, Secretarul General al Sfințitului Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare, P.C. Arhimandrit Maxim, delegatul Bisericii Bulgare pe lângă Patriarhia din Moscova, Protoperibiterul Dr. Ștefan Tancov, profesor la Academia Teologică din Sofia, Protoierul Metodii Milcev, Vicepreședintele Uniunii Preoților Bulgari, P.C. Diacon Dr. Vasile Veleanov de la Catedrala Patriarhiei din Sofia; de asemenea a făcut parte din această delegație P.C. Preot Teodor Tekov, parohul bisericii bulgare din București.

Delegația Bisericii Ortodoxe Bulgare a răspuns prin această vizită făcută de Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian în anul 1953, cu prilejul intronizării Înalt Prea Sfințitului Chiril ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Bulgare.

Despre felul cum s-a desfășurat vizita acestei delegații, cititorul este îndrumat să cerceteze cuprinsul revistei «Biserica Ortodoxă Romînă».

*

Pe plan intern:

La 2 august, clerul și credincioșii Bisericii noastre au sărbătorit onomastica Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian.

A intrat în tradiție ca în ziua de 2 august, când Sfânta noastră Biserică face amintirea dreptcredinciosului Împărat Justinian, clerul și credincioșii Bisericii Ortodoxe Romine să sărbătorească pe Întistătorul Bisericii lor.

În această zi, la Catedrala Sf. Patriarhii din București s-a oficiat un Te-Deum de mulțumire de către Prea Sfințitul Episcop Theotist, Vicar Patriarhal, înconjurat de soborul deservenților Catedralei.

Au fost de față la oficierea sfintei slujbe profesorii Institutului Teologic din București, Consilierii Patriarhiei și al Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor, preoți și protolerii Capitalei, salariații Administrației Patriarhale și Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor și o mare mulțime de credincioși.

După oficierea Te-Deum-ului Prea Sfințitul Episcop Theotist a rostit o frumoasă cuvântare omagială pentru Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian făcând o sugestivă legătură între însușirile Înalt Prea Sfințitului Patriarh Justinian și ale patronului său, dreptcredinciosul Împărat Justinian.

*

La 23 august a. c., împlinindu-se zece ani de la eliberarea patriei noastre, Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian însoțit de Prea Sfințitul Antim Nica, Vicar Patriarhal și P. C. Preot Alexandru Ionescu — Vicar al Sf. Arhiepiscopii, a luat parte la festivitățile din Capitală legate de acest fericit eveniment.

*

În ziua de 3 septembrie, cu o deosebită solemnitate, în sala de festivități a Prezidiului Marelui Adunări Naționale, a avut loc decorarea unor Ierarhi și preoți al Bisericii Ortodoxe.

Au fost de față la această solemnitate D-nii: Dr. Petru Groza, Președintele Prezidiului Marelui Adunări Naționale, Acad. Profesor Petre Constantinescu-Iași Ministrul Cultelor și Gh. Marusi, Secretar al Prezidiului Marelui Adunări Naționale.

Deasemenea au fost de față Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian și Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Printr-un decret al Prezidiului Marii Adunări Naționale au fost decorați cu ordinul «Steaua Republicii Populare Romine» clasa II-a: Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Firmilian al Olteniei și Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Vasile Lazărescu al Banatului; cu ordinul «Republicii Populare Romine» clasa III-a: Prea Sfințitul Episcop Teofil Herineanu al Romanului și Hușilor și Prea Sfințitul Episcop Theotist Botoșeanu, Vicar Patriarhal; cu ordinul «Steaua Republicii Populare Romine» clasa IV-a: P. C. Preot Traian Belasçu, Vicarul Mitropoliei din Sibiu, Sabin Truță, Vicarul Episcopiei din Cluj, Carol Pop, Vicarul Episcopiei din Oradea, Vasile Ștefan, Inspector General Patriarhal, Zaharia Mintulescu Inspector Eparhial.

După citirea Decretului Dl. Dr. Petru Groza, Președintele Prezidiului Marelui Adunări Naționale a rostit un cuvânt de felicitare. Din partea Ierarhilor și slujitorilor bisericești decorați a răspuns Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Vasile al Banatului.

Prin același Decret au mai fost decorați cu ordinul «Steaua Republicii Populare Romine» clasa IV: P. C. Diacon N. Nicolaescu, prorectorul Institutului Teologic din București iar cu ordinul «Steaua Republicii Populare Romine» clasa V-a P. C. Preoți: Vasile Ionescu protoiereul Circ. III Capitală, Dr. N. Georgescu, protoiereul raionului Cimpina, Leonida Mateescu protoiereul raionului Călărași, I. Fierbințeanu protoiereul raionului Videle, Ion Nicolau deservent al bisericii «Sf. Dumitru-Colentina», I. Teodorescu, deservent al bisericii Spitalului Colțea, Gh. Negru deservent al bisericii Mogoșoaia, Em. Voiculescu din raionul Crevedia, etc., etc.

*

La 22 septembrie, Înalt Prea Sfințitul Sebastian, Mitropolitul Moldovei și Sucevei a împlinit 70 de ani. Evenimentul acesta nu putea rămâne nesărbătorit de către clerul și credincioșii Moldovei.

De aceea a luat ființă un Comitet de sărbătorire a cărei președenție a fost încredințată P. C. Preot Constantin Nonea, Vicarul Mitropoliei Moldovei.

Personalitatea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Sebastian — spune scrisoarea Comitetului de sărbătorire — se alătură de figurile marilor Ierarhi moldoveni atît prin înfăptuirile realizate în Mitropolia Moldovei și a Sucevei, cît și prin misiunile

pe care le-a îndeplinit la stringerea legăturilor între Bisericile Ortodoxe surori și în acțiunea pentru apărarea păcii.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Sebastian cunoaște viața și frământările preoțimii mai ales că a fost multă vreme preot de enorie și protopop.

Ca Mitropolit, Înalt Prea Sfinția Sa nu este străin de aceste frământări și nici nu le-a uitat. De aceea preoțimea și credincioșii Moldovei își iubesc Ierarhul a cărui inimă caldă bate alături de grijile și năzuințele lor în lupta pentru pace și buna înțelegere între oameni și popoare.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Sebastian a luat parte la Congresul Partizanilor Păcii de la Varșovia din 1950, cu care prilej a rostit o însuflețită cuvintare în numele clerului și credincioșilor ortodocși din țara noastră. Înalt Prea Sfinția Sa a fost una din figurile a căror prezență a fost remarcată de congresiști.

Nenumărați locuitori și copiii ai Varșoviei și nenumărați partizani ai păcii au cerut autografe și astfel semnătura Înalt Prea Sfinției Sale o au oamenii din Franța, din Belgia, Congo și Camerun, din India și Brazilia și din toate țările lumii.

Aceeași frumoasă impresie a făcut Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Sebastian și la Damasc, cu prilejul sărbătoririi Jubileului de aur a Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea și la Moscova unde a fost de două ori.

Sărbătorirea a avut loc la Iași și a constat în faptul că în această zi s-a oficiat o Liturghie arhierască în Catedrala Mitropolitană de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Firmilian al Olteniei, asistat de Prea Sfinții Episcopi Teofil și Theoctist și ajutat de soborul stareților sfințelor mânăstiri din Eparhie, în frunte cu arhimandritul Melchisedec Dimitriu de la minăstirea Neamțului.

Au fost de față la săvârșirea sfintei slujbe: Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian, Întistătătorul Bisericii Ortodoxe Române, Înalt Prea Sfințitul Vasile Lăzărescu, Mitropolitul Banatului, Prea Sfințitul Antim Angelescu, Episcopul de Buzău, Prea Sfințitul Chesarie Păunescu, Episcopul Dunării de Jos, Prea Sfințitul Valerian Zaharia, Episcopul Oradiei, P. C. Nonea, Vicarul Sf. Mitropolii a Moldovei, Consilierii și salariații Mitropoliei, protoiereii Eparhiei, membrii consiliilor duhovnicești ai sfințelor minăstiri, foarte mulți preoți din Iași și din Eparhie și un mare număr de credincioși.

Deasemenea au fost de față: Dl. Ministru al Cultelor, Acad. Prof. Petre Constantinescu-Iași; Emil Mazilu, Președintele Sfatului Regional Iași, reprezentanți al Sfatului Orășenesc, deputați ai Adunării Eparhiale, conducători ai cultelor din localitate, etc.

După oficierea Sfintei Liturghii, Prea Sfințitul Teofil, Episcopul Romanului și Hușilor a rostit o frumoasă cuvintare prin care a elogiat activitatea sărbătoritului.

A răspuns I.P.S. Mitropolit Sebastian, mulțumind tuturor participanților la sărbătorire.

După aceea, în hall-ul palatului mitropolitan a urmat o nouă festivitate cu care prilej P.C. Pr. C. Nonea, Vicarul Mitropoliei Moldovei, a oferit o icoană, ca dar din partea preoților și salariaților Sfintei Mitropolii.

Dl. Ministru al Cultelor, Prof. Acad. Petre Constantinescu-Iași a dat citire unei scrisori adresată sărbătoritului de către Dl. Dr. Petru Groza, Președintele Prezidiului Marelui Adunări Naționale.

Președintele Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Regiunii Iași, Emil Mazilu a rostit o scurtă cuvintare după care a dat citire Decretului Prezidiului Marelui Adunări Naționale prin care s-a conferit sărbătoritului ordinul «Steaua Republicii Populare Române» clasa I.

A urmat apoi agapă cu care prilej au rostit cuvinte de prețuire pentru sărbătorit: Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Firmilian și Vasile. Prea Sfinții Episcopi Valerian și Theoctist, Prea Cuviosul Arhimandrit Melchisedec Dimitriu. Deasemenea au toastat pentru sărbătorit: Dl. Ministru al Cultelor, Dl. Jean Livescu din partea Comitetului Regional de Luptă pentru Pace, Conducătorul comunității Romano-Catolice, al Cultului Mozaiic, deputați ai Adunării Eparhiale, etc.

Tuturor le-a răspuns Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Sebastian, care a mulțumit călduros pentru înalta distincție acordată de Conducerea țării noastre și s-a angajat să lupte și în viitor pentru prosperitatea patriei, pentru cauza păcii.

*

Îată o parte din fericitele evenimente petrecute în decurs de câteva luni în viața Bisericii Ortodoxe din alte țări și din țara noastră.

Parte din ele au darul să contribuie la adâncirea bunelor relații între Bisericele Ortodoxe surori întărind și sporind prestigiul Ortodoxiei.

Cele care se leagă de viața Bisericii noastre sînt rezultatul fericit al acțiunii inițiate de Întîistătătorul Bisericii noastre, Înalt Prea Sfințitul Patriarh Justinian care încă de la începutul activității sale de Conducător al Ortodoxiei românești și-a propus să realizeze o strînsă colaborare cu Bisericele Ortodoxe naționale surori.

Spre mulțumirea Înalt Prea Sfinției Sale, fericitele realizări ale acestei colaborări se văd și ele se adîncesc și sporesc cu fiecare zi mai ales în ce privește acțiunea pentru apărarea păcii.

În ce privește evenimentele petrecute pe plan intern, ele sînt în primul rînd o dovadă a spiritului de libertate sub care se desfășoară viața noastră bisericească.

Ele sînt în același timp o mărturie a strînsei colaborări între Biserică și organele puterii de stat.

Aceste măsuri — mă refer la decorațiile acordate unor Ierarhi și preoți — constituie pentru slujitorii și credincioșii Sfintei noastre Biserici, un motiv în plus care să-i facă mai devotați și-i îmbie să lucreze cu mai mult spor pentru prosperitatea patriei noastre, pentru cauza apărării păcii.

Evenimentele petrecute în decursul celor cîteva luni din acest an ne dau dreptul să privim cu mulțumire către tot ceea ce s-a înfăptuit pînă acum în activitatea Sfintei noastre Biserici, în ce privește strînsa colaborare cu organele puterii de Stat și să privim cu deplină încredere spre viitorul fericit al patriei noastre și al Sfintei noastre Biserici.

REDACȚIA

OFICIALE – ADMINISTRATIVE

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTIOR

MIȘCAREA PERSONALULUI

I. TRANSFERARI

a) Preoți

1. Temei nr. 8843/954. Preotul Ioan Mihut, de la parohia Băduleasa, raionul Turnu Măgurele, se transferă la parohia Puțul Inalt II, raionul N. Bălcescu, pe data de 1 iulie 1954.

2. Temei nr. 9299/954. Preotul Ioan Spiru, de la parohia Surdulești, raionul Roșiorii de Vede, se transferă în postul II de preot la parohia Sf. Nicolae-Alexandria, pe data de 1 iulie 1954.

3. Temei nr. 9527/954. Preotul Ilie Popescu, de la parohia Scheiul, raionul Găești, se transferă la parohia Furești, raionul Topoloveni, pe data de 1 iulie 1954.

4. Temei nr. 9638/954. Preotul Petre Bărbieru, de la fillala Ciocănari, parohia Poenari Vulpești, raionul Snagov, se transferă la parohia Găița, raionul Fetești, pe data de 1 iulie 1954.

5. Temei nr. 11328/954, Preotul Cristea Nicolescu, de la parohia Micșuneștii Mari, raionul Snagov, se transferă cu postul său la parohia Curcani, raionul Oltenița, pe data de 1 august 1954.

6. Temei nr. 14783/954, Preotul Gheorghe Gaiță, de la parohia Arsura, raionul Huși se transferă cu postul său la parohia Atopenii de Jos, raionul Stalin, pe data de 1 iulie 1954.

7. Temei nr. 14010/954, Preotul Ștefan Geavlete, de la parohia Vlad Tepeș, raionul Călărași se transferă reciproc cu preotul Ilie Danciu, de la parohia Florica, raionul Pogoanele, eparhia Buzăului, pe data de 1 septembrie 1954.

8. Temei nr. 9680/954. Arhimandritul Sofian Boghiu și arhidiaconul Felix Dubnescu, de la Minăstirea Antim din Capitală, se transferă cu posturile lor la Minăstirea Plumbuita, tot din Capitală: De asemenea Arhimandritul Justinian Florea și Ierodiaconul Paulin Popescu se transferă cu posturile lor, de la Minăstirea Plumbuita la Minăstirea Antim, pe data de 1 august 1954.

b) Cîntăreți

1. Temei nr. 12821/954. Cîntărețul Stan Trandafir, de la parohia Stănești II, raionul Giurgiu se transferă în postul I de cîntăreț la parohia Stănești III, din același raion, pe data de 1 septembrie 1954.

2. Temei nr. 12897/954. Cîntărețul Nufulescu Gh. Ioan, de la parohia Dîmbu, raionul Cîmpina, se transferă la parohia Bordenii Mici din același raion, pe data de 1 septembrie 1954.

3. Temei nr. 13153/954. Cîntărețul Stan Gheorghe, de la parohia Cireșu, raionul Topoloveni, se transferă în postul I de cîntăreț, la parohia Gruiu, din același raion, pe data de 1 septembrie 1954.

c) Personalul administrativ

1. Temei nr. 10416/954. Monahia Marta Nicula, se transferă din postul de îngrijitoare de la căminul administrației Patriarhale, din Str. Maria Roseti nr. 63 București, în postul de îngrijitoare la căminul preotesc al Arhiepiscopiei Bucureștilor, pe data de 1 iulie 1954, în locul îngrijitoarei Aspasia Ileanca, care pe aceeași dată trece în postul de îngrijitoare la căminul din Str. Maria Roseti nr. 63.

II. ANGAJARI ȘI INCADRARI

a) Preoți

1. Temei nr. 10995/954. Preotul Aurel Ionescu, de la parohia Peret II, raionul Roșiori de Vede, se numește în postul de Protopop al raionului Roșiori de Vede, pe data de 1 august 1954

2. Temei nr. 8786/954. Dl. Negoită D. Ilie, licențiat în teologie, se numește în postul de preot II, la parohia Traian, raionul Slobozia, pe data de 1 iulie 1954.

3. Temei nr. 9295/954. Preotul Ivănescu Alexandru, se numește în postul de preot la parohia Ograda, raionul Slobozia, pe data de 1 iulie 1954.

4. Temei nr. 9296/954. Dl. Căplescu Ioan, licențiat în teologie, se numește în postul de preot paroh la parohia Năsturelu, raionul Zimnicea, pe data de 1 iulie 1954.

5. Temei nr. 12100/954. Preotul Grigore Zăvoianu, fost în parohia Severinești, raionul Turnu Severin se numește în postul de preot paroh de la parohia Drobia, raionul Călărași, pe data de 1 august 1954.

6. Temei nr. 12846/14117/954. Dl. Tăbîrcă Nicolae, licențiat în Teologie, se numește în postul de preot paroh la parohia Scheiul I, raionul Găești, pe data de 1 septembrie 1954.

7. Temei nr. 13670/954. Preotul Vasilescu Ionescu de la filiala Sultanu, parohia Vișinești, raionul Pucioasa, se încadrează pe data de 1 august 1954 în postul de preot paroh al parohiei Ursei, din același raion, alipindu-se totodată numita filială la parohia Ursei.

8. Temei nr. 14278/954. Preotul Ioan D. Alexandrescu, fost în funcțiune la parohia Rași, raionul Lehliu, se încadrează la parohia Sălcoara din același raion, pe data de 1 septembrie 1954.

b) Cîntăreți

1. Temei nr. 8903/954. Dl. Constantin Gheorghe se angajează în post de cîntăreț la parohia Militari II, raionul Gh. Gheorghiu Dej, pe data de 1 iulie 1954.

2. Temei nr. 9434/954. Dl. Rotaru Gheorghe se angajează în post de cîntăreț la parohia Dudești-Ciopea II, raionul T. Vladimirescu, pe data de 1 iunie 1954.

3. Temei nr. 10493/954. Dl. Mărgărit Ioan se angajează în post de cîntăreț la parohia Secăria, raionul Sinaia, pe data de 1 mai 1954.

4. Temei nr. 11064/954. Dl. Roșescu Gh. Victor se numește în post II de cîntăreț la parohia Priboenii de Jos, raionul Topoloveni, pe data de 1 august 1954.

5. Temei nr. 11162/954. Dl. Nicolae I. D. Ioan se numește în postul II de cîntăreț la parohia Costilele, raionul Brănești, pe data de 1 ianuarie 1954.

6. Temel nr. 12206/954. Dl. Antonescu Victor se numește în postul II de cîntăreț la parohia Bucov, raionul Virtoapele, pe data de 1 iulie 1954.

c) Personal administrativ

La minăstiri

1. Temel nr. 11005/954. Monahia Mihaela Păun se numește în postul de stareță a minăstirii Pasărea, pe data de 1 iulie 1954.

2. Temel nr. 11005/954. Monahia Xenia Bobeș se numește în postul de stareță a minăstirii Pasărea, pe data de 1 iulie 1954.

3. Temel nr. 9213/954. Dl. Gheorghe Savu se angajează în post de îngrijitor la minăstirea Căldărușani, pe data de 1 iunie 1953.

4. Temel nr. 11884/954. Dl. Nicolae Ștefan se angajează în post de îngrijitor la minăstirea Cernica, pe data de 1 august 1954.

5. Temel nr. 12909/954. Părintele Navratie Ghindea se numește în postul de stareț la schitul Ciocanu, raionul Muscel.

La Școala de cîntăreți bisericești

1. Temel nr. 9634/954. Dl. Nicolae I. Ungureanu se angajează în post de îngrijitor pe data de 1 mai 1954.

La Centrul Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor

1. Temel nr. 9521/954. Ieromonahul Eftodie Petre se numește în postul de șef de cultură agricolă la Gospodăria anexă Apărătorii Patriei, pe data de 1 iulie 1954.

2. Temel nr. 10000/954. Dl. Nedelcu Mihai se angajează în postul de administrator la Gospodăria anexă Apărătorii Patriei, pe data de 15 iunie 1954.

3. Temel nr. 12102/954. Dl. Radu Gheorghe se angajează în post de gestionar la sanatoriul prebțesc Techirghiol, pe data de 1 iunie 1954.

III. SCHIMBARI IN CONDUCEREA OFICIULUI PAROHIAL

1. Temel nr. 9294/954. Oficiul parohial al parohiei Mozăceni, raionul Roșiorii de Vede, se încredințează, pe data de 15 iunie 1954, preotului I. Păduroiu, ajutător pînă acum la aceeași parohie.

2. Temel nr. 13154/954. Oficiul parohial al parohiei Bordsușani, raionul Fetești, se încredințează, pe data de 1 septembrie 1954, preotului Andrei Roșcovanu, ajutător pînă acum la aceeași parohie.

3. Temel nr. 13521/954. Oficiul parohial al parohiei Curcani, raionul Oitenița, se încredințează pe data de 6 septembrie 1954, preotului Nicolescu Cristea.

IV. DECESE

1. Preotul Nicolae Rafalescu de la parohia Adunați-Butești, raionul Vidra, a încetat din viață în ziua de 20 iunie 1954.

2. Preotul Teodor Costache de la parohia Lipănești, raionul Plocești, a încetat din viață în ziua de 23 iulie 1954.

V. PAROHII

Inființări de parohii, etc.

1. Temel nr. 9796/954. Se inființează parohia Podul Dimboviței, raionul Muscel, prin deslăpirea de la parohia Rucărul de jos, din același raion, pe data de 1.VII.954.

2. Temel nr. 13435/954. Se inființează parohia Olaru, comuna Olaru, raionul Călărași, pe data de 1 august 1954.

Reînființări de schituri

1. Temel nr. 9442/954. Conform aprobării Sf. Sinod din 7 iunie 1954, se reînființează schitul de călugări Bunea, din comuna Vulcana Pandele, raionul Pucioasa.

PAROHII VACANTE

Se publică, spre a fi ocupate de noi titulari, următoarele posturi de preot, cu termen pentru depunerea cererilor și actelor, de 30 zile de la data apariției numărului prezent din «Glasul Bisericii»:

1. Postul de preot paroh — nebugetar — de la parohia Tâtaru, raionul Cricov, regiunea Ploești.

Parohie de categoria II-a.

2. Postul de preot bugetar, filiala Ciocănari, parohia Poenari Vulpești raionul Snagov, regiunea București.

Parohie de categoria I-a.

3. Postul de preot paroh, nebugetar, de la parohia Olaru, raionul Fetești, regiunea Constanța.

Parohie de categoria III-a.

Cererile și actele cerute se vor depune, în termen, la protoleria respectivă. Cererile depuse pe altă cale sau cu acte lipsă și neconforme dispozițiilor circulei Nr. 8512/1954, nu vor fi luate în considerare.

EPISCOPIA DUNĂRII DE JOS

Angajări

Tem. nr. 3949/954. Dl. Iordănescu Ioan, fost cîntăreț la parohia Medgidia, actualmente pensionar, se angajează pe data de 15 mai 1954 în postul de îngrijitor la Protoieria raionului Medgidia, urmînd a fi plătit din fonduri proprii.

Tem. nr. 39050/954. Dl. Petre Pielelungă, cîntăreț la parohia Băneasa, raionul Adam-Kliss, se angajează pe data de 1 mai 1954 în postul de îngrijitor la Protoieria raionului Adam-Kliss, regiunea Constanța, urmînd a fi plătit din fonduri proprii.

Tem. nr. 4295/954. Pr. Mitru Constantin de la parohia Ciobanu, raionul Hirșova, se angajează în postul de secretar al Protoieriei Hirșova, urmînd a fi plătit din fonduri proprii.

Tem. nr. 4375/954. Dl. Stanciu Ion se angajează în mod provizoriu în postul de paraciser la biserica Sf. Impărați, orașul Constanța, pe data de 1 mai 1954, urmînd a fi plătit din fonduri proprii.

Tem. nr. 990/954. Se angajează în funcția de protoieru provizoriu Pr. Văcăescu Dumitru, la Protoieria raionului Adam Kliss, pe data de 1 februarie 1954.

Tem. nr. 990/954. Pr. V. Nicolae se angajează în postul de preot al parohiei Negureni, raionul Adam-Klisi, pe data de 1 februarie 1954.

Tem. nr. 3068/954. Dl. Chirilă Averche se angajează ca suplinitor în postul de cântăreț bisericesc la parohia Sf. Voievozi-Dăceea, raionul Tulcea.

Incadrări

Tem. nr. 3574/954. Pe data de 1 aprilie 1954 se încadrează la Centrul Eparhial următorii:

1. Pr. Postelnicu Hristache, în postul de șef de secție la Serviciul Bunuri.
2. D-na Lang Matilda în postul de arhivară.

Supliniri

Tem. nr. 3462/954. Pr. Gheorghe Virgolici, de la parohia Cîrjelari, raionul Măcin i s-a dat delegație de suplinire la parohia Dorobanțu, același raion, pe timpul spitalizării Pr. Irimia Luchian.

Tem. nr. 3463/954. Pr. M. Nicșulescu i s-a dat delegație de suplinire la filiala Camena, pendinte de parohia Ceamurlița de Sus, raionul Istria.

Tem. nr. 4296/954. Pr. C. Andrei i s-a dat delegație de suplinire în mod provizoriu la parohia vacantă 6 Martie, raionul Istria.

Decese

Tem. nr. 1567/954. Pr. Leonida Moiescu de la parohia Garvăn, raionul Adam-Klisi, a încetat din viață în ziua de 6 februarie 1954.

Tem. nr. 4277/954. Pr. Irimia Luchian de la parohia Dorobanțu, raionul Măcin, a încetat din viață în ziua de 19 iunie 1954.

Tem. nr. 4672/954. Cîntărețul Gheorghe Chițescu de la parohia Cerna, raionul Măcin, a încetat din viață în ziua de 29 mai 1954.

Desființări de parohii

Tem. nr. 3602/954. Pe data de 1 iunie 1954 se desființează parohia Esna, raionul Brăila, regiunea Galați, iar satele componente se afiliază astfel: Vlad Tepeș la parohia Urleasca, Esna la parohia Movila Miresii, și Mihail Kogălniceanu la parohia Sutaști.

CUPRINSUL

Pagina

D. V. Sădeanu, Luna Prieteniei Romino-Sovietice	427
Pr. I. Irimia, Vechi și noi legături de prietenie între români și popoarele sovietice	434

INDRUMĂRI PASTORALE

Pr. Ovidiu Constantinescu, Viața Prea Cuvtoasei Maicii noastre Eufrosina	438
Pr. Alexandru Săndulescu, Panegiric la Cuvioasa Paraschiva	444
Pr. Grigore Burlușanu, Panegiric la Sfântul Dumitru Basarabov	449
Diac. Vintilă Popescu, La Duminică după Înălțarea Sfintei Cruci	453
Pr. H. Virtosu, La Duminică XXVI-a după Rusalii	456

PENTRU APĂRAREA PĂCII

Redacția, Ziua Constituției	460
Redacția, Sesiunea Biroului Consiliului Mondial al Păcii	466
Pr. S. Dimancea, Cu I.P.S. Mitropolit Nicolae Krutički la Comitetul Permanent pentru Apărarea Păcii din R. P. R.	467
Pr. Al. Ionescu, Un important act de stat	471

ANIVERSARI

Pr. Alex. Ionescu, Jubileul de aur al Prea Fericitului Patriarh Alexandru al Antiohiei și al întregului Orient	475
--	-----

VIAȚA BISERICESCA ÎN CUPRINSUL MITROPOLIEI

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

Pr. Dr. D. Cristescu, Treizeci de ani în slujba Bisericii	482
Asistent, Slujitorii cultelor din Capitală au sărbătorit aniversarea Republicii Populare Chineze	488
Constantin Pavel, Docentul Vladimir Tallzin de la Academia Teologică din Moscova, la Institutul Teologic din București	491
Asistent, Redeschiderea bisericii parohiale Ceacu din raionul Călărași	493
— Viziță canonică și slujbă arhierescă la schitul Peștera Ialomicioarei	494
† Preotul Teodor Minculescu	495

STUDII

Pr. Prof. Ioan G. Coman, Frumusețile prieteniei în concepția lumii vechi și a Sfinților Părinți	496
Protos. Emilian Birdea, Originea istorică a voturilor monahale	511
Adrian Popescu, Schisma și unirea Bisericilor la papii din sec. XIX	524
Prof. R. Ilie, Minăstirea Clorogtrla-Samurcășești	531
Pr. V. Mitru, Pacea e adevărul vieții	534

- CRONICA

Redacția, Evenimente din viața Bisericii în a doua jumătate a anului	543
--	-----

OIFCIALE-ADMINISTRATIVE

ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

— Mișcarea personalului	548
— Parohii vacante	551

EPISCOPIA DUNĂRII DE JOS

— Mișcarea personalului	551
-----------------------------------	-----

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MIȘIUNE ORTODOXĂ
1954